

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

*«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη
ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»*

Επιβλέπουσα καθηγήτρια:

Μητούλα Ρόϊδω

Μέλη τριμελούς επιτροπής :

Βασίλης Δέτσης

Μαλβίνα Βαμβακάρη

Φοιτητής:

Ξενοφώντας Πασσάς, Α.Μ. 20638

ΑΘΗΝΑ 2010

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του
Δήμου Αιγάλεω»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο Βιώσιμη Ανάπτυξη	13
1.1. Διερεύνηση της έννοιας της Ανάπτυξης.....	13
1.2. Η ερμηνεία του όρου Βιώσιμη ανάπτυξη.....	14
1.3. Η βιωσιμότητα ως στόχος	21
1.4. Οι κύριες συνιστώσες της βιώσιμης ανάπτυξης.....	25
1.4.1. Η οικονομία (Οικονομικά και βιωσιμότητα).....	25
1.4.2. Ο κοινωνικός παράγοντας.....	30
1.4.3. Περιβάλλον.....	32
1.4.4. Πολιτισμός (βιώσιμος πολιτισμός).....	39
1.4.5. Ενέργεια.....	41
1.5. Δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης.....	44
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο Η περιοχή του Αιγιάλεω κατά την αρχαιότητα.....	49
2.1. Ιερά Οδός: Ο αρχαιότερος δρόμος της Ευρώπης	49
2.2. Ο Κηφισός	51
2.3. Το Όρος Αιγιάλεω.....	53
2.4. Ο Ελαιώνας	55
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο Η ταυτότητα του Δήμου Αιγιάλεω.....	57
3.1. Τοπογραφικά χαρακτηριστικά(Οριοθέτηση, Χωροταξική –Διοικητική Ένταξη).58	
3.2. Πληθυσμιακή και Διοικητική εξέλιξη – Οικιστική δομή.....	59
3.3. Γεωγραφική προέλευση των κατοίκων του Δήμου Αιγιάλεω-Μεταναστευτική κίνηση.....	68
3.4. Δημογραφικά χαρακτηριστικά των κατοίκων.....	69
3.4.1. Εξέλιξη της δομής του πληθυσμού.....	70
3.4.2. Επίπεδο εκπαίδευσης.....	71
3.4.3. Ο τόπος τοκετού & η θνησιμότητα	72
3.4.4. Εξέλιξη συνολικού πληθυσμού.....	74
3.5. Κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά.....	74
«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»	

3.5.1. Η αγορά εργασίας	74
3.5.2. Οικονομικές / Παραγωγικές Δραστηριότητες.....	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ.....77

4.1. Φυσικό περιβάλλον και αστικός χώρος.....	77
4.2. Η υποβάθμιση του αστικού πρασίνου.....	82
4.3. Τύποι Αστικών πάρκων – Απαιτήσεις σε επιφάνεια αστικού πρασίνου.....	84
4.4. Μέτρα για την αντιμετώπιση της υποβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος	88

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο ΤΟ ΑΛΣΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ (πρώην Μπαρουτάδικο)92

5.1. Πρόλογος – Εισαγωγή στο Άλσος Αιγάλεω (πρώην Μπαρουτάδικο).....	93
5.2. Η ιστορία του Μπαρουτάδικου.....	94
5.3. Τοπογραφικές αλλαγές στο Άλσος Αιγάλεω.....	96
5.4. Περιγραφή της τωρινής εικόνας του άλσους	99

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο Το οικοσύστημα του άλσους101

6.1. Οι είσοδοι του Άλσους Αιγάλεω	101
6.2. Το κλίμα στην περιοχή του Άλσους Αιγάλεω.....	103
6.3. Το έδαφος στην περιοχή του Άλσους Αιγάλεω	104
6.4. Η χλωρίδα.....	105
6.5. Η πανίδα	109

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο Κτηριακά συγκροτήματα - εγκαταστάσεις και εκδηλώσεις – δραστηριότητες, με επίκεντρο το Άλσος Αιγάλεω (ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ).....112

7.1. Αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις	114
7.2. Εκπαιδευτικά ιδρύματα	118
7.2.1. Εκπαιδευτικά Προγράμματα.....	120
7.3. Πολιτιστικά έργα – μνημεία και δραστηριότητες	121
7.3.1. Δημοτικό Θέατρο «ΑΛΕΞΗΣ ΜΙΝΩΤΗΣ».....	122
7.3.2. Πολιτιστικά Μνημεία.....	124
7.3.3. Πολιτιστικές δραστηριότητες	125
7.4. Κτίρια και εγκαταστάσεις διαφόρων χρήσεων.....	129

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο ΕΠΙΤΟΠΙΑ ΕΡΕΥΝΑ – Αποτελέσματα έρευνας	131
8.1. Το προφίλ των ερωτώμενων – Παρουσίαση και ανάλυση ερωτηματολογίου.....	132
8.2. Σχολιασμός και Έλεγχοι ανεξαρτησίας	149
8.3. Συμπεράσματα.....	179
8.4. Παραρτήματα ερωτηματολογίου.....	183
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α' - Κωδικοποίηση Μεταβλητών.....	183
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' - Πίνακες Συχνότητων.....	187
 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	 219
 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	 226
Α. ΠΙΝΑΚΕΣ – ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΕΙΚΟΝΕΣ – ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ.....	227
Β. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	244

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία αποτελεί τη πτυχιακή μελέτη του γράφοντα που έγινε στα πλαίσια του προπτυχιακού κύκλου των σπουδών του στο Τμήμα της Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου Αθηνών για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010.

Το παρόν θέμα της μελέτης είναι «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής του Αιγάλεω». Το έντονο προσωπικό ενδιαφέρον του γράφοντα και η αγάπη του για τον Δήμο Αιγάλεω ήταν τα στοιχεία που τον οδήγησαν να πραγματοποιήσει αυτή η εργασία. Όπως επίσης και η ελάχιστη βιβλιογραφία και γενικά η αναφορά που μπορεί να βρει κανείς για τον Δήμο Αιγάλεω και το Άλσος Αιγάλεω σε βιβλία, ώθησαν τον γράφοντα να πραγματοποιήσει την συγκεκριμένη πτυχιακή για να προσθέσει και ο ίδιος ένα κομμάτι γνώσης για το συγκεκριμένο και μοναδικό Άλσος της Δυτικής Αττικής.

Ο σκοπός της παρούσης μελέτης είναι να πραγματοποιηθεί έρευνα για τη προσφορά του Άλσους Αιγάλεω (πρώην Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω και της ευρύτερης τοπικής κοινωνίας του. Καθώς επίσης και να δοθούν οι απαραίτητες πληροφορίες και τα στοιχεία που οδηγούν στην απάντηση του βασικού ερωτήματος. Συγκεκριμένα επιχειρείται να μελετηθούν όλοι οι τομείς που το Μπαρουτάδικο αποτελεί παράγοντα ανάπτυξης της βιωσιμότητας, όπως στο περιβάλλον, στο πολιτισμό, στη κοινωνία, στο πολιτιστικό τομέα σε διαχρονική εξέλιξη. Σκοπός, δηλαδή αυτής της πτυχιακής εργασίας είναι να γνωρίσουμε και να μάθουμε όλα τα έργα που υπάρχουν στο άλσος και συνέβαλλαν στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω.

Προκειμένου, λοιπόν να γίνει αξιολόγηση στη συνεισφορά του Μπαρουτάδικου, χρησιμοποιήθηκε η εξής μεθοδολογία: διεξαγωγή έρευνας με τη χρήση 160 ερωτηματολογίων, τα οποία συντάχθηκαν από το γράφοντα με την βοήθεια όλων των καθηγητών της τριμελούς επιτροπής και μοιράστηκαν σε επισκέπτες του Άλσους κάθε ηλικίας. Επίσης χρησιμοποιήθηκε ελληνική και ορισμένη ξένη βιβλιογραφία για να βοηθηθεί και να επιτευχθεί ο στόχος αυτής της εργασίας. Πολύ μεγάλο μέρος της βιβλιογραφίας προέρχεται από την δημοτική βιβλιοθήκη, τον τοπικό τύπο του Δήμου Αιγάλεω και εργασίες διαφόρων σχολείων της περιοχής που αφορούν το Άλσος Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο). Πραγματικά, η συλλογή αυτής της βιβλιογραφίας ήταν πολύ δύσκολη καθώς δεν υπάρχει κάπου οργανωμένα υλικό για τον Δήμο Αιγάλεω, όπως και για το Άλσος Αιγάλεω. Όπως επίσης δεν υπάρχουν άλλες σχετικές έρευνες που να έχουν «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

δημοσιοποιηθεί. Οι φωτογραφίες που χρησιμοποιούνται στην εργασία και απεικονίζουν το Άλσος έχουν τραβηχτεί από τον γράφοντα αυτής της εργασίας.

Στην όλη προσπάθεια για την διεκπεραίωση αυτής της πτυχιακής μελέτης, στάθηκε πολύτιμη η βοήθεια και η καθοδήγηση της υπεύθυνης καθηγήτριας κ. Ρόιδω Μητούλα, την οποία ευχαριστώ θερμά, καθώς επίσης και τα υπόλοιπα μέλη της τριμελούς επιτροπής κ. Βασίλη Δέτση και κ. Μαλβίνα Βαμβακάρη για τη συνεργασία τους και τη σημαντική συνεισφορά τους για την τέλεση αυτής της μελέτης. Ευχαριστώ επίσης θερμά την οικογένειά μου και τον αδελφό μου που στάθηκαν στο πλευρό μου όλο αυτό το διάστημα.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: βιώσιμη ανάπτυξη, Δήμος Αιγάλεω, Άλσος Αιγάλεω
(Μπαρουτάδικο), συνεισφορά, αστικό πράσινο

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του
Δήμου Αιγάλεω»

ABSTRACT

The present essay constitutes the final graduate study writing that became in the frames of the undergraduate circle of his study in the Department of Domestic Economy and Ecology of Charokopeio University of Athens for the academic year 2009-2010.

The present subject of the study is **«The contribution of Aigaleo's Park (Mparutadiko) in the sustainable development of the wider region of Aigaleo»**. The writer's intense personal interest and his love for the Municipality of Aigaleo were the elements that led him to accept and conclude this essay. Also the minimal bibliography and generally speaking the report that someone can find for the Municipality of Aigaleo and the Aigaleo's Grove in books, prompted the writer to complete his final essay in order to add also himself a piece of knowledge for the particular and unique Grove of Western Attica.

The aim of the present study is to make research for the offer of Aigaleo's Grove (former Mparutadiko) in the sustainable development of the Municipality of Aigaleo and his wider local society. As well as to give the essential information and the elements that lead to the answer of the main question. Concretely it is attempted to be studied the all sectors that Mparutadiko constitute factor of growth of viability, as in the environment, in the culture, in the society, in the cultural sector in diachronic development. The aim, of this final work is to get to know and to learn all the work that exists in the grove and contribute in the sustainable development of Municipality of Aigaleo.

In order therefore to achieve the evaluation of the contribution of Mparutadiko, the following methodology was used: conduct of research with the use of 160 questionnaires, which were drawn up from the writer with the help of all professors of three-member committee and were shared in visitors of the grove of each age. Also Greek and certain foreigner bibliography was used in order to help and to achieve the objective of this work. Very big part of this bibliography emanates from the municipal library, the local type of Municipality of Aigaleo and essays of various schools of the region that concerns Aigaleo's grove (Mparutadiko). In reality, the collection of this bibliography was very difficult because there does not exist anywhere an organized material for the Municipality of Aigaleo, as for the grove of Aigaleo. Also there does not exist any other relative researches that would be publicised. The photographs that are used in the work and portray the grove have been taken from the writer of this work.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

In the all effort for the transaction of this final study, stood precious the help and the guidance of responsible professor Mr. Roido Mitoula, that I deeply thank, as well as the remainder members of the three-member committee Mr. Vasilis Detsis and Mr. Malvina Bambakari for their collaboration and their important contribution for the performance of this study.

I also thank my family and particularly my brother who stood in my side all the time.

KEY WORDS: Sustainable development, region of Aigaleo, Aigaleo's park (Mparutadiko), contribution, urban nature.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι η μετάβαση προς τη βιώσιμη κοινωνία. Η μετάβαση προς τη βιώσιμη κοινωνία απαιτεί πολλή και σημαντική γνώση σε πολλά και σημαντικά σημεία ενδιαφέροντος, επιστήμης και δράσεων, με τη σύνθεση αυτών των γνώσεων. Ένα από τα πρώτα μέσα είναι η κατάλληλη πληροφορία. Η αξιολόγηση της βιώσιμης ανάπτυξης μιας περιοχής αποτελεί μια πολυσύνθετη διαδικασία, η οποία απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις μιας μεγάλης ομάδας θεμάτων, ύπαρξη διαθέσιμων πληροφοριών και κυρίως πολύ χρόνο για μελέτη και έρευνα. Ιδιαίτερες δυσκολίες παρουσιάζει το γεγονός ότι η βιωσιμότητα δεν είναι έννοια άμεση μετρήσιμη, αλλά ούτε και η πραγματικότητα που αναφέρεται μπορεί να παρατηρηθεί άμεσα.

Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μια όχι τόσο ποσοτική αλλά ποιοτική ανάπτυξη, με την έννοια ότι επιδιώκει μια εξισορρόπηση των αξιών του ανθρώπου. Εκτός της βιώσιμης ανάπτυξης άλλη οδός για το μέλλον δεν υπάρχει. Έτσι λοιπόν τα τελευταία χρόνια πραγματοποιούνται όλο και περισσότερες έρευνες με κεντρικό άξονα τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η βελτίωση των συνθηκών της ποιότητας της ζωής του ανθρώπου και του περιβάλλοντος καθιστούν επιτακτική την ανάγκη υιοθέτησης των αρχών της και αυτοί είναι οι λόγοι που τα περισσότερα κράτη και ειδικά αυτά που ανήκουν την Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν εντάξει στην πολιτική και στην στρατηγική τους αυτές τις αρχές για την επίτευξη της βιωσιμότητας.

Η δομή της εργασίας ακολουθεί την επαγωγική μέθοδο καθώς στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι διεθνείς συνθήκες που διαμόρφωσαν την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Στη συνέχεια παρουσιάζεται και διερευνάται στα επόμενα κεφάλαια η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου Αιγάλεω, με σκοπό να εντοπιστούν τα στοιχεία εκείνα που διαμορφώνουν την αειφορία της περιοχής. Γι αυτό το λόγο, κρίθηκε αναγκαία η διεξαγωγή έρευνας με τη χρήση ερωτηματολογίων. Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη.

Στο πρώτο μέρος που είναι η βιβλιογραφική ανασκόπηση, εντάσσονται επτά κεφάλαια:

- Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται διερεύνηση της βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της παρουσίας της πορείας διαμόρφωσης της από παγκόσμιους και ευρωπαϊκούς οργανισμούς, των κύριων συνιστωσών που περιλαμβάνει η έννοια αυτή, των αναπτυξιακών σχεδιασμών της

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην τελευταία ενότητα του πρώτου κεφαλαίου πραγματοποιείται μια σύντομη παρουσίαση ορισμένων δεικτών που επιχειρείται να εφαρμοστούν για την εκτίμηση της βιώσιμης ανάπτυξης στο αστικό περιβάλλον.

- Στο δεύτερο κεφάλαιο με την αξιοποίηση ιστορικών στοιχείων που υπάρχουν στην περιοχή που ανήκει ο Δήμος Αιγάλεω, όπως είναι η Ιερά Οδός, ο Κηφισός ποταμός, ο Ελαιώνας και το Όρος Αιγάλεω, γίνεται προσπάθεια να γνωρίσουμε την περιοχή του Αιγάλεω κατά την αρχαιότητα.
 - Στο τρίτο κεφάλαιο επιχειρείται να προσδιοριστεί η ταυτότητα του Δήμου Αιγάλεω μέσω των τοπογραφικών χαρακτηριστικών, όπως είναι η οριοθετική, χωροταξική και διοικητική ένταξη του Δήμου. Επίσης παρουσιάζεται η πληθυσμιακή, διοικητική και οικιστική εξέλιξη μέσα από το πέρασμα του χρόνου. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η γεωγραφική προέλευση και η μεταναστευτική κίνηση των κατοίκων του Αιγάλεω. Μετέπειτα ακολουθούν δημογραφικά χαρακτηριστικά των κατοίκων, όπως είναι η εξέλιξη της δομής του πληθυσμού, το επίπεδο εκπαίδευσης, ο τόπος τοκετού και η θνησιμότητα των κατοίκων και τελικά η εξέλιξη του συνολικού πληθυσμού. Ακολούθως παρατίθενται κάποια κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά του Δήμου Αιγάλεω, όπως είναι για παράδειγμα η αγορά εργασίας και οι οικονομικές/ παραγωγικές δραστηριότητες που συντελούνται στο Δήμο.
 - Ακολουθεί το τέταρτο κεφάλαιο, το οποίο είναι ο συνδετικός κρίκος της βιώσιμης ανάπτυξης με το αστικό πράσινο. Εδώ γίνεται αναφορά στο φυσικό περιβάλλον και τον αστικό χώρο. Ακολουθεί η υποβάθμιση του αστικού πρασίνου που συντελείται στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις και οι τύποι αστικών παρκών, όπως και οι απαιτήσεις σε επιφάνεια πρασίνου που πρέπει να υπάρχουν στις πόλεις. Τέλος αναφέρονται κάποια από τα μέτρα που πρέπει να λειφθούν για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της υποβάθμισης του αστικού πρασίνου.
 - Στις γραμμές του πέμπτου κεφαλαίου γίνεται η πρώτη αναφορά διάφορων στοιχείων που αφορούν καθαρά το Άλσος Αιγάλεω. Κρίθηκε απαραίτητο να παρουσιαστούν κάποια στοιχεία που θα μας γνωρίσουν καλύτερα με το Άλσος. Αυτά είναι κάποια ιστορικά στοιχεία του άλσους, διάφορες τοπογραφικές αλλαγές και η περιγραφή της τωρινής εικόνας του που επήλθε σε αυτό με το πέρασμα του χρόνου.
- «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

- Στην πορεία της πτυχιακής αυτής εργασίας, στο έκτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο οικοσύστημα του άλσους όπως είναι διαμορφωμένο στις μέρες μας. Πρώτα καταγράφονται οι εισοδοί οδικής κυκλοφορίας ώστε να γνωρίσουμε από ποια σημεία μπορούμε να προσεγγίσουμε το άλσος. Ακολουθούν τα διάφορα κλιματολογικά και εδαφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής και τέλος αναφέρονται τα είδη της πανίδας και της χλωρίδας του Άλσους.
- Στο έβδομο κεφάλαιο αυτής της εργασίας, παρουσιάζονται τα κτιριακά συγκροτήματα και οι εγκαταστάσεις, όπως ακόμα οι εκδηλώσεις και οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται με επίκεντρο το άλσος Αιγάλεω και συνεισφέρουν στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου (χρήσεις γης). Αρχικά, επισημαίνονται οι αθλητικές εγκαταστάσεις και οι δραστηριότητες που υπάρχουν και τελούνται στο άλσος. Ακολουθούν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και κάποια από τα εκπαιδευτικά προγράμματα που έχουν γίνει στους χώρους του άλσους. Τέλος παρουσιάζονται όλα τα πολιτιστικά στοιχεία και οι πολιτιστικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα εκεί.

Στο δεύτερο μέρος που είναι η επιτόπια έρευνα με τη χρήση των ερωτηματολογίων παρουσιάζεται στο όγδοο κεφάλαιο. Περιγράφεται η μεθοδολογία της έρευνας, το προφίλ των ερωτώμενων και γίνεται παρουσίαση και ανάλυση των ερωτηματολογίων. Στη συνέχεια ακολουθεί ο σχολιασμός και οι έλεγχοι ανεξαρτησίας και κλείνουμε με τα συμπεράσματα. Με τον τρόπο αυτό δόθηκε η δυνατότητα προσέγγισης του βαθμού με τον οποίο οι πολίτες αντιλαμβάνονται τη συνεισφορά του Άλσους στην βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής μας, τόσο περιβαλλοντικά, κοινωνικά και πολιτιστικά. Ενώ η πτυχιακή αυτή εργασία ολοκληρώνεται με την αναφερόμενη βιβλιογραφία και τα παραρτήματα με τις εικόνες, τα γραφήματα, τους πίνακες και τις φωτογραφίες που χρησιμοποιήθηκαν και το δείγμα του ερωτηματολογίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ξεκινώντας την πτυχιακή αυτή εργασία θεωρήθηκε σημαντικό να γίνει κατανοητή και να παρουσιαστεί η πορεία διαμόρφωσης του όρου **βιώσιμη ανάπτυξη**, μέσα από την ανάλυση των ορισμών που διατυπώθηκαν από διεθνείς οργανισμούς. Γι' αυτό θα αναφερθούμε στην ανάλυση του όρου της ανάπτυξης, ακολούθως θα πραγματοποιηθεί έρευνα για την ερμηνεία του όρου βιώσιμη ανάπτυξη και των παραγόντων που την επηρεάζουν και την μεταβάλλουν. Έπειτα θα μελετηθεί η βιωσιμότητα ως στόχος της διεθνούς και ευρωπαϊκής κοινότητας, καθώς και οι κύριες συνιστώσες που διαμορφώνουν την βιώσιμη ανάπτυξη (περιβάλλον, οικονομία, κοινωνία, πολιτισμός και ενέργεια). Τέλος σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται και ορισμένοι δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης, που χρειάζονται για να υπάρχει μια σύγκριση διαχρονική.

1.1. Διερεύνηση της έννοιας της Ανάπτυξης

Με τον όρο «**ανάπτυξη**» εννοείται η επίτευξη ή η επιδίωξη μιας ή περισσότερων θετικών μεταβολών στα βασικά συστατικά της Κοινωνικό-Οικονομικής κυρίως δραστηριότητας των ανθρώπων. Η ανάπτυξη σχετίζεται με τον ποσοτικό, δομικό ή ιδεολογικό χαρακτήρα των πιο πάνω μεταβολών. Εν ολίγοις η ανάπτυξη έχει σχέση με την εξέλιξη αλλά κυρίως με την καλύτερη ποιότητα ζωής, που δικαιούνται να έχουν όλοι οι άνθρωποι, ανεξαρτήτως του εάν ζουν σε μία ανεπτυγμένη ή μη ανεπτυγμένη χώρα.

Στις μέρες μας ο όρος «ανάπτυξη» τείνει να παρεξηγηθεί, καθώς συνδέεται απόλυτα με τα έργα υποδομής που γίνονται σε ένα τόπο. Αυτά όμως είναι απλώς τα μέσα για την επίτευξη του στόχου της ανάπτυξης και όχι αυτός καθαυτός ο σκοπός .

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Με την πάροδο των χρόνων και μέσα από συζήτηση, παρακολούθηση και έρευνα έχουν προσδιοριστεί από επιστήμονες και πολιτικούς οι **βασικοί συντελεστές που καθορίζουν την ανάπτυξη ενός τόπου**. Σύμφωνα λοιπόν με αυτούς ένας τόπος χαρακτηρίζεται ως αναπτυσσόμενος, όταν σε αυτόν καταγράφεται [Μητούλα,2006]:

- Μακροπρόθεσμη σταθερότητα
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας
- Αύξηση της παραγωγικότητας
- Ενίσχυση της απασχόλησης
- Καταπολέμηση της ανεργίας
- Ενδυνάμωση των δημιουργικών δυνάμεων
- Αξιοποίηση των παραγωγικών πόρων
- Ορθολογική χρήση της γης και των φυσικών πόρων
- Ενδυνάμωση των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων
- Παροχή και εξασφάλιση των βασικών δικαιωμάτων παιδείας, υγείας, ποιότητας ζωής .

Ως αποτέλεσμα που προέκυψε σταδιακά την τελευταία ιδιαίτερα εικοσαετία, σχετικά με την έννοια της ανάπτυξης, διαπιστώθηκε ότι η ταύτιση πολλές φορές με απόλυτα οικονομικές προτεραιότητες και συναφείς όρους και γενικά με διαδικασίες οικονομικής μεγέθυνσης, δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τις σύγχρονες ανάγκες και να προσφέρει τις απαραίτητες λύσεις .

Επιπλέον, ήδη από τη δεκαετία του '60, είχαν διαφανεί τα πρώτα αδιέξοδα στα θέματα της ποιότητας ζωής του ανθρώπου, που συνδέονταν με τη κατασπατάληση των φυσικών πόρων του πλανήτη γενικότερα τη μη ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος .Κατά τη δεκαετία του '70, η έννοια των οικολογικών ορίων επεκτάθηκε, λοιπόν, για να συμπεριλάβει ηθικούς παράγοντες, όπως τα δικαιώματα των μελλοντικών γενεών για τη χρήση των φυσικών πόρων.

Ο συνδυασμός όλων των παραπάνω παραμέτρων και παραγόντων, χωρίς την υποτίμηση του ενός ή του άλλου, μπορεί να οδηγήσει ένα τόπο στην ανάπτυξη ή πιο σωστά στη βιώσιμη ανάπτυξη.[Μητούλα, 2008]

1.2. Η ερμηνεία του όρου Βιώσιμη ανάπτυξη

Στη συνέχεια μέσα από αυτή την ενότητα θα ερευνηθεί και θα ερμηνευθεί η ερμηνεία του όρου της Βιώσιμης Ανάπτυξης, όπως αυτή προκύπτει από τις διάφορες διεθνείς συμβάσεις .

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Τη δεκαετία του '70 παρατηρήθηκε μια έντονη αλλαγή στη νοοτροπία του δυτικού κόσμου. Σε διάφορες στατιστικές μετρήσεις οι άνθρωποι δήλωναν μη ικανοποιημένοι από την ποιότητα ζωής, παρότι οι ρυθμοί ανάπτυξης αυξάνονταν ραγδαία. Αυτό έστρεψε την προσοχή στην επανεξέταση των δεικτών ανάπτυξης (παραδοσιακά κατά κεφαλή Α.Ε.Π.) και τη προσπάθεια για εξεύρεση δεικτών που να περιλαμβάνουν μετρήσιμες και μη μετρήσιμες ποσοτικά αξίες με σοβαρή επίδραση στην ποιότητα ζωής όπως το περιβάλλον, την ανεργία. Υπό το πρίσμα των παραπάνω, αναφέρεται ότι στη διάσκεψη της Στοκχόλμης, η οποία οργανώθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη το 1972, δόθηκε το πρώτο στίγμα για τη σοβαρή απειλή που δέχεται το περιβάλλον και την ανάγκη προστασίας του.[Conference on the human environment, 1972]

Η επιτροπή του ΟΗΕ για το περιβάλλον και την ανάπτυξη (WCED, World Commission on Environment and Development) συμπέρανε πως απαιτείται να βρεθεί «ένα νέο αναπτυξιακό μονοπάτι το οποίο να εγγυάται όχι μόνο τη πρόοδο κάποιων ανθρώπων που κατοικούν σε ορισμένα μέρη του κόσμου, αλλά τη πρόοδο των ανθρώπων όλου του πλανήτη στο διηνεκές». [Γεωργόπουλος, 2000] Η επιτροπή αυτή όρισε βιώσιμη ή αυτοσυντηρούμενη ή αειφορική (sustainable) ανάπτυξη είναι αυτή που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να υποθηκεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών ανθρώπων να ικανοποιήσουν τις δικές τους. [Our common future, 1987] Αυτή είναι η αρχή της Βιώσιμης ανάπτυξης όπως εμπεριέχεται στο κείμενο «**Our Common Future**», γνωστό και ως «**Brundtland Report (Έκθεση Brundtland)**», καθώς παρουσιάστηκε από τη τότε Πρωθυπουργό της Νορβηγίας και Πρόεδρο της Επιτροπής Gro Harlem Brundtland.

Στο κείμενο της έκθεσης «**Το κοινό μας μέλλον**» διαμορφώνεται μια δέσμη συστάσεων για ένα παγκόσμιο οδηγό αλλαγών και πιο συγκεκριμένα προτείνονται μακροχρόνιες περιβαλλοντικές στρατηγικές που θα συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου της αυτοσυντηρούμενης, διαρκούς, αειφόρου ανάπτυξης, δηλαδή να οδηγηθεί η κοινωνία σε sustainable development, όπως ορίζεται η ακριβής αγγλική ορολογία. Ειδικότερα, ως βιώσιμη ανάπτυξη προσδιορίζεται η ανάπτυξη η οποία ανταποκρίνεται στις ανάγκες του παρόντος χωρίς να περιορίζει τη δυνατότητα από τις μελλοντικές γενεές να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Η Έκθεση Brundtland με τη πρόταση για μία βιώσιμη ανάπτυξη είχε ευρεία και μεγάλη απήχηση παγκοσμίως. Στόχο είχε την αποδοχή από κυβερνητικές οργανώσεις και κυβερνήσεις αλλά και ιδιωτικούς οικονομικούς παράγοντες. [Σαμιώτης, 1990]

Στηριζόμενη στα είδη υπάρχοντα προβλήματα η **έκθεση Brundtland παρέθεσε** και τα εξής [Γετίμης - Καύκαλος, 2003] :

- ✓ Η κρίση των πόλεων, των οποίων ο πληθυσμός έχει αυξηθεί κατακόρυφα, περίπου έχει τριπλασιαστεί από το 1950.
- ✓ Το δημογραφικό πρόβλημα της Γης .Ο πληθυσμός της Γης ήταν 5 δισεκατομμύρια το 1987 και θα προστεθούν άλλα 4 δισεκατομμύρια μέχρι το 2025.
- ✓ Επίσης η εξασφάλιση της διατροφής του πλανήτη, δεδομένου ότι πάνω από 730 εκατομμύρια άνθρωποι δεν σιτίζονται σωστά. Ταυτόχρονα 10-15 εκατομμύρια στρέμματα γης γίνονται ετησίως υφάλμυρα ή αλκαλοποιούνται ή ερημοποιούνται.
- ✓ Το ενεργειακό πρόβλημα και η συμβολή του μαζί με το θάνατο των δασών στο «φαινόμενο του θερμοκηπίου». Δεν υπάρχει καμία άλλη ρεαλιστική επιλογή για την ανθρωπότητα του 21^{ου} αιώνα από τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Από τις ήπιες μορφές ενέργειας θα μπορούσαν να παραχθούν 10 Terawatt κάθε χρόνο. (1 terawatt = 1 δισεκατομμύριο τόνοι άνθρακα) όση είναι περίπου η ενιαία κατανάλωση ενέργειας.
- ✓ Η προσπάθεια της βιολογικής ποικιλότητας μέσω της σωτηρίας των δασών και των ωκεανών.
- ✓ Το πρόβλημα των αποβλήτων στο έδαφος και στη θάλασσα και το τεράστιο κόστος για το καθαρισμό τους από τα τοξικά απόβλητα..

Για καλύτερη κατανόηση της έννοιας της βιώσιμης αναπτύξεως, ο όρος μπορεί να χωριστεί στα δυο στοιχεία του [ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ - ΓΕΩΡΓΑΚΕΛΛΟΣ, 2003]:

- ◆ Καθιστώ βιώσιμο (sustain): Συντηρώ, διατηρώ, τροφοδοτώ με τα αναγκαία ή διατρέφω υποστηρίζω.
- ◆ Αναπτύσσω (develop) :Επεκτείνω ή εφαρμόζω τις δυνατότητες αυξήσεως, φέρνω βαθμιαία σε μια πληρέστερη, μεγαλύτερη κατάσταση.

Η στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής, εστιάζεται στον ισόρροπο συνδυασμό τριών επί μέρους κυρίαρχων επιδιώξεων: **της αποτελεσματικότητας της οικονομίας, της κοινωνικής ισότητας και δικαιοσύνης και της «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»**

προστασίας του περιβάλλοντος. Γενικά, προάγει την αντίληψη ότι για να επιτευχθεί η βιώσιμη ανάπτυξη, απαιτείται συνεργασία και συντονισμένες δράσεις σε διεθνές, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, συνέργεια του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα αλλά και όλων των πολιτών. Το τελευταίο ενισχύει τη συλλογιστική του συνθήματος του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας των Ηνωμένων Εθνών: «Σκέψου συλλογικά και δράσε τοπικά» ('think globally-act locally'). [Μητούλα, 2008]

Αρχικά **ως προς την αποτελεσματικότητα της οικονομίας**, στην πραγματικότητα ο όρος Βιώσιμη ανάπτυξη σημαίνει πολύ διαφορετικά πράγματα σε ένα χωριό της Ινδίας, στην Πόλη του Μεξικό, στην Τουρκία ή στην Μεγάλη Βρετανία. Από οικονομική άποψη για τις πλούσιες χώρες αειφορική ανάπτυξη σημαίνει μείωση των ποσών ενέργειας και φυσικών πόρων που καταναλώνουν. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από δύο τρόπους: είτε μέσω τεχνολογικά αποτελεσματικότερων τρόπων είτε μέσω γενικότερης αλλαγής του τρόπου ζωής των κοινωνιών αυτών. Σίγουρα οι ανεπτυγμένες βιομηχανικά χώρες έχουν και ηθική υπευθυνότητα για την υλοποίηση της αειφορικής αναπτυξιακής επιλογής. Είναι αυτές που κυρίως ρύπαναν τον πλανήτη μέχρι σήμερα και επιπλέον έχουν τα οικονομικά μέσα, την τεχνολογία αλλά και το κατάλληλα εκπαιδευόμενο ανθρώπινο δυναμικό για να ξεκινήσουν το μετασχηματισμό αυτό όχι μόνο στο εσωτερικό των κοινωνιών του Βορρά, αλλά και να τον προωθήσουν στις χώρες του Νότου. Για τις χώρες του Τρίτου Κόσμου βιώσιμη ανάπτυξη σημαίνει ανύψωση του βιοτικού επιπέδου τους, ιδιαίτερα δε όσον αφορά τις ελάχιστες ανεπτυγμένες που συνιστούν το 20% περίπου του πληθυσμού του πλανήτη και ζουν κάτω από καθεστώς απόλυτης φτώχειας. Μάλιστα για να ξεφύγουν από τη φτώχεια θα μετέλθουν οποιοδήποτε μέσο, όσο περιβαλλοντικά επιζήμιο κι αν είναι. Ενώ η ανασφάλειά τους θα σπρώχνει προς αυξημένη τεκνογονία, ώστε να αυξήσουν την εργατική δύναμη της οικογένειάς τους στο παρόν και να διασφαλίσουν τα γηρατειά τους στο μέλλον.

Το σημαντικό μήνυμα που προέβαλε η παγκόσμια κοινότητα, **ήταν η ισότητα ανάμεσα στους πολίτες της κοινωνίας αλλά και μεταξύ των γενεών.** Ως προϋπόθεση για την κοινωνική ισότητα, τέθηκε η διαφύλαξη των φυσικών πόρων, όπως το καθαρό νερό, ο καθαρός αέρας, ο ορυκτός πλούτος, το έδαφος κ.α. από τα οποία εξαρτάται η οικονομική ευημερία των πολιτών αλλά και η αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής τους. Επίσης η δυνατότητα χαλιναγώγησης του ανθρώπινου πληθυσμού προσφέρει προσφορότερο έδαφος για την πρόσβαση όλων των ανθρώπων στην εκπαίδευση, στην υγεία, σε βασικούς για την επιβίωση φυσικούς πόρους. Η πρόσβαση στους φυσικούς πόρους σημαίνει μια κοινωνία με πλούτο περισσότερο «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ισοκατανεμημένο απ' αυτόν της σημερινής και με εγγυημένα τα βασικά πολιτικά δικαιώματα (χωρίς τα οποία η βιώσιμη ανάπτυξη δεν είναι εφικτή), ενώ αντίθετα η έλλειψη δημοκρατίας συνόδεψε στο παρελθόν –και συνοδεύει ακόμη– άλλου είδους αναπτυξιακές επιλογές. Ο γυναικείος πληθυσμός του πλανήτη έχει προοριστεί για να παίξει έναν σημαντικό ρόλο. Ιδιαίτερα στον Τρίτο Κόσμο παράγει τροφή, φροντίζει τα παιδιά δηλαδή είναι η κατεξοχήν διαχειρίστρια των φυσικών πόρων, αλλά και το άτομο κλειδί μέσω του οποίου μπορεί να επηρεαστεί η τεκνογονία. Μέχρι πριν μερικά χρόνια η μόρφωση και η υγεία των γυναικών αυτών παραμελούνταν. Σήμερα, όμως, γνωρίζουμε πως καλύτερα εκπαιδευμένες και υγιέστερες γυναίκες διαχειρίζονται τους φυσικούς πόρους τα περιοχές τους πιο ορθολογικά (αιθροικά) και κατορθώνουν να περιστείλουν τη γονιμότητα τους μέσω μεθόδων αντισύλληψης, συντείνοντας έτσι στη σταθεροποίηση του ανθρώπινου πληθυσμού. [J.C.Emberlin, 1996]

Από καθαρά **περιβαλλοντική άποψη** βιώσιμη ανάπτυξη σημαίνει πριν απ' όλα, εξασφάλιση της παραγωγής τροφής, δηλαδή προστασία του εδάφους κυρίως από τη διάβρωση, ώστε να συνεχίσει να είναι παραγωγικό, γρήγορη μείωση και αποτελεσματική χρήση της γεωργικής γης και των αποθεμάτων νερού καθώς και ανάπτυξη τεχνικών για την αύξηση των αποδόσεων. Για τα αλιεύματα σημαίνει προσπάθεια μη υπέρβασης των ανώτατων ορίων που διασφαλίζουν την αειφορικότητα της εκμετάλλευσής τους. Εν συνόψει, η ανάπτυξη αυτού του είδους απαιτεί ταυτόχρονα προστασία των φυσικών πόρων, αλλά και αύξηση της παραγωγής τροφής, ώστε αυτή να επαρκέσει για ένα όλο και αυξανόμενο ανθρώπινο πληθυσμό, στόχοι που μερικές φορές βρίσκονται σε σύγκρουση. Πάντως, αύξηση της παραγωγής της τροφής του πλανήτη δεν είναι δυνατή χωρίς την προστασία των φυσικών πόρων του. [Γεωργόπουλος, 2000]

Η βιώσιμη ανάπτυξη έχει το χαρακτήρα μιας **συνολικής λύσης** στο περιβαλλοντικό πρόβλημα. Η λύση αυτή κάνει μια σειρά προτάσεων στη κοινωνία, που αφορούν στην οικονομία, τη χρήση των επιτευγμάτων της τεχνολογίας, την άσκηση της πολιτικής και τον πολιτισμό. Τέτοιες προτάσεις είναι για παράδειγμα [Λαζαρέτου, 2002] :

- Η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας .
- Οι χαμηλές ενεργειακές καταναλώσεις.
- Η χρήση ήπιων τεχνολογιών κατάλληλων για μικρής και τοπικής κλίμακας παραγωγής.
- Τα καταναλωτικά προϊόντα μεγάλου χρόνου ζωής.
- Η διαμόρφωση μιας κουλτούρας βασισμένη στη σχέση του ανθρώπου με τη φύση και τη πολιτιστική παράδοση.
- Η ανακύκλωση των μη αναλώσιμων υλικών.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

- Η προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων.
- Η διάθεση του ελεύθερου χρόνου σε φυσιολατρικές διαδικασίες κ.ά.

Οι σημαντικότεροι ορισμοί που διατυπώθηκαν από διάφορους οργανισμούς για τη Βιώσιμη ανάπτυξη είναι :

- Ο ορισμός που διατυπώθηκε στη Συνδιάσκεψη του Ο.Ο.Σ.Α. (Σεπτέμβριο, 1990), σύμφωνα με τον οποίο διατυπώθηκε ο εξής ορισμός «Βιώσιμη ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη που δεν μειώνει την παραγωγική δυναμικότητα στο μέλλον» .(WWF, 1991)
- Ο ορισμός που διατύπωσαν από κοινού οι οργανισμοί IUCN (International Union for Nature and Natural Resources), WWF (World Wildlife Fund), διατυπώνοντας τον εξής ορισμό: « βιώσιμη ανάπτυξη είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου μέσα στα πλαίσια της φέρουσας δυναμικότητας των οικοσυστημάτων ,που στηρίζουν την επιβίωση του ανθρώπου στο πλανήτη». Σύμφωνα με αυτόν δε θα πρέπει η βελτίωση αυτή να ξεπερνά τους περιορισμούς που η ίδια η φύση θέτει (IUCN, 1991).
- Ο ορισμός του UNEP (United Nations Environmental Programme) κατά τον οποίο «βιώσιμη ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη που σέβεται το περιβάλλον, είναι τεχνολογικά κατάλληλη, οικονομικά εφικτή, κοινωνικά αποδεκτή και ικανοποιεί τις ανάγκες της παρούσας γενιάς χωρίς να βάζει σε κίνδυνο την ικανοποίηση των αναγκών των μελλοντικών» (UNEP, 1996).

Οι πιο πάνω ορισμοί δείχνουν, ότι η βιώσιμη ανάπτυξη σχετίζεται άμεσα με μια σειρά **σημαντικές έννοιες** όπως (WWF, 1996):

- **«Φροντίδα για το μέλλον».** Η Βιώσιμη ανάπτυξη διευθύνει ιδιαίτερη προσοχή στην ικανοποίηση των αναγκών των μελλοντικών γενεών.
- **«Ανακούφιση από τη φτώχεια».** Η βελτίωση του περιβάλλοντος, με την αύξηση της παραγωγικότητας των φυσικών ανανεώσιμων πόρων και την βελτίωση των συνθηκών που επηρεάζουν την υγεία των ανθρώπων, συμβάλλει στην ανακούφιση της φτώχειας.
- **«Συμμετοχή στην αναπτυξιακή διαδικασία».** Η Βιώσιμη ανάπτυξη είναι μια διαδικασία, που απαιτεί τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη των αποφάσεων.
- **«Προσαρμοστικότητα».** Αναφέρεται στην ικανοποίηση των φυσικών οικοσυστημάτων να αντιστέκονται και να διατηρούν τη φυσική σύνδεση, δομή και συμπεριφορά τους σε περιπτώσεις εξωτερικών διατάξεων.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

- **«Αποτελεσματική χρήση των πόρων».** Η Βιώσιμη ανάπτυξη επιδιώκει και απαιτεί τη μεγιστοποίηση της οικονομικής ωφέλειας μέσα από την ορθολογική χρήση των φυσικών πρώτων υλικών.

Από τους προηγούμενους ορισμούς γίνεται αντιληπτή η προσπάθεια των διαφόρων διεθνών οργανισμών, που ασχολούνται με τη φύση και το περιβάλλον, να συνδέσουν τη βιώσιμη ανάπτυξη με όλες τις δραστηριότητες και τις ασχολίες του ανθρώπου και με όλους τους φυσικούς ανανεώσιμους και μη πόρους.

Η βιώσιμη ανάπτυξη σε εθνικό επίπεδο μπορεί να επιτευχθεί με τη **λήψη μέτρων** τα οποία [Γαλανός-Αλμπάνης, 1999] :

✚ Θα τοποθετούν τον άνθρωπο στη κορυφή του συστήματος ,αφού αυτός αξιολογεί τους τεχνικούς, οικονομικούς, κοινωνικούς και πολιτικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση των φυσικών πόρων.

✚ Θα αναγνωρίζουν ότι κάθε σύστημα επηρεάζει τα άλλα συστήματα και επηρεάζεται από αυτά, ανεξάρτητα αν πρόκειται για οικολογικά, οικονομικά, κοινωνικά ή πολιτικά συστήματα.

✚ Θα μεταχειρίζονται κάθε περιοχή σαν ένα ολοκληρωμένο σύστημα, λαμβάνοντας υπόψη τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ εδάφους, αέρα, νερού, οργανισμών και ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

✚ Θα συσχετίζουν την οικονομική πολιτική του κράτους με τη φέρουσα δυναμικότητα του φυσικού περιβάλλοντος.

✚ Θα επιδιώκουν τη μεγιστοποίηση της κοινωνικής ωφέλειας που απολαμβάνουν από τη χρήση τους.

Τέλος θα παρουσιάσουμε τις τέσσερις βασικές **αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης** που έχουν διατυπωθεί διεθνώς [Mitchell ,May and Mc Donald, 1995] :

✚ **«Μελλοντικότητα»** η αρχή αυτή είναι γνωστή και σαν διαγενεακή ισότητα και αφορά το ελάχιστο φυσικό κεφάλαιο που πρέπει να διατηρηθεί για να διασφαλίσει ότι οι δραστηριότητες του παρόντος δεν εμποδίζουν την ικανοποίηση των αναγκών και των στόχων των μελλοντικών γενεών.

✚ **«Ισότητα»** οι γενεές του παρόντος πρέπει να έχουν μεγαλύτερη ισότητα στη πρόσβαση στο περιβαλλοντικό κεφάλαιο και να μοιράζονται το κόστος που σχετίζεται με τις ανθρώπινες δραστηριότητες με το ποιο δίκαιο τρόπο.

✚ **«Δημόσια συμμετοχή»** οι πολίτες θα πρέπει να έχουν ευκαιρία να συμμετέχουν σε αποφάσεις που επηρεάζουν αυτούς και την βιώσιμη ανάπτυξη.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

🚦 **«Προστασία του περιβάλλοντος»** αφορά αποκλειστικά στην ακεραιότητα του φυσικού περιβάλλοντος και αναγνωρίζει την αξία του ευρύτερου οικοσυστήματος σαν ενός πόρου που πρέπει να διατηρηθεί.

Τα **αίτια της σημερινής κρίσης** όπως και οι αντιδράσεις σε αυτήν που οδήγησαν στον επαναπροσδιορισμό της βιωσιμότητας μπορούν να συνοψισθούν σε πέντε κατηγορίες-αίτια [Δεκλερής, 2003] :

1. Την «κλασική» οικονομική θεωρία (τέλη του 18^{ου} και τις αρχές του 19^{ου} αιώνα) η οποία οδήγησε στην ανάγκη για βιώσιμη ανάπτυξη.
2. Η ανάπτυξη διεθνών και άλλων οργανισμών, κυρίως μετά τον Β' παγκόσμιο Πόλεμο.
3. Οι διάφορες περιβαλλοντικές κρίσεις σε τοπική ή παγκόσμια κλίμακα (Τσερνομπίλ, μείωση της στιβάδας του όζοντος κλπ).
4. Τα περιβαλλοντικά κινήματα και η περιβαλλοντική βιβλιογραφία.
5. Η ανάπτυξη της περιβαλλοντικής προστασίας ως αποτέλεσμα των δύο ανωτέρω.

Συμπερασματικά, αρκετά συχνά, ακούγοντας τον όρο «βιώσιμη ανάπτυξη», έρχεται στο μυαλό κάποιων η βιωσιμότητα του περιβάλλοντος. Όπως φάνηκε, αυτό είναι κατά κάποιον τρόπο φυσικό, εφόσον η προέλευση του όρου προέρχεται από τον περιβαλλοντικό παράγοντα. Τη σύγχρονη όμως εποχή ο όρος της βιώσιμης ανάπτυξης έχει υπερβεί το καθαρά και αυστηρά περιβαλλοντικό πλαίσιο. Αποδείχθηκε ότι η πολυπλοκότητα της «βιωσιμότητας» επιδρά στη λειτουργία τουλάχιστον τεσσάρων διαφορετικών συστημάτων: του οικοσυστήματος, του οικονομικού, τεχνολογικού και κοινωνικού. Μακροχρόνιες έρευνες έδειξαν ότι στους παραπάνω παράγοντες θα έπρεπε να προστεθεί ακόμη ένας που χωρίς αυτόν δεν μπορεί να υπάρξει βιωσιμότητα ενός τόπου: ο πολιτισμός. Σήμερα, λοιπόν, η επεξήγηση του όρου και η τελική του επιτυχία αναφέρεται σε όλους τους τομείς. Μάλιστα στο πλαίσιο της δεν εντάσσεται μόνο η ανεξάρτητη ύπαρξη και ενδυνάμωση των παραπάνω παραγόντων, αλλά συμπεριλαμβάνεται και ο απαιτούμενος συνδυασμός όλων αυτών, ώστε να συνυπάρξουν αρμονικά τόσο στο παρόν, όσο και στο μέλλον, σε μία αέναη και βιώσιμη μορφή.

1.3. Η ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΩΣ ΣΤΟΧΟΣ

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η αναγκαιότητα να υιοθετηθούν οι αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης στους στόχους της πολιτικής, όπως αυτοί έχουν διαμορφωθεί από τις διεθνείς και ευρωπαϊκές συναντήσεις χωρών. Για να γίνει λοιπόν ακόμα πιο κατανοητός ο ορισμός της βιωσιμότητας στην πράξη, και όχι απλά στη θεωρία.

Μετά την Έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής για το περιβάλλον και την Ανάπτυξη (Έκθεση Brundtland) το 1987, διατύπωσε τον παγκόσμιο προβληματισμό για το μέλλον του πλανήτη και οι κατευθύνσεις πήραν συγκεκριμένη μορφή. Στις 3-14 Ιουνίου του 1992, πραγματοποιήθηκε στο Ρίο ντε Τζανέιρο Διάσκεψη Κορυφής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών, όπου συμμετείχαν 116 πολιτικοί ηγέτες και 10.000 εκπρόσωποι από 150 χώρες. Έτσι υπογράφηκε η ονομαζόμενη **«διακήρυξη του Ρίο»** και τέθηκε για πρώτη φορά από τους υπογράφοντες ως στόχος η βιώσιμη ανάπτυξη του πλανήτη. Στη διακήρυξη του Ρίο, μια διακήρυξη βασικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, με 27 άρθρα, που το βασικό της μήνυμα είναι ότι η προστασία του περιβάλλοντος είναι αναπόσπαστο κομμάτι της αναπτυξιακής διαδικασίας και ότι οι διεθνείς ενέργειες για το περιβάλλον και την ανάπτυξη θα πρέπει να ανταποκρίνονται στα συμφέροντα και τις ανάγκες όλων των χωρών με προτεραιότητα στις αναπτυσσόμενες και ιδιαίτερα ευαίσθητες χώρες. [Υπ. Περιβάλλοντος, 1997]

Σημαντικός σταθμός για την πορεία της διεθνούς κοινότητας προς το Ρίο είναι η αντίστοιχη συνδιάσκεψη του ΟΗΕ για το Ανθρώπινο Περιβάλλον, το 1972. Η συνάντηση αυτή πραγματοποιήθηκε στη Στοκχόλμη, μετά από ιδιαίτερη κινητοποίηση των Σκανδιναβικών χωρών και είναι γνωστή ως **«Συνδιάσκεψη της Στοκχόλμης»**. Εντούτοις, η διακήρυξη της Στοκχόλμης δεν είχε συμβατικά κείμενα με αποτέλεσμα παρόλο που θέτει τις πρώτες βάσεις για την ανάπτυξη του Δικαίου του Περιβάλλοντος και νομιμοποιεί το ρόλο των Μη κυβερνητικών Οργανώσεων και όλων των διεθνών οργανισμών, επηρέασε τις εσωτερικές έννομες τάξεις όπως τα συντάγματα κρατών και το Διεθνές Δίκαιο.

Σχετικά για τις τρεις συμβάσεις που υπεγράφησαν κατά τη διάρκεια της Διάσκεψης του Ρίο ήταν η Σύμβαση - Πλαίσιο για τις Κλιματικές Αλλαγές, η Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα και η σύμβαση για την καταπολέμηση της ερημοποίησης. Η πρώτη σύμβαση αφορά τις Κλιματικές Αλλαγές με σκοπό να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα των αέριων ρύπων ανθρώπινης προέλευσης στην ατμόσφαιρα. Σε αντίθεση με το πρώτο κείμενο, η σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα αποτελεί ένα αρκετά συγκροτημένο και λεπτομερές πλαίσιο **«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»**

προστασίας. Από τις 29 Δεκεμβρίου του 1993 άρχισε από τον ΟΗΕ η υλοποίηση των νομικών διατάξεων του Ρίο σχετικά με τη Βιολογική Ποικιλότητα. [Μητούλα, 2007]

Όσον αφορά την ατζέντα 21 είναι ένα πρόγραμμα δράσης, ίσως και το πιο ολοκληρωμένο και μακροπρόθεσμο που υιοθετήθηκε από την παγκόσμια κοινότητα, το οποίο περιλαμβάνει τις παγκόσμιες ενέργειες για την μετάβαση στη βιώσιμη ανάπτυξη. Η Agenda 21 περιλαμβάνει 40 κεφάλαια με αναφορά σε συγκεκριμένους τομείς περιβάλλοντος και ανάπτυξης, καταμερισμένα σε τρεις μεγάλες ενότητες :

- Κοινωνικές και οικονομικές διαστάσεις
- Διατήρηση και διαχείριση πόρων με στόχο την ανάπτυξη
- Ενίσχυση του ρόλου μεγάλων κοινωνικών ομάδων
- Μέσα εφαρμογής

Οι αναπτυξιακοί και περιβαλλοντικοί στόχοι της Agenda 21 απαιτούν μια σημαντική ροή νέων και επιπρόσθετων χρηματοδοτικών πόρων προς τις αναπτυσσόμενες χώρες για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης και την αντιμετώπιση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων. Η εφαρμογή της είναι κυρίως ευθύνη των κυβερνήσεων και θα εξαρτηθεί από την εκπόνηση εθνικών στρατηγικών και προγραμμάτων σύμφωνων με το πνεύμα της ατζέντας 21.

Μεγάλης σημασίας είναι το γεγονός πως κατά τη διάρκεια της Διάσκεψης Κορυφής (1992) συμφωνήθηκε να γίνει ανασκόπηση της προόδου μετά από πέντε έτη, σε ειδική σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, το 1997. Η ειδική σύνοδος εκτίμησε κατά πόσο οι χώρες, οι διεθνείς οργανισμοί και η κοινωνία έχουν ανταποκριθεί στην πρόσκληση της Διάσκεψης Κορυφής. Στη «**Διάσκεψη Κορυφής + 5**» συμμετείχαν αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων ώστε να επιτευχθεί μια εμπειριστατωμένη και τίμια εκτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης σε σχέση με την πραγματοποίηση των στόχων που τέθηκαν το 1992. Η ανασκόπηση προώθησε την παγκόσμια συνεργασία η οποία είναι αναγκαία για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης και προσπάθησε να ανανεώσει τη δέσμευση των Κυβερνήσεων, μη-κυβερνητικών οργανισμών, αντιπροσώπων των μεγάλων ομάδων και πολιτών για τις προκλήσεις του επόμενου αιώνα. Σημαντικός στόχος είναι ο αναπροσδιορισμός των προτεραιοτήτων και σκοπών και η διαμόρφωση ενός πλαισίου δράσεων για την συνέχεια της εφαρμογής της Διάσκεψης Κορυφής. [Μητούλα, 2007]

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται μεταξύ εκείνων που έθεσαν από την πρώτη στιγμή την υπογραφή τους στο κείμενο της παραπάνω διακήρυξης και έχει ήδη συντονιστεί με τις δεσμεύσεις που ανέλαβε να επιτύχει. Πρέπει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε ήδη ξεκινήσει, εδώ και πολλά χρόνια, μια συστηματική περιβαλλοντική πολιτική και από πολύ νωρίς παγίωσε τις πολιτικές και δράσεις της σχετικά με τη βιωσιμότητα του περιβάλλοντος. Στη **συνθήκη του Μάαστριχ** έκανε την εμφάνιση της για πρώτη φορά η Βιώσιμη Ανάπτυξη ως βασικός στόχος πολιτικής και στο κείμενο της συνθήκης, επίσης, περιλαμβάνονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις για την ένταξη της προστασίας του περιβάλλοντος στις υπόλοιπες πολιτικές. Άλλωστε το Πέμπτο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Δράσης, που καθόρισε την περιβαλλοντική ατζέντα της Ένωσης για την περίοδο 1993-2000, διακήρυττε ρητά ότι στόχο του είχε να καταπολεμήσει τα περιβαλλοντικά προβλήματα στη ρίζα τους, αντί να μάχεται τα συμπτώματα. [ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ – ΓΕΩΡΓΑΚΕΛΛΟΣ, 2003]

Με τη **Συνθήκη του Άμστερνταμ** η βιώσιμη ανάπτυξη τίθεται ως πρωταρχικός και βασικός στόχος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Έχοντας λοιπόν οριστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση οι γενικές αρχές και κατευθύνσεις που αφορούν στη βιώσιμη ανάπτυξη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εκπονήσει πρόταση μακροπρόθεσμης στρατηγικής που να συνδυάζει πολιτικές για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε επίπεδο οικονομικό, κοινωνικό και οικολογικό. Η πρόταση αυτή κατατέθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέττεμποργκ τον Ιούνιο του 2001. Μέσα σε αυτήν καταγράφονται από την Επιτροπή κατά πρώτον τα γενικότερα προβλήματα που προέκυψαν στη διάρκεια της εφαρμογής της μέχρι εκείνη τη στιγμή πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη και κατά δεύτερον προτείνονται σειρά μέτρων για την καταπολέμηση αυτών των προβλημάτων στο μέλλον.

Η παγκόσμια Διάσκεψη για τη **Βιώσιμη Ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ (26/8/2002-4/9/2002)**, αποτελεί την κατάληξη των Διασκέψεων της **Στοκχόλμης** για το περιβάλλον το 1972 και της **Διάσκεψης**, για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, στο **Ρίο** της Βραζιλίας το 1992. Από τα σχετικά κεφάλαια, διεφάνη ότι η συμβολή και των δύο ήταν καθοριστική, δεδομένου ότι η πρώτη υπογράμμισε την σημασία του περιβάλλοντος και η δεύτερη επικύρωσε τη σχέση της προστασίας του περιβάλλοντος με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Έτσι με την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης να υποδηλώνει ότι η μακροχρόνια αποτελεσματική ανάπτυξη τόσο για τις αναπτυγμένες, όσο και για τις αναπτυσσόμενες χώρες, οφείλει να βασίζεται σε τρεις διακριτούς πυλώνες: την προστασία του περιβάλλοντος, την οικονομική ανάπτυξη και την «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

κοινωνική συνοχή. Σαν αποτέλεσμα η διεθνής κοινότητα προχώρησε στην Παγκόσμια Διάσκεψη για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ με την παρουσία εκπροσώπων από 194 χώρες. [Μητούλα, 2008]

Οι παραπάνω διεθνείς και ευρωπαϊκές προσπάθειες υιοθέτησης του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης στα σχέδια πολιτικής αποδεικνύουν την αναγκαιότητα εκτέλεσης αποφάσεων με γνώμονα την αειφορία του πλανήτη. Η διεθνής κοινότητα με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη προσπαθεί να την καταστήσει στόχο σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς και τους ειδικευμένους φορείς καθώς και στη διμερή αναπτυξιακή συνεργασία. Δείχνοντας έτσι τη σημαντικότητα που δίνεται διεθνώς στην ανάπτυξη σε συνεργασία με την βιωσιμότητα.

Τέλος, θεωρείται απαραίτητη η συνεργασία και δράση όλων των επιπέδων της Δημόσιας Διοίκησης στο εσωτερικό της Ένωσης, όπως των τοπικών, εθνικών, κεντρικών ευρωπαϊκών και διεθνών φορέων, για να γίνει πραγματικότητα το όραμα της βιώσιμης ανάπτυξης. [Μητούλα, 2006]

1.4. ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Για να γίνει ακόμα πιο κατανοητή η σημασία και η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης πρέπει να μελετηθούν οι κύριες συνιστώσες που τη διαμορφώνουν. Οι κύριες συνιστώσες της βιώσιμης ανάπτυξης είναι :η οικονομία, το περιβάλλον, ο κοινωνικός παράγοντας, ο πολιτισμός και η ενέργεια. Μόνο μέσα από αυτές θα μπορέσουμε να κατανοήσουμε, πως στην παρούσα εργασία ένα άλσος μπορεί και επηρεάζει τόσο πολύ τη ζωή των ανθρώπων που ζουν γύρω του.

1.4.1. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (Οικονομικά και βιωσιμότητα)

Τα *οικονομικά ή οικονομική επιστήμη* παίζουν σημαντικό ρόλο στην ερμηνεία και εφαρμογή της βιωσιμότητας. Τα κλασικά οικονομικά που επηρεάζουν σήμερα πολλές πλευρές της σχέσης ανθρώπου-περιβάλλοντος όπως και ανθρώπου-κοινωνίας είναι βασισμένα στην «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

αναλυτική λογική. Με τα οικονομικά προσδιορίζεται η κατανάλωση των φυσικών και άλλων πόρων, η οικονομική δραστηριότητα που είναι παράγων ρύπανσης, όπως και η κατανομή των αγαθών. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα οικονομικά δεν είναι «καθαρή» επιστήμη. Οι «νόμοι» της οικονομίας βασίζονται σε υποθέσεις (όπως αυτή του προσωπικού συμφέροντος του ανθρώπου που είναι προϋπόθεση σε πολλά οικονομικά μοντέλα), ενώ η ανάπτυξη των οικονομικών θεωριών σχετίζεται στενά με την εκάστοτε πολιτική ιδεολογία και ηθική. Παρόλο που η εξέλιξη των οικονομικών τους τελευταίους δύο αιώνες θα απαιτούσε μεγαλύτερη ανάλυση, είναι χρήσιμο να επισημανθούν τα κυριότερα σημεία που σχετίζονται στενά με την βιωσιμότητα.

Μετά τον Μεσαίωνα το εμπόριο άρχισε σταδιακά να αυξάνει τόσο στην Ευρώπη όσο και μεταξύ Ευρώπης και Άπω Ανατολής. Η ανακάλυψη του Νέου Κόσμου έδωσε ακόμη μεγαλύτερη ώθηση στο εμπόριο, με αποτέλεσμα την ανάδειξη της τάξης των εμπορών (*mercantilism*). Η αύξηση των εξαγωγών αγαθών βασισμένων σε φθηνές πρώτες ύλες που προέρχονταν από τις αποικίες σε συνδυασμό με δασμούς για τα εισαγόμενα προϊόντα, είχαν ως στόχο την αύξηση των αποθεμάτων σε χρυσό και άργυρο και κατ' επέκταση τον εθνικό πλούτο. Την περίοδο αυτή μέτρο του εθνικού πλούτου μιας χώρας ήταν τα αποθέματα πολύτιμων μετάλλων στα θησαυροφυλάκια.

Τα μέσα του 18^{ου} αιώνα συμπίπτουν με την ανάπτυξη των θετικών επιστημών και την έναρξη της **βιομηχανικής επανάστασης** που μετατρέπει σταδιακά τις αγροτικές κοινωνίες της Δύσης σε βιομηχανικές και συμπίπτει με την περίοδο του *Διαφωτισμού*, εποχή που αμφισβητούνται οι παραδοσιακές ιδέες για την κοινωνία και την θρησκεία.

Την ίδια εποχή ο Adam Smith (1723-1790) έθεσε τις βάσεις του καπιταλιστικού συστήματος. Οι ιδέες που περιέχονται στο έργο του 1776 *An inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations* αποτελούν μέχρι σήμερα το κυρίαρχο πλαίσιο στην οικονομική σκέψη και πολιτική σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Στο έργο αυτό ο Smith μεταξύ άλλων διατυπώνει την ιδέα ότι η παραγωγή του πλούτου βασίζεται στο ατομικό συμφέρον των ατόμων. Επίσης, προσπάθησε να συνδέσει την αξία ενός αγαθού με την εργασία που το παρήγαγε, ενώ ήταν ένθερμος υποστηρικτής του ελεύθερου εμπορίου. Ωστόσο, ο ίδιος είχε εντοπίσει ότι το ελεύθερο εμπόριο θα προκαλούσε άνιση κατανομή του εισοδήματος εργατών-εργοδοτών με τους δεύτερους να έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα. Επίσης προέβλεψε την άνοδο των μονοπωλίων μέσα σε ένα καθεστώς ελεύθερου ανταγωνισμού που θα είχε ως αποτέλεσμα την άνοδο της τιμής των αγαθών. Ο Adam Smith θεώρησε ότι η διαδικασία παραγωγής των αγαθών αποτελεί το «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

μέτρο του πλούτου μιας χώρας δηλαδή η ροή αγαθών και υπηρεσιών. Στις μέρες μας το *Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (Gross National Product-GNP)*, εξακολουθεί να είναι το μέτρο του εθνικού πλούτου μιας χώρας.

Ο David Ricardo (1772-1823) ανέπτυξε περαιτέρω τις ιδέες του Adam Smith και διατύπωσε τους «νόμους» της προσφοράς και ζήτησης. Ο Ricardo θεώρησε ότι η τιμή ενός αγαθού είναι καθαρά ανθρωποκεντρική δηλαδή προσδιορίζεται από τον άνθρωπο και αφορά μόνο τα «χρήσιμα αγαθά» (άρα μόνο αυτά έχουν αξία). Η τιμή των αγαθών είναι συνάρτηση της σπανιότητάς τους. Στενή συνάφεια με την τιμή ενός αγαθού έχει η ποσότητα της εργασίας που απαιτείται για την παραγωγή του. Για τον Ricardo η εργασία δεν διέφερε από τους άλλους παράγοντες της παραγωγής ενός προϊόντος: η εργασία έχει τιμή, αγοράζεται και πωλείται. Πιο συγκεκριμένα, ο Ricardo θεώρησε ότι η βραχυπρόθεσμη έλλειψη σε εργατικό δυναμικό μπορεί να ανεβάσει τις αμοιβές των εργαζομένων, αλλά μια αύξηση του πληθυσμού αυξάνοντας το εργατικό δυναμικό θα οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε πτώση των αμοιβών. Έτσι, σε μακροπρόθεσμη βάση οι αμοιβές θα παραμένουν ελάχιστες, διότι θα υπάρχουν πάντα άνθρωποι στα όρια της επιβίωσης που θα εργάζονται για το ελάχιστο των αποδοχών (*iron law of wages*). Ο Ricardo ήταν ο πρώτος αληθινά θεωρητικός των οικονομικών και αναβάθμισε τα οικονομικά σε μια «λογική επιστήμη».

Η βιομηχανική επανάσταση διήρκεσε περίπου έναν αιώνα. Το οικονομικό «θαύμα» της Βιομηχανικής Επανάστασης (παρά τις περιόδους κρίσης όπως η Οικονομική Ύφεση της δεκαετίας του '30) ενίσχυσε την πίστη στην επιστημονική πρόοδο και την τεχνολογία. **Η περίοδος μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο** χαρακτηρίστηκε από την οικονομική ανάπτυξη των Δυτικών κοινωνιών. Το 1957, ο τότε πρωθυπουργός της Μ. Βρετανίας H. Macmillan χαρακτήρισε την εποχή με τη φράση: “*most of our people have never had it so good*”. Την δεκαετία του '50 οι Solow και Swan ανέπτυξαν αυτό που αποκαλείται **νεοκλασική θεωρία της αύξησης (neoclassical theory of growth)** βασισμένοι στον Smith και Ricardo.

Τα όρια της οικονομικής ανάπτυξης-μεγέθυνσης και οι πιθανότητες μιας παγκόσμιας καταστροφής παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά το 1972 στο κλασικό πλέον “*Limits to Growth*”, έργο μιας ομάδας επιστημόνων δυναμικών συστημάτων (Meadows et al., 1972). Την ίδια χρονιά στη **Διακήρυξη της Στοκχόλμης** αναφέρεται ότι η οικονομική ανάπτυξη δεν είναι δυνατόν να συνεχισθεί χωρίς την παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Την δεκαετία του '80, στα πλαίσια της νέο-κλασικής οικονομικής θεωρίας, αναπτύχθηκαν δύο κατηγορίες οικονομικών μοντέλων 1) αυτά που θεωρούν την **τεχνολογική ανάπτυξη ενδογενή (endogenous growth models)**, Romer (1986) και Lucas (1988) και β) **μοντέλα της εξελικτικής αύξησης (evolutionary growth models)** από τους Nelson and Winter (1982). Στην πραγματικότητα οι βάσεις για τα εξελικτικά οικονομικά μοντέλα τέθηκαν περισσότερο από έναν αιώνα πριν: Η εξελικτική προσέγγιση διατυπώθηκε πρώτα από τον Marx και ακολούθησαν οι Marshal, Veblen και Schumpeter.

Ο Corning (1995) προσπαθεί να ορίσει τα **Εξελικτικά Οικονομικά (Evolutionary Economics) ή Βιοοικονομικά (Bioeconomics)** ένα «νέο» κλάδο των οικονομικών που επιχειρεί να παραλληλίσει τα οικονομικά φαινόμενα με φαινόμενα της Βιολογίας και της Οικολογίας.

Επίσης αναπτύχθηκαν εξελικτικά οικονομικά μοντέλα με βάση τις αναλογίες που φαίνεται να υπάρχουν ανάμεσα στη χρήση της ενέργειας και της ύλης και τον μεταβολισμό των ζωντανών μορφών και των οικονομικών δραστηριοτήτων που απετέλεσαν τη βάση για τον αποκαλούμενο **Βιομηχανικό Μεταβολισμό (Industrial Metabolism)** και την **Βιομηχανική Οικολογία (Industrial Ecology)**. [Μπίθας, 2001 - Δεκλερής, 2003 – Ευθυμιόπουλος και Μοδίνος, 2003]

Από όλα τα παραπάνω γίνεται κατανοητό πως μέσω της ανάπτυξης της οικονομίας πραγματοποιείται άνοδος στο βιοτικό επίπεδο και στη ποιότητα ζωής του ανθρώπου και γι' αυτό η ανάπτυξη της αποτελεί κύριο στόχο πολιτικής όλων των χωρών. Όμως ο στόχος όλων των επιχειρήσεων είναι η αύξηση των κερδών τους και η ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής. Σαν αποτέλεσμα οι αποφάσεις των επιχειρήσεων για καλύτερη διαχείριση των απορριμμάτων και η εξασφάλιση των πρώτων υλών να υστερεί σε κριτήρια για την προστασία του περιβάλλοντος, γιατί η αγορά νέων μηχανημάτων και τεχνολογικών μέσων που θα ικανοποιούν τα κριτήρια αυτά αυξάνουν το κόστος παραγωγής.

Η στροφή προς το καταναλωτικό πρότυπο ζωής που επικρατεί εδώ και μερικές δεκαετίες οδήγησαν τους ανθρώπους σε νέες συνήθειες, όπως στο πώς να παράγει και να καταναλώνει όσο γίνεται περισσότερα αγαθά. Όμως η ανάπτυξη της καταναλωτικής κοινωνίας μπορεί να θέσει σε κίνδυνο το φυσικό περιβάλλον και σαν αποτέλεσμα να κινδυνεύει και η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους καταναλωτικές ανάγκες. Πολλές μορφές

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ανάπτυξης καταστρέφουν το περιβάλλον, με συνέπεια η περιβαλλοντική υποβάθμιση να οδηγήσει σε παρακμή και την οικονομική ανάπτυξη.

Στις μέρες μας σε παγκόσμιο επίπεδο η εμπλοκή της οικονομίας στη βιώσιμη ανάπτυξη επικυρώθηκε στο Γύρο των Διαπραγματεύσεων της Ουρουγουάης με την υπογραφή της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου(GATT). Τον Απρίλη του 1994 με την παρουσία 120 χωρών υπογράφηκε μια βελτιωμένη έκδοση της συμφωνίας του 1948 που επιχειρούσε την μείωση στους δασμούς του παγκοσμίου εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών.

Τα πλεονεκτήματα από την υπογραφή της Συμφωνίας είναι τα εξής [Παπαναστασάτου, 2004] :

- ♦ Επιτρέπεται στους καταναλωτές να αγοράσουν περισσότερα πράγματα σε φθηνότερες τιμές τονώνοντας την οικονομική ανάπτυξη.

- ♦ Οι συμφωνίες μπορούν να ανεβάσουν το συνολικό παγκόσμιο επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος, την υγεία και την ασφάλεια του εργαζόμενου. Παραδείγματος χάριν για να αυξηθεί το εισόδημα των αγροτών στις αναπτυσσόμενες χώρες, θα πραγματοποιήσουμε μείωση των αγροτικών επιδοτήσεων εξαγωγής στις αναπτυγμένες χώρες, έτσι λοιπόν θα αυξηθούν οι παγκόσμιες τιμές των τροφίμων. Έτσι λοιπόν οι αγρότες θα μπορούν να επενδύσουν περισσότερα χρήματα σε βιώσιμες μορφές παραγωγής. Παρά το γεγονός πως υπάρχουν ισχυρά επιχειρήματα και εμπειρικές μελέτες που δείχνουν ότι συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο.

- ♦ Ευνοούνται οι αναπτυσσόμενες χώρες των οποίων τα προϊόντα βρίσκονται σε μειονεκτική θέση στην παγκόσμια αγορά.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 1987 καθορίζεται μέσω της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς που θα αποτελέσει ένα σημαντικό μέσο για τη βιώσιμη ανάπτυξη, με σεβασμό στο μέλλον. Η ενιαία αγορά δεν αποτελεί απλώς το όχημα για το πέραςμα της Ευρώπης στον επόμενο αιώνα και στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία και κοινωνία. Γίνεται το έναυσμα και η αιτία για μια κοσμογονία στον ευρύτερο ευρωπαϊκό κόσμο. Έτσι η Ε.Ε. προχώρησε στην οικοδόμηση της ΟΝΕ και στη διαμόρφωση ενός ισχυρού ανταγωνιστικού περιβάλλοντος. Το ενιαίο νόμισμα της Ε.Ε., το ευρώ, είναι μια πραγματικότητα από τις 1-1-1999 στην ενιαία νομισματική και οικονομική ένωση και μια σειρά από δράσεις έχει προταχθεί από την Ε.Ε., ώστε να αρθεί κάθε εμπόδιο προς την πορεία της ενιαίας αγοράς. [Μητούλα, 2003]

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

1.4.2. Κοινωνικός παράγοντας

Ένας από τους βασικούς στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι η ενίσχυση του κοινωνικο-οικονομικού στοιχείου. Η κοινωνικοοικονομική συνοχή αποτέλεσε για την Ευρωπαϊκή Ένωση πρωταρχικό στόχο, εφόσον μέσω αυτής θα πετύχαινε την ισόρροπη ανάπτυξη χωρίς χασματικές διαφορές μεταξύ των περιφερειών της. [Μπίθας,2001] Η αναφορά στην έννοια της «συνοχής στην Ε.Ε.» συχνά συνδέεται με την έννοια της ενιαίας αγοράς ,εφόσον είναι απόλυτα συνδεδεμένη με αυτή. Το όραμα της ενιαίας αγοράς που σήμερα έχει γίνει σε μεγάλο βαθμό πραγματικότητα, απαιτεί κατάργηση ή έστω μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στην επικράτεια της Ένωσης. Η πολιτική της συνοχής είναι το μέσο το οποίο έχει επιλεγεί από την Ε.Ε. για την ενδυνάμωση των περιφερειών, έτσι ώστε να επιτευχθεί η σύγκλιση (οικονομική, κοινωνική κ.ά.) με στόχο την ενίσχυση του ανταγωνισμού σε ισότιμη βάση μεταξύ των περιφερειών.

Η **οικονομική και κοινωνική συνοχή** των κοινωνιών των κρατών-μελών της Ένωσης προσδιορίστηκε ως ένας από τους τρεις ουσιαστικούς στόχους της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Προϋποθέτει την επεξεργασία και προώθηση πολιτικών ου θα αίρουν τις εισοδηματικές ανισότητες και τις όποιες διαφοροποιήσεις στην ανάπτυξη μεταξύ των επιμέρους περιφερειών. Όπως αποδείχθηκε μέχρι σήμερα ,όλες οι δράσεις και πρωτοβουλίες που εφαρμόστηκαν στην Ένωση με στόχο την οικονομική και κοινωνική συνοχή έχουν σημαντική επίδραση στην βιώσιμη ανάπτυξη των κοινωνιών. [Μητούλα, 2006]

Σύμφωνα με την πρώτη αναφορά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη **Βιώσιμη Πόλη** (ΕC 1994), δεν είναι δυνατόν να νοηθεί περιβαλλοντική βιωσιμότητα χωρίς κοινωνική δικαιοσύνη και οικονομική βιωσιμότητα. Πολλοί ορισμοί δίνουν έμφαση στο κοινωνικά βιώσιμο αποτέλεσμα και ένας από τους πιο ενδιαφέροντες ήταν ο εξής: «Βιωσιμότητα είναι η ισότητα – δικαιοσύνη που παρατείνεται στο μέλλον». Ο καταστατικός χάρτης των Ευρωπαϊκών Βιώσιμων Πόλεων περιγράφει τη βιωσιμότητα ως μια παραγωγική, τοπική εξισορροπητική διαδικασία που εκτείνεται σε όλους τους τομείς της τοπικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Φαίνεται πως υπάρχει γενική συμφωνία ότι υγιές περιβάλλον, κοινωνική συνοχή, οικονομική αποδοτικότητα και καθολικό ενδιαφέρον συνιστούν τους στυλοβάτες της αστικής βιωσιμότητας. Η κοινωνική δικαιοσύνη, ο κοινωνικός αποκλεισμός, το κοινωνικό πρόσωπο και η κοινωνική ολοκλήρωση «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

αποτελούν στοιχεία της βιώσιμης ανάπτυξης των πόλεων που αντιτίθενται στην επιδείνωση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Η βιώσιμη ανάπτυξη προτείνει πλαίσιο ανάπτυξης των κοινωνιών με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον. [Μπίθας, 2001]

Η Ε.Ε. για την προώθηση της κοινωνικής ευημερίας σαν στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης δημιούργησε τη Λευκή Βίβλο. Έχοντας ως πρωταρχικό στόχο το κοινωνικό συμφέρον και την κοινωνική ευαισθησία, η Βίβλος θίγει και αναλύει θέματα για τη δημιουργία ενός δομημένου περιβάλλοντος που θα προσφέρει κοινωνικά αποδεκτή, λειτουργική και αισθητική καταλληλότητα. [Μητούλα, 2007] Η Λευκή Βίβλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κοινωνική Πολιτική από το 1994 θέσπισε το φόρουμ κοινωνικής πολιτικής, το οποίο αποτελείται από εκπροσώπους μη κυβερνητικών οργανώσεων και κοινωνικών φορέων με στόχο την προσφορά διαλόγου των πολιτών με την Επιτροπή για θέματα που προωθούν την βιώσιμη ανάπτυξη. Επίσης το 1997 κηρύχθηκε «Ευρωπαϊκό έτος κατά του ρατσισμού» που αποτελεί δήλωση στήριξης των ενεργειών σε αστικές περιοχές στις οποίες ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού αποτελείται από μετανάστες. [Μητούλα, 2003]

Η ανάπτυξη της **κοινωνικής πρόνοιας** συμβάλει στην βιώσιμη ανάπτυξη καθώς ικανοποιεί κοινωνικές ανάγκες ασφάλειας, υγείας, εκπαίδευσης κ.λπ. των πολιτών ενισχύοντας την ποιότητα ζωής τους, επιτρέποντας τους να αναζητήσουν ικανοποίηση ψυχολογικών αναγκών μέσω της συμμετοχής σε κυβερνητικές και μη οργανώσεις. Εάν οι πολίτες στερούνται της ικανοποίησης των φυσιολογικών και κοινωνικών τους αναγκών δεν είναι σε θέση να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και του πολιτισμού.

Έτσι λοιπόν μια κοινωνία η οποία έχει θέσει ως στόχο την αειφόρο ανάπτυξη, είναι μια αειφόρος κοινωνία, η λειτουργία της οποίας διέπεται από εννέα βασικές αρχές. Οι αρχές αυτές είναι [Λάσκαρης, 2003] :

- Σεβασμός και μέριμνα για τη ζωή.
- Βελτίωση της ποιότητας της ανθρώπινης ζωής αρχή-στόχος στην οποία περιλαμβάνονται η υγιεινή ζωή, η εκπαίδευση, η πρόσβαση στους πόρους, η πολιτική ελευθερία, εξασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η άρνηση της βίας.
- Διατήρηση της ζωτικότητας και της ποικιλομορφίας της γης.
- Ελαχιστοποίηση της εξάντλησης των μη ανανεώσιμων πόρων
- Διαβίωση εντός των πλαισίων της φέρουσας ικανότητας της γης
- Μεταβολή των προσωπικών στάσεων και πρακτικών.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

- Ικανότητα των κοινωνιών να φροντίσουν το δικό τους περιβάλλον
- Προώθηση ενός εθνικού πλαισίου για ολοκληρωμένη ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος.

Η ευαισθητοποίηση απέναντι στα προβλήματα βιωσιμότητας της πόλης μοιάζει κοινωνικά διαφοροποιημένη. Για τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα υποτάσσεται σε προβλήματα που προβάλλουν ως πιο πειστικά, ενώ για τα μεσαία και τα υψηλότερα δημιουργεί νέες προτεραιότητες όσον αφορά την επιλογή τόπου κατοικίας κ.λπ. Ωστόσο αυτά που μένουν κοινά είναι η συνάδουσα με την κυρίαρχη ευρωπαϊκή (και ελληνική) πολιτική κουλτούρα, απουσία ευρύτερης κοινωνικής αντίληψης των προβλημάτων και ο περιορισμός της ευαισθησίας στην προώθηση ατομικών και οικογενειακών λύσεων. [Μητούλα, 2008] Η κοινωνική βιωσιμότητα προϋποθέτει μέριμνα για τη προώθηση της ευμάρειας, μέσω της ικανοποίησης των κοινωνικών αναγκών των πολιτών και την αφύπνιση της επιθυμίας για λήψη αποφάσεων, που προάγουν την ποιότητα ζωής.

1.4.3. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το περιβάλλον αποτελεί πολύ σημαντική συνιστώσα καθώς η καταστροφή του έχει σαν αποτέλεσμα την αποτροπή εφαρμογής της βιώσιμης ανάπτυξης. Μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της σύγχρονης εποχής είναι η προστασία του περιβάλλοντος και η διατήρηση της ισορροπίας του πλανητικού οικοσυστήματος. Είναι όμως αποδεκτό σήμερα ότι η αναγωγή της παραγωγικότητας ως κυρίαρχης αρχής του οικονομικού συστήματος είχε σαν αποτέλεσμα, από τη μια, την αλόγιστη εκμετάλλευση των πρώτων υλών και σαν επακόλουθο, από την άλλη, τη ρύπανση των εδαφών, των υδάτων και της ατμόσφαιρας. Η εκπληκτική ανάπτυξη των υπηρεσιών, τα τελευταία χρόνια (εμπόριο, τουρισμός, τηλεπικοινωνίες κ.λπ.) πρόσθεσε με τη σειρά της επιπλέον προβλήματα. [Περιοδικό αειφόρος ανάπτυξη]

Τα τελευταία χρόνια, η σοβαρότητα της υποβάθμισης του περιβάλλοντος έπεισε **κράτη και υπερκρατικές οντότητες** (διεθνείς οργανισμούς, Ευρωπαϊκή Ένωση κ.ά.) ότι απαιτούνται ολοκληρωμένες και συντονισμένες δράσεις, εάν θέλουμε να μιλούμε για ένα βιώσιμο πλάνητη. Οι δράσεις αυτές, μπαίνοντας στο στάδιο της υλοποίησης, επηρεάζουν άμεσα και σε αρκετές

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

περιπτώσεις καταλυτικά την ανάπτυξη τόσο των περιφερειών όσο και των άλλων πόλεων που θα περιλαμβάνονται στους σχεδιασμούς τους. [Μητούλα, 2006]

Η αύξουσα πολυπλοκότητα των περιβαλλοντικών ζητημάτων, γίνεται όλο και περισσότερο σαφής. Οι διεθνείς διασκέψεις υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (Χάγη, Νοέμβριος 2000) και την Ερημοποίηση (Βόννη, Δεκέμβριος 2000) κατέδειξαν την αδυναμία και έλλειψη βούλησης της διεθνούς κοινότητας για τη χάραξη συγκεκριμένων στρατηγικών εξόδου από την περιβαλλοντική κρίση. Οι αποτυχίες αυτές ήρθαν να επισφραγίσουν σειρά απογοητεύσεων σε διάφορα επίπεδα χάραξης περιβαλλοντικών πολιτικών, κυρίως δε στο σκέλος της εφαρμογής τους. Παρά την εκδήλωση καλών προθέσεων, μοιάζει σαν η διεθνής κοινότητα να παραμένει παγιδευμένη σε ένα πλέγμα αδράνειας, απροθυμίας, θεσμικής ανεπάρκειας και αλληλοαναιρούμενων συμφερόντων. Κατά το τελευταίο διάστημα έγινε αντιληπτό ότι, ενώ η παγκοσμιοποίηση σε οικονομικό, πολιτισμικό και επικοινωνιακό επίπεδο προχωρεί με ταχύς ρυθμούς, οι πολυμερείς οργανισμοί οι ικανοί να την ωθήσουν σε επιθυμητές κατευθύνσεις υστερούν. [Μπίθας, 2005] Οι νομοθετικές ρυθμίσεις δε στάθηκαν ικανές να αναστείλουν την υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Άλλωστε, με την πάροδο των χρόνων, αλλάζουν και πολλά δεδομένα σε διεθνές επίπεδο. Η διεθνής κοινότητα αφυπνίζεται, συνειδητοποιώντας ότι η υποβάθμιση του περιβάλλοντος έχει φτάσει σε τόσο κρίσιμο σημείο ώστε να απειλείται ακόμη και η ανθρώπινη ύπαρξη.

Είδαμε ότι το 1992 στη Συνδιάσκεψη Κορυφής του Ρίο υπεγράφη η Σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τη μεταβολή του κλίματος. Με βασικό κανόνα, που έγινε αποδεκτός από όλες τις κυβερνήσεις, την αειφόρο ανάπτυξη. Όπως και το 1997 υπεγράφη το Πρωτόκολλο του Κιότο με δέσμευση των κυβερνήσεων ότι θα περιορίσουν τις οικείες εκπομπές των αερίων ρύπων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου κατά 5% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990, στο διάστημα 2008-2012. [Μητούλα, 2008]

Όμως στη δεκαετία λίγα άλλαξαν και οι πιέσεις στο περιβάλλον δεν έπαψαν να αυξάνουν. Αυτό συνδυάστηκε με τη γενικευμένη απροθυμία των κυβερνήσεων, των επιχειρήσεων και των καταναλωτών να πληρώσουν το τίμημα που τους αναλογεί, ώστε οι επόμενες γενεές να βρουν ένα νοικοκυρεμένο περιβάλλον. Όμως κανείς δεν τόλμησε να απορρίψει την ίδια την αρχή της αειφορίας, που παραμένει το κυρίαρχο ιδεολόγημα, παρά το πλήγμα που δέχθηκε από την μη υπογραφή του Πρωτοκόλλου του Κιότο (1997) από τις ΗΠΑ και παρά το γεγονός ότι στην Παγκόσμια Συνδιάσκεψη Κορυφής για τα δέκα χρόνια από το Ρίο «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

(Pío+10) στο Γιοχάνεσμπουργκ, η αειφορία δεν ήταν παρά ένα διάτρητο φύλο συκής που δεν κατόρθωνε να συγκαλύψει τη δίψα για μια σκέτη ανάπτυξη. Αυτό που προέκυψε είναι οι εξής δύο απλουστευτικές αναγωγές [Ευθυμίουπουλος - Μοδίνος] :

- Αειφόρος ανάπτυξη = απρόσκοπτη ανάπτυξη (για τις ΗΠΑ και τους συνοδοιπόρους τους)
- Αειφόρος ανάπτυξη = περιβαλλοντική πολιτική =μείωση των ρύπων =(κυρίως) καταπολέμηση των εκπομπών CO₂ .

Παρά τις μείζονες αυτές διεθνείς συναντήσεις το παγκόσμιο περιβάλλον υποβαθμίζεται διαρκώς και η βιωσιμότητα βρίσκει σημαντικές δυσκολίες ως προς την εμφύτευσή της σε συγκεκριμένες πολιτικές. Πρέπει οι πολιτικές αυτές να αναδομηθούν και να αναπροσανατολιστούν προς φιλοπεριβαλλοντικές κατευθύνσεις διεθνώς. Έτσι μέσα από τις διάφορες διεθνείς συσκέψεις δημιουργήθηκαν οι εξής **Οικουμενικοί Περιβαλλοντικοί Θεσμοί** για να εφαρμοστεί μια κοινή πολιτική γραμμή [Μπίθας, 2005] :

- Το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP το 1972).
- Οι Πολυμερείς Περιβαλλοντικές Συμφωνίες (MEA's).Υπάρχουν πάνω από 200.
- Η Επιτροπή για την Βιώσιμη Ανάπτυξη (CSD το 1992).
- Το Παγκόσμιο Περιβαλλοντικό Ταμείο (GEF το 1990).
- Το Διεθνές Δικαστήριο (IJC το 1945).
- Η Γενική Συνέλευση και ο εσωτερικός συντονισμός του Ο.Η.Ε.

Αρκετά χρόνια τώρα η **Ευρωπαϊκή Ένωση** αναπτύσσει μια συντονισμένη δράση για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Στην όλη προσπάθεια πρωτοπορεί και έχει ήδη ολοκληρώσει το σχεδιασμό και την υλοποίηση σημαντικών δράσεων. Δεδομένου ότι απώτερος στόχος της Ένωσης είναι η βιώσιμη τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη σε όλους τους τομείς, ο τομέας της προστασίας του περιβάλλοντος τίθεται ως ένας από τους καθοριστικότερους για την επίτευξή της και κατέχει σημαντική θέση στην όλη πολιτική της.

Αποκορύφωμα όλης αυτής της δράσης ήταν η υπογραφή της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου η προστασία του περιβάλλοντος ανάγεται πλέον σε επίσημη πολιτική της Ένωσης. Η συνθήκη του Άμστερνταμ κινείται ακόμα περισσότερο προς αυτή τη κατεύθυνση εντάσσοντας στους στόχους της Ένωσης την αρχή της «βιώσιμης ανάπτυξης» με κυρίαρχη αυτή του περιβάλλοντος.[Μητούλα, 2007]

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Στο πλαίσιο της πολιτικής της για το περιβάλλον η Κοινότητα θέσπισε ένα νομοθετικό πλαίσιο. Επιδιώκοντας την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς θέσπισε το πρόγραμμα **life**, ως χρηματοδοτικό μέσο.

Η Ε.Ε. εξήγγειλε το **5^ο Πρόγραμμα Δράσης για το περιβάλλον**, που επιγράφεται «προς μία αειφόρο ανάπτυξη», όπου προσδιορίζει τις βασικές της πρωτοβουλίες για την περίοδο 1992-2000. Μέσω αυτού επιδιώχθηκε μία συνολική αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων σε σχέση με τους παράγοντες που τα προκαλούν, όπως τη γεωργία, τη βιομηχανία, την ενέργεια και τον τουρισμό. [Μητούλα, 2008]

Επιπλέον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχώρησε στην έκδοση «**Λευκής βίβλου για την Περιβαλλοντική Ευθύνη**», το Φεβρουάριο του 2000, με σκοπό να διερευνήσει κατά ποιον τρόπο η αρχή: Ο ρυπαίνων πληρώνει, μια από τις βασικές περιβαλλοντικές αρχές στη Συνθήκη, μπορεί να εφαρμοστεί καλύτερα για να εξυπηρετεί τους σκοπούς της Κοινοτικής Περιβαλλοντικής Πολιτικής. Με τη «Λευκή βίβλο» διερευνώνται οι τρόποι με τους οποίους μπορεί να διαμορφωθεί ένα κοινοτικό καθεστώς για τη περιβαλλοντική ευθύνη. [περιοδικό αειφόρος ανάπτυξη]

Στις μέρες μας, είναι σε εξέλιξη το **6^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον**, το οποίο θέτει κατά τρόπο αποτελεσματικό τους περιβαλλοντικούς στόχους και τις προτεραιότητες που θα αποτελέσουν αναπόσπαστο τμήμα της στρατηγικής που πρόκειται να υιοθετήσει η Ένωση για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Το 6^ο Πρόγραμμα επιδιώκει την αντιμετώπιση προβλημάτων που αφορούν στη βιοποικιλότητα, το περιβάλλον σε σχέση με τη δημόσια υγεία, όπως επίσης και τη διαχείριση των φυσικών πόρων και των απορριμμάτων. Μέσω του Προγράμματος επιδιώκεται:

- Η βελτίωση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- Η συνεργασία με την αγορά και τους πολίτες
- Η βελτίωση της ενσωμάτωσης του περιβάλλοντος στις άλλες κοινοτικές πολιτικές.

Παράλληλα, επιδιώκεται η χρήση μεγαλύτερης ποικιλίας μέσων για την προστασία του περιβάλλοντος. Προωθείται η χρήση περιβαλλοντικών φόρων για να επιτευχθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Βέβαια, έχει γίνει κατανοητό ότι το πιο σημαντικό μέσο της Ένωσης είναι η αποτελεσματική εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, η οποία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συνεργασία της με την αγορά και από τα κίνητρα που θα δοθούν στους οικονομικούς συντελεστές, δηλαδή στις εταιρίες και τους καταναλωτές. [Μητούλα, 2008]
«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της χρήσης ποικιλίας μέσων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είναι η προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατά εννέα κρατών μελών, επειδή δεν ενσωμάτωσαν στο εθνικό τους δίκαιο την οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί ευθύνης για την πρόκληση ζημιών στο περιβάλλον. Τα εννέα κράτη μέλη είναι τα εξής: Αυστρία, Βέλγιο, Ελλάδα, Φινλανδία, Γαλλία, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο, Σλοβενία και Ηνωμένο Βασίλειο. [Περιοδικό αειφ. ανάπτυξη]

Η συνολική πολιτική της Ε.Ε. για τη **βιωσιμότητα του περιβάλλοντος στην Ελλάδα** εντάσσεται στα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης. Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006 αποτέλεσε ισχυρό εργαλείο για την ενδυνάμωση και την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης των περιφερειών της Ελλάδος. Ένα από τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα του Γ' ΚΠΣ αφορά στο περιβάλλον. Το επιχειρησιακό Πρόγραμμα 'Περιβάλλον' 2000-06 έχει συνολικό προϋπολογισμό 677,85 εκ. € και περιλαμβάνει δέκα σημαντικές παρεμβάσεις –Άξονες για τη προστασία, διαχείριση και αναβάθμιση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.[Μητούλα, 2006] Οι **δέκα άξονες** είναι οι εξής [περιοδικό αειφ. ανάπτυξη] :

- Υδατικό Περιβάλλον
- Στερεά απόβλητα
- Πολιτική προστασία, προστασία τοπίων και θαλάσσιου περιβάλλοντος
- Ατμοσφαιρικό περιβάλλον, θόρυβος
- Θεσμοί περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης
- άλλες περιβαλλοντικές δράσεις
- Χωροταξία-Πολεοδομία-Αναπλάσεις
- διαχείριση προστατευόμενων περιοχών, βιότοποι
- έργα περιβάλλοντος με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα
- τεχνική βοήθεια

Το ερώτημα, λοιπόν παραμένει, αυτή την φορά όχι στο θεωρητικό, αλλά στο πρακτικό επίπεδο. **Είναι δυνατόν να εφαρμοσθεί μια πολιτική για το περιβάλλον που να καλύπτει όλους τους τομείς δράσεις καλύπτοντας όλα τα περιβαλλοντικά προβλήματα;** Αυτό το ερώτημα προσπάθησε να απαντήσει η Ε.Ε. μέσα από τους τομείς δράσης για ένα Βιώσιμο Περιβάλλον. Μάλιστα το ενδιαφέρον των Ευρωπαίων πολιτών για το περιβάλλον φαίνεται πως είναι σημαντικά αυξημένο τα τελευταία χρόνια, εξέλιξη που αποδεικνύεται και από τις αντιδράσεις τους σε θέματα εφαρμογής του Κοινοτικού περιβαλλοντικού δικαίου. Σύμφωνα με

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 1999 ο αριθμός καταγγελιών εξακολούθησε να αυξάνεται με κύριους πρωταγωνιστές τη Γαλλία, τη Γερμανία και την Ισπανία. [Ευθυμίουπουλος-Μοδίνος]

Ένα από τα βασικότερα περιβαλλοντικά θέματα που αντιμετωπίζει η Ένωση είναι η **διαχείριση των απορριμμάτων**. Η πολιτική και η δράση της προσανατολίζεται στο να δώσει προτεραιότητα στην πρόληψη της δημιουργίας τους ακολουθούμενη από την ανακύκλωση, την ανάκτηση και την αποτέφρωση, με έσχατη τελική λύση την ταφή. [Μητούλα, 2007] Η μη επίλυση των προβλημάτων που σχετίζονται με τη διαχείριση των απορριμμάτων διαιωνίζει τις ανεξέλεγκτες χωματερές, τους σωρούς σκουπιδιών και οι περιβαλλοντικές συνέπειες που δημιουργεί είναι σοβαρές και αφορούν την ρύπανση του εδάφους, της ατμόσφαιρας και υπόγειων και επιφανειακών νερών, την αισθητική υποβάθμιση τοπίων, την επιβάρυνση των φυσικών οικοσυστημάτων και την απειλή δασικών πυρκαγιών. Η σωστή διαχείριση των απορριμμάτων απαιτεί ένα πλήρες σύστημα που περιλαμβάνει την προσωρινή αποθήκευση, την συλλογή, την μεταφορά και την διάθεση. Βελτιώσεις του συστήματος μπορούν να επιτευχθούν με την διαλογή στην πηγή, με τους σταθμούς μεταμόρφωσης και με την μηχανική διαλογή. [περιοδικό αειφ. Ανάπτυξη – Πέππα, 2008] Ο μελλοντικός στόχος της Ε.Ε. είναι η μείωση της ποσότητας των απορριμμάτων που προορίζονται για τελική διάθεση κατά 20% μέχρι το 2050.

Για να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι :

- Προσδιορίζονται οι επικίνδυνες ουσίες και καθίστανται υπεύθυνοι οι παραγωγοί για τη συλλογή, επεξεργασία και ανακύκλωση των απορριμμάτων.
- Ενθαρρύνονται οι καταναλωτές να επιλέγουν προϊόντα και υπηρεσίες που δημιουργούν λιγότερα απορρίμματα.
- Προωθείται η λύση της ανακύκλωσης
- Προωθούνται οι αγορές για ανακυκλωμένα υλικά
- Προωθούνται τα οικολογικά προϊόντα .

Όσον αφορά η **ρύπανση του νερού** είναι ένα από τα αποτελέσματα της υποβάθμισης του περιβάλλοντος. Οι αρνητικές συνέπειες της ρύπανσης του νερού μπορεί να είναι οικολογικές με αποτέλεσμα να προκαλούνται διαταραχές στα υδατικά οικοσυστήματα. Μπορεί ακόμα να είναι αισθητικές, με δυσάρεστες οσμές, χρωματισμούς ή θολότητα του υδάτινου στοιχείου (θάλασσες, λίμνες, ποτάμια) και να αποτρέπει η χρήση του για αναψυχή. Μπορεί να έχει επιπτώσεις ακόμα και στη δημόσια υγεία. [Μητούλα, 2006] Η αντιμετώπιση της ρύπανσης των νερών από «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

τα υγρά απόβλητα των πόλεων είναι δυνατή με τα διάφορα συστήματα επεξεργασίας και διάθεσης αποβλήτων. Αντί για την διάθεσή τους στο περιβάλλον, τα επεξεργασμένα λύματα είναι δυνατόν να επαναχρησιμοποιηθούν για άρδευση ή από την βιομηχανία. Τα είδος και ο βαθμός επεξεργασίας των λυμάτων εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά του αποδέκτη ή από το είδος της επαναχρησιμοποίησης. Για τα βιομηχανικά υγρά απόβλητα απαιτούνται συχνά ειδικές διεργασίες επεξεργασίας, όπως π.χ. η απομάκρυνση μετάλλων και άλλων τοξικών ουσιών ή ουδετεροποίηση του pH.

Σε σχέση με την **ηχορύπανση**, γίνεται κατανοητό ότι με αυτήν προσβάλλεται η υγεία των πολιτών, αυξάνεται το άγχος, διαταράσσεται ο ύπνος, αυξάνεται ο κίνδυνος καρδιακών παθήσεων. Το πρόβλημα του θορύβου έχει αρχίσει σήμερα να αποκτά μεγάλες διαστάσεις. Οι πηγές θορύβου πολλαπλασιάζονται με γρήγορους ρυθμούς, με αποτέλεσμα να πληθαίνουν οι περιοχές όπου ο θόρυβος αποτελεί σημαντική όχληση. Χαρακτηριστικές περιπτώσεις είναι οι χώροι εργασίας (εργοστάσια, οικοδομές, γραφεία, δρόμοι), τα αεροδρόμια και γενικά τα μέσα συγκοινωνίας, οι κατοικίες, όπου η δυνατότητα ησυχίας στη διάρκεια της μέρας αλλά και για μεγάλο μέρος της νύχτας είναι μικρή, καθώς και οι χώροι διασκέδασης που συχνά είναι υπερβολικά θορυβώδεις. [περιοδικό αειφ. ανάπτυξη] Η Ε.Ε. επιδιώκει να δώσει ώθηση στην καταπολέμηση του θορύβου. Έτσι προώθησε Οδηγία στην οποία καθορίζεται και τονίζεται η κοινωνική προσέγγιση του θέματος. Για το μέλλον προωθείται νέα νομοθεσία, όπου οι δημόσιες αρχές θα υποχρεωθούν να καταρτίσουν «χάρτες θορύβου» και να καθορίζουν στόχους μείωσης του θορύβου κατά τη λήψη αποφάσεων σχεδιασμού. [Μητούλα, 2008]

Η **ρύπανση της ατμόσφαιρας** αποτελεί παράγοντα που συμβάλλει σημαντικά στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος και απειλεί την ανθρώπινη υγεία σε ολόκληρο τον πλανήτη, αλλά ειδικότερα στον ανεπτυγμένο κόσμο, εφόσον εκεί εμφανίζονται περισσότερο οι ρυπογόνες πηγές. Το αστικό περιβάλλον είναι αυτό που υποφέρει περισσότερο από τους ατμοσφαιρικούς ρύπους, δεδομένου ότι οι περισσότερες ανθρώπινες δραστηριότητες είναι συσσωρευμένες σε αυτό. Η κύρια πηγή ρύπανσης της ατμόσφαιρας είναι η καύση στερεών και υγρών καυσίμων. Η ατμόσφαιρα των πόλεων δέχεται ρύπους κυρίως από τα αυτοκίνητα, τις βιομηχανίες, τα κτήρια όπου χρησιμοποιούνται καύσιμα για θέρμανση ή μαγείρεμα, τις οικοδομικές και άλλες εργασίες που δημιουργούν σκόνη και άλλους ρύπους, τις εγκαταστάσεις καύσης απορριμμάτων, τις δραστηριότητες διακίνησης υγρών καυσίμων κλπ. Οι κυριότεροι ατμοσφαιρικοί ρύποι είναι τα οξείδια του άνθρακα, του αζώτου και του θείου, τα αιωρούμενα στερεά και οι υδρογονάνθρακες. Σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα που συνδέονται με την ατμοσφαιρική ρύπανση είναι τα «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

εξής: η όξινη βροχή, το φωτοχημικό νέφος, η τρύπα του όζοντος, το φαινόμενο του θερμοκηπίου. [περιοδικό αειφ .ανάπτυξη] Σαν αποτέλεσμα, η Κοινότητα επιθυμώντας να ευθυγραμμιστεί με το πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του Κιότο και να πετύχει τους καθορισμένους από αυτό στόχους, ενέκρινε προγράμματα για την προστασία της ατμόσφαιρας. Για να πετύχει στους στόχους της η Ένωση, αναθεωρεί τις πολιτικές της για τις μεταφορές κατά την τρέχουσα δεκαετία, έτσι ώστε να αποφευχθεί η αύξηση των εκπομπών που απορρέουν από την αυξημένη κυκλοφορία των οχημάτων. Προωθείται επίσης σε όλους τους τομείς η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, έτσι ώστε να μειωθεί η χρήση των συμβατικών πηγών που επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα με ρύπους. Ταυτόχρονα, ενισχύονται οι προσπάθειες που αποσκοπούν στην προστασία του εδάφους και των δασών, δεδομένου ότι ενεργούν ως συλλέκτες οι οποίοι απορροφούν το διοξείδιο του άνθρακα και καθαρίζουν την ατμόσφαιρα. Τέλος, με την αρωγή της Ε.Ε. τα κράτη μέλη προετοιμάζονται για τις συνέπειες των κλιματικών αλλαγών. Έτσι, προσαρμόζονται οι υποδομές των χωρών (υπηρεσίες υγείας και εκτάκτων αναγκών), ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στα ακραία καιρικά φαινόμενα που ήδη άρχισαν να εμφανίζονται.[Μητούλα, 2007 – Πέππα, 2008]

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω τόσο διεθνώς, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι φανερό πως γίνονται προσπάθειες για την επίτευξη ενός περιβάλλοντοςστηριγμένου στην βιώσιμη ανάπτυξη. Η εξασφάλιση αυτού του στόχου πρέπει να αποτελεί κύριο στόχο των πολιτικών που λαμβάνονται.

1.4.4. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (ΒΙΩΣΙΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ)

«Ο πολιτισμός μας είναι η κληρονομιά μας» είναι η έκφραση που συνηθίζεται να ακούγεται, όταν αναφερόμαστε στο πολιτισμό. Καθώς διευρύνουμε τις δράσεις που έχουν ως στόχο τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, βλέπουμε ότι σε κάθε τομέα υπάρχει σεβασμός στα στοιχεία του πολιτισμού. Η εξέταση της ιστορικής και πολιτισμικής πορείας ενός λαού συμβάλλει αποφασιστικά στην κατανόηση της φυσιογνωμίας του και γενικότερα της πολυφωνίας και της πολυμορφίας του ανθρώπινου πολιτισμού. Παράλληλα, μέσα από την πολιτισμική πορεία μπορεί κανείς να βρει στοιχεία που θα τον βοηθήσουν πολύ στη θεώρηση των ιδανικών και των αξιών του ανθρώπου.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Οι σύγχρονες επιστήμες του ανθρώπου χρησιμοποιούν με μια ευρύτερη δυναμική την έννοια του πολιτισμού, μια έννοια που κυρίως αναπτύχθηκε στην νεωτερικότητα και η οποία μας παραπέμπει στην μεγάλη περιπέτεια του ανθρώπου και της κοινωνίας του, στην διαφοροποίησή του από το οικολογικό περιβάλλον. Ο ανθρώπινος πολιτισμός στηρίχθηκε στην οικονομική δραστηριότητα και την τεχνική κάθε εποχής, δεν έμεινε όμως εκεί. Συνδέθηκε με αξίες, με σκοπούς, με σχέσεις και πάνω απ' όλα με την ανθρώπινη δημιουργία και την διαχείριση των κοινωνικών θεμάτων. Η ανάγκη για μια πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης περνάει μέσα από την ικανότητα της κοινωνίας να συλλάβει αυτή την ανάγκη και να υλοποιήσει πολιτικές βιώσιμης ανάπτυξης. Οι πολιτικές βιώσιμης ανάπτυξης δεν είναι πολιτικές αγοράς αν και διαχέονται και στην αγορά. Έτσι λοιπόν η ανάπτυξη της κοινωνίας είναι αναγκαία για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης και για την διαμόρφωση βιώσιμων προτύπων ποιότητας ζωής. Σ' αυτή την κατεύθυνση μπορούν να συνεισφέρουν γόνιμα και η δημιουργικά ισόρροπα και αρμονικά τόσο η τέχνη όσο και η τεχνική. [Ζήσης, 2008]

Είναι πλέον φανερό ότι για να λύσουμε το περιβαλλοντικό μας πρόβλημα, πρέπει να αλλάξουμε ριζικά τη νοοτροπία μας, το πολιτιστικό μας παράδειγμα, τον πολιτισμό μας! Και η αλλαγή αυτή δυστυχώς, δεν μεθοδεύεται, ούτε προκύπτει ως εμπέδωση ιδεωδών, αξιών, στόχων ή εφαρμογή πολιτικών. Δυστυχώς ή ευτυχώς, η αλλαγή αυτή θα συντελεστεί, όχι όταν εμείς το θέλουμε, αλλά όταν μεταβληθούν οι προτεραιότητες των αναγκών μας. Διότι οι πολιτισμοί δεν προκύπτουν από μεθοδεύσεις ή εφαρμογή ορθών πολιτικών πρακτικών. Ούτε από το φοβικό κίνητρο της ανασφάλειας για το επερχόμενο τέλος. Οι πολιτισμοί προκύπτουν από ουσιαστικές ανάγκες των πολιτών. «Η ανάγκη κάνει γενικά όλους να γίνονται ανώτεροι του εαυτού». Όταν λοιπόν πρώτη μας ανάγκη θα είναι όχι να καταναλώσουμε αλλά να επικοινωνήσουμε με το περιβάλλον, να σεβαστούμε τη ζωή ανεξάρτητα αν είναι ανθρώπου, ζώου ή άλλου ζωντανού του πλανήτη, τότε θα μιλάμε για το τέλος του πολιτισμού αυτού, του ατομικισμού. Και την αρχή ενός άλλου, εκείνου της βιώσιμης ανάπτυξης, της βιώσιμης κοινωνίας, του βιο-πολιτισμού που θα αρχίζει και θα τελειώνει με το σεβασμό του βίου, της ζωής. [Γεωργόπουλος, 2000]

Στη Διεθνή Σύμβαση της ΟΥΝΕΣΚΟ στη Χάγη το 1954 και το 1972 με τον όρο «**πολιτιστικό αγαθό**» (bien culturel, cultural property) δηλώνονται «τα κινητά και ακίνητα αγαθά που έχουν μεγάλη σημασία για την πολιτιστική κληρονομιά ενός λαού». Με το χάρτη της Βενετίας το 1964, αλλά και αργότερα, μετά τη διακήρυξη του Άμστερνταμ το 1975, αντιμετωπίζεται το θέμα διατήρησης των ιστορικών κέντρων των πόλεων. Στη Σύμβαση της Παγκόσμιας Κληρονομιάς το 1972 η έννοια της «**πολιτιστικής κληρονομιάς**» και περιλαμβάνει «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

τα έργα αρχιτεκτονικής, τα οικοδομικά συγκροτήματα και τους χώρους. Όσον αφορά τους χώρους αναφέρονται έργα του ανθρώπου ή δημιουργήματα από κοινού της φύσης και του ανθρώπου. Επίσης, με τη Σύμβαση της Γρανάδας για την Προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς στην Ευρώπη (1985) ορίζεται η έννοια της **«αρχιτεκτονικής κληρονομιάς»**.

Τα τελευταία χρόνια η προστασία και η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς εντείνεται όλο και περισσότερο σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό αλλά και τοπικό επίπεδο. Φαίνεται πως η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς έχει ενταχθεί ως γενικότερη πολιτική η οποία και συντελεί στην βιωσιμότητα των πόλεων. Ο στόχος που τέθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο δράσης για την Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη είναι: **«η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του αστικού χώρου και η ενθάρρυνση των τοπικών φορέων και των πολιτών για την ανάληψη δημιουργικών καλλιτεχνικών και πολιτιστικών πρωτοβουλιών»**. [Μητούλα, 2006]

Όλες οι σχετικές πολιτικές, δράσεις και χρηματοδοτήσεις της Ε.Ε. αποσκοπούν στο να ενισχυθούν με κάθε τρόπο οι χώρες –μέλη στο τομέα του πολιτισμού. Καθώς λαός χωρίς πολιτισμό, παύει να έχει νόημα ύπαρξης.

1.4.5. ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η ενέργεια στις διάφορες μορφές της αποτελεί την κινητήρια δύναμη του σύγχρονου πολιτισμού, γιατί καλύπτει τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες για κίνηση, φωτισμό και κίνηση. Η ενέργεια αποδεδειγμένα σήμερα θεωρείται καθοριστικός παράγοντας ανάπτυξης και προόδου και όσο πιο ανεπτυγμένη είναι μια κοινότητα, τόσο μεγαλύτερες ενεργειακές απαιτήσεις έχει. Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται μία συντονισμένη πολιτική σε κεντρικό επίπεδο, επιδιώκοντας να εξασφαλιστεί ασφάλεια εφοδιασμού, εξοικονόμηση ενέργειας και προστασία του περιβάλλοντος. Ήδη, από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα είχε γίνει ευρύτερα γνωστό ότι η παγκόσμια ζήτηση ενέργειας θα αυξάνεται διαρκώς, αφενός μεν διότι η κατά κεφαλή κατανάλωση μεγαλώνει δραματικά με τις αυξανόμενες απαιτήσεις των νέων τεχνολογιών, αφετέρου δε διότι ο πληθυσμός της Γης αυξάνεται σημαντικά. Η ραγδαία άνοδος των ενεργειακών αναγκών καλύπτεται σήμερα παγκοσμίως, κατά το μεγαλύτερο ποσοστό από συμβατικές, μη ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως ο άνθρακας, το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο. Η αλόγιστη χρήση των «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

παραπάνω καυσίμων έχει ως αποτέλεσμα την εκπομπή επικίνδυνων αερίων (διοξείδιο του άνθρακα κ.λπ.) οξύνοντας το υπάρχον πρόβλημα του θερμοκηπίου, της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των οξειδίων του αζώτου. [Γεωργόπουλος, 2000]

Στον τομέα της ενέργειας ο στόχος που προσδιορίζεται είναι προς την ασφαλή ικανοποίηση των αυξημένων μελλοντικών ζητήσεων με ταυτόχρονη μείωση των περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων που προκαλεί η παραγωγή και η χρήση της ενέργειας. Η στρατηγική στον τομέα αυτόν στρέφεται στην βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, στην ανάπτυξη προγραμμάτων τεχνολογικής έρευνας για την μείωση της χρήσεως του άνθρακα στην παραγωγή της ενέργειας στην έρευνα και προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στην αύξηση των επιβαρύνσεων του χρήστη με ειδικούς φόρους, στην βελτίωση των προτύπων ενεργειακής αποδοτικότητας για όλα τα προϊόντα και τις συσκευές, στην βελτίωση των προτύπων για την μόνωση των κτηρίων και στην περαιτέρω μελέτη των περιβαλλοντικών θεμάτων της πυρηνικής ενέργειας, για το ενδεχόμενο της αυξήσεως της ποσοστιαίας συμμετοχής της στην συνολική κατανάλωση. Επιπλέον, εν όψει των μεγάλων περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων που αναμένεται να επιφέρει η μεγαλύτερη ενεργειακή ζήτηση της προσδοκώμενης οικονομικής ανάπτυξης των αναπτυσσόμενων χωρών, μελετάται η μεταφορά χρηματοδοτικών πόρων, τεχνολογίας και τεχνογνωσίας στις χώρες αυτές, προκειμένου να βελτιώσουν την ενεργειακή τους αποδοτικότητα. [Λάσκαρις]

Η Ε.Ε. λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω ζητήματα που καλείται να αντιμετωπίσει και έχοντας αντιληφθεί τον αποφασιστικό ρόλο του ενεργειακού παράγοντα στη βιώσιμη ανάπτυξη της, έθεσε στόχους και προοπτικές για το άμεσο και το απώτερο μέλλον μέσω μιας συντονισμένης ενεργειακής πολιτικής. Πρώτα απ' όλα έγινε κατανοητό ότι για να υπάρξει βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη είναι απαραίτητο ο ενεργειακός τομέας να είναι αποδοτικός, να εμφανίζει ποικιλία μορφών και να είναι ανταγωνιστικός. Για τις λιγότερο λοιπόν αναπτυγμένες περιφέρειες έχουν προβλεφθεί επενδύσεις, προκειμένου να δημιουργηθούν οι απαιτούμενες υποδομές για τη μεταφορά ενέργειας, για την αύξηση της αποδοτικότητας στη χρήση ενέργειας και για την ώθηση προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Ήδη, από την Συνθήκη του **Μάαστριχτ** τέθηκαν από την Ε.Ε. οι βασικοί στόχοι που καθορίζουν το γενικό πλαίσιο της πολιτικής της. Έπειτα η Ε.Ε. στην προσπάθειά της να καθορίσει συγκεκριμένο πλαίσιο δράσης για την ενέργεια, εξέδωσε την **Πράσινη Βίβλο** με τίτλο «Μία Ενεργειακή Πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση». Στη συνέχεια, εκδόθηκε η **Λευκή «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»**

Βίβλος για την Ενέργεια ακολουθώντας τις αρχές της Πράσινης Βίβλου, αφού συνεκτιμήθηκαν όλες οι απόψεις και οι προβληματισμοί που προέκυψαν από την τελευταία. Στη Λευκή Βίβλο η ενεργειακή πολιτική εντάσσεται και αποτελεί μέρος των γενικών στόχων της Οικονομικής Πολιτικής της Ένωσης. Τέλος με την έκδοση του **Ευρωπαϊκού Χάρτη Ενέργειας** εξειδικεύονται οι στόχοι της ενεργειακής πολιτικής. Εν περιλήψει αυτοί αναφέρονται [Μητούλα, 2006] :

- ♦ Στη μακροχρόνια ασφάλεια του ομαλού ενεργειακού εφοδιασμού,
- ♦ Στον εκσυγχρονισμό των ενεργειακών πολιτικών στις ευρισκόμενες σε μεταβατική φάση χώρες και ώθηση για την αποτελεσματική αξιοποίηση της ενέργειας,
- ♦ Στην προστασία του περιβάλλοντος από την παραγωγή, μεταφορά και κατανάλωση του προϊόντος της ενέργειας,
- ♦ Στη απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας και κατάργηση των περιοριστικών μέτρων σε θεσμικό επίπεδο,
- ♦ Στην εξασφάλιση της απρόσκοπτης μεταφοράς,
- ♦ Στην προώθηση των άμεσων επενδύσεων και λήψη μέτρων για τη διατήρηση ασφάλειας στις ξένες επενδύσεις.

Για το **μέλλον** η Ε.Ε. έχει θέσει κάποιες κύριες διαστάσεις, 1) η δημιουργία των υποδομών που χρειάζονται για τη μεταφορά ενέργειας, 2)η αύξηση της αποδοτικότητας στη χρήση ενέργειας με την υιοθέτηση τεχνολογιών που είναι σε θέση να επιτύχουν ουσιαστική μείωση και στο κόστος της ενέργειας και στην έντασή της, στους βασικούς τομείς που καταναλώνουν ενέργεια δηλαδή στη βιομηχανία, στην παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, στις μεταφορές και στα κτήρια. 3) η ώθηση προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ), δηλαδή την ηλιακή (θερμική και φωτοβολταϊκή) ενέργεια, την βιομάζα και ενεργειακή αξιοποίηση των αποβλήτων, την γεωθερμική ενέργεια, την αιολική ενέργεια, την υδροηλεκτρική ενέργεια μικρών υδατοπτώσεων και ενέργεια από τη θάλασσα (θερμική, κυμάτων, παλιρροιών). [Πέππα, 2008]

Ακολουθώντας λοιπόν τις αρχές και τις σκέψεις προς ένα βιώσιμο περιβάλλον, θα μπορούσαν να εφαρμοστούν κάποια μέτρα και στο δικό μας άλσος. Όπως για παράδειγμα η χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για να καλυφθούν με οικολογικό τρόπο οι ανάγκες του άλσους σε ενέργεια.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

1.5. ΔΕΙΚΤΕΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στη συνέχεια της εργασίας αυτής για την προσφορά του Άλσους στην βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής του Αιγάλεω θα μελετηθούν οι βασικότεροι δείκτες που βοηθούν στην μέτρηση της βιωσιμότητας, όπως αυτοί έχουν διατυπωθεί από την επιστημονική κοινότητα. Στη προσπάθειά της να εκτιμήσει τις συνιστώσες της βιώσιμης ανάπτυξης και να τις συγκρίνει διαχρονικά σε τοπικό επίπεδο, πρότεινε ορισμένους κοινωνικούς, οικονομικούς, πολιτιστικούς και περιβαλλοντικούς δείκτες, ορισμένοι από τους οποίους παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα.

Αφού αρχίσει κάποιος να επιδιώκει τη βιωσιμότητα, χρειάζεται μερικούς δείκτες που να δείχνουν αν βρίσκεται στο σωστό δρόμο. Οι δείκτες απαιτούνται για να πραγματοποιούνται οι απαραίτητες διορθώσεις κατά τη διαδρομή. Τι είναι όμως οι δείκτες με τους οποίους μπορεί να μετρηθεί η κατάσταση της υγείας, η ευημερία και η βελτίωση της κοινωνίας; Οι παραδοσιακές μετρήσεις συχνά αναλύουν ένα συγκεκριμένο θέμα, π.χ. τον αριθμό των νέων θέσεων εργασίας σε μια συγκεκριμένη κοινότητα. Αλλά μια τέτοια μονοδιάστατη προσέγγιση δεν αφήνει να φανεί η ποιότητα αυτών των θέσεων εργασίας ή η επίπτωσή τους στην τοπική οικονομία. Άλλοι δείκτες μετρούν τον αριθμό των παιδιών που ζουν σε κατάσταση φτώχειας, δείχνοντας τη σχέση μεταξύ της κοινωνικής υγείας και της τοπικής οικονομικής αποδόσεως. Είναι φανερό ότι μπορούν να επιλέγονται πολλοί δείκτες, αλλά λίγοι απ' αυτούς θα παρέχουν μια συνολική εικόνα του πολυδιάστατου κόσμου μας. Τέτοιες μη παραδοσιακές μέθοδοι, όπως είναι οι δείκτες βιωσιμότητας, σχεδιάστηκαν για να παρέχουν πληροφορίες για κατανόηση και ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ οικονομικών, ενεργειακών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών στοιχείων που συνδέονται μακροπρόθεσμα με τη βιωσιμότητα.

Η έννοια των δεικτών βιωσιμότητας έχει προέλθει από την έννοια των δεικτών του φυσικού οικοσυστήματος. Οι δείκτες βιωσιμότητας θα πρέπει [ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ - ΓΕΩΡΓΑΚΕΛΛΟΣ 2003] :

- Να αντιπροσωπεύουν με συνέπεια ένα κρίσιμο στοιχείο του οικοσυστήματος.
- Να υπόκεινται σε απομόνωση μέσα στο περιβάλλον.
- Να μετρώνται με ακρίβεια και επαναληπτικά.
- Να γίνονται αντιληπτοί σε σχέση με την υγεία του οικοσυστήματος.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

- Να κατανοούνται καλά και να γίνονται αποδεκτοί από το κοινό.
- Να έχουν τη δυνατότητα να συνδέονται με άλλους δείκτες βιωσιμότητας.
- Να αντιπροσωπεύουν και να σχετίζονται με σπουδαίες κοινωνικές αξίες.

Είναι φανερό ότι η χρήση τους μπορεί να βοηθήσει σημαντικά στην παρακολούθηση (monitoring) της πορείας προς τη βιώσιμη ανάπτυξη και άρα να επιτρέψει τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και τη διαχείριση των δράσεων προς την κατεύθυνση αυτή. Έτσι λοιπόν, οι δείκτες που δημιουργούνται πρέπει να διακρίνονται για [Μπίθας, 2005] :

- Την επιστημονική τους επάρκεια,
- Το βαθμό στον οποίο είναι κατανοητοί,
- Την ευαισθησία τους στις μεταβολές που καλούνται να μετρήσουν,
- Το βαθμό στον οποίο είναι μετρήσιμοι ,
- Την δυνατότητα και την ευκολία που παρουσιάζουν ως προς την ενημέρωσή τους σε τακτά χρονικά διαστήματα, σταθερής ή μη περιόδου.

Επιπλέον, ειδικότερα, κριτήρια για την επιλογή αποτελεσματικών δεικτών θεωρήθηκαν τα ακόλουθα [Μοδίνος – Ευθυμίουπουλος, 2000]:

- Η ευαισθησία στις χρονικές μεταβολές,
- Η ευαισθησία στις χωρικές μεταβολές,
- Η ευαισθησία στις κοινωνικές μεταβολές,
- Η ευαισθησία σε φαινόμενα αντιστρεψιμότητας – δυνατότητα προβολής μη αντιστρεπτών διαδικασιών,
- Η ευαισθησία στην εφαρμογή ελέγχων – δυνατότητα επεμβάσεων στους δείκτες,
- Η ικανότητα πρόβλεψης,
- Η σχετική ευκολία στη συλλογή δεδομένων,
- Η σχετική ευκολία στην εφαρμογή τους.

Αν και ο αριθμός των δεικτών είναι μικρός, στην πραγματικότητα υπάρχουν και δευτερεύοντες δείκτες. Και ορισμένοι ανήκουν σε περισσότερες από μια κατηγορίες. Σκοπός είναι η λήψη αποφάσεων και ο σχεδιασμός πολιτικής και στρατηγικής. Η επιλογή των κατάλληλων δεικτών και η ανάπτυξη ενός προγράμματος απαιτεί συνεργασία μεταξύ πολλών τομέων. Παραδείγματα δεικτών που βρίσκονται ήδη σε χρήση περιγράφονται στον Πίνακα 1.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Δείκτες Βιώσιμης Ανάπτυξης

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Δείκτης	Περιγραφή
	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
• Εισόδημα	Κατανομή των θέσεων εργασίας και του εισοδήματος ,Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, μέσες χρηματιστηριακές εξελίξεις
• Επιχειρήσεις	Ποσοστό των αποδοχών που αποκτώνται και καταναλώνονται στην κοινότητα
• Κατάρτιση	Ποσοστό των καταβαλλόμενων από τους εργοδότες αποδοχών που διατίθενται για κατάρτιση και εκπαίδευση των απασχολούμενων
• Υγεία – Ποιότητα ζωής	Εκπαίδευση, φροντίδα υγείας, κόστος διαβίωσης, πολιτιστική ποικιλότητα
	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
• Αέρας	Εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, μείωση στρατοσφαιρικού όζοντος
• Πόσιμο νερό	Ποσοστό μείωσης του διατιθέμενου πόσιμου νερού από το 1990
• Χρήση γης	Ποσοστό αναπτύξεως που συντελείται ετησίως σε μια αστική περιοχή
	ΧΡΗΣΗ ΠΟΡΩΝ
• Ενέργεια	Ποσοστό χρησιμοποιούμενης ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

• Βλαβερά υλικά	Κατανάλωση παρασιτοκτόνων
• Νερό	Αριθμός λίτρων νερού που εξασφαλίζονται από επιδιόρθωση διαρροών
	ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
• Καταχρήσεις	Καταχρήσεις / Παραμελήσεις / Εγκαταλείψεις παιδιών
• Ποικιλότητα	Αποδοχή φυλετικών διακρίσεων
• Εθελοντισμός	Ποσοστό εθελοντών για δραστηριότητες σχετικές με τη βιώσιμη ανάπτυξη.

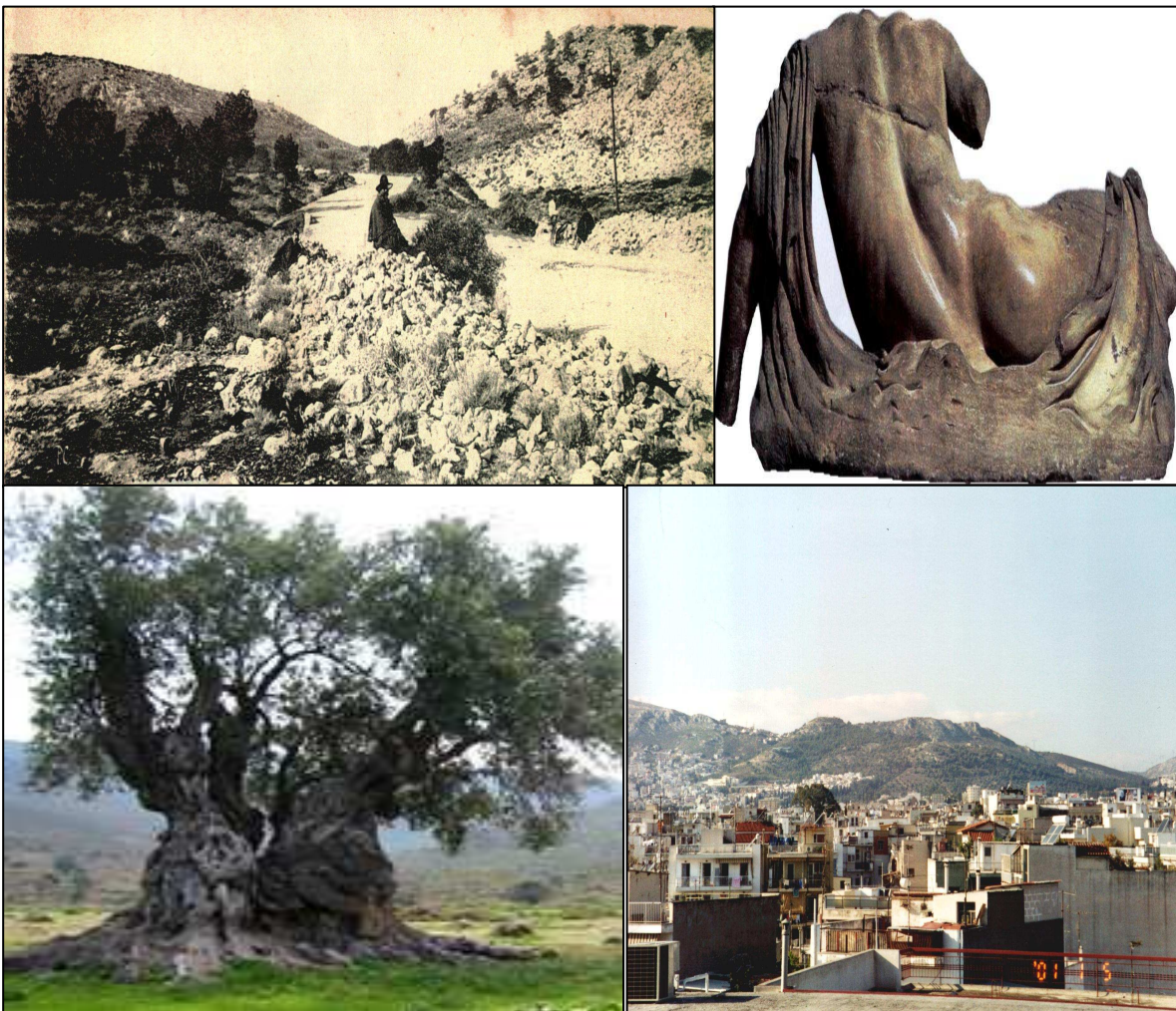
[ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ-ΓΕΩΡΓΑΚΕΛΛΟΣ, 2003]

Καταλήγοντας για να είναι επιτυχής η βιώσιμη ανάπτυξη, πρέπει να εξετάζονται μαζί οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα, αφού αυτά είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους. Το κυριότερο πρόβλημα όμως είναι ότι κανένας δείκτης δεν έχει πείσει για την ισχύ του. Ελλείπει ενός αξιόπιστου γενικού δείκτη πληθαίνουν οι προσπάθειες για τον καθορισμό συνόλων δεικτών που θα κάνουν την έννοια της αειφορίας μετρήσιμη. Γι' αυτό η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καταρτίσει 35 «διαρθρωτικούς δείκτες» σε 5 τομείς προτεραιότητας :απασχόληση, καινοτομία, οικονομική μεταρρύθμιση, κοινωνική συνοχή, γενική οικονομία σε όλους τους τομείς της περιβαλλοντικής πολιτικής (κλιματικές αλλαγές, μεταφορές, δημόσια υγεία, φυσικοί πόροι) και τους στόχους (μείωση των αερίων του θερμοκηπίου, μείωση των απωλειών βιοποικιλότητας, μείωση των επιπτώσεων της ρύπανσης στην υγεία, βιώσιμες πόλεις, αποδοτική χρήση της ενέργειας και των πόρων). Το πλήθος των δεικτών έχει το πλεονέκτημα ότι επιτρέπει την παρακολούθηση των θετικών ή αρνητικών εξελίξεων σε μια σειρά από στρατηγικούς στόχους, αλλά δεν έχει την απλότητα και την ευκολία ενός μικρού αριθμού αξιόπιστων και συνθετικών δεικτών. [Ευθυμίουπουλος – Μοδίνος, 2000]

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

Η περιοχή του Αιγάλεω κατά την αρχαιότητα

(στη φωτογραφία φαίνονται η ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ, το άγαλμα του Θεού Κηφισού,
ο Ελαιώνας, το Όρος Αιγάλεω)

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του
Δήμου Αιγάλεω»

Για την εκτίμηση της ανάπτυξης του Δήμου Αιγάλεω κρίθηκε απαραίτητο να παρουσιαστούν ορισμένα ιστορικά στοιχεία που συνδέονται με την φυσιογνωμία της πόλης και επιτρέπουν την κατανόηση της αναπτυξιακής της πορείας.

Το παρόν κεφάλαιο αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης των κυριότερων ιστορικών γεγονότων που διαμόρφωσαν την ιστορική πορεία του Δήμου Αιγάλεω. Αναζητώντας στοιχεία για το παρελθόν της περιοχής του Αιγάλεω πρέπει να έχουμε κατά νου πως τα στοιχεία που μπορεί κανείς να συγκεντρώσει είναι πολύ λίγα και πως δεν είναι δυνατό να περιορισθούμε ακριβώς στα όρια του Δήμου Αιγάλεω, τα οποία καθορίζονται από νοητές γραμμές πάνω στο χάρτη της Αθήνας. Στην καταγραφή των παρακάτω στοιχείων αξιοποιήθηκαν συγγράμματα και εργασίες από κατοίκους και μαθητές του Αιγάλεω, που δυστυχώς δεν διατίθενται κάπου συγκεντρωμένα.

2. Η περιοχή του Αιγάλεω κατά την αρχαιότητα

Η περιοχή που ανήκει σήμερα στο Δήμο Αιγάλεω δε φαίνεται να άλλαξε από την αρχαιότητα μέχρι το τέλος του 19^{ου} και την πρώτη εικοσιπενταετία του 20^{ου} αιώνα. Πραγματικά η ιστορία της ευρύτερης περιοχής του Αιγάλεω κατά την αρχαιότητα είναι αναπόσπαστα δεμένη με τέσσερα βασικά στοιχεία της περιοχής: **την Ιερά Οδό, τον Κηφισό ποταμό, το Όρος Αιγάλεω και τον Ελαιώνα**. Γι' αυτό σε αυτή την ενότητα του κεφαλαίου θα μελετήσουμε κάθε στοιχείο χωριστά για να παρατηρήσουμε πως το καθένα από αυτά συνέβαλε με τον δικό του τρόπο στην δημιουργία της ταυτότητας του Αιγάλεω.

2.1. ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ: Ο αρχαιότερος δρόμος της Ευρώπης

Η Ιερά Οδός ήταν ο δρόμος που συνέδεε την πόλη της αρχαίας Αθήνας με την Ελευσίνα και το Θριάσιο Πεδίο. Επίσης εξυπηρετούσε συγκοινωνιακά την πόλη των Αθηνών καθώς ήταν η κύρια οδός επικοινωνίας με την Πελοπόννησο και την υπόλοιπη Ελλάδα. Ονομάστηκε έτσι γιατί τον δρόμο αυτό ακολουθούσε η πομπή των Ελευσίνιων Μυστηρίων. Η ιστορία της Ιεράς Οδού χάνεται μέσα στους αιώνες και τους προϊστορικούς χρόνους. Στοιχεία και αποδείξεις για «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

να ορίσουμε πότε ακριβώς φτιάχτηκε ή ξεκίνησε να χρησιμοποιείται δεν έχουμε. Ωστόσο πολλοί αρχαιολόγοι και ιστορικοί υποστηρίζουν πως πρόκειται για τον αρχαιότερο γνωστό δρόμο της Ευρώπης. Η σημασία της Ιεράς Οδού στην αρχαιότητα ήταν πολύ μεγάλη. Εκτός από τη θρησκευτική-λατρευτική και συγκοινωνιακή αξία είχε και οικονομική και πολιτιστική. [16^ο Δημοτικό, 2005]

Αφετηρία της ήταν η αρχαιότερη πύλη της πόλεως, η ιερά πύλη, που βρίσκεται σε απόσταση 60μ. νοτίως του Διτύλου, όπου κατέληγαν οι σπουδαιότερες οδικές αρτηρίες της αρχαιότητας. Η αρχαία οδός ήταν κατασκευασμένη από μικρές αδούλευτες πέτρες και χώμα που συγκρατούνταν στα δύο άκρα με μεγάλες πέτρες τοποθετημένες όρθια, για να μην καταστρέφεται ο δρόμος από τη διάβρωση των νερών. Σε μερικά τμήματά της είναι εμφανείς οι αυλακώσεις που σχηματίστηκαν από τους τροχούς των αμαξών και απέχουν μεταξύ τους 1,40 μ. Ακόμη και πολύ κοντά στην είσοδο του ιερού της Δήμητρας στην Ελευσίνα το πλάτος της ήταν 5,5μ. περίπου. [Περπατώντας στο Αιγάλεω, 2001]

ΕΙΚΟΝΑ 1: Τμήμα της Αρχαίας Ιεράς Οδού

Και τις δύο πλευρές της αρχαίας οδού κοσμούσαν μνημεία ηρώων και επιτύμβιες στήλες επιφανών Αθηναίων (που είχαν την τιμή να ταφούν εκεί). Αναλυτική περιγραφή των μνημείων αυτών της αρχαιότητας έχουμε από τον Πausanias στο έργο του Ελλάδος περιήγησις, Αττικά. [Μπουρνόβα, 2002] Η πυκνότητα των ιδιωτικών και δημόσιων ταφικών μνημείων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα κράσπεδα των αρχαίων οδών θεωρήθηκαν ως οι καταλληλότεροι χώροι για την ανάπτυξη εκτεταμένων νεκροταφείων. Εξάλλου η θέση αυτή επιλέχτηκε ώστε τα μνημεία να είναι ορατά απ' όλους και εύκολα προσιτά. [Περπατώντας στο Αιγάλεω, 2001] Ορισμένα από τα πιο σημαντικά μνημεία είναι η περίφημη «ελιά του Πλάτωνα», πρόκειται για ένα γερασμένο ελαιόδεντρο, απομεινάρι του μεγάλου ελαιώνα που διέσχιζε η ιερά οδός. Μεταξύ της γεωπονικής σχολής και της «ελιάς του Πλάτωνα» βρισκόταν το ιερό της Δήμητρας και της Κόρης, στο οποίο οι Αθηναίοι τιμούσαν μαζί και την Αθηνά και τον Ποσειδώνα. Και οι τέσσερις συλλατρευόμενες θεότητες σχετίζονται με τη βλάστηση. Ο Πausanias εγκαταλείποντας την Αθήνα περιγράφει και πολλά μνημεία όπως, τον τάφο του Μολοττού, στρατηγού των Αθηναίων, το μνημείο του Κηφισοδώρου, ο οποίος ήταν επικεφαλής του δήμου, τον τάφο του Θεμιστοκλή «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

,εγγονού του Σαλαμινομάχου, το τέμενος του ήρωα Λουκίου, όπως και αυτό του περίφημου ηθοποιού Θεοδώρου. Υπήρχαν και βωμοί όπως αυτός που ήταν αφιερωμένος στο μελίχιο Δία, που βρίσκονταν στην θέση του ναού του Αγίου Σάββα. Ακόμη στη θέση του ναού του Αγίου Γεωργίου, που βρίσκεται μετά την σημερινή γέφυρα του Κηφισού, πιστεύεται ότι υπήρχε ναΐσκος του ήρωα Κυαμίτη. [Η ΑΙΘΟΥΣΑ, 5^ο – 6^ο τεύχος]

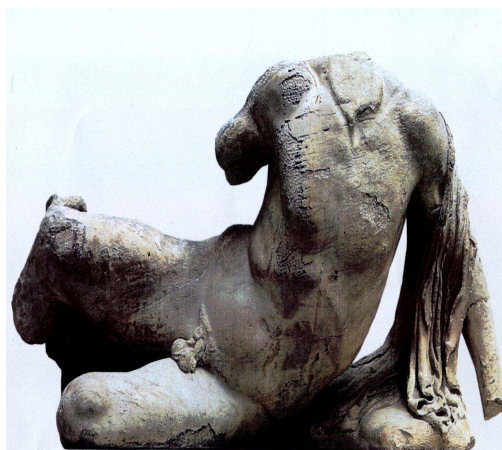
Στην ευρύτερη περιοχή του σημερινού Δήμου Αιγάλεω που διασχίζει η Ιερά Οδός έχουν βρεθεί κατά καιρούς αρχαίοι τάφοι με ενδιαφέροντα πολλές φορές κτερίσματα. Μερικά συγκεκριμένα παραδείγματα είναι τα ακόλουθα: 1) Κατά την διάρκεια εργασιών της Οδού Γιαννιτσών βρέθηκαν σε μικρό βάθος τέσσερις μαρμάρινες λήκυθοι. Οι δύο ακόσμητες, ενώ οι άλλες δύο φέρουν ανάγλυφες παραστάσεις δεξίωσης. 2) Στη συμβολή των οδών Σμύρνης και Παπανικολή, εκσκαφή έφερε στο φως μερικά όστρακα αγγείου πρωτοαττικού, μια υστερογεωμετρική οινόχνη και μια μικρή όλπη. Τα ευρήματα προέρχονταν από κατεστραμμένους τάφους γεωμετρικών χρόνων. 3) Στη συμβολή των οδών Σμύρνης και Περγάμου βρέθηκαν δύο κιβωτιόσχημοι τάφοι της κλασσικής περιόδου, οι οποίοι περιείχαν τέσσερα μικρά αγγεία, δύο σιδερένιες σπλεγγίδες και ένα χάλκινο κάτοπτρο. 4) Κατά τη συνεχιζόμενη εκσκαφή για τη κατασκευή του σταθμού του μετρό στη Πλατεία Εσταυρωμένου έχουν βρεθεί σε ορύγματα μέσα στο βράχο, διαβρωμένες λόγω του μικρού βάθους, τρεις σαρκοφάγοι, θραύσματα αγγείου καθώς και τμήμα της αρχαίας ιεράς οδού. [Η ΑΙΘΟΥΣΑ, 5^ο τεύχος]

2.2. Ο Κηφισός

Ο Κηφισός που διαρρέει την περιοχή μας είναι ο πιο σημαντικός ποταμός της Αττικής, «το Ποτάμι» όπως συνήθως αποκαλείται. Σχηματίζεται από τα προς το Λεκανοπέδιο Αθηνών νερά του Πεντελικού, της Πάρνηθας και του Αιγάλεω. Πηγάζει από τα υψώματα που βρίσκονται μεταξύ Πεντέλης και Πάρνηθας και εκβάλλει στον όρμο του Φαλήρου. Ο Κηφισός είχε ακόμη και μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα λιμνούλες, νερόμυλους, πλατάνια και ήταν τόπος εκδρομών. [Μπουρνόβα, 2002]

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Κατά την αρχαιότητα ο Κηφισός θεός και προπάππος του Κέκροπα, Αθηνών. Στο Εθνικό Αρχαιολογικό διασώζεται ανάγλυφο με τις μορφές του και Ιλισού και μεταξύ των Ελγινείων του Βρετανικού Μουσείου υπάρχει Θεού από το δυτικό αέτωμα του Παρθενώνος. Τα ύδατα του Κηφισού άφθονα ούτε κατά την αρχαιότητα. Είχε χρόνο συνεχή ροή, παρά τη μείωση των

ΕΙΚΟΝΑ 2: Ο ΘΕΟΣ ΚΗΦΙΣΟΣ

θεωρείτο βασιλιά των Μουσείο Κηφισού μαρμάρων άγαλμα του δεν ήταν όλο το υδάτων,

ΕΙΚΟΝΑ 3: Ο ΚΗΦΙΣΟΣ (1906)

τρεις διακλαδώσεις, από τις οποίες ποτίζονταν ο ελαιώνας και τα περιβόλια. Μέσα στην περιοχή του Δήμου Αιγάλεω και στο έκτο χιλιόμετρο της Ιεράς Οδού διέρχεται ο δεύτερος βραχίονας του Κηφισού Ποταμού. Στην αρχαιότητα υπήρχε εκεί γέφυρα απ' όπου, όταν οι Αθηναίοι παρέδιδαν στους Ελευσίνιους το ξόανο του Ιάκχου ακούγονταν από τους πανηγυριστές των Ελευσινίων οι περιβόητοι «γεφυρισμοί», τολμηρά πειράγματα σε αυτοσχέδιους στίχους που εκστόμιζαν οι γυναίκες, εις βάρος αυτών που συναντούσαν πάνω στη γέφυρα. Αυτό φαίνεται ότι σχετίζονταν με τα αγροτικά

έθιμα ευφορίας, ενώ ο μύθος το συνδέει με τη δούλη που κατόρθωσε να διασκεδάσει τη θεά Δήμητρα, όταν πενθούσε για την αρπαγή της κόρης της Περσεφόνης. Τα πειράγματα αυτά λέγονταν καθώς οι πανηγυριστές πήγαιναν στην Ελευσίνα ή επέστρεφαν απ' αυτήν πάνω σε άμαξες, εξ ου και η φράση «άκουσα τα εξ αμάξης», που επιβιώνει ως τις μέρες μας. [Περπατώντας στο Αιγάλεω, 2001 - Η ΑΙΘΟΥΣΑ, 1997]

Στην πεδιάδα του Κηφισού βρίσκονταν στην αρχαιότητα, αλλά και μέχρι τον 20ό αιώνα, οι εξοχικές κατοικίες, τα λιόδενδρα και τα περιβόλια των Αθηναίων. Αυτή η έκταση αποτελεί τμήμα του «Λόγγου» των Αθηνών, που από την εποχή του Πεισίστρατου κάλυπτε το Λεκανοπέδιο, ιδίως προς το δυτικό τμήμα του, κατά μήκος της ανατολικής όχθης του Κηφισού, στην περιοχή μεταξύ Κολοκυνθούς και Ρέντη.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Οι συχνές καταστροφές από τις πλημμύρες του ποταμού επιτάχυναν τα έργα για τη διάνοιξη της κοίτης του(1937) .Σήμερα πάνω από τον Κηφισό που έχει καλυφθεί περνά η Λεωφόρος Κηφισού. Η κάλυψη του Κηφισού στο τελευταίο του τμήμα, από τις Τρεις Γέφυρες έως τις εκβολές του Φαλήρου, έχει προκαλέσει πολλές αντιδράσεις, τόσο σχετικά με την αναγκαιότητα του έργου όσο και για τον τρόπο κατασκευής του. [Μπουρνόβα, 2002]

2.3. ΤΟ ΟΡΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ

Το Όρος Αιγάλεω δημιουργήθηκε, όπως υποστηρίζουν οι γεωλόγοι, πριν από 64 εκατομμύρια χρόνια .Η ονομασία του όρους Αιγάλεω προέρχεται από τα συνθετικά “Αίγα “ (που σημαίνει γίδα = κατσικά) και “Λεώς” (που είναι αντέκταση του λαός). Η ερμηνεία που δίνεται στο όνομα είναι “Λαός των Κατσικιών”, καθώς οι πρώτοι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής έβοσκαν τα ζωντανά τους στο όρος. Κατά μια άλλη εκδοχή η λέξη Αιγάλεω προέρχεται από το «αίγες» =κύματα, και «λάας»= λίθος, βράχος (που σημαίνει δηλαδή το βράχο, πάνω στον οποίο σπάζουν τα κύματα).

Πρόκειται για έναν χαμηλό ορεινό όγκο που ξεκινά από την Πάρνηθα, εκτείνεται βορειοδυτικά προς τα νοτιοδυτικά της Αττικής και καταλήγει στο Πέραμα του Πειραιά. Το

ΕΙΚΟΝΑ 4: Το Όρος Αιγάλεω

βόρειο τμήμα του όρους Αιγάλεω ονομάζεται Ποικίλον Όρος και χωρίζεται απ’ το νότιο τμήμα του με το στενό του Δαφνίου απ’ το οποίο σήμερα περνά η λεωφόρος Αθηνών Κορίνθου. [Η ΑΙΘΟΥΣΑ, 1997 - Μπουρνόβα, 2002]

Το βουνό είναι σε όλους γνωστό από τη ναυμαχία της Σαλαμίνας το Σεπτέμβριο του 480 π.Χ., κατά την οποία ο βασιλιάς των Περσών

Ξέρξης, σύμφωνα με τον Ηρόδοτο παρακολουθούσε από κάποιο σημείο κάπου στο Πέραμα, βόρεια του Κερατσινίου, στην περιοχή μεταξύ Κερατοπύργου και του πορθμού της Σαλαμίνας, δίνοντας εντολή στους γραμματείς του να καταγράφουν τους τριήραρχους του που διέπρεπαν στη ναυμαχία. Επίσης η περιοχή του Δαφνίου του όρους Αιγάλεω, κοντά στην Ιερά Οδό, είναι γνωστή καθώς εκεί είχε το λημέρι του, κατά την αρχαιότητα ,ο τρομερός ληστής **Προκρούστης**.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Είχε γίνει ο φόβος και ο τρόμος της περιοχής. Οι διαβάτες, οι περαστικοί και οδοιπόροι που έρχονταν από την Πελοπόννησο τον έτρεμαν. Σύμφωνα με το μύθο ο Θησέας κατάφερε να τον νικήσει και να απαλλάξει τον τόπο από αυτόν τον φοβερό ληστή. [Περπατώντας στο Αιγάλεω, 2001- Μπουρνόβα, 2002-ΔΟΜΗ εγκυκλ.]

Σήμερα το Όρος Αιγάλεω και η γύρω περιοχή έχει τεράστια ιστορική και αρχαιολογική αξία καθώς υπάρχουν πλήθος από ευρήματα και μνημεία [16^ο Δημοτικό, 2008] :

- ◆ Η **βυζαντινή μονή Δαφνίου** με τα περίφημα, μοναδικά ψηφιδωτά της, χτισμένη πάνω σε ερείπια αρχαίου ναού αφιερωμένου στον θεό Απόλλωνα.
- ◆ Τα ερείπια του **αρχαίου ναού της Αφροδίτης** στην Αφαία 5^ο αιώνα π.χ., όπου λατρεύονταν η θεά της γονιμότητας και της αναγέννησης της φύσης μαζί με το γιο της τον Έρωτα.
- ◆ Η **αρχαία Ιερά Οδός** και τμήματά της που έχουν αποκαλυφθεί με ταφικά μνημεία.
- ◆ Το **Άντρο του Πανός**, μια μικρή σπηλιά, που χρησίμευε ως ναός του θεού των βουνών Πάνα. Ανακαλύφθηκε το 1932 και ορισμένα από αυτά τα ευρήματα υπάρχουν σήμερα στο μουσείο της Ελευσίνας.
- ◆ Κατά την αρχαιότητα υπήρχαν **δύο μικρές λίμνες**, το όνομά τους Ρεΐτοι προέρχεται από το ρήμα ρέω. Η βόρεια λίμνη **«Άνω Ρεΐτη»** ήταν αφιερωμένη στη θεά Δήμητρα και η νότια λίμνη η **«Κάτω Ρεΐτη»** ήταν αφιερωμένη στην κόρη της Περσεφόνη. Σήμερα η «Άνω Ρεΐτη» έχει αποξηρανθεί, ενώ η «Κάτω Ρεΐτη» ονομάζεται λίμνη Κουμουνδούρου και είναι σχεδόν κατεστραμμένη από την μόλυνση.
- ◆ Τα **ερείπια του τάφου της Πυθιονίκης**, απέναντι απ' τον Προφήτη Ηλία .Ήταν τόσο μεγάλο, όμορφο και λαμπρό που όσοι έρχονταν από την Ιερά Οδό προς την Αθήνα συχνά το μπερδεύαν με τον Παρθενώνα.
- ◆ Ο θαυμάσιος **Διομήδιος ή Βοτανικός Κήπος** με τα σπάνια λουλούδια και φυτά του. Περίπου 2500 είδη φυτών και πάνω από 10000 αποξηραμένα φυτά στην φυτοθήκη του.
- ◆ Το **στρατόπεδο Χαϊδαρίου** όπου στα χρόνια της Κατοχής (41-44) μαρτύρησαν χιλιάδες Έλληνες αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης στο στρατόπεδο των Ες-Ες.

Αν και στις αρχές του αιώνα μας, υπήρχαν περιοχές κατάφυτες από πεύκα, κυπαρίσσια και πικροδάφνες, κυρίως στους πρόποδες του Όρους Αιγάλεω ,γρήγορα το βουνό υποβαθμίστηκε με τις καταστρεπτικές υλοτομίες που έγιναν κατά περιόδους, τις τέσσερις μεγάλες καταστροφικές πυρκαγιές (1826,1914,1922,1944) και με την ανθρώπινη δράση και αδιαφορία των υπεύθυνων. Έτσι στο βουνό δεν απόμειναν παρά μόνο λίγα δάση, στις περιοχές

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

του Δαφνίου και του Σκαραμαγκά, καθώς και μερικές συστάδες δέντρων (πεύκων-ευκαλύπτων). [Περπατώντας στο Αιγάλεω, 2001]

2.4. Ο Ελαιώνας

Τέλος, βασικό στοιχείο του Δήμου Αιγάλεω είναι από την αρχαιότητα έως ακόμα και στις μέρες μας ο Ελαιώνας. Στον Δήμο Αιγάλεω ανήκει τμήμα 18% της εκτός σχεδίου εκτάσεως 9000 στρεμμάτων του Λεκανοπεδίου των Αθηνών η οποία πλέον ονομάζεται «Ελαιώνας». Στην αρχαιότητα την περιοχή την έλεγαν «κάλλιστον προάστιον». Ήταν μια ελαιόφυτη κοιλάδα που εκτεινόταν από τους πρόποδες της Πάρνηθας, της Πεντέλης και του Υμηττού και έφτανε μέχρι το Δαφνί, τον Πειραιά και το Φάληρο ακολουθώντας παράλληλη πορεία με τον Κηφισό. Οι λαχανόκηποι του Ρέντη αποτελούσαν τη νότια άκρη του Ελαιώνα. Στο κάμπο των Αθηνών δεν υπήρχαν μόνο ελιές. Ευδοκίμοιαν αμπέλια, λεμονιές, πορτοκαλιές, ροδιές, συκιές. Καλλιεργούνταν ακόμη σιτάρι, κριθάρι, βαμβάκι, λινάρι, λαχανικά. Εκτρέφονταν βουβάλια, χοίροι, βόδια, αιγοπρόβατα και μεταξοσκώληκες. [<http://anoihtipoli.gr> - Προκόπης Γιογιακάς/Τα ΝΕΑ]

Ο θαυμαστός αυτός ελαιώνας που ήταν ιερός για τους αρχαίους, που τον προστάτευαν τα μοναστήρια της Αττικής, οι Έλληνες και οι Τούρκοι Αθηναίοι, έπαθε σοβαρές ζημιές κατά τη διάρκεια της επανάστασης του 1821. Σήμερα η περιοχή του τωρινού Ελαιώνα συμπίπτει με τον Ιερό Ελαιώνα της αρχαιότητας, που ήταν περιοχή αναψυχής και περιπάτου. Σταδιακά μετατρέπεται σε περιοχή συγκέντρωσης βιομηχανιών και βιοτεχνιών, χωρίς όμως πρόγραμμα και χωρίς την απαραίτητη τεχνική υποδομή. Μεταπολεμικά η περιοχή εγκαταλείφθηκε και απαξιώθηκε. Τώρα πια είναι χώρος χυτηρίων, κεραμοποιείων, βιομηχανιών χαρτιού, πρακτορείων, νεκροταφείων αυτοκινήτων και αυτοσχέδιων χωματερών. Εργάζονται 50.000 άνθρωποι σε 2.400 βιομηχανίες-βιοτεχνίες, επιχειρήσεις και πρακτορεία και ζουν μόνιμα 5.000 κάτοικοι. Ακόμα υπάρχουν σε αυτήν την περιοχή Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας, Στρατώνες και Ανώτατες σχολές. Η συμβολή του Ελαιώνα στη δημιουργία του νέφους της Αθήνας (σύμφωνα με στοιχεία του 1986) είναι 10% στο διοξείδιο του θείου (SO₂), 4% στην αιθάλη και 1,6% στα οξείδια του Αζώτου (NO_x). Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι από τις 51 μεγαλύτερες μονάδες του Ελαιώνα, 10 έχουν ποσοστό 76% της συνολικής κατανάλωσης καυσίμων στην περιοχή, ενώ οι 5 μεγαλύτερες ποσοστό 65% αντίστοιχα. Οι 5 αυτές μεγαλύτερες μονάδες εκπέμπουν το 68% του

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

SO₂ και το 57% της αιθάλης σε σχέση με τις συνολικές εκπομπές στην περιοχή του Ελαιώνα.
[περιοδικό Γεωγραφίες, 2007 - Η ΑΙΘΟΥΣΑ, 1997]

Η θέση του Ελαιώνα στο Λεκανοπέδιο ανάμεσα στο Μητροπολιτικό κέντρο της Αθήνας και το Λιμάνι του Πειραιά στο σημείο συνάντησης των Βιομηχανικών και Βιοτεχνικών περιοχών με τις περιοχές εργασίας και κατοικίας της Δυτικής Αθήνας, αποτελεί πρόκληση για παρεμβάσεις που θα σημαδέψουν τη, συνολική λειτουργία της πρωτεύουσας και θα σηματοδοτήσουν τη μελλοντική εξέλιξη της Αττικής. Η παρέμβαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων στον Ελαιώνα είναι στηριγμένη στο ολοκληρωμένο πρόγραμμα ΑΤΤΙΚΗ SOS και αποτελεί μια πρόταση σωτηρίας για να γίνει ο Ελαιώνας από εστία βιομηχανικής νέφωσης μια «όαση ζωής», ένας πνεύμονας πρασίνου για την Αττική, μια ανάσα για τη Δυτική Αθήνα. Οι στόχοι είναι φιλόδοξοι αλλά ρεαλιστικοί. Το σχέδιο μπορεί να διασφαλίσει το 44% της συνολικής έκτασης του Ελαιώνα σε όαση πρασίνου και το 19% σε κοινόχρηστους και κοινωφελείς χώρους. Έτσι, το 63% των 9 χιλιάδων στρεμμάτων του Ελαιώνα, δηλαδή τα 6 χιλιάδες στρέμματα περίπου θα είναι μία μεγάλη έκταση πρασίνου και ελεύθερων χώρων. [<http://www.minenv.gr>]

Στο Δήμο Αιγάλεω ανήκει το μοναδικό τμήμα του αρχαίου Ελαιώνα που επέζησε μέχρι τις μέρες μας στο κτήμα Μερκάτη, ένας καταυλισμός για τους Άγγλους, Αυστραλούς και Κύπριους στρατιώτες στο πόλεμο του '40. Εκεί μπορεί να διακρίνει κανείς τις τελευταίες ελιές του αρχαίου Ελαιώνα, το βυζαντινό εκκλησάκι του Αγ. Ιωάννη (14^{ου} αιώνα), αλλά και τα διδακτήρια όπου στεγάζονται πολλά σχολεία όπως το 2^ο Γεν. Λύκειο, τα ΕΠΑΛ, το 7^ο Γυμνάσιο, το ΤΕΙ Πειραιά και το Ινστιτούτο Επαγγελματικής κατάρτισης. [Περπατώντας στο Αιγάλεω, 2001-16^ο Δημοτικό, 2006]

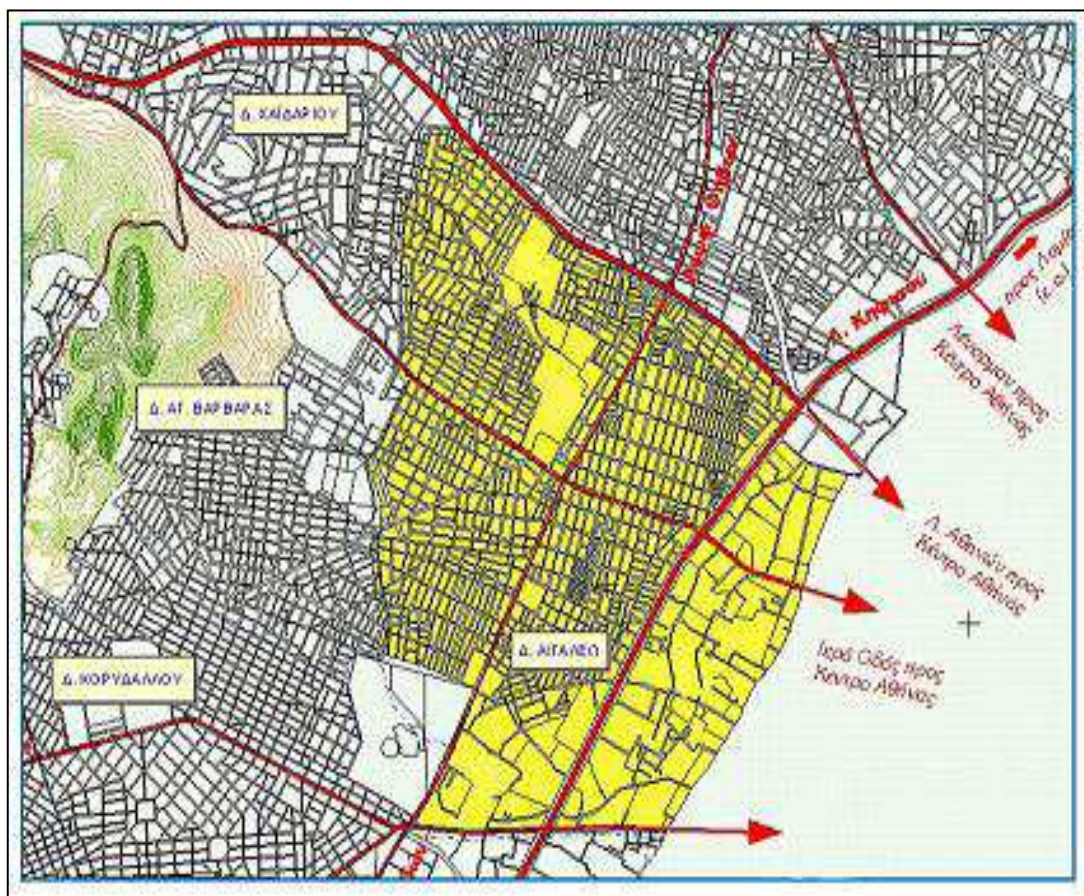

ΕΙΚΟΝΑ 5: Ο ΕΛΑΙΩΝΑΣ

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

Η ταυτότητα του Δήμου Αιγάλεω

ΕΙΚΟΝΑ 6 :Τα όρια του Δήμου ΑΙΓΑΛΕΩ

Πηγή: ΑΣΔΑ

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

3.1. Τοπογραφικά χαρακτηριστικά (Οριοθέτηση, Χωροταξική – Διοικητική Ένταξη)

Η Δυτική Αθήνα αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Πρωτεύουσας που για λόγους ιστορικούς, γεωγραφικούς, οικονομικούς και πολεοδομικούς έχει τις δικές του ιδιαιτερότητες. Καλύπτει εννέα δήμους που συναποτελούν τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Δυτικής Αττικής (ΑΣΔΑ), δηλαδή τους δήμους Αγ. Αναργύρων, Αγ. Βαρβάρας, Αιγάλεω, Ζεφυρίου, Ιλίου, Καματερού, Περιστερίου, Πετρούπολης και Χαϊδαρίου. Ο Δήμος Αιγάλεω ανήκει στη χωροταξική υποενότητα του Λεκανοπεδίου της Αθήνας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1515/85 για το «Ρυθμιστικό Σχέδιο και την Προστασία του Περιβάλλοντος της Αθήνας». Διοικητικά ανήκει στη Νομαρχία Αθηνών της Περιφέρειας Αττικής και πιο συγκεκριμένα, ανήκει στο Δυτικό Τομέα της Νομαρχίας Αθηνών.

Η ταυτότητα του Δήμου Αιγάλεω αναφέρεται στην πόλη που ουσιαστικά λειτουργεί ως "πρωτεύουσα" σε επίπεδο γεωγραφικής ενότητας. Πράγματι διοικητικό και εμπορικό κέντρο το Αιγάλεω αποτελεί το υπερτοπικό κέντρο εξυπηρετήσεων για το σύνολο των Δήμων της Δυτικής Αθήνας και όχι μόνον. Σε κεντροβαρική θέση στο Δυτικό Λεκανοπέδιο με τις λειτουργίες που διαθέτει γίνεται πόλος έλξης και των γειτονικών Δήμων είτε ανήκουν στην ευρύτερη περιοχή του Πειραιά, είτε της Αθήνας. Το Αιγάλεω διαθέτει συνολική έκταση 650 Ha, από τα οποία η νομοθετημένη έκταση καλύπτει τα 538 Ha. Η έκταση του μη νομοθετημένου τμήματος 112 Ha αφορά την περιοχή του Ελαιώνα το μεγαλύτερο μέρος της οποίας καταλαμβάνεται από μεγάλες εγκαταστάσεις βιομηχανιών και βιοτεχνιών. Το Αιγάλεω συγκαταλέγεται στους παλαιότερους Δήμους της Χώρας και υπήρξε από πάντα πόλος έλξης οικιστών. Με βάση τα επίσημα στοιχεία της ΕΣΥΕ μπορεί να εκτιμηθεί μια μέση μικτή πυκνότητα 147,8 κατ/Ha, ενώ μέση καθαρή 295,7 κατ/Ha. Στη διάρθρωση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού σαφώς υπερισχύει ο δευτερογενής τομέας, ενώ έπεται ο τριτογενής που εμφανίζεται με σημαντική δυναμικότητα.

Απλώνεται σε μια ομαλή σχετικά περιοχή γύρω από μέσο υψόμετρο 50m από την επιφάνεια της θάλασσας στο Νοτιοδυτικό κομμάτι του Λεκανοπεδίου των Αθηνών. Στο Βορρά συνορεύει με το Δήμο Περιστερίου, Ανατολικά με το Δήμο Αθηναίων, Νοτιοανατολικά με το Δήμο Ταύρου, Νότια με το Δήμο Νίκαιας, Δυτικά με το Δήμο Αγίας Βαρβάρας και Βορειοδυτικά με το Δήμο Χαϊδαρίου. Διασχίζεται από την Ιερά Οδό με κατεύθυνση Ανατολικά – Δυτικά και την οδό Θηβών Βόρεια – Νότια. Οικιστικά διαχωρίζεται σε 4 συνοικίες και 19

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

γειτονιές με θεσμοθετημένη χρήση την Γενική κατοικία. Έτσι παρουσιάζεται μεγάλη διείσδυση όλων των χρήσεων μέσα στις περιοχές κατοικίας με αποτέλεσμα να αλληλοενοχλούνται και να αλληλοσυγκρούονται. Η παλαιότητα της πόλης και οι κατά καιρούς διαφοροποιήσεις των θεσμοθετημένων όρων δόμησης έχουν δημιουργήσει ένα ακατάστατο συνεχές δομημένο περιβάλλον. Ο μέσος επιτρεπόμενος Συντελεστής Δόμησης σήμερα είναι 1.6, ο οποίος εμφανίζει σοβαρά αποθέματα για την εξάντλησή του σε αντίθεση με την πραγματοποιημένη κάλυψη η οποία έχει μάλλον εξαντληθεί.

Η πόλη του Αιγάλεω εμφανίζει όχι μόνο μεγάλη διασπορά χρήσεων αλλά και μεγάλη διασπορά κέντρων τα οποία εξακολουθούν να αναπτύσσονται. Σε αντίθεση με τους ελλειπείς ελεύθερους χώρους και τον κοινωνικό εξοπλισμό, ανάλογα με τον πληθυσμό και τη βαρύτητα της πόλης, διαθέτει μια συγκέντρωση εμπορίου σε μεγάλο βαθμό ανώμαλο, το οποίο είναι διάσπαρτο και το οποίο υπερβαίνει το αναγκαίο αλλά και επιθυμητό μέτρο. Καταλαμβάνει ένα ανάπτυγμα περίπου 200 στρεμμάτων που σε μεγάλο μέρος είναι Χονδρικό εμπόριο.

Δημιουργημένα από τις ίδιες τις ανάγκες της πόλης και του πληθυσμού της αλλά και από απαιτήσεις της σύγχρονης πόλης ιδιαίτερα ως κέντρου μιας ολόκληρης γεωγραφικής ενότητας, τα προβλήματα της πόλης του Αιγάλεω αφορούν:

- σημειακά ιδιαίτερα υποβαθμισμένες περιοχές κατοικίας
- ελλείψεις στον κοινωνικό εξοπλισμό και στις κοινωνικές και τεχνικές υποδομές
- προγραμματισμό ανάπτυξης και οργάνωσης της πόλης .

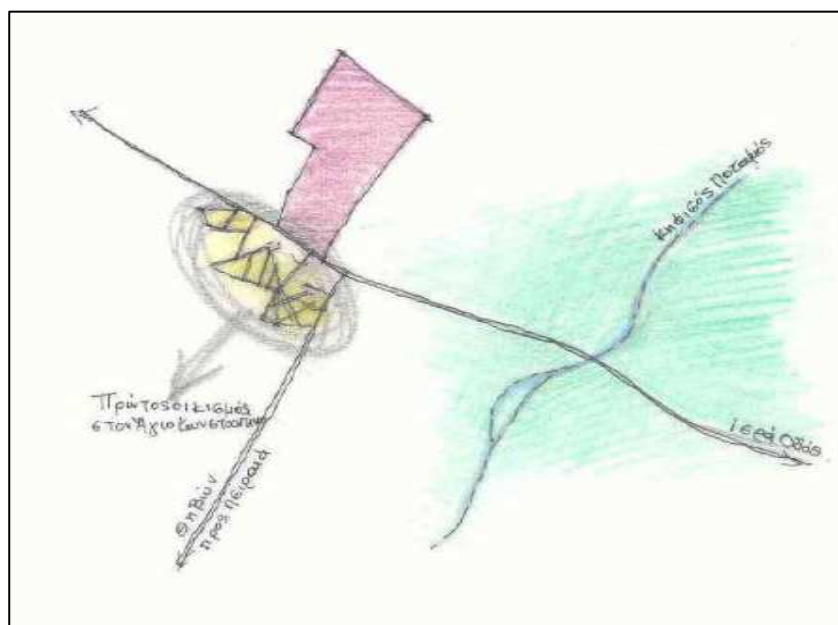
[Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αττικής – Μιχιώτης Στέφανος, 1998 – Η ΑΙΘΟΥΣΑ, 2002-2003]

3.2. Πληθυσμιακή και Διοικητική εξέλιξη – Οικιστική δομή

Στην περιοχή του σημερινού Αιγάλεω την περίοδο μεταξύ του **1888 -1922** έχουμε μια πρώτη συγκέντρωση μικρής ομάδας πληθυσμού που ζει εκεί και εργάζεται στο λεγόμενο Μπαρουτάδικο, εργοστάσιο της «Ελληνικής Εταιρείας Πυριτιδοποιείου». Το Μπαρουτάδικο βρισκόταν αριστερά από την σημερινή οδό Θηβών και πάνω από την Ιερά Οδό. Μέχρι το 1920 συγκροτούνταν από 38 οικογένειες που εργάζονταν στο εργοστάσιο και κατοικούσαν σε

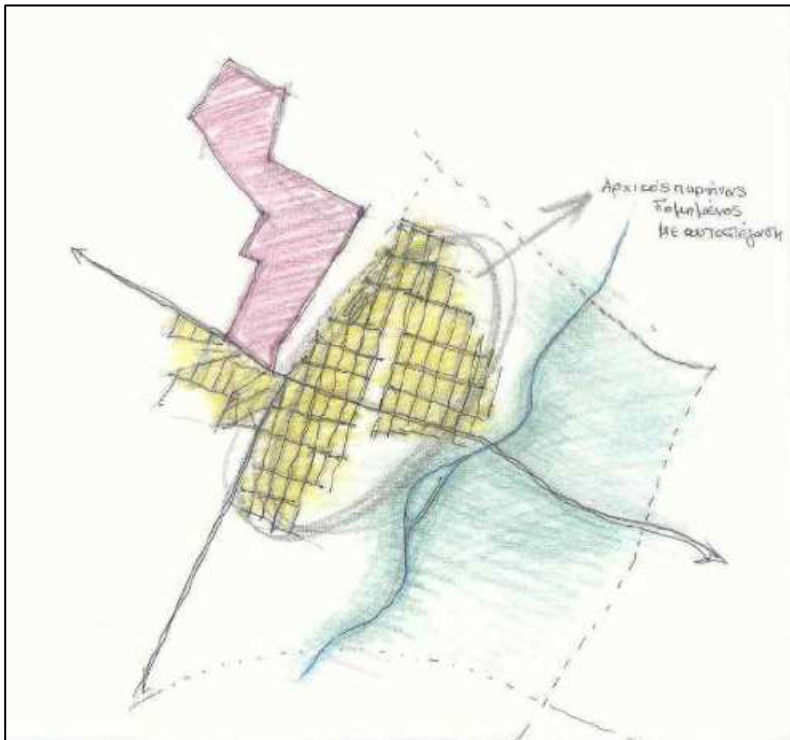
«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

παράγκες απέναντι από αυτό, στην περιοχή του Αγ. Κωνσταντίνου. Σε απογραφή που πραγματοποιήθηκε στις 15 και 16 Απριλίου του 1889, στην Ιερά Οδό κατοικούσαν 17 άνδρες και 12 γυναίκες (σύνολο 29 άνθρωποι), ενώ στη περιοχή του Πυριτιδοποιείου κατοικούσαν 60 άνδρες και 24 γυναίκες (σύνολο 84 άνθρωποι). Συνολικά δηλαδή στην περιοχή κατοικούσαν 113 άνθρωποι. Στις αρχές της δεκαετίας αυτής εγκαταστάθηκε εκεί και μια ομάδα Ασσύριων προσφύγων. Ο Ελαιώνας, με εξαίρεση κάποιες πρώτες βιοτεχνίες όπως κεραμοποιίες επί της Ιεράς Οδού οι οποίες υπάρχουν από το 18ο ακόμα αιώνα, είναι μια μεγάλη έκταση πρασίνου την οποία διασχίζει ο Κηφισός. Εκτός από την Ιερά Οδό δεν υπάρχουν άλλοι κύριοι οδικοί άξονες με εξαίρεση ένα τμήμα στη θέση της σημερινής Θηβών, συνδέοντας την Ιερά Οδό με τον Πειραιά. Σε απογραφή που έγινε στις 18 Δεκεμβρίου του 1920, στη περιοχή του Πυριτιδοποιείου υπήρχε πληθυσμός 147 ανθρώπων (86 άνδρες, 61 γυναίκες).

ΕΙΚΟΝΑ 7. Το Αιγάλεω την περίοδο 1888-1922
(πηγή Βασιλάκη – Βερτεούρη)

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

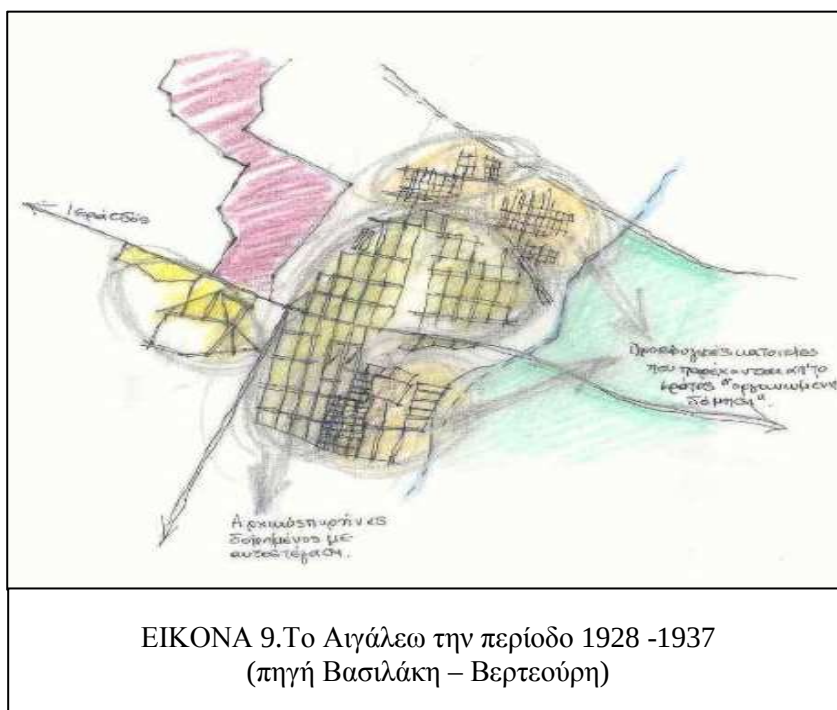

ΕΙΚΟΝΑ 8.Το Αιγάλεω την περίοδο 1922-1928
(πηγή Βασιλάκη – Βερτεούρη)

Το 1922 έως το 1928,
με την Μικρασιατική
καταστροφή, έχουμε μαζική
έλευση προσφύγων. Ως τότε
το Πυριτιδοποιείο ήταν ένας
ασήμαντος οικισμός.
Προκειμένου να στεγαστούν οι
χιλιάδες άνθρωποι που
κατέφυγαν στην πρωτεύουσα,
το 1923 δημιουργήθηκε η
Επιτροπή Αποκαταστάσεως
Προσφύγων, η οποία
αποφάσισε να δώσει ορισμένες
περιοχές του λεκανοπεδίου για
αυτό το σκοπό, μία από αυτές

είναι και το Μπαρουτάδικο. Κάθε οικογένεια είχε το δικαίωμα να αποκτήσει κατοικία, εκτός αν είχε ήδη ή αν είχε πάρει γεωργικό κλήρο, ενώ κάποιοι προτίμησαν να λάβουν από την επιτροπή οικόπεδα για να τα χτίσουν οι ίδιοι καθώς έτοιμα σπίτια παραδόθηκαν αργότερα κατά την δεκαετία του τριάντα. Οι πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν τότε στο Αιγάλεω, έχτισαν τις κατοικίες τους στην περιοχή γύρω από το σημερινό σταθμό του μετρό. Φαίνεται πως είχε γίνει μια προσπάθεια για πολεοδομική οργάνωση και ρυμοτόμηση από τότε, ειδικά σε αυτό το νέο τμήμα πάνω από την Ιερά Οδό. Σχηματίζονται τακτικά οικοδομικά τετράγωνα τα οποία έρχονται κάθετα σ' αυτήν. Τα τετράγωνα αυτά κατατμήθηκαν σε πολλά και μικρά οικόπεδα και πουλήθηκαν στους πρόσφυγες, ώστε να αποκομιστεί το μεγαλύτερο κέρδος γι' αυτούς που ισχυρίστηκαν ότι ήταν δικά τους, βασιζόμενοι σε τούρκικα φιρμάνια, και τα εκμεταλλεύτηκαν όσο το δυνατόν περισσότερο. Το 1928 ο πληθυσμός της νέας κοινότητας (περιλαμβάνει τις περιοχές : Πυριτιδοποιείο, Αγ.Βαρβάρα, Αγ.Ελεούσα, κτήμα Αλεξάνδρου Λιούμη, τις Κυδωνιές, Νέα Φωκαία, Σκαραμαγκά, Σωτηράκι και Χαιδάρι) ανερχόταν στα 3.135 άτομα εκ των οποίων οι 1831 ήταν άνδρες και οι 1304 γυναίκες, ενώ στο Μπαρουτάδικο την ίδια εποχή ο πληθυσμός ήταν 2.150 άτομα. Στον Ελαιώνα δεν αλλάζει η κατάσταση που είδαμε στην προηγούμενη χρονικά περίοδο.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΕΙΚΟΝΑ 9.Το Αιγάλεω την περίοδο 1928 -1937
(πηγή Βασιλάκη – Βερτεούρη)

Στην επόμενη χρονική περίοδο από το **1928 - 1937** οι πρόσφυγες συνεχίζουν να εγκαθίστανται στην περιοχή και ο πληθυσμός αυξάνεται, καθιστώντας τις Νέες Κυδωνίες, όπως ονομάστηκαν οι περιοχές εκείνες γύρω από το σταθμό του μετρό λόγω των πολλών οικογενειών προσφύγων από τις Κυδωνίες της Μικράς Ασίας, βασικό πυρήνα του οικισμού του Μπαρουτάδικου. Το 1934, σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης των προβλημάτων από την εξέλιξη της πόλης, δώδεκα οικισμοί αποσπώνται από τον Δήμο Αθηναίων και αυτονομούνται διοικητικά, οι μεγαλύτεροι από αυτούς ως δήμοι, οι μικρότεροι ως κοινότητες. Τότε ιδρύεται η κοινότητα του Αιγάλεω (από το ομώνυμο όρος), δυτικά από το πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας και αποτελούνταν από τους συνοικισμούς: α) Κυδωνίες, Πυριτιδοποιείο, Σωτηράκι, κτήμα Αλεξάνδρου Λιούμη, β) Αγία Βαρβάρα, Αγία Ελεούσα, γ) Χαϊδάρι, Δαφνί, Νέα Φωκαία και Σκαραμαγκά. **(βλ. παράρτημα:σελ.180)** Τον επόμενο χρόνο οι τέσσερις τελευταίοι συνοικισμοί ενσωματώνονται και δημιουργούν την νεοσυσταθείσα κοινότητα του Χαϊδαρίου. Αυτή την αύξηση στον προσφυγικό πληθυσμό αναλαμβάνει να καλύψει τον Ιούλιο του 1937 η Κοινότητα. Παραλαμβάνονται 2.480 σπίτια, κατασκευασμένα από το κράτος, προορισμένα να στεγάσουν τους Μικρασιάτες πρόσφυγες. Το Νοέμβριο του ίδιου έτους το κοινοτικό συμβούλιο αποφασίζει τη διαμόρφωση 125 οικημάτων στο νότια πλευρά του συνοικισμού Νέων Κυδωνιών. Στο χάρτη φαίνονται αυτές οι περιοχές, στα βόρεια μέχρι σχεδόν την παλαιά Καβάλας και στα νότια. Τα σπίτια αυτά, με εξωτερικούς λίθινους τοίχους, χωρίσματα από τούβλο, στέγη από κεραμίδια. Ήταν χτισμένα ανεξάρτητα το ένα από το άλλο ή ανά δύο μαζί και είχαν έκταση 36 τ.μ. Εκείνη την εποχή συχνά σε συστήματα δύο ή τριών τέτοιων σπιτιών ζούσαν μέχρι και πέντε «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

οικογένειες, που μοιράζονταν κάποιες κοινές εξωτερικές εγκαταστάσεις όπως φούρνοι κτλ. Τα σπίτια αυτά δεν τους παραχωρούνταν δωρεάν αλλά έπρεπε να αποπληρώσουν μέσα σε 15 χρόνια το 70% της αξίας τους. Παρόλα αυτά οι πρόσφυγες βοηθήθηκαν πολύ από αυτές τις προσπάθειες οργανωμένης δόμησης. Όσον αφορά στο οδικό δίκτυο, πολλοί από τους σημερινούς άξονες μεγάλης κυκλοφορίας διαφαίνονται μόνο ως χωματόδρομοι. Η οδός Θηβών ακόμα είναι μόνο ένα ίχνος βόρεια της Ιεράς Οδού, έχουν μόλις αρχίσει τα σχέδια για το μπάζωμα του Κηφισού και την μετατροπή του σε λεωφόρο, ενώ η παλαιά Καβάλας έχει πιο συγκεκριμένη μορφή στο τμήμα της που εφάπτεται του Ελαιώνα, άρα σε αυτό που ήταν πλησιέστερα στον κεντρικό πυρήνα της πρωτεύουσας. Οι μετακινήσεις γίνονται συνήθως με τα πόδια, και από το 1934 λειτουργεί και γραμμή λεωφορείου που συνέδεε το Μπαρουτάδικο με το κέντρο της Αθήνας. Ο Ελαιώνας εκείνη την εποχή είναι ακόμα μια περιοχή εκτός σχεδίου πόλεως, με ελάχιστα δείγματα βιοτεχνίας.

Από το **1937 μέχρι και το τέλος του 2ου παγκοσμίου πολέμου** δεν έχουμε ιδιαίτερη ανάπτυξη και αλλαγές στην περιοχή αλλά και γενικά στην πρωτεύουσα, λόγω των πολύ δύσκολων συνθηκών που επικράτησαν τότε. Ο πληθυσμός σε απογραφή που έγινε στις αρχές του Β' Παγκόσμιου Πολέμου στις 16 Οκτωβρίου του 1940 ήταν 17.686 κάτοικοι εκ των οποίων 8.652 άνδρες και 9.034 γυναίκες.

Στα χρόνια μετά τον πόλεμο (**1950 – 1960**) όμως, παρατηρείται μια μεγάλη ανάπτυξη στην περιοχή η οποία είναι άμεσο επακόλουθο της οικονομικής εξέλιξης και του κύματος της εσωτερικής

EIKONA 10. Το Αιγάλεω την περίοδο 1938 – 1960 (πηγή Βασιλάκη – Βερτεούρη)

μετανάστευσης που κατέκλυσε την Αθήνα. Η εύρεση εργασίας ήταν κάτι που φαινόταν εφικτό μόνο στην πρωτεύουσα με τα μεγάλα βιομηχανικά κέντρα και με τον τριτογενή τομέα, καθώς η

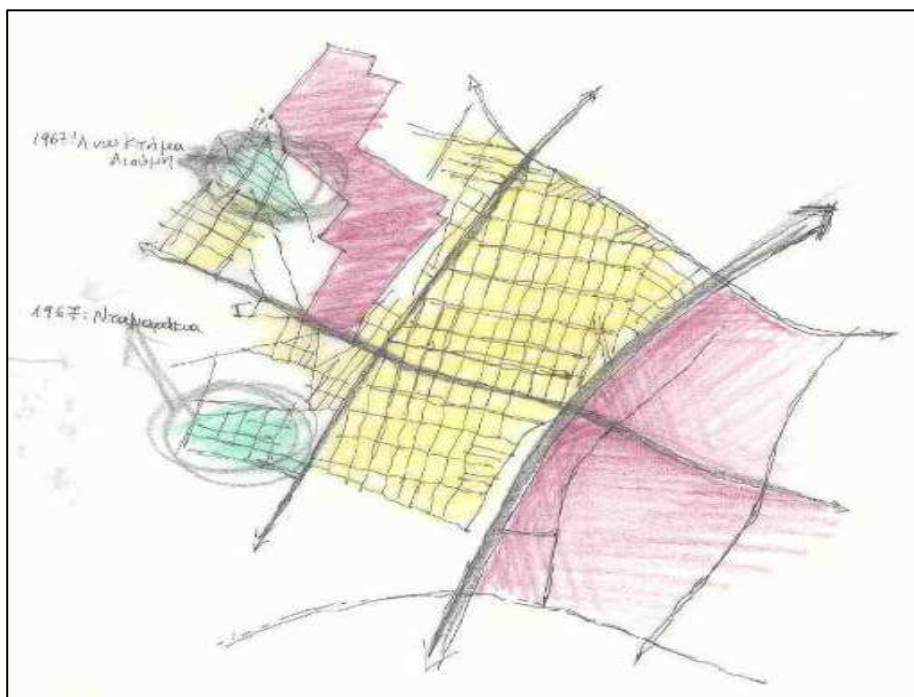
μεταπολεμική

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

επαρχία δεν μπορούσε πια να συντηρήσει τους κατοίκους της. Οι ανάγκες για στέγαση είναι μεγάλες και έτσι γίνονται πολλές επεκτάσεις στην πρωτεύουσα, συχνά εκτός σχεδίου, όπως και στα δυτικά προς τους πρόποδες του Όρους Αιγάλεω. Όμως στη περιοχή του Αιγάλεω, δεν έχουμε ακόμα γειτονιές με μεγάλο συντελεστή δόμησης. Ο κόσμος που κατοικούσε εκεί ήταν σχετικά χαμηλού εισοδήματος και εργαζόταν σε κοντινά εργοστάσια ή στο κέντρο. Εφόσον η περιοχή αυτή δεν είχε κορεστεί και ο κόσμος που ερχόταν έχτιζε μόνος του ένα σπίτι για να ζήσει (λαϊκή αυτοστέγαση) δεν υπήρξε η πρόθεση από εργολάβους να χτίσουν πολυκατοικίες. Αυτό που συμβαίνει στο Αιγάλεω συνήθως είναι να γκρεμίζονται τα παλιά πέτρινα προσφυγικά της δεκαετίας του τριάντα και στη θέση τους ο ιδιοκτήτης να χτίζει ένα χαμηλό κτίριο δύο ή τριών ορόφων το πολύ, διατηρών έτσι το συντελεστή δόμησης στο 0,8 – 1,2, ενώ ο προβλεπόμενος ήταν 1,6. Έτσι και σήμερα έχουμε μια αίσθηση γειτονιάς στο Αιγάλεω, ακόμα και στις πιο κεντρικές περιοχές, κάτι που εντείνεται από την φύτευση σε όλους σχεδόν τους δρόμους της πόλης και την χαμηλή σχετικά κίνηση τις περισσότερες οδούς. Οι διάφορες προσθήκες που έγιναν στο Αιγάλεω την δεκαετία του '50 φαίνονται στο χάρτη χρονολογημένες. Το Μπαρουτάδικο εκείνη την περίοδο σταματά την λειτουργία του. Η βιοτεχνία και η βιομηχανία όμως εμφανίζει μεγάλη ανάπτυξη στις δυτικές περιοχές του λεκανοπεδίου και στον Πειραιά. Στο Αιγάλεω και κυρίως στον Ελαιώνα η κατάσταση διαμορφώνεται ως εξής: υπάρχει συγκέντρωση βιοτεχνιών παράλληλα με τον άξονα της Ιεράς Οδού, ενώ η υπόλοιπη περιοχή αποτελείται από περιβόλια και υποστατικά, όπου αυθαίρετα οι ιδιοκτήτες τους έχουν χτίσει αραιά τις κατοικίες τους. Το Αιγάλεω έχει αρχίσει πια να είναι ένας ανεπτυγμένος δήμος, και η σύνδεση του με άλλους δήμους της Αττικής γίνεται, εκτός από την προϋπάρχουσα Ιερά οδό, με την Θηβών, η οποία πια έχει επεκταθεί και βόρεια ως κύριος οδικός άξονας, την Κηφισού, όπου τα έργα για το κλείσιμο της συνεχίζονται, και την Καβάλας. Ο πληθυσμός του Δήμου τώρα πια, Αιγάλεω ήταν το 1951, 29.464 κάτοικοι.

Η δεκαετία του '60 **(1960 -1970)** μπορεί να χαρακτηριστεί και ως συνέχεια της εξέλιξης που έχουμε κατά την προηγούμενη δεκαετία. Η εσωτερική μετανάστευση συνεχίζεται και εντείνεται αυτά τα χρόνια, συγκεντρώνοντας και στο Αιγάλεω ανθρώπους από διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Η δόμηση και αυτή διατηρεί τον χαρακτήρα της προηγούμενης περιόδου, με ανθρώπους από την επαρχία που πουλάνε τη γη τους στις πατρίδες τους για να αγοράσουν ένα οικόπεδο στο Αιγάλεω και να χτίσουν το δικό τους σπίτι. Έχουμε δηλαδή και αυτή τη δεκαετία επεκτάσεις στο σχέδιο πόλεως, που σημειώνονται στο χάρτη συμπληρώνοντας τα κενά του πολεοδομικού ιστού όπως αυτός διαμορφώνεται μέχρι τότε. Το κράτος σε μια προσπάθεια να στεγάσει τον μεγάλο αριθμό εσωτερικών μεταναστών – εργατών της πρωτεύουσας, χτίζει σε «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

πολλές περιοχές της Αθήνας εργατικές πολυκατοικίες. Στο Αιγάλεω συναντάμε τέτοια κτίρια στις οδούς Αττάλειας, Κερασούντος και Θεσσαλονίκης, τα οποία δημιουργήθηκαν κατά την περίοδο από 1957 έως το 1966. Ο πληθυσμός το **1961** μετά την απογραφή φτάνει στους 57.840 κατοίκους. Ο Ελαιώνας αποκτά ένα πιο εντατικοποιημένο, αλλά άναρχο (λόγω αυθαιρεσιών) βιομηχανικό χαρακτήρα, καθώς φτιάχνονται σαπωνοποιεία και χαρτοποιεία, εργοστάσια κατεργασίας δέρματος, εργοστάσια πλαστικών και χημικών και αποθήκες. Έτσι σιγά σιγά η περιοχή χάνει την ιδιότητα της ως πνεύμονας πρασίνου της Αττικής και μετατρέπεται σε μια συγκέντρωση ενοχλητικών οικονομικών δραστηριοτήτων πολύ κοντά σε κατοικημένες περιοχές. Αυτή η εξέλιξη είχε τους λόγους της πιθανώς στο γεγονός ότι η περιοχή του Ελαιώνα, όντας εκτός σχεδίου και λόγω του πρασίνου δεν είχε οικοδομηθεί αρχικά. Όμως η πλεονεκτική του θέση κοντά στο κέντρο της Αθήνας και η άμεση σύνδεση που έχει μέσω σημαντικών οδικών αρτηριών με το λιμάνι του Πειραιά, ήταν «κατάλληλη» για την εγκατάσταση βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων υπερτοπικού χαρακτήρα. Από τη μορφή που αποκτά το οδικό δίκτυο, φαίνεται αρκετά το πώς αναπτύχθηκε το Αιγάλεω: για παράδειγμα στην περιοχή ανάμεσα στη παλαιά Καβάλας και στην μεταγενέστερη λεωφόρο Αθηνών, τόσο στην πόλη του Αιγάλεω όσο και στην περιοχή του Ελαιώνα, φαίνεται πως οι μικρότερης σημασίας δρόμοι συναντούν την Καβάλας, σχηματίζοντας οικοδομικά τετράγωνα ακαθόριστου σχήματος.

ΕΙΚΟΝΑ 11 .Το Αιγάλεω την περίοδο 1960-1970
(πηγή Βασιλάκη – Βερτεούρη)

Πραγματικά το Αιγάλεω πραγματοποιεί με το καλύτερο τρόπο το σχήμα σύμφωνα με το οποίο οι δυτικές περιοχές του τμήματος του Λεκανοπεδίου δέχτηκαν μεγάλο αριθμό μεταναστών

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

με αποτέλεσμα να τετραπλασιαστεί μέσα σε 30 χρόνια (1940 – 1971), ενώ το αντίστοιχο διάστημα ο πληθυσμός του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Πρωτεύουσας απλώς διπλασιάστηκε. Στη διάρκεια της δεκαετίας του **1970**, όταν η εποχή της γρήγορης οικονομικής ανάπτυξης ολοκληρώνεται, ο πληθυσμός του Αιγάλεω εξακολουθεί να αυξάνεται και φτάνει τους 79.961 κατοίκους, ενώ από τη δεκαετία του **1980 και του 1990**, λόγω της κρίσης του μεταπολεμικού οικονομικού μοντέλου, ο πληθυσμός μειώνεται σταδιακά σε 81.906 και μετά σε 78.563 κατοίκους.

Τα σημερινά όρια του Δήμου, διαμορφώθηκαν με την προσθήκη νέων περιοχών στο αρχικό του κέντρο, όπως φαίνεται στους χάρτες 4 και 5, τις Νέες Κυδωνίες, για να ακολουθήσει η επέκταση στην ανατολική πλευρά του Μπαρουτάδικου (1952), στη συνοικία του ΑΓ. Σπυρίδωνος και στην οδό Κύπρου (1954), στο κάτω κτήμα Λιούμη (1955), στον Αγ. Κωνσταντίνο (1957) και τέλος στα Νταμαράκια και στο άνω κτήμα Λιούμη το 1967. Χωρίς όμως αυτές οι περιοχές να έχουν ήδη ή να αποκτήσουν αργότερα τις απαραίτητες υποδομές, όπως δρόμους, δίκτυα ύδρευσης και διανομής ηλεκτρικού ρεύματος.

[πηγές: Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αττικής – Μιχιώτης Στέφανος, 1998 –Η ΑΙΘΟΥΣΑ, 1997-1998,2002-2003, - Μπουρνόβα, 2002- Βασιλάκη και Βερτεούρη, 2007-2008 – Ε.Σ.Υ.Ε. - Περπατώντας στο Αιγάλεω, 2001 – στοιχεία του Δήμου Αιγάλεω]

Συνολική έκταση	650 Ηα
Πληθυσμός 1951 (ΕΣΥΕ)	26.464
Πληθυσμός 1961 (ΕΣΥΕ)	57.840
Πληθυσμός 1971 (ΕΣΥΕ)	79.961
Πληθυσμός 1981 (ΕΣΥΕ)	81.744
Πληθυσμός 1991 (ΕΣΥΕ)	79.560
Χιλιομετρική απόσταση από το Κέντρο	6 χλμ.

ΜΑΡΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΙΩΤΗΣ

Πρωτογενής Τομέας	59 [0,2%]
Δευτερογενής Τομέας	15.219 [52,4%]
Τριτογενής Τομέας	12.257 [42.2%]
Κεντρικές Λειτουργίες	Υπερτοπικού Μητρ/κού επιπέδου
Πόλοι έλξης - Κέντρα επιρροής	Λ. Ι.Οδός, Λ. Θηβών, Κέντρο Δήμου, Περιστερί, Κέντρο Αθήνας και Κέντρο Πειραιά
Κυκλοφοριακή κάλυψη	(Β-Ν) Λ. Θηβών και Εθνική Οδός Αθηνών Λαμίας, (Κ-Δ) Ιερά Οδός, Λ. Αθηνών και Π. Ράλλη

[ΠΗΓΗ : Ε.Σ.Υ.Ε.]

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

3.3. Γεωγραφική προέλευση των κατοίκων του Δήμου Αιγιάλεω - Μεταναστευτική κίνηση

Σε αυτή την ενότητα κρίθηκε απαραίτητο να αποκτήσουμε μια καθαρή εικόνα της κοινωνικής και πληθυσμιακής σύνθεσης του αρχικού πυρήνα του πληθυσμού που ζούσε στο Αιγιάλεω και να παρακολουθήσουμε καλύτερα το μέγεθος των αλλαγών που συντελέστηκαν μέχρι σήμερα.

Από στατιστική επεξεργασία που πραγματοποιήθηκε από τον Δήμο Αιγιάλεω σε δείγμα τρεισήμισι χιλιάδων ληξιαρχικών πράξεων γάμου από το 1934 έως το 1990 και σε ακόμα τρεισήμισι χιλιάδες ληξιαρχικές πράξεις θανάτου από τα πρώτα είκοσι χρόνια της ίδρυσης της κοινότητας έως σήμερα, προκύπτουν πολύ χρήσιμα συμπεράσματα για την ταυτότητα του Δήμου Αιγιάλεω.

Με βάση τα στοιχεία αυτά και τον τόπο γέννησης των κατοίκων, προκύπτει ότι μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1950 ένας στους τρεις κατοίκους ήταν Μικρασιάτης πρόσφυγας και οι περισσότεροι από αυτούς είχαν γεννηθεί στην Κωνσταντινούπολη, τη Σμύρνη και την Αττάλεια (35,2% του πληθυσμού). Αυτός ο αρχικός προσφυγικός πυρήνας από τον οποίο συγκροτήθηκε ο οικισμός σύντομα εμπλουτίστηκε και από εσωτερικούς μετανάστες. Η μεγάλη εσωτερική μετανάστευση που ξεκίνησε το 1950 αντικατοπτρίζεται στην σύνθεση του πληθυσμού το 1990-91, όπου ούτε το 15% των κατοίκων της πόλης δεν είχε γεννηθεί στο Αιγιάλεω, ενώ το 40% είχε γεννηθεί σε άλλον δήμο της πρωτεύουσας ή κάπου στη Αττική. Το 33,5% του πληθυσμού προερχόταν από την υπόλοιπη Ελλάδα και ένας στους δέκα είχε γεννηθεί στο εξωτερικό. Επίσης, η εσωτερική μετανάστευση κατά την πρώτη περίοδο τροφοδοτήθηκε από τα νησιά του Αιγαίου, την Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα, ενώ τις επόμενες δεκαετίες οι μετανάστες προέρχονταν κυρίως από την Πελοπόννησο, την Στερεά Ελλάδα, την Μακεδονία. Το Αιγιάλεω κατά τις δεκαετίες 1960-1970 αποτέλεσε τόπο εγκατάστασης των Ποντίων παλιννοστούντων από τα Ανατολικά κράτη. Το 1980 εγκαταστάθηκαν πολλοί ξένοι μετανάστες και πρόσφυγες κυρίως από Ιράκ και Πακιστάν και στη συνέχεια τη δεκαετία του 1990 Ελληνοπόντιοι, Βορειοηπειρώτες και Αλβανοί. Τα τελευταία χρόνια εγκαταστάθηκαν στο Δήμο του Αιγιάλεω ξένοι μετανάστες και πρόσφυγες κυρίως Αλβανοί (49,42% του αλλοδαπού πληθυσμού), Ιρακινοί (21,37%), Πακιστανοί (7,68%) και Ρουμάνοι (3,38%) αλλά και άλλοι (18,15%) από τα «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

Βαλκάνια, την Ασία καθώς και την Ευρώπη. Σύμφωνα με την απογραφή του 2001, ο αριθμός των αλλοδαπών που διαμένουν στο Δήμο του Αιγιάλεω ανέρχεται στις 5.530. **(βλ. παράρτημα)**

Τόπος γέννησης των κατοίκων του Αιγιάλεω, 1934 -1953 και 1990-1991 (%)

Τόπος γέννησης	1934-1953	1990-1991
Αιγιάλεω	18,3	12,2
Αθήνα-Αττική	21,3	43,8
Υπόλοιπη Ελλάδα	24,6	33,5
Μικρά Ασία -Κων/Πολη- Πόντος	35,2	0,2
Άλλες χώρες	0,6	10,3
Σύνολο	100	100

Σημ.: Για το διάστημα 1934-1953 τα στοιχεία προέρχονται από την επεξεργασία των ληξιαρχικών πράξεων θανάτου της αντίστοιχης περιόδου. Για το διάστημα 1990-1991 ,από την επεξεργασία 1000 γάμων που τελέστηκαν τα έτη αυτά.

[αρχεία Δήμου Αιγιάλεω – Μπουρνόβα, 2002 – 16^ο Δημοτικό, 2006-2007 - Μιχιώτης, 1998]

3.4. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ

Στην υποενότητα αυτή συνεχίζοντας την μελέτη για την ταυτότητα του Δήμου Αιγιάλεω, θα μελετήσουμε κάποια βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά των κατοίκων του Δήμου Αιγιάλεω. Τα χαρακτηριστικά τα οποία θα μελετηθούν στην ενότητα είναι ο τόπος γέννησης, η θνησιμότητα, το επίπεδο εκπαίδευσης και η αγορά εργασίας των κατοίκων .

Τα στοιχεία για τα δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού του Δήμου Αιγιάλεω αντλήθηκαν από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (εφεξής ΕΣΥΕ) και συγκεκριμένα από την επίσημη απογραφή του πληθυσμού της Ελλάδος κατά το έτος 2001. Προκειμένου για την εξαγωγή συμπερασμάτων όσον αφορά στη διαμόρφωση της δημογραφικής εικόνας της υπό μελέτη περιοχής έγινε σύγκριση των χαρακτηριστικών της με τα αντίστοιχα στοιχεία της απογραφής του 1991.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

3.4.1. Εξέλιξη της δομής του πληθυσμού

Τα βασικά χαρακτηριστικά της ηλικιακής δομής του πληθυσμού του Δήμου Αιγιάλεω είναι τα ακόλουθα:

- ♦ Οι γυναίκες αποτελούν το 50,67% του συνολικού πληθυσμού, ενώ οι άντρες το υπόλοιπο 49,33%.
- ♦ Το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού καταλαμβάνουν οι ηλικίες 25-39 και το μικρότερο ποσοστό οι ηλικίες 80+.
- ♦ Οι νέοι μεταξύ 0-24 και οι μεσήλικες μεταξύ 55-64 μειώθηκαν σε σχέση με την προηγούμενη απογραφή.
- ♦ Ο πληθυσμός μεταξύ 65-79, σε σχέση με την προηγούμενη απογραφή, αυξήθηκε κατά 28,25%, ενώ ο πληθυσμός από 80+ αυξήθηκε κατά 14,14%.
- ♦ Παρόλο που ο αντρικός πληθυσμός σημείωσε μικρή αύξηση της τάξης του 0,46%, οι ηλικίες μεταξύ 0-14 και 55-64 σημείωσαν μείωση.
- ♦ Ο γυναικείος πληθυσμός σημείωσε μείωση της τάξης του 2,08%, με τη μεγαλύτερη μείωση να σημειώνεται στις ηλικίες 55-64.

Τα παραπάνω στοιχεία αποτυπώνονται εμφανέστερα στον Πίνακα Α του παραρτήματος. **(βλ. παράρτημα)**

Η παρουσίαση της ηλικιακής δομής του πληθυσμού αποσκοπεί κατά κύριο λόγο στην εξέταση δύο παραμέτρων: πρώτον, το επίπεδο της γήρανσης του πληθυσμού και δεύτερον την αναλογία των «παραγωγικών» ομάδων στο σύνολο του πληθυσμού. Ειδικότερα, ο δείκτης γήρανσης αποτυπώνει την αναλογία του πληθυσμού άνω των 65 ετών προς τον πληθυσμό κάτω των 14 ετών, ενώ ο δείκτης εξάρτησης αποτυπώνει την αναλογία των "μη παραγωγικών" (0-14 και άνω των 65 ετών) προς τις παραγωγικές ηλικίες (15-64 ετών).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, κατά το 2001 ο δείκτης γήρανσης του Δήμου Αιγιάλεω είναι ίσος με 1,06. Οι τιμές του δείκτη υποδεικνύουν ότι σε κάθε 100 άτομα κάτω των 14 ετών αντιστοιχούν 106 άτομα άνω των 65 ετών. Αντίστοιχα, ο δείκτης εξάρτησης είναι ίσος με 0,40. Οι τιμές του δείκτη υποδεικνύουν ότι σε κάθε 100 άτομα "παραγωγικών" ηλικιών αντιστοιχούν 40 άτομα "μη παραγωγικών" ηλικιών στην περιοχή της μελέτης. Οι αντίστοιχες τιμές για τους δείκτες γήρανσης και εξάρτησης κατά την απογραφή του 1991 ήταν 0,56 και 0,43.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

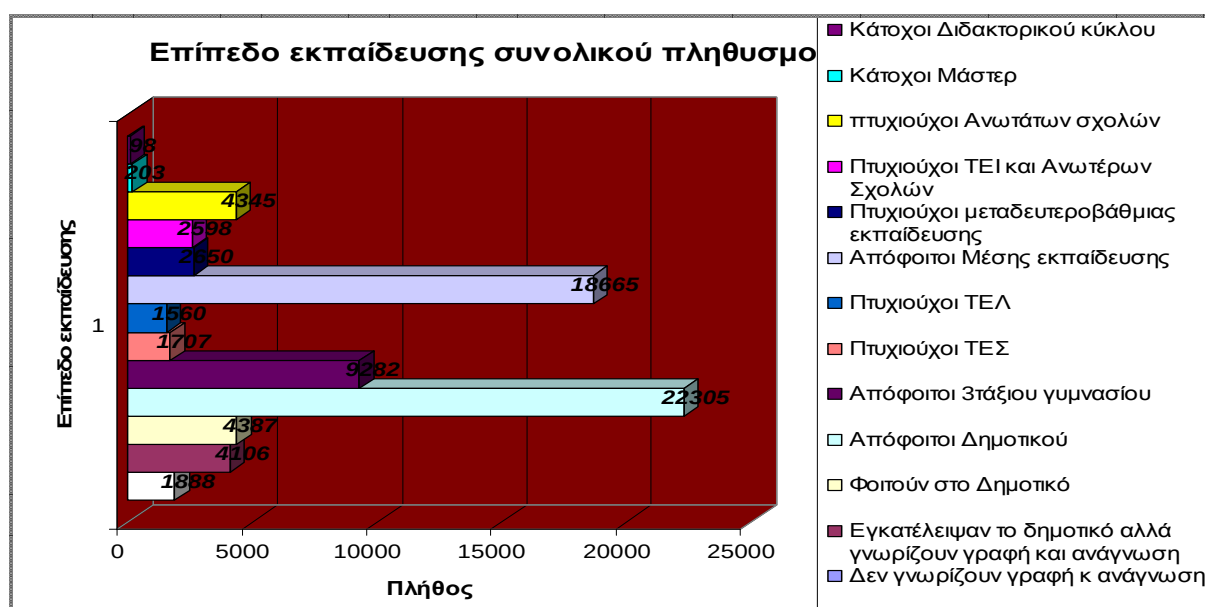
3.4.2. Επίπεδο εκπαίδευσης

Η διάρθρωση του πληθυσμού κατά επίπεδο εκπαίδευσης παρουσιάζεται στους ακόλουθους πίνακες και γραφήματα. Τα κυριότερα φαινόμενα που παρατηρούνται στην περιοχή μελέτης σε σχέση με αυτή τη δημογραφική παράμετρο, είναι η υψηλή αναλογία ατόμων με τυπική εκπαίδευση (απόφοιτοι Δημοτικού και Γυμνασίου), παράλληλα με τη χαμηλή αναλογία ατόμων ανώτατου και ανώτερου εκπαιδευτικού επιπέδου.

Ειδικότερα, η πλειοψηφία του πληθυσμού της περιοχής μελέτης είναι απόφοιτοι Δημοτικού (30,14%), ποσοστό το οποίο μειώθηκε σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία (41,2%). Επίσης, το ποσοστό του πληθυσμού που είναι απόφοιτοι Γυμνασίου αγγίζει το 12,54%, ενώ μόνο το 0,41% του πληθυσμού είναι κάτοχοι μάστερ ή διδακτορικού τίτλου.

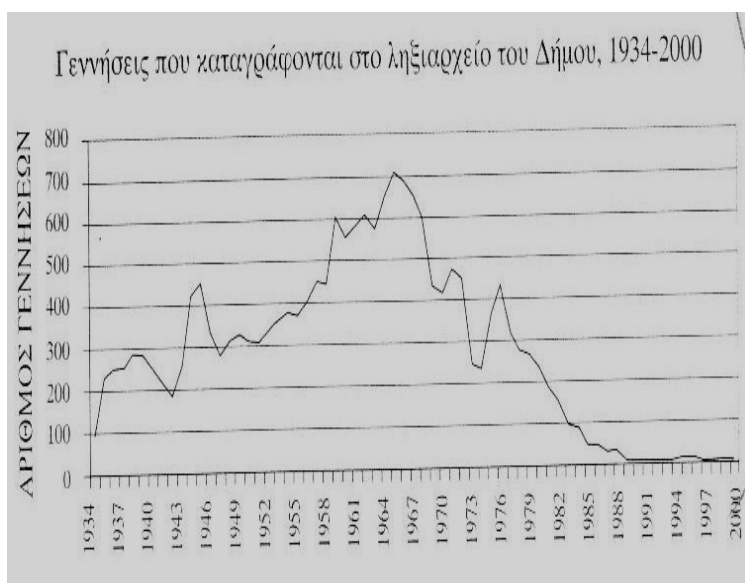
Όσον αφορά το κατά φύλο επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού, παρατηρείται ότι είναι περισσότεροι οι άντρες από τις γυναίκες που έχουν λάβει ανώτατη και ανώτερη εκπαίδευση και περισσότερες οι γυναίκες που έχουν εγκαταλείψει το Δημοτικό, γνωρίζοντας γραφή και ανάγνωση, ή που δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση. (βλ. παράρτημα)

Επίπεδο εκπαίδευσης συνολικού πληθυσμού Δήμου Αιγιάλεω

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

3.4.3. Ο τύπος τοκετού & η θνησιμότητα

Πραγματικά στο Δήμο Αιγάλεω την δεκαετία 1960 η βελτίωση στις συνθήκες διαβίωσης είναι αδιαμφισβήτητη και αυτό φαίνεται από τον αριθμό των γεννήσεων που καταγράφηκαν στο ληξιαρχείο. Ο αριθμός των γεννήσεων που δηλώθηκαν μέχρι τη δεκαετία του 1960 στο ληξιαρχείο δεν αποτελεί το σύνολο των γεννήσεων που πραγματοποιήθηκαν στο Αιγάλεω:

σύμφωνα με τα στοιχεία ο δείκτης γονιμότητας ήταν 14‰ προπολεμικά και 10,5‰ μεταπολεμικά, δηλαδή σχεδόν 50% μικρότερος από το δείκτη στον ελληνικό αστικό χώρο. Τόσο χαμηλός δείκτης γεννητικότητας, όμως, δεν συνάδει με ένα νέο και δυναμικό πληθυσμό όπως του Αιγάλεω. Αυτό ίσως να οφείλεται τελικά επειδή ένας μεγάλος αριθμός γεννήσεων πρέπει να

έγινε σε κοινότητες ή δήμους καταγωγής των γυναικών, κάτι που τότε ήταν αρκετά συνηθισμένο.

Ηλικία θανάτου στο δήμο Αιγάλεω, 1934-1940 και 1945-1953

Ηλικία	1934-1940			1945-1953		
	Ανδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Ανδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Έως 1 μηνός	30	24	54	53	41	94
1 μηνός-1 έτους	110	88	198	103	96	199
1-5 ετών	77	67	144	41	46	87
6-10 ετών	13	8	21	9	12	21
11-15 ετών	2	4	6	4	7	11
16-20 ετών	9	15	24	11	11	22
21-30 ετών	27	20	47	15	32	47
31-40 ετών	34	18	52	25	30	55
41-50 ετών	29	23	52	37	41	78
51-60 ετών	41	37	78	51	45	96
61-70 ετών	48	65	113	79	92	171
Άνω των 70 ετών	65	99	164	92	165	257
Σύνολο	485	468	953	520	618	1138
Θνησιμότητα (‰)			7,7			4,3

Μέχρι το 1965 οι γεννήσεις αυξάνονται συνεχώς, ακολουθώντας την αύξηση του πληθυσμού του Δήμου :πρόκειται για γεννήσεις που έγιναν στο σπίτι και όχι σε κλινική, προφανώς και λόγω έλλειψης χρημάτων. Στη συνέχεια, η

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

βελτίωση των υποδομών και του εισοδήματος των κατοίκων είχε σαν αποτέλεσμα οι γεννήσεις να γίνονται στο μαιευτήριο, κάνοντας τον τοκετό στο σπίτι περιθωριακό φαινόμενο.

Η ηλικία στην οποία επέρχεται ο θάνατος αποτελεί έναν από τους πιο βασικούς και αντιπροσωπευτικούς δείκτες για τις συνθήκες ζωής για τα μέλη μιας κοινωνίας. Στις δυτικές κοινωνίες από το 19^ο αιώνα και έπειτα παρατηρείται αύξηση της διάρκειας ζωής, αυτό οφείλεται στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ανθρώπων και στην πρόοδο της ιατρικής.

Πριν αλλά και αμέσως μετά το πόλεμο παρατηρείται μεγάλη θνησιμότητα στις βρεφικές και παιδικές ηλικίες. Το 25% των καταγεγραμμένων θανάτων στο ληξιαρχείο του Δήμου είναι παιδιά που δεν είχαν κλείσει ακόμα τον πρώτο χρόνο ζωής. Παρόλα αυτά, όσα παιδιά ξέφευγαν από αυτή την εκατόμβη ζούσαν πολύ λιγότερο από ότι σήμερα: η μέση διάρκεια ζωής προπολεμικά, για όσους επέζησαν τον πρώτο μετά την γέννησή τους χρόνο ήταν τα 45 χρόνια (42 για τους άνδρες, 49 για τις γυναίκες). Στη συνέχεια αυξάνεται στα 53 χρόνια (52 για τους άνδρες, 54 για τις γυναίκες). Αυτή η απότομη αύξηση στη διάρκεια ζωής των κατοίκων του Αιγάλεω πρέπει να αποδοθεί στο μεγάλο θανατικό της κατοχής που προηγήθηκε, αφανίζοντας όχι μόνο τους ηλικιωμένους αλλά και όλους τους ασθενέστερους οργανισμούς.

Τα εντερικά προβλήματα, η πνευμονία, η φυματίωση εξακολουθούσαν να προσβάλλουν όλο το πληθυσμό, ιδιαίτερα πριν από το πόλεμο. Τόσο τα παιδιά, όσο και οι ενήλικες πέθαιναν στο σπίτι τους και όχι σε κάποιο νοσοκομείο, αντιμετωπίζοντας τις αρρώστιες με τη βοήθεια του οικογενειακού γιατρού και τη φαρμακευτική αγωγή που τους χορηγούσε, όπου υπήρχαν φυσικά τα απαραίτητα χρήματα. Είναι χαρακτηριστικό πως προπολεμικά στο Αιγάλεω αντιστοιχούσε ένας γιατρός για 2.500 περίπου κατοίκους. Η αύξηση του πληθυσμού που παρατηρείται μετά τη γερμανική κατοχή οφείλεται στη συρροή νεαρών μεταναστών, γεγονός που υποδηλώνει ακόμη και στη σημερινή ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού. Αυτή η αύξηση του πληθυσμού επηρεάζει και χαμηλώνει εντυπωσιακά το δείκτη θνησιμότητας στη πόλη. Σήμερα η ηλικιακή δομή του δήμου ελάχιστα διαφέρει από τη δομή του συνόλου της πρωτεύουσας. Συγκεκριμένα, εμφανίζει μια μικρή υπεροχή των νέων, έως 19 ετών, όπως και του ενεργού πληθυσμού, έως 40 ετών.

[Μπουρνόβα, 2002 – Μιχιώτης, 1998]

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

3.4.4. Εξέλιξη συνολικού πληθυσμού

Η έκταση του Δήμου Αιγάλεω ανέρχεται σε 6,450 τετρ. χλμ., η οποία αντιστοιχεί στο 1,4% της Περιφέρειας Πρωτεύουσας. Ο πληθυσμός του Δήμου Αιγάλεω ανέρχεται σε 77.917 άτομα κατά το έτος 2001. Αναφέρεται ότι, κατά την προηγούμενη δεκαετία (ΕΣΥΕ, απογραφή 1991) ο πληθυσμός του Δήμου ήταν ίσος με 78.563 άτομα. Σύμφωνα με τα παραπάνω, ο πληθυσμός του Δήμου Αιγάλεω τη δεκαετία 1991-2001 σημείωσε μείωση της τάξης του 0,83%, μειούμενος κάθε χρόνο κατά 0,08 ποσοστιαίες μονάδες.

Ο Δήμος Αιγάλεω θεωρείται μια ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένη περιοχή, καθώς σε κάθε τετρ. χλμ. αντιστοιχούν 12.080 άτομα. Κατά την απογραφή του 1991 η πυκνότητα του πληθυσμού ήταν 12.180 άτομα ανά τετρ. χλμ. Το μέγεθος αυτό, παρόλο που μειώθηκε την τελευταία δεκαετία, εξακολουθεί να είναι αρκετά υψηλότερο του μέσου όρου της Περιφέρειας (σχεδόν διπλάσιο), και ταυτόχρονα υπερβαίνει κατά πολύ τον αντίστοιχο εθνικό μέσο όρο για το σύνολο της χώρας (82,86 άτομα ανά τετρ. χλμ.) αλλά και τον εθνικό μέσο όρο για τα αστικά διαμερίσματα (408,37 άτομα ανά τετρ. χλμ.).

Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δήμου Αιγάλεω

Έκταση (σε τετρ. χλμ.)		Πληθυσμός (σε άτομα)		Πυκνότητα πληθυσμού (άτομα / τετρ. χλμ.)
1991	6,450	78.563		12.180
2001	6,450	77.917		12.080
Μεταβολή	0,00%	-0,83%		-0,82%

Πηγή: ΕΣΥΕ, απογραφή 2001

3.5. Κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά

3.5.1. Η αγορά εργασίας

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Η εξέταση των χαρακτηριστικών του εργατικού δυναμικού της περιοχής μελέτης, σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού της ΕΣΥΕ για το έτος 2001, αντικατοπτρίζει το χαρακτήρα της αγοράς εργασίας της περιοχής μελέτης.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του εργατικού δυναμικού, της απασχόλησης και της ανεργίας, όπως εμφανίζονται στους ακόλουθους πίνακες, είναι τα εξής:

- ♦ Κατά το 2001, η συμμετοχή του εργατικού δυναμικού, δηλαδή των ατόμων που θεωρούνται οικονομικώς ενεργά, στον πληθυσμό της εργάσιμης ηλικίας (15-64 ετών) είναι ίση με 62,08%, έναντι 54,70% σε σχέση με την προηγούμενη απογραφή του 1991.
- ♦ Η ένταση της απασχόλησης, δηλαδή η αναλογία των απασχολούμενων στον πληθυσμό της εργάσιμης ηλικίας ισούται με 54,84%, έναντι 49,20% που ήταν κατά την προηγούμενη απογραφή.
- ♦ Ο ενεργός πληθυσμός κάτω των 25 ετών αποτελεί κατά το 2001 το 15,35% του συνολικού εργατικού δυναμικού της περιοχής μελέτης, έναντι 18% που ήταν κατά την προηγούμενη απογραφή του 1991.
- ♦ Η ένταση της ανεργίας (ποσοστό ανεργίας) στο Δήμο Αιγάλεω ισούται με 13,20%, ποσοστό υψηλότερο σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία (10%).
- ♦ Η απασχόληση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας κατά το 2001 εμφανίζεται άνισα κατανομημένη ανάμεσα στους τρεις οικονομικούς τομείς στην περιοχή μελέτης. Ειδικότερα, το ποσοστό απασχόλησης στον τριτογενή τομέα είναι ίσο με 65,33% (57,60% κατά το 1991), στον δευτερογενή τομέα είναι ίσο με 27,23% (34,70% κατά το 1991), και στον πρωτογενή τομέα μόλις 0,55% (0,40% κατά το 1991). *(βλ. παράρτημα- Πίνακες ε, στ ,ζ ,η)*

3.5.2. Οικονομικές / Παραγωγικές Δραστηριότητες

Διαχρονική εξέλιξη του συνόλου των κλάδων στο Δήμο Αιγάλεω

Οι παραγωγικές δραστηριότητες στην περιοχή χαρακτηρίζονται από τη σαφή κυριαρχία του εμπορικού κλάδου, τόσο από πλευράς επιχειρήσεων όσο και απασχόλησης, με δεύτερο τον κλάδο των υπηρεσιών και τρίτον αυτόν της μεταποίησης.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πάντως, τα χαμηλά επαγγελματικά προσόντα και η έλλειψη εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού απαιτούν συντονισμένες ενέργειες απόκτησης δεξιοτήτων και προσόντων.

3.5.2.1. Μεταποίηση

Η μεταποίηση στην περιοχή χαρακτηρίζεται κυρίως από τους κλάδους της κατασκευής ειδών ένδυσης, της κατασκευής επίπλων, της κατασκευής μεταλλικών προϊόντων, της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών και της κατασκευής προϊόντων από ξύλο και φελλό. Διαχρονικά, οι μόνοι κλάδοι στους οποίους εμφανίζεται αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων είναι αυτοί της κατεργασίας δέρματος, των εκδόσεων εκτυπώσεων, της παραγωγής βασικών μετάλλων. Αντίστοιχα, αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων εμφανίζεται στους κλάδους της κατεργασίας δέρματος, της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών, των εκδόσεων-εκτυπώσεων, της κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού.

3.5.2.2. Εμπόριο (Χονδρικό – Λιανικό)

Το εμπόριο παρουσιάζει αυξητικές τάσεις σε διάφορους κλάδους, ενώ αντίθετα, φθίνουσες τάσεις παρατηρούνται στο λιανικό εμπόριο. η φθίνουσα τάση στο λιανικό εμπόριο οφείλεται τόσο στις δυσμενείς πολεοδομικές και κυκλοφοριακές συνθήκες στο εμπορικό κέντρο της πόλης όσο και στην ύπαρξη έντονων σχέσεων εξάρτησης από το κέντρο της Αθήνας.

3.5.2.3. Υπηρεσίες

Στον κλάδο των υπηρεσιών κυρίαρχες είναι οι δραστηριότητες των εστιατορίων, των χερσαίων μεταφορών και βοηθητικών και συναφών προς τις μεταφορές δραστηριοτήτων.

(αρχεία Δήμου Αιγάλεω – Μπουρνόβα, 2002 – 16^ο Δημοτικό, 2006-2007 - Λύρας Θεόδωρος, 2003- Χατζηπαύλου Ελένη 2002 - Μιχιώτης Στέφανος, 1998 -ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ, 2007 – 2010, site Δήμου Αιγάλεω)

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

Το πράσινο μέσα στην πόλη

Μία από τις κυρίαρχες ανάγκες των κατοίκων των πόλεων είναι η ύπαρξη ποιότητας στην καθημερινή τους ζωή. Ουσιαστικό στοιχείο για μια ζωή με καλύτερη ποιότητα στο αστικό περιβάλλον είναι η δυνατότητα των κατοίκων και των επισκεπτών του να απολαμβάνουν τα ευεργετήματα που παρέχει το φυσικό περιβάλλον. Σε προηγούμενο κεφάλαιο αναφερθήκαμε στην αρνητική συμβολή των χώρων που απαρτίζουν την Ε.Ε. στη μόλυνση της ατμόσφαιρας και στην καταστροφή των χώρων πρασίνου(βλ. κεφάλαιο 1^ο Περιβάλλον). Σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στους χώρους πρασίνου, δηλαδή στο φυσικό περιβάλλον, που αυτό βρίσκεται μέσα στον αστικό χώρο. Θα εξετάσουμε την αναγκαιότητα να υπάρχουν χώροι πρασίνου μέσα στο αστικό περιβάλλον κάνοντας αναφορά στα περιβαλλοντικά οφέλη που προσφέρουν, τα αίτια που οδηγούν σε συρρίκνωση αυτών των χώρων αστικού πρασίνου και τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν για να μην εξαλειφτούν παντελώς αυτοί οι ελάχιστοι χώροι που έχουν απομείνει στις μεγαλουπόλεις και φυσικά θα γίνει αναφορά και για το πολεοδομικό συγκρότημα των Αθηνών, στην οποία ανήκει ο Δήμος Αιγάλεω.

4.1. Φυσικό περιβάλλον και αστικός χώρος

Μια πόλη αποτελεί προέκταση και αναπόσπαστο τμήμα του φυσικού περιβάλλοντος, γι' αυτό και ο σχεδιασμός της θα πρέπει να γίνεται σε συνάρτηση με τις φυσικές διεργασίες. Η μορφή που έχει σήμερα μια πόλη θεωρείται ότι είναι αποτέλεσμα της επίδρασης κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων, ενώ η φύση παίζει διακοσμητικό ρόλο -εκείνο του στολισμού των ανθρώπινων δημιουργημάτων. Στα μάτια ενός επιπόλαιου παρατηρητή, τα ίχνη του πρασίνου «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

μέσα στην πόλη - δέντρα στους δρόμους, τις πλατείες ή τα πάρκα- είναι τα μοναδικά υπολείμματα της φύσης σε αυτή. Στην πραγματικότητα όμως, ο ρόλος της φύσης και του πρασίνου σε μια πόλη δεν περιορίζεται μόνο σε αυτά είναι ο αέρας που αναπνέει κάποιος, η γη στην οποία περπατά, το νερό που πίνει, καθώς και οι ζωντανοί οργανισμοί με τους οποίους μοιράζεται το φυσικό περιβάλλον.

Σήμερα, περισσότερο από τα δύο τρίτα του πληθυσμού της Ευρώπης ζουν σε αστικές περιοχές και συχνά η ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένου και του αστικού πρασίνου, γίνονται όλο και περισσότερο αντιληπτές ως κλειδί για την οικονομική ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής των Ευρωπαϊκών πόλεων. Οι αστικές περιοχές συνιστούν το καθημερινό περιβάλλον για το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού και τα τελευταία χρόνια, αυτό το θέμα έχει λάβει ιδιαίτερη προσοχή από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα Ηνωμένα Έθνη, το οποίο πιθανώς θα οδηγήσει σε βελτίωση της γνώσης μας για το αστικό περιβάλλον. Η ποιότητα του αστικού πράσινου αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ως σημαντικός παράγοντας της ποιότητας ζωής στη πόλη δεδομένου ότι ασκούν σημαντική οικολογική και αισθητική επίδραση στον αστικό πληθυσμό. Η πόλη πρέπει να αναγνωρίζεται σαν ένα τμήμα της φύσης και να σχεδιάζεται ανάλογα. Η φύση μέσα στην πόλη θα πρέπει να "καλλιεργείται" και να αναδεικνύεται, όχι να αγνοείται και να υποβιβάζεται. Η δεύτερη περίπτωση, θα επιφέρει επιπλέον κόστος το οποίο επεκτείνεται και στην ποιότητα ζωής των κατοίκων αλλά και σε περιβαλλοντικά προβλήματα. Στο αστικό τοπίο, τα κτήρια, οι δρόμοι, τα πεζοδρόμια χαρακτηρίζουν την πόλη, ενώ παράλληλα η ταχύτητα του ανέμου και η υγρασία μειώνεται, η θερμοκρασία και η εξάτμιση αυξάνονται και αυτό επηρεάζει το μικροκλίμα της πόλης.

Τα αστικά δίκτυα, εντούτοις, είναι δύσκολο να περιέχουν φυσικές περιοχές, αν και μπορούν να αναγνωριστούν ορισμένες ως χώροι πολλαπλών χρήσεων. Τα αστικά δίκτυα περιλαμβάνουν, πάρκα, μονοπάτια και ποδηλατοδρόμους, παλαιά σιδηροδρομικά δίκτυα, εγκαταλελειμμένες περιοχές και μερικές ειδικά σχεδιασμένες περιοχές όπως προστατευμένες περιοχές αστικού πρασίνου και κοινοτικοί κήποι.

Πριν προχωρήσουμε περαιτέρω είναι σημαντικό να δώσουμε έναν ορισμό για το τι εννοούμε όταν χρησιμοποιείται ο όρος αστικό πράσινο και αυτό γιατί υπάρχει σύγχυση μιλώντας για το "πράσινο" των πόλεων στη βιβλιογραφία. **Αστικό πράσινο** : είναι χώροι - περιοχές υπαίθριες μέσα και γύρω από την πόλη, αυτές οι περιοχές φέρνουν έντονη ανθρώπινη δραστηριότητα καθώς επίσης βλάστηση (δέντρα, θάμνους, γρασίδι, κ.α.), διάφορα είδη πανίδας, «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

λίμνες και ρυάκια ενώ η παρουσία τους επηρεάζει την ποιότητα ζωής, καθώς επίσης και την ποιότητα του αέρα και του νερού της περιοχής. [Anne Beer, 2000-www.map21ltd.com]

Η φύση ασκεί μια βαθιά επίδραση στην καθημερινή ζωή των κατοίκων μιας πόλης άσχετα με το αν τη συνειδητοποιούν ή τη διαισθάνονται συχνά. Οι χώροι στους οποίους κυριαρχούν τα στοιχεία της φύσης συνδέονται με τους χώρους πρασίνου, οι οποίοι περιβάλλονται από τα κτίρια της πόλης, μια σύνδεση που επιτείνεται στην περίπτωση που αποτελούν χώρους για χαλάρωση, στοχασμό και πνευματική αναζήτηση.

Είναι γεγονός ότι πολλά στοιχεία της φύσης στις πόλεις ικανοποιούν τις βαθύτερες ανάγκες και επιθυμίες των ανθρώπων. Ωστόσο, είναι δύσκολο να προσδιοριστεί το μέγεθος αυτής της ικανοποίησης.

Σε ένα μεγάλο ποσοστό τα δέντρα, τα φυτά και οι μικροί ανοιχτοί χώροι πρασίνου, εκτός από το συμβολική και συναισθηματική τους διάσταση, ελκύουν και αισθητικά, λόγω της ομορφιάς τους. Η αισθητική αυτή προσέλκυση οφείλεται μεταξύ άλλων και στα χαρακτηριστικά του σχεδιασμού τοπίου. Τα κυριότερα από αυτά, συνοψίζονται στα παρακάτω:

- εισάγουν την αίσθηση της ανθρώπινης κλίμακας και αναλογίας, μετριάζουν την άσχημη εμφάνιση πολλών κτιρίων
- εισάγουν στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος σε αντίθεση με εκείνα του δομημένου
- συμβάλλουν στη διαμόρφωση του χαρακτήρα, της ταυτότητας μιας πόλης.

Ίσως ένα από τα πιο σημαντικά οπτικά χαρακτηριστικά της βλάστησης στις πόλεις, κυρίως των δέντρων, απορρέει από την ικανότητα του να δώσει μια συμφωνία της κλίμακας και της αναλογίας σε πολλούς δρόμους και χώρους, μέσω της μείωσης των σκληρών υφών και όγκων που χαρακτηρίζουν τα περισσότερα κτίρια.- μεταμφίεση κάποιων στοιχείων της πόλης. Επομένως, η αισθητική αξία του πρασίνου, αποτελεί ένα σημαντικό τμήμα διαμόρφωσης της δομής μιας πόλης.

Μια άλλη εξίσου σημαντική λειτουργία και αποστολή των χωρών πράσινου σε μια πόλη, είναι η παροχή ανοιχτών χώρων για ξεκούραση και χαλάρωση. Ο βαθμός στον οποίο οι χώροι πρασίνου και γενικά οι ανοιχτοί χώροι εξυπηρετούν αυτό το σκοπό εξαρτάται από έναν αριθμό παραγόντων οι καιρικές συνθήκες, η τοποθεσία, ο σχεδιασμός, οι ανέσεις που παρέχονται και η συμπεριφορά των υπόλοιπων χρηστών, είναι οι κυριότεροι από αυτούς που καθορίζουν το βαθμό της χρήσης των συγκεκριμένων χώρων πρασίνου. Γενικά, οι ανοιχτοί χώροι μιας πόλης «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

παρέχουν ‘παθητικές’ δραστηριότητες, όπως το περπάτημα, την ξεκούραση, το διάβασμα, την παρατήρηση, τη συζήτηση. Λίγοι είναι εκείνοι οι χώροι που προσφέρουν δραστηριότητες που ψυχαγωγούν.

Μια άλλη λειτουργία των χώρων πρασίνου στις πόλεις, είναι η οικολογική, η οποία γίνεται λιγότερο αντιληπτή στο κοινό, παρόλο που συνεισφέρει σημαντικά στην ολοκληρωμένη ποιότητα της ζωής στην πόλη με πολλούς τρόπους. [Μητούλα, 2001 – Αραβαντινός, Κοσμάκη, 1988 – Θεοχάρη, 2000 - Κυριαζής Γεώργιος, 2008]

Οι νησίδες πρασίνου στο δομημένο αστικό ιστό [Θεοχάρη, 2000] :

- Δημιουργούν ευνοϊκό μικροκλίμα. (τα στοιχεία του μικροκλίματος που επηρεάζονται ευνοϊκά είναι η θερμοκρασία, η υγρασία, η ταχύτητα του ανέμου, η ηλιακή ακτινοβολία και ο ιονισμός του αέρα.
- Συμβάλουν στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. (οι χώροι πρασίνου δρουν σαν φίλτρα συγκρατώντας ρύπους της ατμόσφαιρας.
- Μειώνουν τους θορύβους. (η δημιουργία ζωνών πρασίνου συνεισφέρει στη μείωση του αστικού θορύβου.
- Κατακρατούν τη σκόνη και τα αιωρούμενα σωματίδια.

Η διαμόρφωση χώρων πρασίνου είναι πολύ σημαντική σε κάθε δομημένο τοπίο, για την ολοκλήρωση των παρακάτω βασικών λειτουργιών, οι οποίες βελτιώνουν την ποιότητα ζωής εκείνων που ζουν, εργάζονται ή επισκέπτονται τις πόλεις [Αραβαντινός Αθ., Κοσμάκη Π., 1988 - Κυριαζής Γεώργιος, 2008] :

- μέσω της χλωρίδας και της πανίδας που φιλοξενούν, τα πάρκα και οι πράσινοι χώροι είναι κρίσιμοι για την επιβίωση οποιουδήποτε επιπέδου βιοποικιλότητας σε ολόκληρη την πόλη.
- παρέχονται περιοχές, τις οποίες θα προτιμήσουν οι ζωντανοί οργανισμοί -πτηνά, έντομα- εξασφαλίζοντας συγχρόνως περιβαλλοντικά οφέλη και συμβάλλοντας στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας.
- τα πάρκα και οι πράσινοι χώροι ασκούν σημαντική επίδραση τόσο σε τοπικό όσο και σε αστικό επίπεδο στην ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και βελτιώνουν τη θερμοκρασία της πόλης.
- παρέχοντας "φυσικούς" χώρους μέσω των οποίων το νερό μπορεί να ρέει και να αποθηκεύεται, τα πάρκα και οι πράσινοι χώροι μπορούν να ασκήσουν επίδραση στην ποιότητα του νερού και στη διαχείριση της επιφανειακής απορροής και επομένως να συμβάλουν στη μείωση του κινδύνου πλημμυρών.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

- τα πάρκα και οι πράσινοι χώροι παρέχουν τους χώρους για ένα ευρύ φάσμα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και επομένως επηρεάζουν την αντίληψη των ανθρώπων για την ποιότητα της ζωής τους.
- τα πάρκα και οι πράσινοι χώροι ασκούν βαθιά επιρροή στον τρόπο με τον οποίο ο ντόπιος πληθυσμός, οι επισκέπτες και οι τουρίστες αντιλαμβάνονται μια πόλη και επομένως επηρεάζουν την κοινωνική και οικονομική ζωή της πόλης.
- τα φυτά παρέχουν την αίσθηση της κλίμακας και της ισορροπίας, δίνοντας ταυτόχρονα οπτική ευχαρίστηση, η οποία μπορεί να μεταβάλλει την εικόνα μιας πόλης.

Ο ρόλος του αστικού πρασίνου για τη πόλη είναι πολλαπλός [Κυριαζής Γεώργιος, 2008]

:

• **Οικολογικός:**

Αποδέκτης όμβριων υδάτων

Μικροκλιματική βελτίωση

Συντήρηση πανίδας

Μείωση ρύπανσης

Συντήρηση εδάφους

• **Λειτουργικός:**

Αισθητική βελτίωση της πόλης

Επικοινωνία-Σύνδεση

Κάλυψη των αναγκών της πόλης σε υπαίθριες εκδηλώσεις

Πολιτιστικά γεγονότα

Αθλητικά παιχνίδια

Μείωση της ηχορύπανσης

Ανάδειξη υποβαθμισμένων περιοχών

Περιβαλλοντική εκπαίδευση

• **Κοινωνικός:**

Αναψυχή πολιτών

Επικοινωνία

Άθληση-Άσκηση

Προστασία από θεομηνίες

Προστασία από κινδύνους (π.χ. πυρκαγιά)

Εκπαίδευση

• **Οικονομικός:**

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Απόθεμα γης

Ανάδειξη υποβαθμισμένων περιοχών

Ανακατανομή αξιών γης

4.2. Η υποβάθμιση του αστικού πρασίνου

Η μεγάλη ανάπτυξη των πόλεων συνοδεύτηκε από γρήγορη χειροτέρευση του περιβάλλοντός τους, συχνά δε και του περιαστικού χώρου. Το φαινόμενο αυτό έχει διάφορες αιτίες:

- Η υψηλή πληθυσμιακή συγκέντρωση στα αστικά κέντρα έχει ως αποτέλεσμα την τοπική δημιουργία τεράστιων ποσοτήτων καταλοίπων, που ξεπερνάνε κατά πολύ την εξαιρετικά περιορισμένη ικανότητα του αστικού και του περιαστικού φυσικού περιβάλλοντος να τα απορροφήσει. Το μεγαλύτερο μέρος της «φύσης» έχει εξαφανιστεί με την ασφαλιτοστρωση των δρόμων, την κάλυψη τεράστιων επιφανειών με κτίσματα, την επιχωμάτωση χειμάρρων και με διάφορες άλλες ανθρώπινες παρεμβάσεις που αλλοιώνουν δραματικά το αρχικό περιβάλλον στις περιοχές που αναπτύχθηκαν τα αστικά κέντρα. [περιοδικό αειφόρος ανάπτυξη, 33^ο τεύχος]
- Έπειτα, στις πόλεις είναι συγκεντρωμένες οι περισσότερες βιομηχανικές μονάδες, οι οποίες κατά κανόνα είναι πολύ εχθρικές για το φυσικό περιβάλλον καθώς δεν δίνουν ευκαιρίες στο φυσικό περιβάλλον να απορροφήσει ρύπους και να αυτοαποκατασταθεί. Ο ρυθμός λειτουργίας των βιομηχανικών εργοστασίων είναι διαρκής και επαναληπτικός, έτσι ώστε να μην δίνεται η δυνατότητα στο περιορισμένο έστω αστικό φυσικό περιβάλλον να επανορθώσει μέρος τουλάχιστον των ζημιών. [Μπίθας, 2001]
- Ο βιομηχανικός τομέας δημιουργεί πολλά κατάλοιπα εχθρικά για το περιβάλλον, τόσο κατά το στάδιο της παραγωγής των προϊόντων, όσο και κατά το στάδιο της χρήσης ή της κατανάλωσής τους.
- Το γεγονός ότι στα αστικά κέντρα το κατά κεφαλήν εισόδημα είναι κατά κανόνα μεγαλύτερο από ότι στις αγροτικές περιοχές ή στις μικρές κοινότητες επιβαρύνει ακόμα περισσότερο το περιβάλλον, αφού η κατ' άτομο κατανάλωση προϊόντων και συνεπώς και η παραγωγή καταλοίπων είναι μεγαλύτερες.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Συνεχίζοντας να αναφέρουμε αιτίες συρρίκνωσης του αστικού πρασίνου, υπάρχει μια τάση σε πολλές μεγάλες πόλεις οι περιοχές του αστικού πράσινου να θεωρούνται ως πιθανές μελλοντικές περιοχές ανοικοδόμησης. Το ποσοστό του πληθυσμού που ζει στις αστικές περιοχές έχει αυξηθεί πολύ από το 1950. Αυτή η έλλειψη χώρου οδηγεί στον πειρασμό για να χρησιμοποιηθούν οι περιοχές αστικού πρασίνου για την κατασκευή νέων κτηρίων. Ακόμη και όταν αυτό είναι θέμα κατασκευής δημόσιων κτηρίων (όπως τα μουσεία) ή εμπορικών και ψυχαγωγικών εγκαταστάσεων όπου η περιοχή πράσινου παραμένει προσβάσιμη στο κοινό, σε πολλές περιπτώσεις μειώνει τη ψυχαγωγική ποιότητα της περιοχής. Πριν την ανακαίνιση τέτοιων εγκαταστάσεων ή για τον προγραμματισμό κατασκευής νέων η γνώμη και οι προσδοκίες των κατοίκων που ζουν στη περιοχή είναι πολύ σημαντική όταν πρόκειται για το πράσινο της περιοχής. Οι παρατηρήσεις αυτές μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν από τους αρμόδιους φορείς ως βάση για το σχεδιασμό και τον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων. Το κυκλοφοριακό και ο θόρυβος είναι επίσης απειλές για τις περιοχές αστικού πρασίνου. Οι δρόμοι μπορούν να απομονώσουν τις περιοχές αυτές μεταξύ τους, το οποίο μειώνει την ψυχαγωγική τους αξία και την αξία τους ως διαδρόμους για τη διάδοση της χλωρίδας και της πανίδας. [Καρβούνης -Γεωργακέλλος, 2003]

Θα μπορούσε να αναφέρει κανείς και άλλους παράγοντες που συντελούν στην περιβαλλοντική επιδείνωση των αστικών κέντρων. Και από αυτά όμως που ήδη αναφέρθηκαν γίνεται προφανές το τεράστιο περιβαλλοντικό πρόβλημα των αστικών περιοχών: Σ' αυτές, τα στερεά κατάλοιπα συσσωρεύονται σε τεράστιες ποσότητες, δημιουργώντας ένα μόνιμο πρόβλημα αποκομιδής τους και διάθεσής τους σε χώρους υγειονομικής ταφής. Τα υγρά κατάλοιπα δεν μπορούν να απορροφηθούν. Οι αέριοι ρύποι παγιδεύονται ανάμεσα στα ψηλά κτίρια και δεν απομακρύνονται εύκολα από τις αστικές περιοχές, αφού ο ατμοσφαιρικός αέρας εμποδίζει να κυκλοφορήσει ελεύθερα σε αυτές. Τα δέντρα και η άλλη χλωρίδα που έχουν απομείνει είναι πολύ λίγα για να καθαρίσουν την ατμόσφαιρα με την έκλυση οξυγόνου και την απορρόφηση διοξειδίου του άνθρακα. Ιδιαίτερα τους θερμούς μήνες τα κτίρια και η ασφαλτος απορροφούν και στη συνέχεια απελευθερώνουν θερμότητα, αυξάνοντας την δυσφορία των κατοίκων από την ατμοσφαιρική ρύπανση, επιβαρύνοντας κατά πολύ το περιβάλλον της πόλης. [Θεοχάρη, 2000]

Ενώ ο πληθυσμός των πόλεων αυξανόταν με γρήγορο ρυθμό και τα περιβαλλοντικά τους προβλήματα χειροτέρευαν ραγδαία, οι περισσότερες κυβερνήσεις χωρών για πολλά χρόνια «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

έδειξαν αδιαφορία για τον περιορισμό των δυσμενών περιβαλλοντικών εξελίξεων. Περισσότερο επηρεάστηκαν από οικονομικούς στόχους, όπως αυτός της γρήγορης οικονομικής ανάπτυξης, της εκβιομηχάνισης και της απασχόλησης, απορροφώντας το ενδιαφέρον τους και την ενέργειά τους. Έτσι η προσφορά καθαρού φυσικού περιβάλλοντος στις πόλεις μειωνόταν συνεχώς ενώ, παράλληλα η ζήτηση για τις υπηρεσίες του περιβάλλοντος αυξανόταν γρήγορα, λόγω τόσο της πληθυσμιακής αύξησης, όσο και της οικονομικής ευημερίας. [Πολύζος, 2000]

4.3.Τύποι Αστικών πάρκων – Απαιτήσεις σε επιφάνεια αστικού πρασίνου

Οι φυσικοί χώροι πρασίνου καθώς και εκείνοι που έχουν διαμορφωθεί τεχνητά σε μια πόλη διαιρούνται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: το περιαστικό και το αστικό πράσινο. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα δάση γύρω από την πόλη, τα αλσύλλια γενικά το πράσινο που περιβάλλει την πόλη καθώς και οι ζώνες υγειονομικής προστασίας που επιβάλλεται να υπάρχουν ανάμεσα σε βιομηχανικές και κατοικημένες περιοχές. Στο περιαστικό πράσινο υπάγονται και οι αγροτικές περιοχές γύρω από τα αστικά κέντρα. Το περιαστικό πράσινο πρέπει να είναι κατά το δυνατόν συνεχές. Οι δρόμοι μέσα σε αυτό πρέπει να χαράσσονται κατά τρόπο που να αναδεικνύουν το χώρο. Δεν υπάρχουν κανονισμοί που να αφορούν στο πλάτος της ζώνης πρασίνου, εκτιμάται όμως στα 50 μ. πλάτος και σε απόσταση από μερικές εκατοντάδες μέτρα μέχρι 1-1,5 χλμ γύρω από την πόλη. Η δεύτερη κατηγορία πρασίνου, το αστικό, μέσα στον οικιστικό ιστό, είναι τα πάρκα, οι κήποι, τα παρτέρια και γενικά οι χώροι που καλύπτονται σε ποσοστό 60-80% από πράσινο. Σε αυτή τη κατηγορία πρασίνου ανήκει και το Άλσος Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) του Δήμου Αιγάλεω με το οποίο ασχολούμαστε σε αυτή την εργασία. [Θεοχάρη, 2000]

ΤΥΠΟΙ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ

Μητροπολιτικά Πάρκα

Είναι επίσημα πάρκα και βρίσκονται δίπλα στο κέντρο της πόλης και εξυπηρετούν από 50.000 έως 100.000 ανθρώπους. Τα πάρκα αυτά αποτελούνται από ψηλά δέντρα, θάμνους, γρασίδι, καλλωπιστικά φυτά, μονοπάτια, γλυπτά, κ.α. Αυτά τα πάρκα υπόκεινται σε εντατική

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

χρήση και μπορούν να φιλοξενήσουν ειδικά γεγονότα. Η ελάχιστη έκταση ενός τέτοιου πάρκου είναι 10 στρέμματα.

Περιφερειακά Πάρκα

Είναι μεγάλα πάρκα που το μέγεθος τους κυμαίνεται από 40 έως 100 στρέμματα και που εξυπηρετούν μια περιοχή από 25.000 έως 50.000 ανθρώπων. Περιλαμβάνουν γρασίδι, χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων και μια ποικιλομορφία εγκαταστάσεων αναψυχής όπως χώρους για picnic, μονοπάτια, ποδηλατοδρόμους, λίμνες, παιδικές χαρές, κ.λπ.

Τοπικά Πάρκα

Είναι μικρά, συνήθως η έκταση τους είναι από 2,5 έως 20 στρέμματα, και απεικονίζουν το χαρακτήρα του εδάφους και της γειτονιάς. Τα πάρκα αυτά χρησιμοποιούνται κυρίως για ψυχαγωγία και παιχνίδι και περιλαμβάνουν τις εγκαταστάσεις παιδικών χαρών που βρίσκονται στις κατοικημένες περιοχές σε απόσταση 400 μέτρων από κάθε κατοικία. Οι γονείς με τα μικρά παιδιά τους είναι οι κύριοι χρήστες.

Ειδικές περιοχές

Οι περιοχές εναλλακτικών δραστηριοτήτων είναι μεγάλες περιοχές όπως ανοιχτοί χώροι ή λίμνες που για λόγους ασφάλειας ή διαχείρισης χρησιμοποιούνται για εξειδικευμένες ψυχαγωγικές δραστηριότητες ή αθλητικά γεγονότα. [Κυριαζής Γεώργιος, 2008]

Η κατανομή των χώρων πρασίνου στην πόλη είναι ένα βασικό στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από τη πολιτεία και από κάθε φορέα που ασχολείται με τους χώρους πρασίνου μέσα στη πόλη. Είναι αναγκαίο από υγειονομικής άποψης, οι ζώνες πρασίνου να κατανέμονται ομοιόμορφα σε όλη την επιφάνεια της πόλης και να είναι οργανωμένοι σε ένα ενιαίο σύστημα για να μπορεί να επιδρά ευνοϊκά σε όλα τα σημεία της. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η σύνδεση αστικού – περιαστικού πράσινου οδηγεί στη δημιουργία αναπνευστικού μηχανισμού για την πόλη. Έτσι μόνο το κέντρο της πόλης αερίζεται σωστά και δέχεται περισσότερο δροσερό αέρα από την περιφέρεια.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Η ύπαρξη πρασίνου αποτρέπει το συνωστισμό και συμβάλλει στην επίτευξη κανονικής πυκνότητας του πληθυσμού. Σε μια πόλη μεσαίου μεγέθους ενδείκνυται σε κάθε κάτοικο να αντιστοιχεί μια επιφάνεια 100 τμ και από αυτά το 50% να είναι πράσινο. Αυτό το ποσοστό κυμαίνεται και εξαρτάται από το κλίμα της περιοχής, τα χαρακτηριστικά του εδάφους, το μέγεθος της ενότητας του οργανισμού με το περιβάλλον είναι φανερό, πως μέσω της αναβάθμισης των συνθηκών ζωής των κατοίκων των πόλεων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ύπαρξη χώρων πρασίνου σ' αυτές. [Θεοχάρη, 2000]

Η μεγάλη ποικιλία των επιφανειών που εντάσσονται σε ότι χαρακτηρίζουμε σαν αστικούς υπαίθριους χώρους και πράσινο δυσκολεύει γενικεύσεις ως προς την **κατανομή τους και τις απαιτήσεις τους σε επιφάνεια στο χώρο της πόλης**. Για κάθε μια κατηγορία ισχύουν και άλλες αρχές.

Αν εξετάσουμε για παράδειγμα τους πεζόδρομους και τις πλατείες, διαπιστώνουμε ότι το ιδανικό είναι μία **διασπορά** τους σε όλο το χώρο της πόλης, ανεξάρτητα βέβαια αν στα κέντρα των πόλεων ή σε άλλα σημεία μεγάλης συγκέντρωσης πληθυσμού η πυκνωση και το μέγεθός τους μπορεί να υπερτερούν σε σχέση με τις υπόλοιπες ζώνες της πόλης.

Μία άλλου τύπου διασπορά που σκοπεύει να εξυπηρετήσει κατά το δυνατό ομοιόμορφα όλες τις περιοχές κατοικίας της πόλης ακολουθούν οι υπαίθριοι χώροι (συνήθως δρόμοι και πλατείες) που χρησιμοποιούνται πολλές φορές για ορισμένες χρήσεις, όπως για παράδειγμα οι λαϊκές αγορές.

Αντίθετα, μπορούμε να παρατηρήσουμε μία συγκέντρωση ελεύθερων χώρων σε ζώνες ειδικών χρήσεων, όπως για παράδειγμα τουριστικές περιοχές, βιομηχανικά πάρκα ή εκθεσιακά κέντρα. Όπως γίνεται κατανοητό στις περιπτώσεις αυτές δεν ισχύουν γενικευμένες προδιαγραφές ως προς την προσιτότητα, αφού η κάθε πόλη έχει και τις δικές της συνθήκες.

Σύμφωνα με τα οποία λέχθηκαν παραπάνω μπορούμε να χωρίσουμε το κοινόχρηστο αστικό πράσινο σε δύο κατηγορίες: Το πράσινο της γειτονιάς και το πράσινο της πόλης. Στην πραγματικότητα σε μια οργανωμένη πόλη εμφανίζονται διάφορες βαθμίδες πρασίνου με συγκεκριμένες ακτίνες επίδρασης και φυσικά πληθυσμό που εξυπηρετούν. Έτσι στις κατώτερες βαθμίδες που εντάσσονται σε περιοχές κατοικίας (ομάδες κατοικιών, γειτονίες, συνοικίες) η προσιτότητα πρέπει να είναι άμεση και να εξασφαλίζεται οπωσδήποτε με τα πόδια. Σε «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

μεγαλύτερες επιφάνειες πρασίνου, όπως παραδείγματος χάριν το Άλσος Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο), που δεν απευθύνονται σε μία συγκεκριμένη γειτονιά είναι φυσικό οι αποστάσεις να μεγαλώνουν και να πρέπει να εξασφαλίζονται προσβάσεις και μεταφορικά μέσα. Όμως ο πληθυσμός ζητά και από τα αστικά πάρκα κάποια γειτνίαση με τους χώρους στους οποίους κυρίως διαμένει.

Παράλληλα υπάρχουν και πολλοί λόγοι σχετικοί με την εξισορρόπηση των αξιών γης που επηρεάζουν τη διασπορά των χώρων αστικού πρασίνου. Δεδομένου ότι ο πληθυσμός έχει συνειδητοποιήσει τη σημασία των υπαίθριων χώρων παρουσιάζεται αυξημένη ζήτηση σε ακίνητα και οικόπεδα κοντά σε αυτούς. Σαν αποτέλεσμα είναι να αυξηθούν οι τιμές στις γειτονικές προς τους υπαίθριους χώρους περιοχές. Αντίθετα γειτονιές που περιβάλλονται από τεράστιους οικοδομικούς όγκους παρουσιάζουν στασιμότητα. Λογικό είναι να ακολουθηθούν από τους υπεύθυνους φορείς μέσες λύσεις ενώ παράλληλα να εξευρεθούν δυνατότητες μιας συνέχειας μεταξύ του κτισμένου και των υπαίθριων χώρων, ώστε οι τελευταίοι να μπορούν να δημιουργούν ένα δίκτυο εύκολα προσπελάσιμο από το πληθυσμό.[Αραβαντινός – Κοσμάκη, 1988 & Περιβάλλον και Συσχετισμός του χώρου, 2000]

Εκτός από τα παραπάνω θα πρέπει να εξετάσουμε και **τις ποσοτικές και τις ποσοστιαίες συσχετίσεις κτισμένου και υπαίθριου χώρου και ακόμα του υπαίθριου χώρου με τον πληθυσμό.** Μέσα από διάφορα είδη προδιαγραφών ,που κατά καιρούς πραγματοποιούνται από κρατικές και άλλες υπηρεσίες καταλήγουμε σε πρότυπα (standards). Όμως τα φυσικά δεδομένα, ο πληθυσμός, ο βαθμός συμμετοχής των διαφόρων χρήσεων στη πόλη και η σημασία τους, τα οικονομικά στοιχεία, η δυναμική και οι τάσεις που εμφανίζονται, καθιστούν την κάθε πόλη μοναδική περίπτωση. Στις μεγάλες κατηγορίες πόλεων ή αστικών συγκροτημάτων οι συνθήκες και η ποιότητα ζωής υποβαθμίζονται, για να πραγματοποιηθεί η καταπολέμηση αυτής της υποβάθμισης πρέπει **η απαιτούμενη κατ’ άτομο επιφάνεια για υπαίθριους χώρους και πράσινο δεν μπορεί να είναι σταθερή αλλά θα πρέπει να αυξάνεται με την αύξηση του πληθυσμιακού μεγέθους της πόλης.** [Αγγελίδης Μηνάς, 2000]

Τα προβλήματα ανεπάρκειας δημόσιων υπαίθριων χώρων και περισσότερο πρασίνου υπήρχαν και υπάρχουν όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε πολλές πόλεις του εξωτερικού ειδικότερα μεγαλουπόλεις. Τα προβλήματα αυτά στις αναπτυγμένες χώρες είναι πολύ πιο περιορισμένα. Μάλιστα στις μικρές πόλεις και στους οικισμούς δεν υπάρχουν προβλήματα

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ανεπάρκειας ελεύθερων χώρων. Στα πλαίσια ενός δομημένου χώρου οι δείκτες που έχουν καθιερωθεί διεθνώς παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Αρ.	Πληθυσμοί	Πράσινο m ² / κάτοικο
1	Μέχρι 20.000	9-13
2	20.000 – 50.000	14-20
3	50.000- 100.000	12 -16
4	> 100.000	17-26

[πηγή: Θεοχάρη, 2000]

Στην Ελλάδα υπάρχουν αρκετά σημαντικές ελλείψεις σε δημόσιους υπαίθριους χώρους και ιδιαίτερα σε πράσινο. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα δειγματοληψίας που έγινε σε σειρά πόλεων προκύπτει μέσος όρος κοινόχρηστου πρασίνου 3,12 τμ ανά κάτοικο.(πηγή: Ι. Στεφάνου, 1977). Από τα στοιχεία της έρευνας προκύπτει πως όσο σε μεγαλύτερη κατηγορία είναι μια πόλη, τόσο μειώνεται η αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο. Καταλαβαίνουμε λοιπόν πως η κατάσταση στα πολύ μεγάλα αστικά κέντρα είναι η πιο προβληματική. Τα νούμερα μιλάνε από μόνα τους: Το 1960, στην πόλη -που ήταν έξι φορές μικρότερη από τη σημερινή- αντιστοιχούσαν 2,52 τ.μ. πρασίνου ανά κάτοικο. Το 1984, όταν η πόλη είχε τη μισή έκταση από αυτήν που έχει σήμερα, η αναλογία ήταν 2,58 τ.μ. ανά κάτοικο και έμεινε σταθερή έως το 2000. Από τότε πήρε την κατηφόρα, για να φτάσει σήμερα τα μόλις 2 τ.μ. πρασίνου ανά κάτοικο. Σημειώνεται ότι στη Βόννη αναλογούν 35 τ.μ. πρασίνου ανά κάτοικο, στο Ρότερνταμ 24, στο Άμστερνταμ 27. Ακόμα και η Θεσσαλονίκη, η οποία επίσης μαστίζεται από την έλλειψη πρασίνου, έχει να επιδείξει καλύτερη αναλογία: 3 τ.μ. πρασίνου ανά κάτοικο.[<http://www.in.gr>]

4.4. Μέτρα για την αντιμετώπιση της υποβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος

Μια από τις πιο σημαντικότερες συνιστώσες για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης είναι η προστασία του περιβάλλοντος, όπως αναφέραμε και στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας. Το πρόβλημα της υποβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος είναι τόσο σοβαρό και πολύπλοκο, ώστε θα ήταν ουτοπικό να περίμενε κανείς γρήγορη και ανώδυνη λύση του. Τα μέτρα της περιβαλλοντικής πολιτικής θα μπορούσαν να διακριθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πρώτον, στα μέτρα που αποτελούν άμεσες περιβαλλοντικές παρεμβάσεις της πολιτείας και **δεύτερον**, στα μέτρα που αποτελούν κρατικές οικονομικές παρεμβάσεις περιβαλλοντικής σκοπιμότητας.

Τα μέτρα άμεσης κρατικής περιβαλλοντικής παρέμβασης είναι διάφορα. Αρχικά, ο ρόλος των δημόσιων υπαίθριων χώρων ως συστατικών στοιχείων της ζωής της πόλης και της ποιότητας του περιβάλλοντός της είναι σημαντικά υποβαθμισμένος στα σύγχρονα μητροπολιτικά συγκροτήματα. Η υποβάθμιση αυτή, συνδεδεμένη άμεσα με τον τρόπο ανάπτυξης του αστικού χώρου, βρίσκεται στη βάση των προβλημάτων των δημόσιων υπαίθριων χώρων σήμερα. Η χωροθέτηση, η οργάνωση, η διασύνδεση, η λειτουργία, η διαχείριση των ελεύθερων χώρων είναι ζητήματα που τίθενται συνήθως μετά την ανάπτυξη των διαφόρων τμημάτων της πόλης. Η πολιτεία έχει τη δυνατότητα να παρεμβαίνει μέσω του πολεοδομικού σχεδιασμού και να δίνει μεγαλύτερη σημασία από ότι στο παρελθόν στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του. Μέτρα αυτού του είδους θα μπορούσαν να επιφέρουν σοβαρή βελτίωση στο αστικό περιβάλλον. Το πρόβλημα όμως σε ασφυκτικά πυκνοδομημένες αστικές περιοχές είναι ότι τα αστικά κτήρια και η αστική υποδομή υπάρχουν ήδη και μόνο οριακές μεταβολές είναι δυνατό να γίνονται σε αυτά. [Μπίθας, 2001]

Το πρώτο βήμα για το σχεδιασμό των ελεύθερων χώρων είναι η **επαύξηση** και η **διεύρυνσή** τους. Επομένως είναι λογικό για μια ασφυκτικά πυκνοδομημένη αστική περιοχή, όπως το λεκανοπέδιο της Αθήνας, να θεωρείται η ανεπάρκεια των δημόσιων υπαίθριων χώρων και των χώρων πρασίνου. Μελέτες πάνω στις κλιματικές αλλαγές που συντελέστηκαν τα τελευταία τριάντα χρόνια στην Αθήνα συνδέουν τα φυσικά φαινόμενα, όπως τη θερμοκρασία, τη μείωση της ταχύτητας του ανέμου, με την τεράστια αύξηση του δομημένου χώρου σε βάρος του φυσικού.

Ένα δεύτερο βήμα στο σχεδιασμό των υπαίθριων χώρων είναι η **προσπελασιμότητά** τους. Οι πιο προβληματικοί υπαίθριοι χώροι υπάρχουν εκεί ακριβώς όπου δεν υπάρχει διέλευση ανθρώπων. Η παρατήρηση αυτή αφορά σε όλες τις κλίμακες των χώρων και ιδιαίτερα στους χώρους πρασίνου. Ελάχιστες όμως είναι οι περιπτώσεις συγκρότησης ενός δικτύου υπαίθριων χώρων που να συνδέεται με τη διέλευση και στάση των ανθρώπων της περιοχής. Παρατηρείται συχνά το φαινόμενο να υπάρχουν εκτεταμένοι χώροι πρασίνου εκεί όπου υπάρχουν χαμηλές πυκνότητες ή ασύνδετοι με την κεντρική κίνηση και να ελλείπουν εκεί όπου παρατηρείται πυκνότητα και συγκέντρωση ανθρώπων καθώς και υπαίθριας ζωής.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Ένα τρίτο βήμα στο σχεδιασμό των ελεύθερων χώρων είναι η **σύνδεσή τους**. Φυσικοί και υπαίθριοι χώροι είναι συνήθως απομονωμένοι. Δεν είναι λίγες οι φορές όπου χώροι φυσικού πρασίνου διαμορφώνονται ως αστικοί υπαίθριοι χώροι και αντίστροφα. Αν προσέξουμε περισσότερο θα διαπιστώσουμε ότι υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία χώρων που θα μπορούσαν, σε σύνδεση και συνεργασία μεταξύ τους και εντασσόμενοι στον περιβάλλοντα ιστό, να λειτουργήσουν καλύτερα ή ως κοινωνικοί ή ως φυσικοί χώροι για τη πόλη, παραδείγματος χάριν κεντρικές πλατείες και δρόμοι θα μπορούσαν να αναδειχθούν ως δημόσιοι χώροι κίνησης - συγκέντρωσης σε συνδυασμό με τον περιορισμό της κυκλοφορίας των ιδιωτικών αυτοκινήτων, το σχεδιασμό εναλλακτικών μέσων μεταφοράς και κατάλληλη διαμόρφωση – φύτευση. Έτσι, **οι δυνατότητες βελτίωσης του περιβάλλοντος με πολεοδομικές παρεμβάσεις μέσα στους υπάρχοντες αστικούς χώρους είναι σχετικά περιορισμένες**. Μεγαλύτερες είναι οι δυνατότητες όταν πρόκειται για περιαστικές περιοχές όπου η πολεοδομική κατάσταση δεν είναι ακόμη παγιωμένη. [Περιβάλλον και Συσχετισμός του χώρου, 2000]

Επιπλέον των πολεοδομικών παρεμβάσεων, η πολιτεία μπορεί να παρεμβαίνει με δική του **παραγωγή περιβαλλοντικών υπηρεσιών**, π.χ. με τη δημιουργία πάρκων και άλλων χώρων πρασίνου και υπαίθριας αναψυχής, με τη δημιουργία οικολογικών πάρκων, με τη κατασκευή σταθμών επεξεργασίας των υγρών λυμάτων, με τον εμπλουτισμό με γόνιμο ψαριών των ποταμών και των λιμνών που διέρχονται από ή βρίσκονται μέσα σε αστικά κέντρα κ.α. Ακόμη η άμεση κρατική παρέμβαση μπορεί να έχει και τη μορφή απαγόρευσης ορισμένων βλαπτικών για την ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος ενεργειών ή δραστηριοτήτων, π.χ. της καύσης μαζούτ στους καυστήρες των συστημάτων κεντρικής θέρμανσης, της επιβολής της χρήσης καταλυτών σε όλα τα οχήματα που κυκλοφορούν στις πόλεις, της απαγόρευσης της ανοιχτής καύσης υλών κ.α. Τέλος μέσω της επιβολής κρατικών περιβαλλοντικών **«στάνταρτ»**, που μπορούν να αφορούν την επιβολή ομοιόμορφων περιορισμών στην απόρριψη ρυπαντικών ουσιών στο περιβάλλον, την επιβολή περιορισμών στη ρύπανση που δημιουργείται με κάθε μονάδα του προϊόντος που παράγεται ή με κάθε μονάδα μιας παραγωγικής εισροής που χρησιμοποιείται, την επιβολή περιορισμών στη χρησιμοποίηση ενός παραγωγικού συντελεστή που προκαλεί ρύπανση ή την υποχρεωτική χρησιμοποίηση συγκεκριμένης αντιρρυπαντικής τεχνολογίας.

Όσον αφορά στη κατηγορία των μέτρων που αποτελούν κρατικές οικονομικές παρεμβάσεις περιβαλλοντικής σκοπιμότητας περιλαμβάνονται :πρώτον, τα μέτρα που χρησιμοποιούν την **επιβολή φορολογίας** σε ιδιαίτερα ρυπογόνες δραστηριότητες, ώστε να «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

δημιουργηθούν κίνητρα για το περιορισμό της δημιουργούμενης ρύπανσης καθώς και δημοσιονομικά έσοδα που μπορούν να χρηματοδοτήσουν την αντιρρυπαντική πολιτική του κράτους. Δεύτερον, μέτρα που έχουν σαν στόχο την **επιδότηση των επιχειρήσεων** που ρυπαίνουν, προκειμένου αυτές να εφαρμόσουν μέτρα περιορισμού της ρύπανσής τους. Τέλος, τα μέτρα που αποσκοπούν στην άσκηση αντιρρυπαντικής πολιτικής μέσω της χρήσης του μηχανισμού των τιμών ώστε να εσωτερικοποιείται το εξωτερικό κόστος της ρύπανσης στο ιδιωτικό κόστος της επιχείρησης. [Μπίθας, 2001]

Συνοψίζοντας τα μέτρα που αναφέρονται παραπάνω, η περιβαλλοντική πολιτική είναι πιο αποτελεσματική: πρώτον, όταν επιδιώκει την πρόληψη της υποβάθμισης της ποιότητας του περιβάλλοντος, αντί την εκ των υστέρων αποκατάστασή της. Δεύτερον, όταν το κόστος της προστασίας του περιβάλλοντος επιβαρύνει τελικά εκείνους που άμεσα ή έμμεσα ευθύνονται για τη ζημιά που αυτό υφίσταται στην κάθε περίπτωση. Τρίτον, όταν η εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής έχει τη στήριξη μιας μεγάλης μερίδας καλά ενημερωμένων, οι οποίοι όχι μόνο κατανοούν τους κινδύνους από την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και δέχονται να πληρώσουν την αναλογία τους του άμεσου ή έμμεσου κόστους της προστασίας του αλλά και ασκούν πιέσεις προς κάθε κατεύθυνση για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας σοβαρής, μελετημένης και αποτελεσματικής περιβαλλοντικής πολιτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

Το Άλσος Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο)

ΕΙΚΟΝΑ 12: Το φουγάρο του Άλσους Αιγάλεω

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Για την εκτίμηση της συνεισφοράς του Άλσους Αιγάλεω στη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου Αιγάλεω κρίθηκε απαραίτητο να παρουσιαστούν κάποια ιστορικά στοιχεία που συνδέονται και παρουσιάζουν τη διαχρονική αξία του Άλσους και επιτρέπουν την κατανόηση της σημασίας του για την ευρύτερη περιοχή της Δυτικής Αττικής. Το παρόν κεφάλαιο αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης των κυριότερων ιστορικών γεγονότων που διαμόρφωσαν την ιστορική πορεία του Άλσους Αιγάλεω (πρώην Μπαρουτάδικο) και το οδήγησαν μέχρι την σημερινή του εικόνα. Επίσης θα γίνει αναφορά στις τοπογραφικές αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στο άλσος στο πέρασμα του χρόνου, όπως και στην τωρινή εικόνα που μπορεί να αντικρίσει κάποιος επισκέπτης.

5.1. Πρόλογος – Εισαγωγή στο Άλσος Αιγάλεω (πρώην Μπαρουτάδικο)

Το Αιγάλεω αλλά και γενικότερα η Δυτική Αθήνα είναι μια περιοχή με έντονα περιβαλλοντικά προβλήματα. Οι λεωφόροι που διασχίζουν την πόλη μας, η πυκνή δόμηση, η έλλειψη ελεύθερων χώρων, τα πολλά εργοστάσια, τα καυσαέρια και η ρύπανση υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Κάθε χώρος που μπορεί να αξιοποιηθεί με πράσινο είναι λοιπόν πολύτιμος. Ένας τέτοιος πολύτιμος χώρος είναι και το Άλσος του Αιγάλεω. Το Άλσος ξεκινά σε μικρή απόσταση από τη συμβολή μεταξύ των οδών Θηβών και Ιεράς Οδού. Αποτελεί αυτή τη στιγμή το μόνο μεγάλο πνεύμονα πρασίνου για την πόλη μας, τη μόνη ελπίδα δροσιάς και ανάσας για τους κατοίκους της περιοχής.

Όταν από το 1974 που το παλιό εργοστάσιο παραγωγής πυρίτιδας Πυριτιδοποιείο σταμάτησε να λειτουργεί, όπως θα αναφέρουμε και παρακάτω, η έκτασή του παραχωρήθηκε στο Δημόσιο και δεντροφυτεύτηκε. Όμως περιμετρικά του μεγάλα τμήματά του τσιμεντοποιήθηκαν για να καλυφθούν ανάγκες, υπηρεσίες και κοινόχρηστοι χώροι (σχολεία, γήπεδα, σχολές κλπ.) με αποτέλεσμα από τα 167 στρέμματα που ήταν η αρχική έκταση σήμερα να έχουν απομείνει τα 134 στρέμματα, δηλαδή περίπου το 1/5 της έκτασής έχει κτιστεί. Πραγματικά, η συνεισφορά του άλσους στη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής δεν ξεκινά μόνο από την μετατροπή του σε χώρο πρασίνου, αλλά η αξία του είναι διαχρονική και ξεκινά από πολύ παλιά.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

5.2. Η ιστορία του Μπαρουτάδικου

Το γερασμένο φουγάρο που ξεπροβάλλει πάνω από τα δέντρα ,έτοιμο να αγγίξει τον ουρανό, κλείνει μέσα του όλη την ιστορία της περιοχής που ονομάστηκε Μπαρουτάδικο ή Πυριτιδοποιείο, στο Δήμο μας του Αιγιάλεω. Είναι ότι απέμεινε από το εργοστάσιο παρασκευής πυρίτιδας (μπαρούτι) και πυρομαχικών που λειτούργησε το 1874 και ολοκλήρωσε το κύκλο του το 1970, ξεπερασμένο πια από τη νέα εποχή.

Στα νεότερα χρόνια, η περιοχή ήταν γεμάτη ελαιόδεντρα, περιβόλια και χωράφια. Η ονομασία της ήταν «Μπαστάρδο» ή «Μπαστάρδι» ή «Μπιστάρδο». Το όνομα αυτό αναφέρεται σε επίσημα συμβόλαια και κληρονομίες του 1825 και έχει μάλλον Φραγκική προέλευση.

Το κουβάρι της ιστορίας αρχίζει να ξετυλίγεται στα τέλη του 19^{ου} αιώνα όταν η βουλή, ύστερα από σκληρές διαπραγματεύσεις, επικυρώνει σύμβαση στον Ιωάννη Δούμα και του επιτρέπει την κατασκευή εργοστάσιο παρασκευής πυρίτιδας (1872). Ένα χρόνο αργότερα στις 6/5/1874 με Βασιλικό διάταγμα εγκρίθηκε η σύσταση ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία “Ελληνικό Πυριτιδοποιείο”. Διευθυντής, μέτοχος και ψυχή της εταιρείας ήταν ο Κ. Μωραϊτάνης, ο οποίος στις 1/3/1875 πούλησε την εταιρεία αντί 10.300 δρχ. και αγόρασε το κτήμα έκτασης 100 στρεμμάτων όπου στεγάστηκε το εργοστάσιο. Το 1876 ξεκινά να δουλεύει το μικρό εργοστάσιο με προσωπικό 28 εργάτες απ τους οποίους οι 7 ήταν γυναίκες. Την εποχή εκείνη αρχίζουν να κτίζονται με δάνεια του εργοστασίου για τους εργάτες σπίτια στην περιοχή του Αγίου Κωνσταντίνου, απέναντι από την είσοδο του σημερινού άλσους.

Σχεδόν 20 χρόνια αργότερα, το 1893 μέτοχος στην εταιρεία γίνεται ο Ανδρέας Κορδέλλας, γνωστός ορυκτολόγος που αργότερα συνέδεσε το όνομά του με την ιστορία του Λαυρίου. Μέχρι τότε το εργοστάσιο παρήγαγε μαύρη πυρίτιδα για φουρνέλα, πυρίτιδα κυνηγιού, δυναμίτιδα και σκάγια.

Με την είσοδο στον 20^ο αιώνα η εταιρεία αλλάζει επωνυμία και γίνεται «Εταιρεία Ελληνικού Πυριτιδοποιείου, Χημικών και Βιομηχανικών Προϊόντων», όπου γίνεται οι πρώτες προσπάθειες παραγωγής και επεξεργασίας χημικών προϊόντων, όπως: θεικό, νιτρικό, υδροχλωρικό οξύ κλπ. Το 1908 συγχωνεύεται με το καλυκοποιείο των αδελφών Μαλτσινιώτη

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

κάτω από την ονομασία «Εταιρεία Ελληνικού Πυριτιδοποιείου και Καλυκοποιείου». Η νέα εταιρεία αναλαμβάνει να παράγει αποκλειστικά τα πυρομαχικά του ελληνικού στρατού. Με τα πυρομαχικά αυτά έγιναν οι νικηφόροι αγώνες του 1912-1914. Το κύρος της εταιρείας αναβαθμίζεται ύστερα από τους νικηφόρους Βαλκανικούς πολέμους.

Λίγο πριν το μεγάλο αναβρασμό στην Ευρώπη και το ξέσπασμα του Α Παγκοσμίου Πολέμου, ένας άνθρωπος που συνέδεσε το όνομά του με τον πλούτο και την επιχειρηματικότητα, ο Πρόδρομος Αθανασιάδης – Μποδοσάκης (το Μποδοσάκης είναι το χαϊδευτικό του Μπόντος που στα τούρκικα σημαίνει Πρόδρομος). Αγοράζει το εργοστάσιο και το επεκτείνει ,ενώ παράλληλα εκσυγχρονίζει τις εγκαταστάσεις με νέα μηχανήματα. Μια νέα σελίδα αρχίζει να γράφεται δια χειρός Μποδοσάκη. Οι βάρδιες γίνονται περισσότερες και το εργοστάσιο λειτουργεί μέρα - νύχτα. Η μεγάλη παραγωγικότητα και το κύρος του Μποδοσάκη αναγνωρίζονται τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, εξάγοντας τεράστιες ποσότητες όπλων και πυρομαχικών και μονοπωλώντας την εγχώρια αγορά. Δυστυχώς όμως, η ανοδική πορεία του εργοστασίου θα σταματήσει – προσωρινά τουλάχιστον – το 1936 εξαιτίας μιας τρομακτικής έκρηξης. Είναι τόσο μεγάλη η έκρηξη που πέτρες και λαμαρίνες, αντικείμενα και ανθρώπινα κορμιά εκσφενδονίζονται σε μεγάλες αποστάσεις από το εργοστάσιο. Λέγεται πως στο σημείο που βρέθηκαν τα τελευταία κομμάτια ο Μποδοσάκης έκτισε την εκκλησία της Αγίας Βαρβάρας στην εικόνα της οποίας υπάρχουν αφιερώματα από τους εργάτες του εργοστασίου. Κανείς δεν ξέρει πόσοι εργάτες σκοτώθηκαν σε αυτή την έκρηξη. Επίσημα έχουν καταγραφεί μόνον δύο νεκροί και δεκάδες τραυματίες.

Όντας δραστήριος και οξυδερκής ο επιχειρηματίας Μποδοσάκης, αξιολογεί τα δεδομένα της εποχής και αποφασίζει να επεκτείνει την επιχείρησή του. Αγοράζει μια έκταση 220 στρεμμάτων περιμετρικά του εργοστασίου και χτίζει ένα δεύτερο εργοστάσιο παραγωγής απασχολώντας 12.000 εργαζομένους, αριθμό πρωτοφανή για την εποχή. Όπλα και πυρομαχικά εξάγονται στο εξωτερικό και προσφέρουν μεγάλα κέρδη. Ακόμη και η Αγγλία αγοράζει 800.000.000 φυσίγγια και 200.000 οβίδες. Την εποχή αυτή περιμετρικά του εργοστασίου έχει κτιστεί τοίχος με φυλάκια για να αποφεύγετε ο κίνδυνος από τις εκρήξεις που γίνονται στο εργοστάσιο. Τα κτίρια των εργοστασίων προστατεύονται με τεράστιους και πανύψηλους όγκους χωμάτων. Στη γύρω περιοχή οι εργάτες είχαν κτίσει τα σπίτια τους και είχαν αρχίσει να δημιουργούνται οικισμοί, όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω στο κεφάλαιο 3.2 .

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου η εταιρεία τροφοδοτεί με πυρομαχικά τον Ελληνικό στρατό. Κτίζονται υπόγειες στοές από μπετόν με βάθος έως 10 μέτρα και χρησιμοποιούνται από τους εργάτες και τους Αιγαλιώτες ως καταφύγια καθώς οι αεροπορικοί βομβαρδισμοί των Γερμανών είναι ισχυροί. Το 1941 όταν οι Γερμανοί κατέλαβαν την Ελλάδα οι εγκαταστάσεις του πυριτιδοποιείου λεηλατήθηκαν. Με την απελευθέρωση 1944 και μέχρι το 1960 το εργοστάσιο υπολειτουργεί εξαιτίας των μικρών παραγγελιών αλλά και των οικισμών που έχουν πυκνώσει περιμετρικά τους τοίχους. Από το φόβο των εκρήξεων αλλά και από τις αναθυμιάσεις των χημικών οξέων που βγαίνουν από τις καμινάδες οι Δημαρχιακές αρχές και οι Σύλλογοι των κατοίκων της περιοχής κινητοποιούνται και αγωνίζονται να σταματήσει η λειτουργία και να απομακρυνθεί το εργοστάσιο.

Το 1970 το εργοστάσιο θα κλείσει οριστικά και θα μεταφερθεί στο Λαύριο. Μεγάλες εκτάσεις πουλήθηκαν και παραχωρήθηκαν στον Δήμο Αιγάλεω. Οι εγκαταστάσεις και οι εξοπλισμοί δωρίστηκαν στο στρατό. Το 1974 ο στρατός αναλαμβάνει να καθαρίσει το χώρο. Συνεργεία του στρατού γκρεμίζουν τον τοίχο και τα φυλάκια, ανατινάζουν τα φουγάρα, τα κτίρια και ισοπεδώνουν την περιοχή.

Το 1975 ο τότε πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Καραμανλής φύτεψε συμβολικώς μία ελιά στο χώρο του Πυριτιδοποιείου στον οποίο τώρα είναι το Άλσος Αιγάλεω. Στα χρόνια που ακολούθησαν ο Δήμος, οι κάτοικοι και τα σχολεία του Αιγάλεω προχώρησαν στη денτροφύτευση και τη διαμόρφωση του χώρου όπως είναι σήμερα. Μοναδικός μάρτυρας της ιστορικής αυτής διαδρομής παραμένει το φουγάρο, το μοναδικό που απέμεινε εκεί ως ένα αστικό σύμβολο διαχρονικών μεταβολών και ισχυρών προσωπικοτήτων.

[Μπουρνόβα Ευγ. (2002) - «Η ΑΙΘΟΥΣΑ», τεύχος 5^ο - «Το Πυριτιδοποιείο (Μπαρουτάδικο) Χθες, Σήμερα, Αύριο» (2004) – περιοδική έκδοση «ΑΝΑΛΥΣΗ», Χατζιώτη Κων. (2005), Χατζηιωσήφ Χρήστου (1993), www.bodossaki.gr].

5.3. Τοπογραφικές αλλαγές στο Άλσος Αιγάλεω

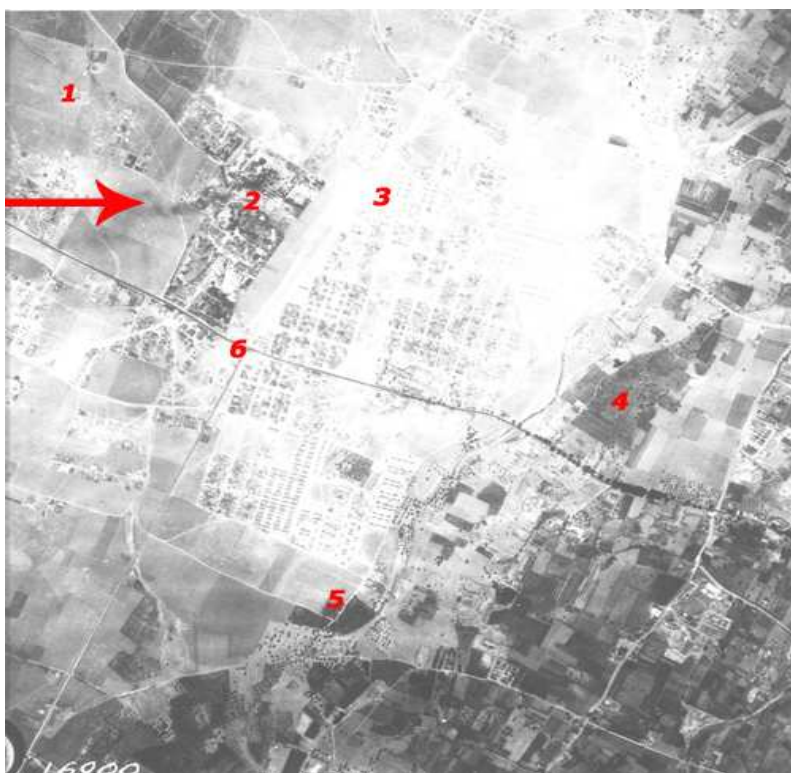
«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Στη προσπάθεια να μελετήσουμε τη συνεισφορά του άλσους στη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής, κρίθηκε σκόπιμο να μελετήσουμε τις τοπογραφικές αλλαγές που επήλθαν στο άλσος με το πέρασμα του χρόνου. Πιο πάνω στο 3^ο κεφάλαιο στην ενότητα 3.2 μελετήσαμε την πληθυσμιακή εξέλιξη όπως και την οικιστική δομή στη περιοχή του Δήμου Αιγάλεω. Για να εξετάσω τις τοπογραφικές μεταβολές του άλσους χρησιμοποίησα αεροφωτογραφίες που τραβήχτηκαν από διάφορες χρονολογίες και απεικονίζουν την περιοχή του Αιγάλεω, όπως αυτή εξελίχτηκε και επηρέασε σημαντικά το άλσος.

Για τη διευκόλυνση και τη καλύτερη κατανόηση της περιγραφής και του σχολιασμού του κάθε χάρτη χρησιμοποίησα αριθμημένα σημάδια πάνω σε αυτούς. Οι αεροφωτογραφίες του 1937 και του 1955 προέρχονται από το βιβλίο της Μπουρνόβα Ευγενίας «Από τις νέες Κυδωνίες στο Δήμο Αιγάλεω» και είναι από το αρχείο του Υπουργείου Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος.

Έτσι λοιπόν, αρχικά εξέτασα μια αεροφωτογραφία του **1937** και παρατήρησα τα εξής στοιχεία: **1)** Στην περιοχή γύρω από το εργοστάσιο υπήρχαν λίγα σπίτια, ενώ φαίνεται ότι υπήρχαν πολλές καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Οι λόγιοι που δεν έχτιζαν γύρω από το εργοστάσιο πρέπει να ήταν :

- A. Ο κίνδυνος των εκρήξεων
- B. Η ρύπανση από το εργοστάσιο

- 2)** Το εργοστάσιο διατηρούσε το ίδιο σχήμα με το σημερινό πάρκο, ενώ ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί ο καπνός που έβγαινε και φαίνεται από τη φωτογραφία.
 - 3)** Τα σπίτια του Αιγάλεω βρίσκονται ανάμεσα στην οδό Θηβών και τον Κηφισό. Φαίνεται ότι ήταν αρκετά λιγότερα από σήμερα, επομένως και ο πληθυσμός της περιοχής θα ήταν λιγότερος.
 - 4)** Το σημείο αυτό μοιάζει με μικρό δασάκι, αλλά δεν πρέπει να υπάρχει πια.
 - 5)** Η περιοχή γύρω από το Αιγάλεω ήταν καλλιεργήσιμα χωράφια
 - 6)** Οι κεντρικοί δρόμοι (Θηβών Ιερά Οδός) παραμένουν ίδιοι σε σχήμα κατεύθυνση και όνομα.
- «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Στη συνέχεια, μελέτησα μια άλλη αεροφωτογραφία (του **1955**) που απεικονίζει την περιοχή του Δήμου Αιγάλεω, όπως αυτή ήταν πριν 55 χρόνια. Παρατήρησα πολλές αλλαγές στην περιοχή του εργοστασίου αλλά και στην υπόλοιπη περιοχή.

1) Το εργοστάσιο επεκτείνεται προς την οδό Εδέσσης. Το σύγκρινα με την αεροφωτογραφία του 1937 και τα κτίσματα αυτά δεν υπήρχαν.

2) Αρχίζουν να χτίζονται αρκετά σπίτια κοντά στο εργοστάσιο. Από αναφορές παλιών κατοίκων είναι γνωστό ότι αυτά τα σπίτια κινδύνευαν από τις εκρήξεις και οι κάτοικοι ζητούσαν την απομάκρυνση του εργοστασίου.

3) Υπήρχαν ακόμα μεγάλα κτήματα για καλλιέργειες.

Οι κεντρικοί οδοί παραμένουν ίδιοι:

4) η Ιερά Οδός

5) και η Θηβών

Μετά τις αεροφωτογραφίες του 1937 και του 1955, εξέτασα και μια φωτογραφία από δορυφόρο που δείχνει την περιοχή μας όπως είναι σήμερα το **2010**. Οι αλλαγές που διέκριναν ήταν πολλές. Το ίδιο ήταν και ο προβληματισμός

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

για την έλλειψη πρασίνου και ελεύθερων χώρων.

- 1) Στη θέση του παλαιού εργοστασίου βρίσκονται τα ΑΤΕΙ,
- 2) και το πάρκο με τους αθλητικούς χώρους,
- 3) Εκεί που πριν 70 και 50 χρόνια υπήρχαν καλλιέργειες τώρα υπάρχουν μόνο πολυκατοικίες και μπετόν,
- 4) Οι γειτονιές έχουν αναπτυχθεί πολύ τα τελευταία 50 χρόνια .
- 5) Οι οδοί Θηβών και Ιερά οδός παραμένουν οι κεντρικοί δρόμοι της περιοχής. Υπάρχουν όμως η Λεωφόρος Αθηνών και ο Κηφισός.

[<http://19dim-aigal.att.sch.gr/index.html>]

5.4. Περιγραφή της τωρινής εικόνας του άλσους

Είναι αλήθεια πως η τωρινή εικόνα του Άλσους Αιγάλεω έχει βελτιωθεί σημαντικά σε σχέση με την εικόνα που παρουσίαζε το Άλσος στους επισκέπτες του τα προηγούμενα χρόνια. Τα τελευταία χρόνια έχει πραγματοποιηθεί μια σειρά από σημαντικά έργα στην περιοχή του Άλσους με αποτέλεσμα να έχει βελτιωθεί κατά πολύ η εικόνα του.

Σημαντικά έργα πραγματοποιήθηκαν στο Άλσος από τους αρμόδιους φορείς, οι οποίοι είναι η Νομαρχία Αθηνών, ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αθήνας (ΑΣΔΑ) και ο Δήμος Αιγάλεω. Αρχικά, ο ΑΣΔΑ στις 27/02/2007 έγκρινε με την απόφαση υπ αριθμών 031/07 την ολοκλήρωση του έργου **«ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΣΤΟ ΑΛΣΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ (ΠΡΩΗΝ ΜΠΑΡΟΥΤΑΔΙΚΟ) – Β' ΦΑΣΗ»** με συνολικό κόστος πάνω από 1,2 εκατομμύρια €. Ακόμα ένα σημαντικό έργο που πραγματοποιήθηκε στο άλσος είχε χρηματοδοτηθεί από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ 2007-2013**. Το έργο περιελάμβανε ανάπλαση και βελτίωση της λειτουργικότητας και της προσβασιμότητας οδών γύρω από το άλσος, όπως της οδού Εδέσσης, βελτίωση διάφορων κοινόχρηστων χώρων, όπως της παιδικής χαράς του Άλσους και της πλατείας. Το συνολικό κόστος του έργου ανέρχεται στα 3 εκατομμύρια €. Ακόμα, ο Δήμος Αιγάλεω έχει εγκρίνει σημαντικά έργα βελτίωσης της εικόνας του άλσους σε τακτά χρονικά διαστήματα, όπως το πρόσφατο έργο που εγκρίθηκε για την **«Ανάπλαση περιφερειακών οδών του Άλσους Αιγάλεω και εισόδου, περιβάλλοντος χώρου κλειστού γυμναστηρίου και επέκταση αθλητικών εγκαταστάσεων»** με την υπ αριθμών 107/2009 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Όλα τα παραπάνω έργα ,μαζί με άλλα μικρότερα, έφεραν το άλσος στη τωρινή εικόνα που έχει αποκτήσει. Ένα κομμάτι του Άλσους, περίπου 30 στρέμματα, που βρίσκεται προς την Ιερά Οδό είναι πολύ καλά διαμορφωμένο. Αρχικά υπάρχει η κεντρική είσοδος του Άλσους, επί της Ιεράς Οδού, εκατέρωθεν του μεγαλύτερου πλακόστρωτου του Μπαρουτάδικου κυριαρχεί το πράσινο των δέντρων και του γρασιδιού. Στην κορυφή του πλακόστρωτου δεσπόζουν, ένα σιντριβάνι με ένα μικρό καταρράκτη, ενώ σε όλη αυτή την έκταση υπάρχουν πολλά παγκάκια, όπου οι επισκέπτες μπορούν να ξεκουράζονται. Πίσω από το σιντριβάνι υπάρχει μια πλακόστρωτη διαδρομή μέχρι την είσοδο του υπαίθριου θεάτρου «Αλέξης Μινωτής». Στη δεξιά πλευρά της εισόδου του Άλσους βρίσκεται το αναψυκτήριο και εστιατόριο «ΑΛΕΑ», όπου συγκεντρώνεται καθημερινά πλήθος κόσμου.

Ένα άλλο κομμάτι του άλσους που είναι περιφραγμένο, ξεκινά πίσω από το αρχικό κομμάτι του άλσους και φτάνει μέχρι το φουγάρο και λίγο πιο πέρα .Η διαμόρφωσή του είναι πολύ καλή και ξεκινά με ένα πλακόστρωτο κεντρικό δρόμο από την πύλη και δεξιά και αριστερά του υπάρχουν πέργκολες, πράσινο, δέντρα και καθιστικά παγκάκια. Πιο πέρα βρίσκεται κεντρική πλατεία με υπαίθρια έκθεση γλυπτών και χώρο παιχνιδιού για τα παιδιά με μεγάλη παιδική χαρά. Δεξιά και αριστερά του κεντρικού πλακόστρωτου υπάρχουν κιόσκια και ξέφωτα με παγκάκια και καθίσματα, όπου κάθονται τόσο νεαροί όσο και μεγαλύτεροι σε ηλικία επισκέπτες του άλσους. Το υπόλοιπο μέρος του άλσους περίπου 100 στρέμματα είναι αδιαμόρφωτο και αυτό είναι πολύ αρνητικό καθώς μεγάλες εκτάσεις πρασίνου μένουν στο περιθώριο αχρησιμοποίητες, δίχως να αξιοποιούνται σωστά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

Το οικοσύστημα του άλσους

6.1. Οι εισόδους του Άλσους Αιγάλεω

Το Άλσος Αιγάλεω (πρώην Μπαρουτάδικο) προσπελάζεται από δύο κύριες εισόδους, υπάρχουν όμως και άλλες μικρότερες εισόδους που συναντά κανείς σε όλο το μήκος του άλσους και οδηγούν σε διαφορετικά σημεία εντός του άλσους με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ωραίες διαδρομές.

Η πρώτη κύρια είσοδος βρίσκεται πολύ κοντά στη συμβολή της Ιεράς Οδού με τη Θηβών (σε απόσταση 200μ. προς την Ιερά Οδό). Στην είσοδο υπάρχει ένα τεράστιο αρχιτεκτονικό και πέτρινο έργο σε σχήμα πόρτας, που καλωσορίζει τους επισκέπτες του. Η είσοδος βρίσκεται στο νότιο τμήμα του Άλσους, είναι πλακοστρωμένη με μεγάλες εκτάσεις πρασίνου και δέντρων στα δεξιά και αριστερά της.

ΕΙΚΟΝΑ 13: Η νότια είσοδος του Άλσους

Η κυκλοφορία είναι αυξημένη τόσο τα σαββατοκύριακα, όσο και στις υπόλοιπες μέρες της εβδομάδας, καθώς πλήθος κόσμου προτιμά την διέλευσή του μέσα από το άλσος, αποφεύγοντας με αυτό τον τρόπο το περπάτημα στους ενοχλητικούς από τον θόρυβο των «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

οχημάτων δρόμους. Επίσης, ο αριθμός των επισκεπτών του άλσους στη νότια περιοχή του είναι ιδιαίτερα αυξημένη καθώς απ' αυτήν εξυπηρετούνται το θέατρο " Αλέξης Μινωτής " και οι καφετέριες "ALEA", που βρίσκονται εντός του άλσους και ελκύουν πλήθος κόσμου.

Η δεύτερη κύρια είσοδος βρίσκεται στην Βορειοδυτική πλευρά του άλσους, η οποία χρησιμοποιείται ελάχιστα από τους περαστικούς. Η είσοδος αυτή εξυπηρετεί πάρα πολύ τους φοιτητές του ΤΕΙ Αιγάλεω, τους εργαζομένους του Δήμου που ασχολούνται με το άλσος, αλλά και δημότες που ζουν στην Βόρεια πλευρά του άλσους. Ο δρόμος της εισόδου αυτής είναι χωμάτινος, με αρκετά καλή βατότητα. Ακολουθώντας το δρόμο για απόσταση περίπου ενός χιλιομέτρου

υπάρχουν δεξιά και αριστερά το κυρίως μέρος του άλσους με πολλά δέντρα.

A

EIKONA14: Η βόρεια είσοδος

Ακόμα, υπάρχουν και διάφορα κτίρια, όπως το ΤΕΙ Αιγάλεω, ένας ειδικός βράχος αναρρίχησης, το πάρκο για σκύλους και η πέτρινη τεχνητή λίμνη με

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

προστατευτικό κιγκλίδωμα και πλακόστρωτο χώρο.

Ακολουθώντας κανείς τους δρόμους των δύο εισόδων ,οι οποίοι τελικά ενώνονται, ο επισκέπτης μπορεί να παρατηρήσει αρκετά δρομάκια ,που ενώνονται με τους κεντρικούς δρόμους. Αυτές οι διακλαδώσεις είναι χωμάτινα και πλακόστρωτα δρομάκια που ξεκινούν από διάφορα σημεία κατά μήκος του άλσους και οδηγούν σε διαφορετικά σημεία στο εσωτερικό του. Έτσι, γύρω από την εξωτερική περίφραξη υπάρχουν μικρές κεντρικές πύλες που στολίζουν με το δικό τους τρόπο το άλσος .

6.2. Το κλίμα στην περιοχή του Άλσους Αιγάλεω

Το κλίμα στο άλσος Αιγάλεω διαφέρει αισθητά από το αντίστοιχο κλίμα του Λεκανοπεδίου της Αττικής και αυτού που επικρατεί στο Δήμο Αιγάλεω. Στα πλαίσια του προγράμματος Globe- Αλέξανδρος το 2002 παρουσιάστηκε στο φεστιβάλ καινοτόμων δραστηριοτήτων που διοργάνωσε η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Γ' Αθήνας στο Άλσος Αιγάλεω, εργασία με θέμα "Κλιματικές συνθήκες του Αιγάλεω" από το 3^ο Λύκειο Αιγάλεω. Σύμφωνα με την εργασία αυτή, η μέση θερμοκρασία τους χειμερινούς μήνες είναι 5 – 15 °C, ενώ τους θερινούς μήνες κυμαίνεται από 25 – 36 °C .[Η ΑΙΘΟΥΣΑ, τεύχος 5^ο]

Έχει παρατηρηθεί πως η θερμοκρασία στο εσωτερικό του άλσους παρουσιάζει αισθητή διαφορά σε σχέση με αυτή που επικρατεί στην υπόλοιπη περιοχή. Αυτό οφείλεται κυρίως στις μεγάλες εκτάσεις πρασίνου και δέντρων, όσο και στα ρεύματα του αέρα που επικρατούν εντός του άλσους. Η διαφορά τόσο τους θερινούς όσο και τους χειμερινούς μήνες μπορεί να είναι της τάξεως των 1 με 2 °C.

Πραγματικά η περιβαλλοντική κατάσταση στον Δήμο Αιγάλεω είναι τρομακτική .Καθώς, σύμφωνα με δημοσιεύματα στην τοπική εφημερίδα, το Αιγάλεω ανήκει μέσα στους Δήμους της Δυτικής Αττικής, που πλήγονται σημαντικά από το νέφος. Επίσης, υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση μικροσωματιδίων PM10 κατά τους καλοκαιρινούς μήνες με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση ρύπων με κίνδυνο την υγεία των κατοίκων. Το όλο πρόβλημα οφείλεται στην σημαντική έλλειψη χώρων πρασίνου και στην υπερβολική εκπομπή αερίων και ρύπων στους Δήμους της Δυτικής Αττικής. [εφημερίδα «Αιγάλεω»]

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

6.3. Το έδαφος του Άλσους Αιγάλεω

Σε κανένα σημείο του Άλσους δεν υπάρχει μητρικό έδαφος. Το έδαφος που υπάρχει έχει μεταφερθεί μετά την ισοπέδωση των κτισμάτων και του Πυριτιδοποιείου από το στρατό. Λόγω της πυκνής βλάστησης το έδαφος είναι σκληρό και συγκρατείται καλά, δίχως να υπάρχουν σημεία μεγάλης διάβρωσης. Γενικά το έδαφος έχει μια ελαφρά κλίση με άνοδο από την Ιερά Οδό προς την Λεωφόρο Αθηνών.

Η γεωλογική δομή του Άλσους Αιγάλεω είναι η ίδια με τη δομή της ευρύτερης περιοχής του λεκανοπεδίου και του Όρους Αιγάλεω που βρίσκεται στα δυτικά. **(βλ. παράρτημα: εικόνα Α)** Όπως φαίνεται και από τη γεωλογική τομή (εικόνα) τα πετρώματα που επικρατούν στην περιοχή είναι ασβεστόλιθοι. Επιφανειακά έχουμε αποθέσεις χειμάρρων της ολοκαίνου και ποτάμιες αποθέσεις της πλειστοκαίνου εποχής μεγίστου πάχους 20 – 25 m περίπου. Ακολουθούν μαργαϊκοί ασβεστόλιθοι και ψαμμίτες της πλειοκαίνου εποχής πάχους 60 – 80 m, αθηναϊκοί σχιστόλιθοι της ηωκαίνου εποχής πάχους 200 – 250 m. Βαθύτερα ασβεστόλιθοι της μέσης και ανώτερης τριαδικής περιόδου μεγίστου πάχους 150 – 200 m και αργιλικοί σχιστόλιθοι και ψαμμίτες του ανώτερου παλαιοζωικού αιώνα μεγίστου πάχους 180 – 222m. Σε όλα τα ασβεστολιθικά πετρώματα απαντώνται απολιθώματα διαφόρων ειδών και κυρίως όστρακα. Το υδρογραφικό δίκτυο της περιοχής περιλαμβάνει τον Κηφισό ποταμό και αρκετά μικρά ρέματα που αποστραγγίζουν την περιοχή και καταλήγουν στον Κηφισό, αν και σήμερα πολύ δύσκολα θα γίνουν αντιληπτά μια και τα περισσότερα από αυτά έχουν μπαζωθεί και καλυφθεί. [Η ΑΙΘΟΥΣΑ, 5^ο τεύχος]

Σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη στο Άλσος Αιγάλεω (πρώην Μπαρουτάδικο) κατά τον Ιούνιο και Ιούλιο του 2001 από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης τμήμα Γεωφυσικής. Χρησιμοποιήθηκε η ηλεκτρική μέθοδος χαρτογράφησης και οι γεωηλεκτρικές τομογραφίες, καθώς και η μέθοδος του υπεδάφιου ραντάρ. Στόχος της έρευνας αυτής ήταν η ανίχνευση θαμμένων αρχιτεκτονικών λειψάνων στις συγκεκριμένες θέσεις και η κατά το δυνατόν χαρτογράφηση τους. Η χρηματοδότηση του έργου έγινε από τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Δυτικής Αθήνας (ΑΣΔΑ).

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Από την ανάλυση προκύπτει ότι η γεωφυσική διασκόπηση στο Άλσος Αιγάλεω έδειξε την ύπαρξη αρχιτεκτονικών λειψάνων σε πολλές θέσεις. Η παρέμβαση έγινε χωρίς να επηρεαστεί το παραμικρό στον χώρο. Τα δεδομένα αυτά αποδίδουν την εικόνα του υπεδάφους για βάθος 0 έως 1.25 m περίπου. Οικοδομικά λείψανα διακρίνονται σχεδόν σ' όλο το χώρο έρευνας. Ενδιαφέρον όμως παρουσιάζεται και στα βαθύτερα στρώματα, όπου παρουσιάζονται ζώνες πολύ υψηλών ειδικών αντιστάσεων οι οποίες σε μερικές περιπτώσεις φαίνεται ότι είναι μέσα στο σχιστολιθικό υπόβαθρο. Οι δομές αυτές είναι πιθανότατα ανθρωπογενείς. Η μοναδική επιφύλαξη προέρχεται από το γεγονός ότι ο αθηναϊκός σχιστόλιθος μπορεί να διαφοροποιείται έντονα από θέση σε θέση. [Γρηγόρης Τσόκας, 2001]

6.4. Η χλωρίδα

Πριν κτιστεί το Πυριτιδοποιείο η περιοχή ήταν γεμάτη περιβόλια ,χωράφια, αμπέλια και ελαιώνες .Όταν κτίστηκε το εργοστάσιο ο χώρος διαμορφώθηκε με φυτά που ταίριαζαν σε βιομηχανική ζώνη δηλαδή φυτεύτηκαν ευκάλυπτοι, δάφνες, θάμνοι. Όταν η έκταση δόθηκε στο Δήμο Αιγάλεω, με εκτεταμένες δεντροφυτεύσεις δημιουργήθηκε το Άλσος με τη σημερινή του μορφή. Το πράσινο του άλσους δεν είναι φυσικό αλλά αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης στο χώρο.

Υπάρχουν σοβαρά προβλήματα που εντοπίζονται στο πράσινο του άλσους και είναι τα εξής:

- αρχικά στο μεγαλύτερο μέρος του άλσους η δεντροφύτευση έγινε στη τύχη με αποτέλεσμα αρκετά δέντρα να μην μπορούν να αναπτυχθούν. Με αποτέλεσμα τα δέντρα για να εξασφαλίσουν το απαραίτητο ηλιακό φως να στραβώνουν τους κορμούς ή να αποκτούν ψηλούς κορμούς με αδύνατα κλαδιά και φύλλωμα. Το μόνο που χρειάζεται είναι μια προσεγμένη αραίωση που δεν απαιτεί υψηλό κόστος, καθώς ο εργολάβος θα πάρει και τα ξύλα.
- ακόμα δεν υπάρχει ποικιλία στη βλάστηση καθώς το μεγαλύτερο μέρος των φυτών είναι αιθαλή. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το άλσος σε όλη τη διάρκεια του έτους να παρουσιάζει την ίδια μορφή και εικόνα.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

- Υπάρχει σοβαρό πρόβλημα με την αντιμετώπιση των ασθενειών που απλώνονται στα δέντρα, το κλάδεμα, τη λίπανση, την καλλιέργεια του εδάφους και γενικά με την περιποίηση των φυτών.

Το πότισμα του πρασίνου και των δέντρων γίνεται με δίκτυο τεχνητής βροχής ή με δίκτυο στάλα – στάλα (στάγδην άρδευσης). Δυστυχώς όμως στο μεγαλύτερο του μέρος το σύστημα είναι κατεστραμμένο με κομμένα λάστιχα, σπασμένες βάνες και φρεάτια. Αναγκαστικά λοιπόν το πότισμα πια γίνεται από υπαλλήλους με λάστιχο ή με την υδροφόρα. (16^ο Δημοτικό Σχολείο Αιγάλεω, 2004)

ΑΕΙΘΑΛΗ		
		
Ακακία <i>Acacia cymophylla</i>	Βραχυχίτωνες <i>Brachychiton populneum</i>	Ευλοκερατιά <i>Ceratonia siliqua</i>
		
Λεμονιά <i>Citrus lemonia</i>	Πορτοκαλιά <i>Citrus sinensis</i>	Κυπαρίσσι <i>Cupressus sempervirens</i>

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

		
Ευκάλυπτος <i>Eucalyptus globulus</i>	Ελιά <i>Olea europaea</i>	Πεύκο <i>Pinus halepensis</i>
		
Ευώνυμο <i>Euonymus sp.</i>	Λιγούστρο <i>Ligustrum sp.</i>	Μυρτιά <i>Myrtus sp.</i>
		
Πικροδάφνη <i>Nerium oleander</i>	Πυράκανθος <i>Pyracantha coccinea</i>	Βιβούρνο <i>Viburnum sp.</i>

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΦΥΛΛΟΒΟΛΑ		
		
Κελρετόρια <i>Koelreuteria paniculata</i>	Μέλια (ψευδοπασχαλιά) <i>Melia sp.</i>	Ψευδοκακία <i>Robinia sp.</i>
		
Σοφόρα <i>Sophora sp.</i>	Πλάτανος <i>Platanus sp.</i>	Συκιά <i>Ficus carica</i>
		
Τούγια <i>Thuja sp.</i>	Μπουντλέια <i>Buddleia variabilis</i>	Ιβίσκος <i>Hibiscus syriacus</i>

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

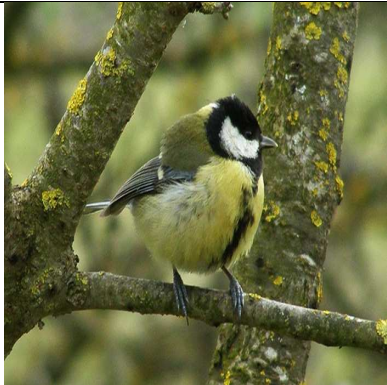
		
Γιασεμί <i>Jasminum sp.</i>	Δαφνοκέρασος <i>Laurus cerasus</i>	Αγγελική <i>Pittosporum tobira</i>

6.5. Η πανίδα του άλσους

Η πανίδα του άλσους είναι φτωχή εξαιτίας των ανθρώπινων δραστηριοτήτων που υπάρχουν γύρω και μέσα στο δάσος (αυτοκίνητα, μηχανάκια). Παρ όλες τις δυσκολίες που υπάρχουν για την επιβίωση των ζώων στο άλσος, υπάρχουν αρκετά είδη πουλιών, χελώνες και είδη ζώων που ζουν σε ζώνες πρασίνου μέσα στη πόλη (αδέσποτα σκυλιά, γάτες κ.λπ.). Δυστυχώς ακόμα και αυτή η φτωχή πανίδα βρίσκεται σε κίνδυνο, καθώς πολλοί δεν δείχνουν τον ανάλογο σεβασμό και φροντίδα έτσι ώστε να προστατευθεί και να αναπτυχθεί ομαλά. (16^ο Δημοτικό Σχολείο Αιγάλεω, 2004)

Οδηγός πουλιών του άλσους		
		
Κατσουλιέρης	Λευκοσουσουράδα	Σπίνος

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

		
Καλόγερος	Καρδερίνα	Καρβουνιάρης
		
Κοκκινολαίμης	Κότσυφας	Φλώρος
		
Ψαρόνι	Σταχτάρα	Μαυροτσιροβάκος
		
Σπουργίτι	Χελιδόνι	Περιστέρι

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

		
Καρακάξα	Κουκουβάγια Ελληνική	Γκιόνης
		
Αηδώνι	Παπαδίτσα	Δεκαοχτούρα
		
Μαυρολαίμης	Γεράκι Βραχοκίρκινεζο	Γεράκι Ξεφτέρη

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο

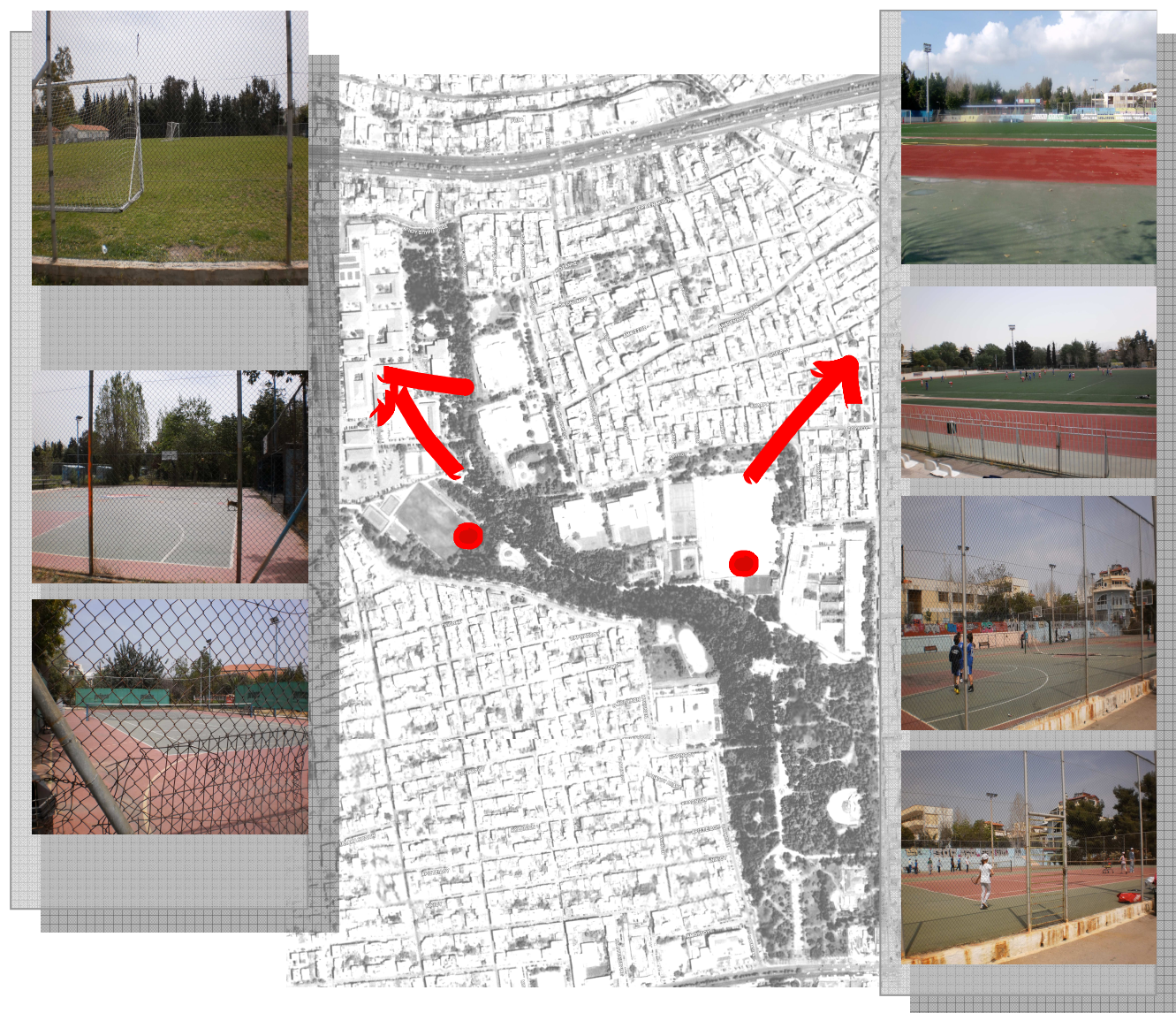
Κτηριακά συγκροτήματα - εγκαταστάσεις και εκδηλώσεις - δραστηριότητες, με επίκεντρο το Άλσος Αιγάλεω (ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ)

Στην σημερινή εποχή που η πρωτεύουσα συνεχίζει να συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της Ελλάδας και με συνθήκες διαβίωσης που διαρκώς επιδεινώνονται, όπως είναι ο εντεινόμενος ρυθμός εργασίας, το κυκλοφοριακό πρόβλημα, η ρύπανση, η έλλειψη χώρων πρασίνου κ.α. οι κάτοικοι της Αθήνας αισθάνονται τόσο μεγάλη την ανάγκη για ηρεμία που μόνο η επαφή με την φύση μπορεί αν τους προσφέρει.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως (**βλ.5^ο Κεφάλαιο**), η προσφορά και η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (πρώην Μπαρουτάδικο) στην ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου Αιγάλεω, ήταν πολύ σημαντική και ξεκίνησε από την αρχή της δημιουργίας του. Ουσιαστικά ένας ολόκληρος οικισμός, αρχικά, εξυπηρετούσε τις ανάγκες του εργοστασίου και πραγματικά τότε, όλη η περιοχή ζούσε χάριν στο εργοστάσιο. Τώρα πια το Άλσος έχει υποστεί πάρα πολλές και σημαντικές αλλαγές σε όλες του τις δομές με αποτέλεσμα να έχει αλλάξει ριζικά η λειτουργία του και η χρησιμότητά του από τότε. Η γύρω περιοχή από το Άλσος έχει πυκνά κατοικηθεί και η μόνη κοντινή διέξοδος όλων των κατοίκων της περιοχής είναι το Άλσος. Σε όλη τη διάρκεια που υπάρχει το Άλσος έχουν προστεθεί πάρα πολλές εγκαταστάσεις και κτηριακά συγκροτήματα, που το καθένα από αυτά συνεισφέρει με το δικό του τρόπο στην καλύτερη λειτουργία της ευρύτερης περιοχής. Συν τοις άλλοις, το Άλσος αποτελεί το επίκεντρο από όπου ξεκινούν και τελούνται πολλές δραστηριότητες και εκδηλώσεις διαφόρων περιεχομένων, και προσελκύουν «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

πλήθος κόσμου, τόσο από το Δήμο Αιγάλεω, όσο και από γειτονικούς Δήμους. Έτσι λοιπόν, στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν λεπτομερώς, όλα τα κτηριακά συγκροτήματα και οι εγκαταστάσεις που βρίσκονται εντός του Άλσους, μαζί με τις εκδηλώσεις και τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε αυτά, για να αντιληφθούμε την μεγάλη και πολύτιμη συνεισφορά του άλσους στην βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου Αιγάλεω.

7.1. Αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις

(Γήπεδα Οδού Εδέσσης)

(Ε.Α.Κ.)

Ο Δημοτικός Αθλητικός Οργανισμός (Δ.Α.Ο.) από το 1987 αποτελεί τον κύριο φορέα μιας πολύμορφης αθλητικής δραστηριότητας σε ολόκληρο το Αιγάλεω προσφέροντας δημιουργική έξοδο σε χιλιάδες δημότες και ιδιαίτερα στη νέα γενιά. Η ενεργοποίηση των τοπικών φορέων και πολιτών για την ανάληψη δημιουργικών αθλητικών δραστηριοτήτων συμβάλλουν στην βιώσιμη τοπική ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω. Οι Δημοτικές αρχές είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένες για το μεγάλο στόχο που ονομάζεται «αθλητισμός». Στο Δήμο Αιγάλεω υπάρχουν 29 Αθλητικά Σωματεία, τα πιο ενεργά από αυτά είναι ο Α.Ο. ΑΙΓΑΛΕΩ,

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Α.Ο. ΚΡΟΝΟΣ, Γ.Σ. ΑΣΤΕΡΑΣ, Α.Ο. Θεμιστοκλής, Σκακιστικός Όμιλος, Ορειβατικός Σύλλογος στα οποία απασχολούνται πολλοί αθλητές όλων των ηλικιών.

Εντός του Άλσους υπάρχουν δύο μεγάλες ανοιχτές εκτάσεις με πλούσιες και σύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις, στις οποίες οι επισκέπτες μπορούν να αθληθούν. Η πρώτη έκταση είναι το Εθνικό Αθλητικό Κέντρο (Ε.Α.Κ.), φαίνεται στα δεξιά της φωτογραφίας, το οποίο στις αρχές του 2001 περιήλθε στο Δήμο Αιγιάλεω. Στο αθλητικό κέντρο υπάρχει ένα κλειστό γυμναστήριο με αίθουσες για ενόργανη και ρυθμική γυμναστική, όπως και αίθουσα αποδυτηρίων. Στον εξωτερικό περιβάλλοντα χώρο υπάρχει γήπεδο ποδοσφαίρου – χόρτο, με ταρτάν για στίβο (350μ. κυκλικά) και χώρος προθέρμανσης. Επίσης, υπάρχουν δύο σκάμματα για άλμα εις μήκος (υπάρχει και εξοπλισμός για άλμα εις ύψος), μία βαλβίδα περιφραγμένη για δίσκο και σφύρα και μία βαλβίδα για σφαίρα. Το γήπεδο ποδοσφαίρου διαθέτει εξέδρες για 300 περίπου άτομα. Εξωτερικά της περίφραξης του γηπέδου υπάρχει μικρό γήπεδο ποδοσφαίρου 5 x 5. Στον υπόλοιπο χώρο των Ε.Α.Κ. υπάρχουν δύο γήπεδα μπάσκετ, που μπορούν να μετατραπούν σε γήπεδα βόλεϊ, και δύο γήπεδα τένις περιφραγμένα με συρματόπλεγμα και με δικές τους εξέδρες. Στις εγκαταστάσεις υπάρχει και αναψυκτήριο του Δήμου για τους αθλητές.

Ο δεύτερος χώρος άθλησης εντός του Άλσους είναι τα γήπεδα της Οδού Εδέσσης, φαίνονται στα αριστερά της φωτογραφίας. Σε αυτό το αθλητικό συγκρότημα, το οποίο είναι μικρότερο σε σχέση με τα Ε.Α.Κ., υπάρχουν ένα γήπεδο ποδοσφαίρου, δύο γήπεδα μπάσκετ, ένα γήπεδο τένις και μία παιδική χαρά.

Ο Δ.Α.Ο. έχει ως κύριες δραστηριότητες του την καλλιέργεια του μαζικού αθλητισμού σε όλες τις ηλικίες και κοινωνικές ομάδες, όπως και την συνεργασία και στήριξη των αθλητικών σωματείων και συλλόγων της περιοχής. Για να επιτύχει τους στόχους του αυτούς βραβεύει καταξιωμένους αθλητές της πόλης μας, διοργανώνει προγράμματα άθλησης για παιδιά και ενήλικες (ποδόσφαιρο, στίβο, τένις, ρυθμική και ενόργανη γυμναστική και τμήματα για παιδιά με ειδικές ανάγκες). Ταυτόχρονα ο Δ.Α.Ο. έχει ορίσει μια σειρά από ετήσιους Αθλητικούς Θεσμούς που πραγματοποιούνται στις αθλητικές εγκαταστάσεις του Άλσους. **«Τα Παναιγαλεώτικα»** είναι πλέον θεσμός για την πόλη μας προσελκύοντας το ενδιαφέρον πολλών αθλητών, καθώς διοργανώνονται αγώνες μπάσκετ, ποδοσφαίρου, βόλεϊ, στίβου, κολύμβησης, ενόργανης γυμναστικής, τένις, καράτε, tae kwon do με τη συμμετοχή όλων των αθλητικών σωματείων του Δήμου Αιγιάλεω. **«Ο Γύρος του Αιγιάλεω»** πραγματοποιείται κάθε χρόνο δίνοντας την ευκαιρία όχι μόνο σε αθλητές αλλά και σε απλούς αθλούμενους να δοκιμάσουν τις **«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»**

δυνάμεις τους σε ένα αγώνα με στόχο την ευγενική άμιλλα. Επίσης, ο Δ.Α.Ο. διοργανώνει **Τουρνουά ποδοσφαίρου Δημοτικών σχολείων και ανεξαρτήτων σωματείων, Ημερίδα στίβου για παιδιά με ειδικές ανάγκες, Τουρνουά Μπάσκετ και Επιδείξεις των Αθλητικών Τμημάτων.**

Στην υπόλοιπη έκταση του Άλσους υπάρχουν και άλλες αθλητικές εγκαταστάσεις, όπως είναι η πίστα ορειβασίας ολυμπιακών διαστάσεων και η πίστα πατινάζ. Δυστυχώς όμως η πίστα αναρρίχησης έχει εγκαταλειφτεί, σε αντίθεση με την πίστα πατινάζ που σφύζει από επισκέπτες κυρίως νέους. Ακόμη σε πολλά σημεία υπάρχουν παιδικές χαρές για τους μικρούς επισκέπτες. Επιπλέον, υπάρχει μεγάλο επιδαπέδιο σκάκι και πολλά επιτραπέζια σκάκια, στα οποία παρέες ηλικιωμένων ανθρώπων παίζουν ζάρια ντόμινο και χαρτιά. Το επιδαπέδιο σκάκι χρησιμοποιείται από παρέες νέων όπου πραγματοποιούν τις χορευτικές τους δραστηριότητες.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

7.2. Εκπαιδευτικά ιδρύματα

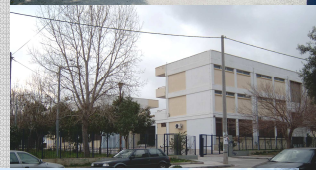
Ο κοινωνικός παράγοντας αποτελεί συνιστώσα της έννοιας βιώσιμη ανάπτυξη και έτσι κρίθηκε απαραίτητο να παρουσιαστούν τα κοινωνικά στοιχεία που διαμορφώνουν την ποιότητα ζωής των πολιτών του Δήμου Αιγάλεω μέσα από την επίσκεψη στο Άλσος Αιγάλεω.

Όσον αφορά τα εκπαιδευτικά κτήρια που βρίσκονται εντός των ορίων του Άλσους αυτά εξετάζονται παρακάτω. Αρχικά, υπάρχει το Τ.Ε.Ι. Αθηνών (Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα) το οποίο ξεκίνησε την λειτουργία του το 1983. Το Τ.Ε.Ι. Αθηνών είναι μια από τις μεγαλύτερες σχολές της Ελλάδας και φιλοξενεί στους σύγχρονους χώρους του 5 Σχολές (Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών, Διοίκησης και Οικονομίας, Επαγγελματίων Υγείας και Πρόνοιας, Τεχνολογίας Τροφίμων και Διοίκησης, Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών) και ένα Κέντρο Ξένων Γλωσσών και Φυσικής Αγωγής, στα οποία υπάρχουν 36 τμήματα που καλύπτουν όλους σχεδόν τους τομείς της Επιστήμης και της Τεχνολογίας. Είναι το τρίτο σε αριθμό φοιτητών ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας μας (35000 χιλιάδες και πλέον φοιτητές). Έχει άρτιο εργαστηριακό εξοπλισμό και σύγχρονα εκπαιδευτικά μέσα. Στο Τ.Ε.Ι. απασχολούνται περισσότερο από 2.300 άτομα (μόνιμο και έκτακτο εκπαιδευτικό προσωπικό όλων των βαθμίδων, Διοικητικό Προσωπικό και Ειδικό Τεχνικό Προσωπικό). Συνειδητοποιούμε λοιπόν την μεγάλη οικονομική και εκπαιδευτική ανάπτυξη που προσφέρει αυτό το Ίδρυμα στην ευρύτερη περιοχή του Αιγάλεω.

Επίσης, υπάρχουν και εκπαιδευτικά ιδρύματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Συνολικά είναι δώδεκα από τα οποία τα πέντε είναι Νηπιαγωγεία (15^ο, 28^ο, 3^ο, 8^ο, 29^ο), δύο Δημοτικά Σχολεία (7^ο, 15^ο), δύο Γυμνάσια (2^ο, 4^ο) και δύο Λύκεια (4^ο, 5^ο), καθώς και ένα ειδικό σχολείο. Στα οποία συνολικά εκπαιδεύονται περίπου πάνω από 1000 μαθητές γύρω από την περιοχή του Άλσους. Φαίνεται λοιπόν πόσο σπουδαίο είναι για αυτούς τους μαθητές να φοιτούν σε σχολεία που βρίσκονται μέσα σε ένα πολύ ωραίο και φυσικό περιβάλλον.

Τέλος, στο Άλσος επί της Οδού Πλαπούτα 11 υπάρχουν τα γραφεία του ΟΑΕΔ, όπως και το συγκρότημα των σχολών μαθητείας το οποίο υπολειτουργεί.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

7.2.1. Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Η ευαισθητοποίηση γύρω από εκπαιδευτικά προγράμματα με θέμα το περιβάλλον ούτε αρχίζει ούτε τελειώνει με την τυπική εκπαίδευση. Πολλά τμήματα της κοινωνίας μας, όπως η οικογένεια, η θρησκεία, η τοπική κοινωνία, οι φίλοι, τα ΜΜΕ, η πολιτεία σχηματίζουν τις στάσεις και τις γνώσεις μας γύρω από το περιβάλλον. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση δεν είναι μόνο οικολογική γνώση, αλλά και είναι και η ικανότητα ανάπτυξης της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας. Γίνονται έτσι αντιληπτές οι αιτίες που υπάρχουν πίσω από τα περιβαλλοντικά προβλήματα και ακολουθεί μια δέσμευση σε ένα σύστημα αξιών που συμβάλει στην βιώσιμη ανάπτυξη της κοινωνίας και τη διατήρηση αρμονίας με τη φύση.

Η ανάπτυξη περιβαλλοντικών αξιών στο σχολικό περιβάλλον διασφαλίζει την ύπαρξη δυναμικής προοπτικής για το μέλλον σε συνδυασμό με το γενικότερο οραματισμό για βιώσιμες επιλογές. Βασικό λοιπόν χαρακτηριστικό που πρέπει να προστεθεί στην περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι η απευθείας επαφή των παιδιών με τη φύση και τα συστήματά της. Πολλά είναι τα σχολεία, κυρίως Νηπιαγωγεία, Δημοτικά και Γυμνάσια, τα οποία πραγματοποιούν επισκέψεις και εκδρομές στο Μπαρουτάδικο. Στόχος είναι η εκδήλωση πολλών δραστηριοτήτων από τα παιδιά, όπως είναι να γνωρίσουν το Άλσος της περιοχής τους, να αποκτήσουν περιβαλλοντική συνείδηση, να βοηθήσουν στην καθαριότητά του και να το φροντίσουν, να τοποθετήσουν πινακίδες ώστε να προτρέπουν τους επισκέπτες να το διατηρούν καθαρό. Έχουν γίνει αρκετές προσπάθειες για ενημέρωση και περιβαλλοντική εκπαίδευση των μαθητών του ευρύτερου συνόλου του Δήμου, με στόχο τα παιδιά να αγαπήσουν το περιβάλλον, να μάθουν να προσέχουν την φύση και να δημιουργούν μέσα σε αυτήν.

Για παράδειγμα τα παιδιά του 19^{ου} ΔΣ Αιγάλεω το σχολικό έτος 2005 – 2006 οργάνωσαν και πραγματοποίησαν πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με θέμα: **«Το Πάρκο μας, φύση και ιστορία»**, με μεγάλη επιτυχία. Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και από τα δίκτυα «Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης "Οι πράσινες γωνιές της γειτονιάς μου"», «Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αργυρούπολης "Δάσος και Περιαστικό Πράσινο"», «Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Περιβάλλοντος και Πολιτιστικής Κληρονομιάς "Βιώσιμες Πόλεις"». Στόχος από την υλοποίηση αυτού του προγράμματος ήταν οι μαθητές να γνωρίσουν την ιστορία του Άλσους, το φυσικό περιβάλλον «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

του και τις χρήσεις που γίνονται σε αυτό σήμερα αλλά και αύριο. Επίσης, οι μαθητές σε συνεργασία με τους δασκάλους τους έφτιαξαν και «οδηγό του πάρκου», όπου βρίσκονται αποθηκευμένες και συγκεντρωμένες όλες οι πληροφορίες και τα φύλλα εργασίας που έφτιαξαν. [<http://19dim-aigal.att.sch.gr/index.html>]

Ακόμη, το 16^ο ΔΣ Αιγάλεω το 2004 ολοκλήρωσε περιβαλλοντική εργασία με θέμα «Το ΠΥΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟ (Μπαρουτάδικο) Χθες, Σήμερα και Αύριο..» με στόχο να γνωρίσουν οι μαθητές το πράσινο της γειτονιάς τους. Παρόμοια εργασία έχει πραγματοποιήσει και το 4^ο Γυμνάσιο. Τέλος, η Δ/ση Β/θμιας Εκπ/σης Γ' Αθήνας οργάνωσε **Φεστιβάλ Καινοτόμων Δραστηριοτήτων στο Άλσος Αιγάλεω** (Μπαρουτάδικο) το 2002. Παρουσιάστηκαν με μεγάλη επιτυχία προγράμματα πολιτιστικά, ευρωπαϊκά, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αγωγής υγείας, αγωγής καταναλωτή και αγωγής σταδιοδρομίας με προβολές ταινιών & διαφανειών, CD-ROM, έκθεση υλικού, δρώμενα, παραστάσεις Καραγκιόζη και μουσικοχορευτικά στιγμιότυπα.

7.3. Πολιτιστικά έργα – μνημεία και δραστηριότητες

Η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και η ενεργοποίηση των τοπικών φορέων και πολιτών για την ανάληψη δημιουργικών καλλιτεχνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων συμβάλλουν στην βιώσιμη τοπική ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα πολιτιστικού ενδιαφέροντος δρώμενα, τα οποία συσπειρώνουν τα άτομα στο Δήμο με επίκεντρο το Άλσος Αιγάλεω, για παράδειγμα θεατρικά, χορωδίες, ορχήστρες, συναυλίες, πολιτιστικοί σύλλογοι, χορός, εκθέσεις, μνημεία πολιτισμού, συμπόσιο γλυπτικής κ.α.

Ο Δημοτικός Πολιτιστικός Οργανισμός (Δ.Π.Ο.) με τη δράση του, στο χώρο του πολιτισμού καταβάλλει συστηματική προσπάθεια στήριξης της πνευματικής και καλλιτεχνικής αναζήτησης των δημοτών του Αιγάλεω. Ο Δήμος παρεμβαίνει δημιουργικά στη καθημερινή ζωή της πόλης, παρέχοντας δυνατότητες επιμόρφωσης και ψυχαγωγίας για όλους τους κατοίκους. Όπως είναι φυσικό, στους χώρους του Άλσους Αιγάλεω πραγματοποιείται πλήθος δραστηριοτήτων που στόχο έχουν την πολupoίκιλη πνευματική καλλιέργεια των δημοτών όλων των ηλικιών.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

7.3.1. Δημοτικό Θέατρο «ΑΛΕΞΗΣ ΜΙΝΩΤΗΣ»

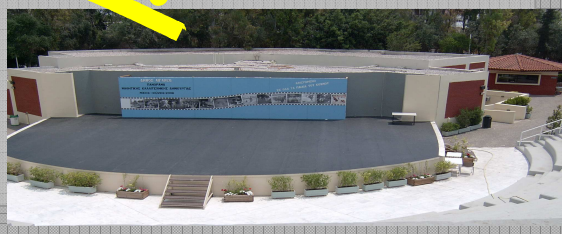
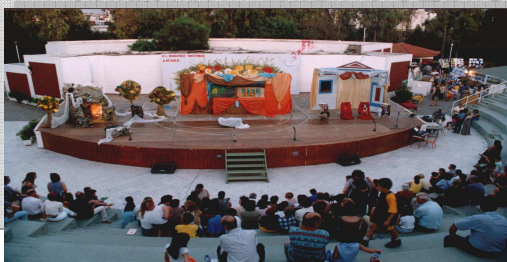
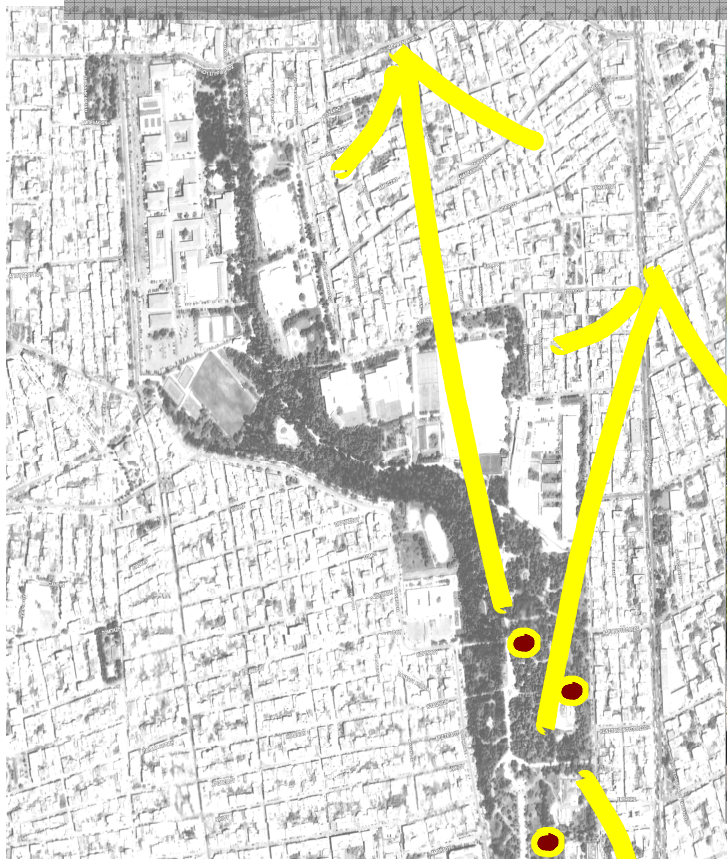
Η λειτουργία του ανοικτού και υπαίθριου Δημοτικού Θεάτρου «Αλέξης Μινωτής» στο Δήμο Αιγάλεω συμβάλλει στην ανάδειξή του, καθώς κάτοικοι από πολλούς γειτονικούς Δήμους και όλη την Αθήνα το επισκέπτονται για να ψυχαγωγηθούν. Το θέατρο βρίσκεται σε δική του οριοθετημένη έκταση 8 στρεμμάτων και επειδή πρόκειται για θερινό θέατρο λειτουργεί κυρίως τους θερινούς μήνες, πραγματοποιώντας πλήθος παραστάσεων. Τα εγκαίνια του θεάτρου έγιναν το 1990 με συναυλία του μεγάλου μουσικού Μάνου Χατζηδάκη.

Σπουδαία πολιτιστική διοργάνωση του Δ.Π.Ο. είναι η «Πολιτιστική Διαδρομή» που ξεκίνησε το 1990 στο νεοϊδρυθέν τότε Δημοτικό Θέατρο και αποτελεί πλέον καταξιωμένο θεσμό παναθηναϊκής εμβέλειας. Η δημιουργική αναζήτηση στο χώρο της τέχνης και του πολιτισμού, κάθε Σεπτέμβρη γράφει την δική της ιστορία με βραδιές έκφρασης και επικοινωνίας. Το πρόγραμμα εκδηλώσεων είναι πραγματικά μαγευτικό καθώς η συμμετοχή πολλών γνωστών και καταξιωμένων ηθοποιών είναι δεδομένη. Μεγάλοι ηθοποιοί όπως ο Παύλος Χαϊκάλης, ο Κώστας Βουτσάς, ο Τάσος Χαλκιάς, ο Γιάννης Μπέζος, ο Πέτρος Φιλιππίδης, ο Βασίλης Τσιβιλίκας, ο Γιώργος Παπακωσταντίνου, η Κάτια Δανδουλάκη, η Καρυοφυλλιά Καραμπέτη, ο Γιάννης Βούρος, ο Γιώργος Κιμούλης, η Ρένια Λουϊζίδου, ο Στέλιος Μάϊνας και η Κάρμεν Ρουγγέρη. Στο θέατρο Αλέξης Μινωτής έπαιξε σε μια από τις τελευταίες της παραστάσεις η μεγαλύτερη Ελληνίδα ηθοποιός Αλίκη Βουγιουκλάκη.

Εκτός από το πλούσιο θεατρικό υλικό των παραστάσεων στο Αλέξης Μινωτής στην Πολιτιστική διαδρομή οργανώνονται μουσικές και χορευτικές παραστάσεις. Ορισμένες από τις πιο γνωστές χορευτικές παραστάσεις είναι το «Gala αστέρων» του κρατικού μπαλέτου της Μόσχας, η «Κλασική Σκηνή Μπαλέτου» και οι «Ιπτάμενοι Τσάροι – flying tsars» από το κρατικό Ρωσικό Εθνικό Χοροθέατρο. Σπουδαίες μουσικές βραδιές έχουν πραγματοποιηθεί με μεγάλη επιτυχία, όπως η συναυλία του Λάκη Παπαδόπουλου – Γιάννη Γιοκαρίνη, η συναυλία «τραγουδώντας σε στίχους του Ιάκωβου Καμπανέλλη» με τους Κώστα Μακεδόνα, Λυδία Αγγελοπούλου. Η συναυλία της Ελεονώρας Ζουγανέλη και η μουσική πανδαισία με τις καλλιτέχνιδες της Λυρικής Σκηνής Στέλλα Παυλάκη, Ηλέκτρα Βάργκα. Ακόμη η παραδοσιακή βραδιά υπό τους ήχους του Χρήστου Νικολόπουλου και η συναυλία της Νάντιας Καραγιάννη ήταν μαγευτικές. Στα πλαίσια της πολιτιστικής διαδρομής κάθε χρόνο διοργανώνεται μουσική

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

και θεατρική βραδιά από τη Φιλαρμονική Ορχήστρα και τη θεατρική Ομάδα «Πράξις» του Δήμου Αιγάλεω αντίστοιχα.

Ακόμη για πρώτη φορά το 2009 διοργανώθηκε συναυλία Νεανικών Συγκροτημάτων με μεγάλη συμμετοχή της νεολαίας. Μετά το πέρας της σχολικής περιόδου όλα τα δημοτικά σχολεία του Δήμου συμμετέχουν με παραδοσιακούς και μοντέρνους χορούς που γίνονται στο θέατρο. Επίσης χορευτικές και εορταστικές εκδηλώσεις πραγματοποιούν και οι 30 περίπου «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

πολιτιστικοί σύλλογοι του Δήμου, διοργανώνουν και βραδιές με ιστορικό χαρακτήρα για να μαθαίνουν οι νέοι και να θυμούνται οι μεγαλύτεροι, όπως για παράδειγμα η επετειακή εκδήλωση για τα 61 χρόνια από την Μάχη της Κρήτης και ο «Χαμένος Παράδεισος» που διοργάνωσε ο Σύλλογος Μικρασιατών Αιγάλεω ‘Νέες Κυδωνίες’. Σπουδαίοι είναι και οι καλλιτέχνες που έχουν βραβευθεί και τιμηθεί ως επίτιμοι Δημότες του Δήμου Αιγάλεω στο θέατρο, όπως ο Μίκης Θεοδωράκης το 1995.

7.3.2. Πολιτιστικά Μνημεία

Ένδειξη πολιτιστικής ανάπτυξης αποτελούν τα γλυπτά και τα μνημεία που βρίσκονται εκτεθειμένα στους χώρους του Άλσους. Διασχίζοντας ο επισκέπτης το Άλσος θα παρατηρήσει πλήθος γλυπτών, τα οποία είναι διάσπαρτα τοποθετημένα και εκφράζουν στοιχεία πολιτισμού και συμβάλλουν και αυτά στη πολιτιστική βιώσιμη ανάπτυξη. Τα γλυπτά αυτά φιλοτεχνήθηκαν στο 1^ο Συμπόσιο Γλυπτικής που διοργάνωσε ο Δήμος Αιγάλεω το 2001 στο Άλσος, με τη συμμετοχή σπουδαιών εικαστικών. Ο Δήμος έχοντας σαν στόχο η πόλη να αποκτήσει, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των αποκεκαλυμμένων “ιχνών” της Ιεράς οδού, πολιτιστική ταυτότητα και οι πολίτες να προσεγγίσουν την τέχνη της Γλυπτικής, διοργάνωσε συμπόσιο γλυπτικής στο οποίο πήραν μέρος εννέα εικαστικοί : Διονύσιος Γερολυμάτος, Αναστάσιος Γκιόκας, Κώστας Δικέφαλος, Καλλιόπη Κουτήφαρη Ανδρέας Λόλης, Θεόδωρος Παπαγιάννης, Χρήστος Ρηγανάς, Απ. Φανακίδης και Γιώργος Χουλιαράς. Τα έργα που φιλοτέχνησαν οι εικαστικοί τοποθετήθηκαν σε διάφορα κεντρικά σημεία του Δήμου και στο Άλσος Αιγάλεω. **(βλ. παράρτημα)** Δυστυχώς τα γλυπτά που έχουν τοποθετηθεί στο Άλσος έχουν υποστεί βανδαλισμούς και καταστροφές.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω στο κεφάλαιο 5.2, δεν θα μπορούσε να μην γίνει αναφορά στο φουγάρο του παλιού εργοστασίου ως ιστορικό μνημείο και στοιχείο πολιτισμού. Ένα στοιχείο που αποτελεί το μοναδικό συνδετικό κρίκο μεταξύ της παλαιάς και της σύγχρονης ιστορίας του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο). Στη νότια είσοδο του Άλσους υπάρχει το μνημείο της Εθνικής Αντίστασης, το οποίο έργο φιλοτέχνησε ο Σώτος Αλεξίου το 2001 παραδίδοντας ένα ελάχιστο φόρο τιμής στους αγωνιστές της εποχής εκείνης.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

7.3.3. Πολιτιστικές δραστηριότητες

Οι πολιτιστικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στο Άλσος Αιγάλεω προσθέτουν ποιότητα ζωής στους κατοίκους της πόλης, δίνουν την ευκαιρία για την ανάδειξη ιδιαίτερων ικανοτήτων, ενθαρρύνουν την ανάδειξη ηγετικών ικανοτήτων και την μόρφωση, προσανατολισμό των νέων, συμβάλλοντας έτσι στη γόνιμη και κοινωνικά επιθυμητή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου και δημιουργούν φιλικούς δεσμούς, που είναι ιδιαίτερα αναγκαία για την κοινωνική βιώσιμη ανάπτυξη.

Ο Δ.Π.Ο. οργανώνει πλήθος πολιτιστικών δραστηριοτήτων, οι οποίες έχουν γίνει ετήσιοι θεσμοί και συγκεντρώνουν πάνω τους τα βλέμματα όλων των δημοτών του Αιγάλεω, αλλά και πλήθος κόσμου από όλη την Αθήνα.

Μια σπουδαία ετήσια πολιτιστική εκδήλωση που διοργανώνεται στο Άλσος είναι η «**Ανθοκομική Έκθεση Αιγάλεω**». Πέρυσι με μεγάλη επιτυχία διοργανώθηκε η 7^η Ανθοκομική Έκθεση στη σειρά και γιορτάστηκε με το καλύτερο τρόπο η άφιξη του καλοκαιριού. Η Έκθεση άρχισε να διοργανώνεται κάθε Μάιο από το 2003, με πολλά περίπτερα και χιλιάδες είδη φυτών και λουλουδιών. Κάθε χρόνο αυτή η πολιτιστική εκδήλωση προσελκύει το ενδιαφέρον όλο και περισσότερων επισκεπτών, οι οποίοι μπορούν να προμηθευτούν τα λουλούδια που αγαπάνε σε πολύ καλές τιμές, αλλά και να ενημερωθούν σε βάθος πάνω σε διάφορους τομείς της κηπευτικής και της ανθοκομίας (εργαλεία κήπου, συστήματα αυτόματου ποτίσματος, λιπάσματα, φυτοφάρμακα, έπιπλα κήπου, σιντριβάνια, βιβλία κήπου). Στο πλαίσιο της Έκθεσης οι επισκέπτες μπορούν να συμμετάσχουν ή και να απολαύσουν διάφορα πολιτιστικά δρώμενα και εκδηλώσεις.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Ένα ακόμα εξαιρετικό πολιτιστικό γεγονός που λαμβάνει χώρα στους χώρους του Άλσους κάθε Σεπτέμβριο είναι και η **Έκθεση Βιβλίου «Δυτικά της Αθήνας»**. Διοργανώνεται, όπως και η Ανθοκομική Έκθεση, από το 2003 κάθε χρόνο από την Δημοτική Βιβλιοθήκη του Αιγάλεω και αποτελεί κομβικό σημείο συνάντησης των φίλων του βιβλίου από όλες τις γωνιές της Αθήνας. Στην Έκθεση συμμετέχουν περισσότεροι από 65 από τους πιο γνωστούς εκδοτικούς οίκους της χώρας, γίνονται παρουσιάσεις βιβλίων, παρουσιάζεται συνολικά το αδιαμφισβήτητο έργο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης στο πολιτιστικό τομέα και οργανώνονται ποικίλα πολιτιστικά δρώμενα (εκπαιδευτικά προγράμματα για τα παιδιά, συναυλίες, κουκλοθέατρο), με σκοπό την ενημέρωση και την ψυχαγωγία των επισκεπτών και φίλων της Έκθεσης. Η ανταπόκριση του κοινού και ιδιαίτερα των μαθητών και των νέων που αποτελούν το πιο δυναμικό κομμάτι του Δήμου, έχει πείσει τους διοργανωτές της Έκθεσης να συνεχίσουν το έργο τους, έτσι ώστε η Έκθεση κάθε χρόνο να γίνεται καλύτερη. Πέρυσι η Έκθεση υποδέχτηκε τους επισκέπτες της με το σλόγκαν «Το Αιγάλεω αγαπάει το βιβλίο» και διήρκησε 15 μέρες. Συμμετείχαν πολλοί φορείς, όπως το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου (ΕΚΕΒΙ), η Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη, η Ελλάδα Καθαρή, η Μεσόγειος SOS και η Οικολογική Εταιρία Ανακύκλωσης, το Μουσείο Μπενάκη υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Εξέχουσα πολιτιστική εκδήλωση για το Δήμο Αιγάλεω είναι και οι **Αποκριάτικες Εκδηλώσεις** με την παρέλαση του Καρνάβαλου. Η παρέλαση των καρναβαλιστών διασχίζει την Ιερά Οδό και καταλήγει όπως είναι φυσικό στο Άλσος Αιγάλεω, όπου και συνεχίζονται οι εκδηλώσεις με τραγούδια και χορευτικά συγκροτήματα. Το εορταστικό κλίμα στολίζουν όλοι οι

μαθητές των σχολείων του Δήμου με τις ξεχωριστές ενδυμασίες τους, τα φουσκωτά παιχνίδια, οι ξυλοπόδαροι και οι πολύχρωμες γιγαντοστολές. Αξιόλογη γιορτή που βρίσκεται στο επίκεντρο του Άλσους είναι η γιορτή της **Καθαράς Δευτέρας (ΚΟΥΛΟΥΜΑ)** με το πέταγμα των χαρταετών από μικρούς και μεγάλους και με άφθονα σαρακοστιανά εδέσματα. Η γιορτή κάθε χρόνο συνεχίζεται με παραδοσιακούς χορούς και συναυλία γνωστών τραγουδιστών. Τέλος, ξεχωριστή εκδήλωση πολιτιστικής σημασίας για όλο το Αιγάλεω ήταν η υποδοχή της **Ολυμπιακής Φλόγας** στην διαδρομή της από την Αρχαία Ολυμπία ως το Βανκούβερ του Καναδά για τους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες του 2010. Η υποδοχή της Φλόγας πραγματοποιήθηκε στο Άλσος.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

7.4. Κτίρια και εγκαταστάσεις διαφόρων χρήσεων

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Εντός του Άλσους υπάρχουν και μερικά ακόμα κτίρια – εγκαταστάσεις διαφόρων χρήσεων και λειτουργιών εκ των οποίων άλλα χρησιμοποιούνται και άλλα μένουν παραμελημένα.

Στη νότια πλευρά του Άλσους επί της Ιεράς Οδού και δίπλα στη κεντρική είσοδο βρίσκονται το εργοτάξιο του μετρό και ένας υποσταθμός της ΔΕΗ. Χώροι στους οποίους εργάζονται πολλοί εργάτες, όμως δεν ομορφαίνουν καθόλου την εικόνα του άλσους καθώς ο μεν υποσταθμός της ΔΕΗ μπορεί να είναι επικίνδυνος για την υγεία των περαστικών και το μεν εργοτάξιο του μετρό φτιάχτηκε για να βοηθά στις ανάγκες για την κατασκευή της νέας γραμμής του μετρό και χρησιμοποιείτε σαν αποθηκευτικός χώρος.

Σε απόσταση 200 μέτρων από τον υποσταθμό της ΔΕΗ βρίσκονται καφετέριες (ALEA), οι οποίες αποτελούν μέρη χαλάρωσης και ανάπαυσης συγκεντρώνοντας πλήθος κόσμου. Καφετέριες υπάρχουν και στη βόρεια έξοδο του άλσους ακριβώς απέναντι από την είσοδο του ΤΕΙ.

Περίπου στο κέντρο του άλσους βρίσκονται το φυτώριο του Δήμου και σε κοντινή απόσταση η τεχνητή λίμνη. Το μόνο που αναπτύσσεται ομαλά με καθημερινή δραστηριότητα είναι το φυτώριο και βρίσκεται εντός περιφραγμένης έκτασης 3,3 στρεμμάτων. Εντός του φυτωρίου βρίσκεται το προσωπικό του Δήμου που ασχολείται με την φροντίδα του άλσους και έχει στη διάθεσή του πολύ καλό εξοπλισμό. Αντίθετα εικόνα εγκατάλειψης παρουσιάζει η τεχνητή λίμνη, καθώς χρησιμοποιήθηκε για πολύ μικρό χρονικό διάστημα κανονικά και τώρα μαζί με το κτίσμα που υπάρχει δίπλα σε αυτήν αποτελούν εστίες μόλυνσης. Ο κίνδυνος για τα μικρά παιδιά και τους επισκέπτες είναι άμεσος, καθώς παντού υπάρχουν σύριγγες, σκουπίδια και βρώμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο

Επιτόπια έρευνα -

Αποτελέσματα έρευνας

Σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνει η παρουσίαση των αποτελεσμάτων έτσι όπως αυτά διαμορφώθηκαν από τις απαντήσεις των ερωτώμενων. Οι πίνακες ουσιαστικά αντιπροσωπεύουν τις απόψεις των πολιτών σε ό,τι αφορά τον βαθμό στον οποίο το «Άλσος Μπαρουτάδικο» συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω.

Ξεκινώντας από τα κοινωνικο - δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτώμενων που πήραν μέρος στην έρευνα (φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, μέγεθος οικογένειας, επαγγελματική κατάσταση, επίπεδο εκπαίδευσης και μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα) θα πραγματοποιηθεί σταδιακά η ανάλυση των ερωτήσεων έτσι όπως αυτές παρουσιάζονται στο ερωτηματολόγιο και αφορούν καταρχήν τη συχνότητα επίσκεψης του άλσους, τις μέρες που αυτή παρουσιάζεται μειωμένη ή αυξημένη, καθώς και ο βαθμός στον οποίο οι ερωτώμενοι πιστεύουν ότι αυτό είναι εύκολα προσβάσιμο, ενώ στη συνέχεια καταγράφονται αναλυτικά οι κύριες δραστηριότητες τις οποίες πραγματοποιούν οι πολίτες κατά την επίσκεψη του «Άλσους Αιγιάλεω».

Στη πορεία της παρουσίασης των αποτελεσμάτων, αποκαλύπτονται οι απόψεις των ερωτώμενων σχετικά με το αν το άλσος είναι σωστά αξιοποιημένο για να ικανοποιεί τις ανάγκες των επισκεπτών, αν χρειάζονται κάποιες βελτιώσεις, καθώς επίσης και αν οι ερωτώμενοι έχουν συμβάλει με κάποιο τρόπο σε δραστηριότητες που έχουν πραγματοποιηθεί σε αυτό.

Τέλος, το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την εξέταση της γνώμης των συμμετεχόντων για το αν το άλσος προστατεύεται από την πολιτεία και τον δήμο έτσι ώστε να μην καταστραφεί, για το αν η περιβαλλοντική του προσφορά είναι σημαντική για την ανάπτυξη της πόλης, με την

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

παρουσίαση των κύριων τρόπων μέσω των οποίων αυτό θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό, ενώ παρουσιάζονται και οι διαφορές στις απόψεις των πολιτών για τα παραπάνω θέματα.

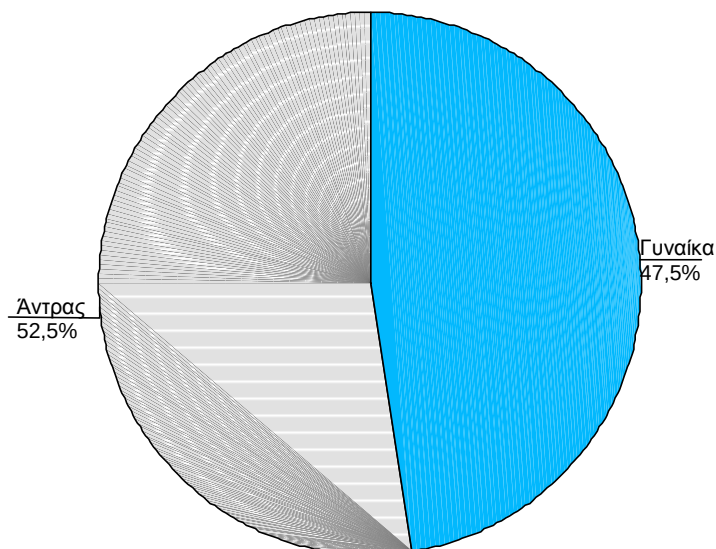
8.1. Το προφίλ των ερωτώμενων – Παρουσίαση και ανάλυση ερωτηματολογίου

Μετά τη συγκέντρωση των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε η επεξεργασία τους, καθώς και ο έλεγχος όλων των ερωτήσεων και των 160 ερωτηματολογίων για την ύπαρξη τυχόν παραλήψεων. Για τη στατιστική ανάλυση από την άλλη, έγινε χρήση κατανομών και πινάκων συχνότητας (**βλ. Παράρτημα Β'**), στις οποίες οι τιμές των μεταβλητών ομαδοποιήθηκαν. Τέλος πραγματοποιήθηκαν και έλεγχοι ανεξαρτησίας χ^2 , για να διαπιστωθεί αν παρατηρούνται κάποιες σημαντικές διαφορές στις απόψεις των συμμετεχόντων.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

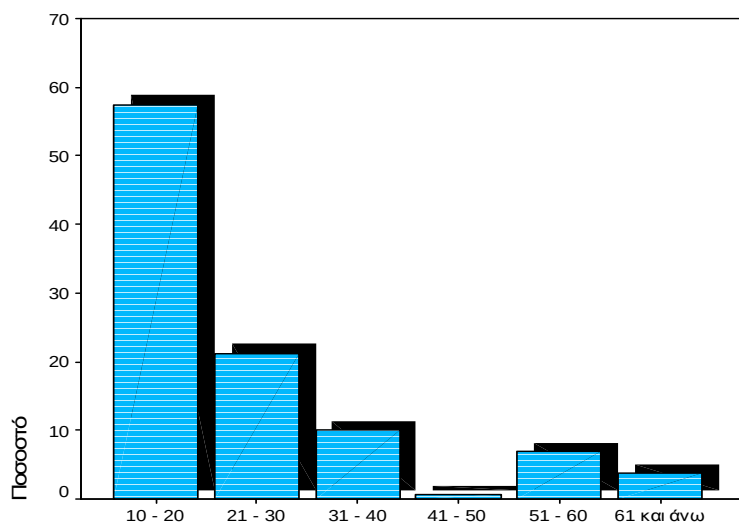
Όπως απεικονίζεται στο διάγραμμα 1, από το σύνολο των 160 ερωτηθέντων, οι 84 είναι άντρες, όσο περίπου είναι και οι γυναίκες (76), αντιπροσωπεύοντας αντίστοιχα το 52,5% και το 47,5% του συνόλου (πίνακας 3.1).

Διάγραμμα 1: Φύλο ερωτηθέντων

Οι περισσότεροι από τους μισούς ερωτώμενους και συγκεκριμένα το 57,5% είναι σε πολύ νεαρή ηλικία μεταξύ 10 και 20 ετών, ενώ το 21,3% μεταξύ 21 και 30 ετών. Για τις υπόλοιπες προκαθορισμένες ηλικιακές κατηγορίες τα ποσοστά συμμετοχής είναι αρκετά χαμηλά. Έτσι το 10,0% του συνόλου δηλώνει ότι είναι σε ηλικία από 31 έως 40 ετών, το 6,9% μεταξύ 51 και 60 ετών, το 2,5% δηλαδή τέσσερα άτομα άνω των 60 ετών, ενώ μόλις ένα ανήκει στην κατηγορία μεταξύ 41 - 50 ετών (διάγραμμα 2, πίνακας 3.2).

Διάγραμμα 2: Ηλικία ερωτηθέντων

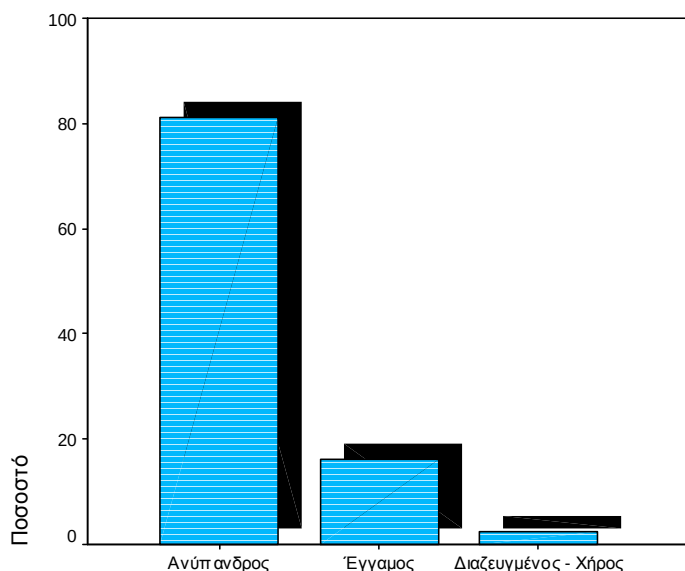

Όπως ήταν αναμενόμενο δεδομένο ότι οι συμμετέχοντες σχεδόν στο σύνολό τους είναι σε πολύ νεαρή ηλικία, το 81,3% του συνόλου είναι άτομα που ακόμα δεν έχουν δημιουργήσει

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

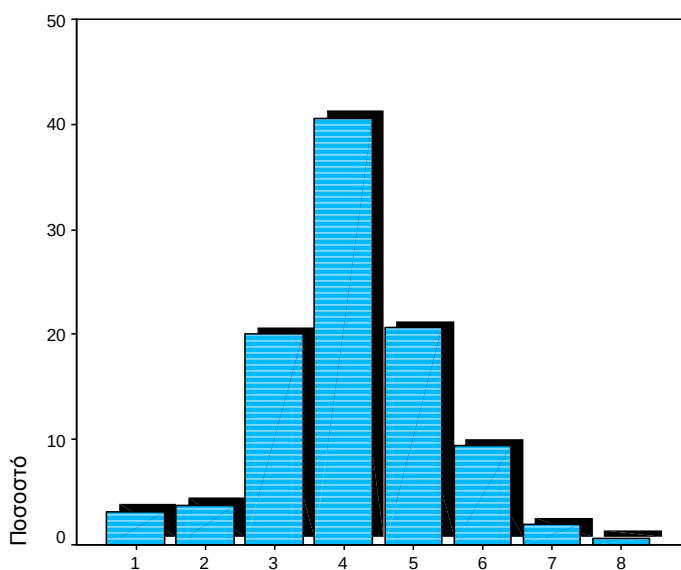
την δικιά τους οικογένεια. Οι έγγαμοι αντιπροσωπεύουν το 16,3%, ενώ μόλις τέσσερεις ερωτώμενοι έχουν δηλώσει ότι είναι διαζευγμένοι ή χήροι (διάγραμμα 3, πίνακας 3.3).

Διάγραμμα 3: Οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων

Από την άλλη σε ότι αφορά το μέγεθος της οικογένειας των ερωτηθέντων, φαίνεται πως κατά μέσο όρο οι περισσότεροι ανήκουν σε τετραμελή οικογένεια. Έτσι το 40,6% έχει δηλώσει ότι η οικογένειά του αποτελείται από τέσσερα μέλη, το 20,6% από πέντε, το 20,0% από τρία, ενώ για τις οικογένειες κάτω από τρία ή πάνω από πέντε μέλη, τα ποσοστά συμμετοχής είναι πάρα πολύ μικρά (διάγραμμα 4, πίνακας 3.4).

Διάγραμμα 4: Αριθμός μελών της οικογένειας στην οποία ανήκουν οι ερωτώμενοι

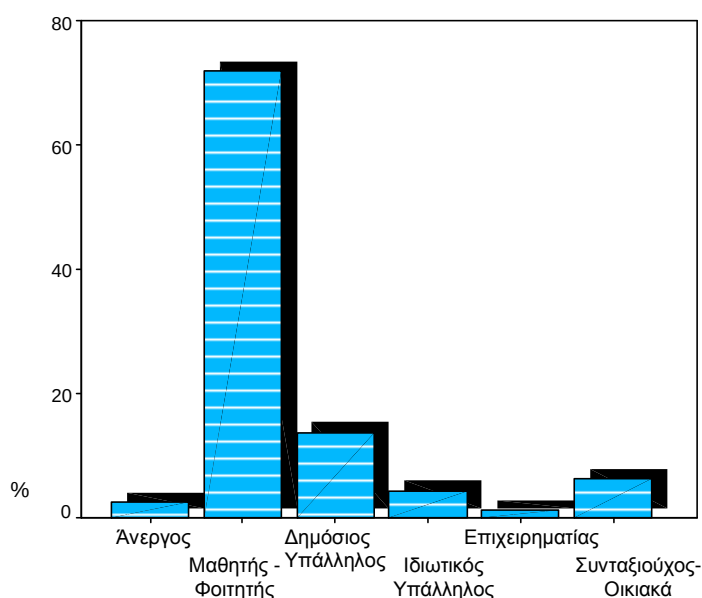

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

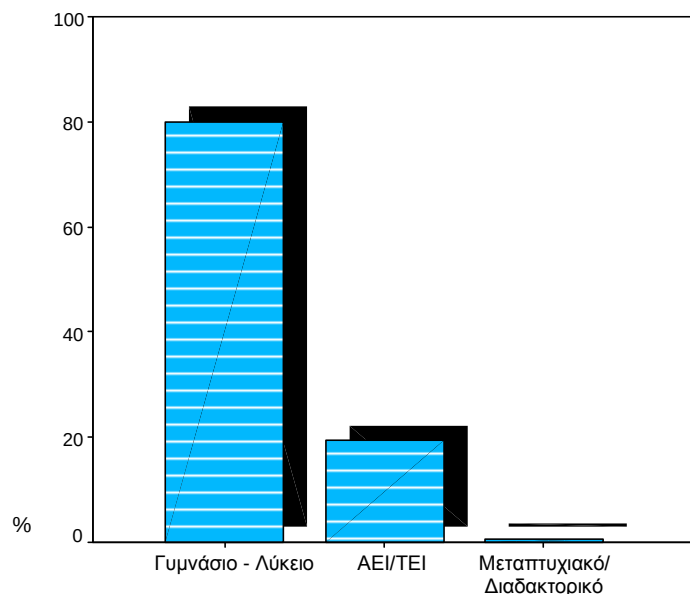
Το γεγονός ότι το 71,9% του συνόλου είναι μαθητές ή φοιτητές συνδέεται και πάλι άμεσα με το ότι οι περισσότεροι ερωτώμενοι είναι σε νεαρή ηλικία. Σε ό,τι αφορά τις άλλες κατηγορίες που είχαν προσδιοριστεί για την ερώτηση που αφορά την επαγγελματική κατάσταση των συμμετεχόντων, το 13,8% είναι δημόσιοι υπάλληλοι, το 6,3% συνταξιούχοι ή άτομα που ασχολούνται αποκλειστικά και μόνο με οικιακές δουλειές, το 4,4% είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι, το 2,5% άνεργοι και μόλις 2 άτομα είναι επιχειρηματίες (διάγραμμα 5, πίνακας 3.5).

Παρόμοια είναι και τα αποτελέσματα σε ότι αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο των ερωτηθέντων. Αναλυτικότερα, το 80,0% έχει αποφοιτήσει από το Γυμνάσιο ή από το Λύκειο, το 19,4% είναι απόφοιτοι της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΕΙ/ΤΕΙ) και μόλις ένα άτομο έχει Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό δίπλωμα (διάγραμμα 6, πίνακας 3.6).

Διάγραμμα 5: Επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων

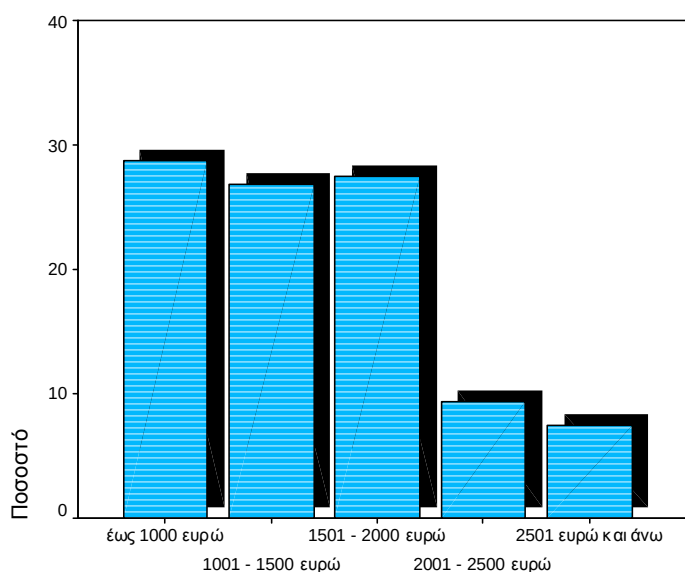

Διάγραμμα 6: Εκπαιδευτικό επίπεδο ερωτηθέντων

Τέλος, σε ό,τι αφορά το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα, όπως φαίνεται ξεκάθαρα στο διάγραμμα 7, το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου δηλώνει ότι αυτό είναι σχετικά χαμηλό. Αναλυτικότερα το οικογενειακό εισόδημα του 28,8% είναι έως 1000 ευρώ, του 26,9% από 1001 έως 1500 ευρώ, ενώ του 27,5% από 1501 – 2000 ευρώ. Για μηνιαία εισοδήματα άνω των 2000 ευρώ τα ποσοστά είναι πολύ μικρά (διάγραμμα 7, πίνακας 3.7).

Διάγραμμα 7: Μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα ερωτηθέντων

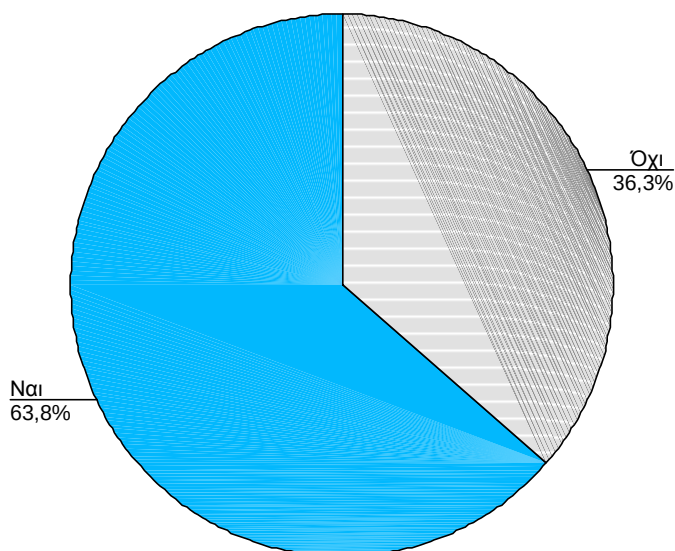
«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Από τα ποσοστά αυτά φαίνεται ξεκάθαρα το προφίλ αυτού του δείγματος. Έτσι δεν παρατηρούνται μεγάλες αποκλίσεις στη συμμετοχή μεταξύ αντρών και γυναικών, ενώ σε ότι αφορά τα υπόλοιπα κοινωνικο – δημογραφικά χαρακτηριστικά, φανερά περισσότερα είναι τα νέα σε ηλικία άτομα, που έχουν αποφοιτήσει από την Δευτεροβάθμια ή από την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, ακόμα δεν έχουν δημιουργήσει την δικιά τους οικογένεια, ενώ το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημά τους δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως πολύ υψηλό.

ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΛΣΟΥΣ ΑΙΓΑΛΕΩ

Το «Άλσος Αιγάλεω» φαίνεται πως είναι αρκετά διάσημο και προσελκύει αρκετούς πολίτες να το επισκεφτούν, αφού όπως απεικονίζεται στο διάγραμμα 8, ένα μεγάλο ποσοστό του συνόλου του δείγματος το οποίο αντιστοιχεί στο 63,8% το επισκέπτεται πολύ συχνά, ενώ από την άλλη το 36,3% έχει δώσει αρνητική απάντηση στην ερώτηση αυτή (πίνακας 3.8).

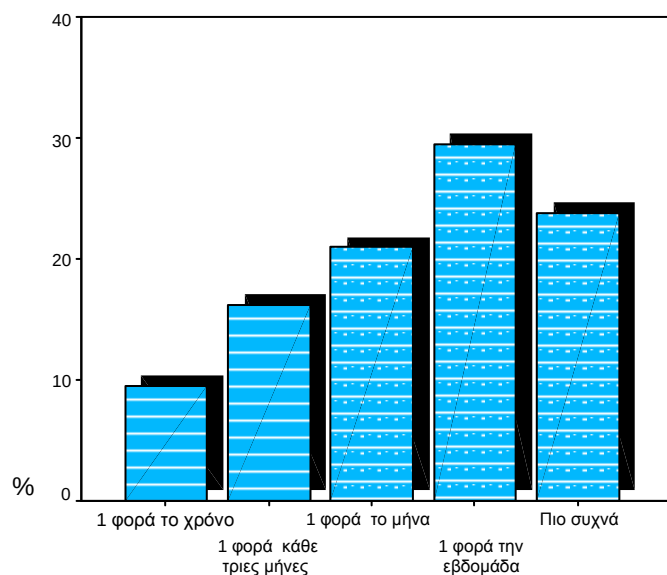
Διάγραμμα 8: Ποσοστό ερωτώμενων που επισκέπτεται συχνά το «Άλσους Αιγάλεω»

Σε ότι αφορά τη συχνότητα των επισκέψεων, αυτή φαίνεται να είναι αρκετά μεγάλη. Αναλυτικότερα, το 19,4% του συνόλου δηλώνει ότι επισκέπτεται το άλσος μια φορά την εβδομάδα, ενώ το 15,6% ακόμα πιο συχνά. Από την άλλη το 13,8% το επισκέπτεται μια φορά το μήνα, το 10,6% μια φορά κάθε τρεις μήνες και το 6,3% δηλαδή 10 άτομα μόλις μια φορά το χρόνο (διάγραμμα 9, πίνακας 3.9).

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Διάγραμμα 9: Συχνότητα επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω»

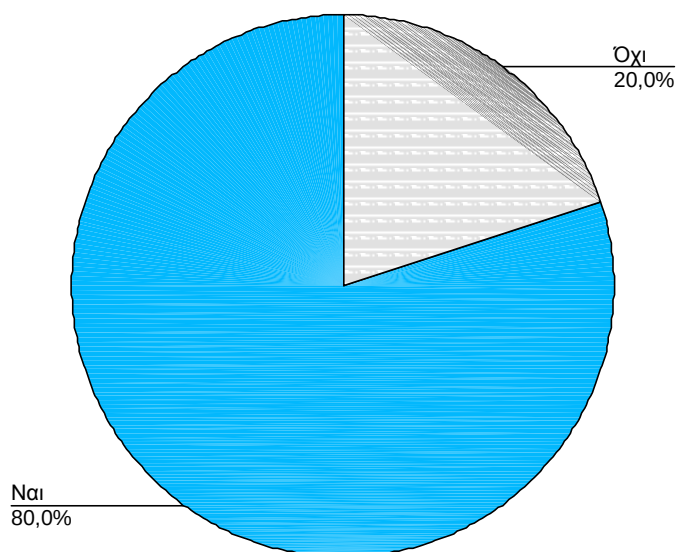
Επιπλέον οι περισσότεροι ερωτώμενοι επισκέπτονται το άλσος το Σάββατο, αφού το 68,8% του συνόλου υποστηρίζει την άποψη αυτή. Αρκετοί όμως είναι και οι επισκέπτες την Κυριακή, κάτι που αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το 47,5% του συνόλου συμφωνεί με αυτό. Την Παρασκευή η συχνότητα της επισκεψιμότητας είναι επίσης υψηλή (37,5%), ενώ για τις υπόλοιπες ημέρες της εβδομάδας είναι αρκετά χαμηλή – Δευτέρα (11,3%), Τρίτη (14,4), Τετάρτη (15,0%), Πέμπτη (18,1), αποτέλεσμα που προφανώς οφείλεται στο γεγονός ότι την εβδομάδα οι ερωτώμενοι ή είναι απασχολημένοι με σχολικές δραστηριότητες ή εργάζονται και επομένως δεν έχουν το χρόνο για δραστηριότητες που τους προσφέρουν χαλάρωση και δυνατότητα για διάφορα αθλήματα (πίνακες 3.10 – 3. 16).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Πριν να γίνει αναφορά στις κύριες δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στο «Άλσος Αιγάλεω», θα πρέπει να σημειωθεί ότι αυτό, σύμφωνα με τις απόψεις των ερωτώμενων είναι αρκετά προσβάσιμο, αφού το 80,0% του συνόλου συμφωνεί με την άποψη αυτή και μόλις το 20,0% διαφωνεί (διάγραμμα 10, πίνακας 3.17).

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Διάγραμμα 10: Ευκολία πρόσβασης στο «Άλσος Αιγάλεω»

Ο κύριος λόγος για τον οποίο οι πολίτες επισκέπτονται το άλσος είναι για να κάνουν βόλτα σε αυτό, αφού το 63,1% του συνόλου συμφωνεί με την άποψη αυτή και το 36,9% διαφωνεί (πίνακας 3.18).

Επιπλέον αρκετοί είναι και οι ερωτώμενοι που δηλώνουν ότι επισκέπτονται το άλσος για να αθλούνται (39,4%) (πίνακας 3.19), ενώ για τις υπόλοιπες προκαθορισμένες επιλογές σε ότι αφορά τις δραστηριότητες, τα ποσοστά συμφωνίας είναι αρκετά χαμηλά.

Έτσι το 23,8% του συνόλου δηλώνει ότι πραγματοποιεί επισκέψεις για να ξεφύγει και να αλλάξει τοπίο, το 21,9% για να απολαύσει καθαρό αέρα, το 18,8% για αναψυχή και το 16,3% απλά επειδή με αυτό τον τρόπο αισθάνεται ότι έρχεται πιο κοντά στην φύση (πίνακες 3.20 – 3.23).

Τέλος, μόλις το 7,5% του συνόλου των ερωτηθέντων περνάει από το άλσος γιατί πιστεύει ότι έτσι θα μειωθεί η απόσταση των διαδρομών που κάνει, το 6,3% δηλώνει ότι το επισκέπτεται λόγω των αξιοθέατών του και το 7,5% για κάποιο άλλο λόγο που δεν αναφέρεται στο ερωτηματολόγιο (3.24 – 3.26).

Από την άλλη σε ό,τι αφορά τις φυσικές δραστηριότητες, παρόλο που φαίνεται ξεκάθαρα ότι οι ερωτώμενοι δεν τις προτιμούν, το 41,3% του συνόλου έχει δηλώσει ότι όταν

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

επισκέπτεται το δάσος παίζει ποδόσφαιρό, μπάσκετ, τένις ή κάποιο άλλο άθλημα, ενώ το 37,5% πηγαίνει για τρέξιμο (πίνακες 3.27 – 3.28).

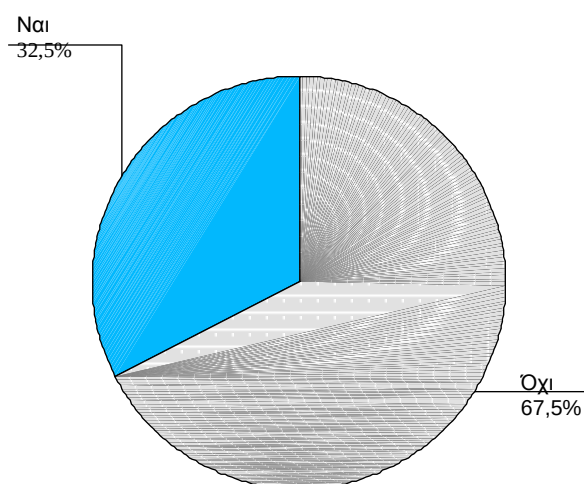
Επιπλέον 21 άτομα αριθμός που αντιπροσωπεύει το 13,1% του συνόλου πηγαίνει στο άλσος για ποδηλασία, μόλις 2 άτομα κάνουν ορειβασία και 2 skating, ενώ αρκετοί είναι και αυτοί (35,0%), που πραγματοποιούν άλλες φυσικές δραστηριότητες, που δεν αναφέρονται στο ερωτηματολόγιο (3.29 – 3.32).

Στο σημείο αυτό βέβαια, θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε ό,τι αφορά τις προτιμήσεις για φυσικές δραστηριότητες, δεν παρατηρούνται στατιστικά σημαντικές διακυμάνσεις στις απόψεις των ερωτώμενων που να οφείλονται στα διαφορετικά κοινωνικο - δημογραφικά χαρακτηριστικά τους. Όποιες διαφορές και αν παρατηρούνται αυτές οφείλονται σε τυχαίους παράγοντες και δεν αντιπροσωπεύουν την πραγματικότητα.

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ «ΑΛΣΟΥΣ ΑΙΓΑΛΕΩ»

Όπως απεικονίζεται στο διάγραμμα 11 σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων σε αυτή την έρευνα, το «Άλσος Αιγάλεω» δεν αξιοποιείται αρκετά καλά έτσι ώστε να ικανοποιούνται οι ανάγκες των πολιτών, αφού το 67,5% υποστηρίζει την άποψη αυτή (πίνακας 3.33).

Διάγραμμα 11: Η άποψη των ερωτώμενων για το αν το «Άλσος Αιγάλεω» αξιοποιείται σωστά

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Η κύρια αιτία για αυτό φαίνεται πως είναι η έλλειψη ασφάλειας. Αναλυτικότερα το 17,5% συμφωνεί σε μεγάλο βαθμό με την άποψη αυτή, το 23,1% είναι απόλυτα πεπεισμένο, ενώ αθροιστικά το 17,3% έχει δώσει αρνητική απάντηση (πίνακας 3.34).

Επιπλέον, η έλλειψη καθαριότητας σύμφωνα με το 40,6% των ερωτώμενων που δηλώνουν ότι το άλσος δεν ικανοποιεί τις ανάγκες του, φαίνεται πως αποτελεί επίσης μεγάλο πρόβλημα, ενώ από την άλλη αθροιστικά το 40,1% υποστηρίζει ότι δεν υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές έτσι ώστε το άλσος να αξιοποιηθεί (πίνακες 3.35 – 3.36).

Σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις οι απαντήσεις κατά μέσο όρο δείχνουν μια ουδέτερη στάση. Έτσι, αθροιστικά 32,5% των ερωτώμενων που πιστεύουν ότι το άλσος δεν ικανοποιεί τις ανάγκες τους, δηλώνουν ότι η κύρια αιτία είναι ότι δεν υπάρχουν προϋποθέσεις για εκπόνηση διαφόρων δραστηριοτήτων. Αρνητική άποψη για το θέμα αυτό εκφράζει αθροιστικά το 24,8%, ενώ επιπλέον το 16,9% αμφιταλαντεύεται μεταξύ της μέσης θέσης (πίνακας 3.37).

Από την άλλη η ενημέρωση φαίνεται πως δεν είναι αρκετή, αφού το 21,3% πιστεύει πως είναι μέτρια, ενώ αθροιστικά το 28,1% δηλώνει ότι αυτή είναι η κύρια αιτία για να μην ικανοποιούνται οι ανάγκες των πολιτών (πίνακας 3.38).

Στην ερώτηση για το αν η έλλειψη τακτικής επικοινωνίας από την πλευρά των υπευθύνων φορέων για διάφορα ζητήματα που αφορούν το άλσος είναι ο κύριος λόγος αυτό να μην αξιοποιείται και επομένως να μην ικανοποιεί αρκετά τους πολίτες, αθροιστικά το 27,6% διαφωνεί, το 19,4% διατηρεί μια ουδέτερη στάση, ενώ το 28,1% έχει δώσει θετική απάντηση (πίνακας 3.39). Τέλος, αθροιστικά το 21,3% των ερωτώμενων δηλώνει ότι οι λόγοι είναι διαφορετικοί από τους προαναφερθέντες (πίνακας 3.40).

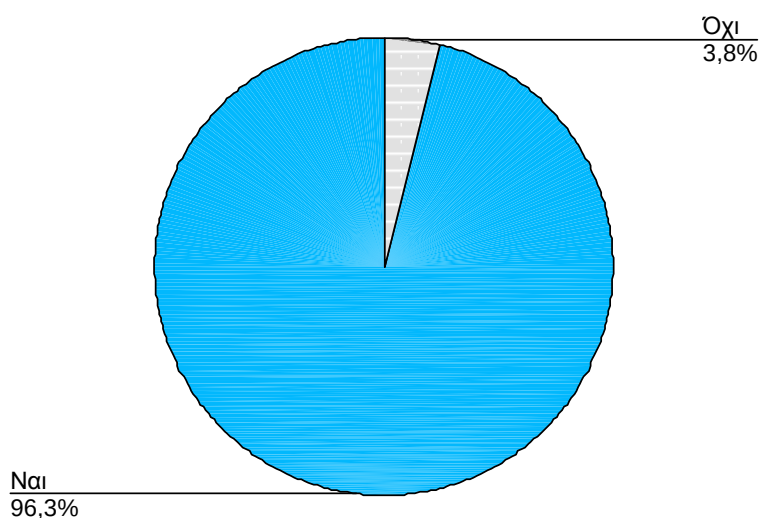
ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ «ΑΛΣΟΥΣ ΑΙΓΑΛΕΩ»

Όπως απεικονίζεται στο διάγραμμα 12, οι ερωτώμενοι σχεδόν στο σύνολό τους πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» χρειάζεται βελτιώσεις και αυτό αποδεικνύεται από το

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

γεγονός ότι το 96,3% συμφωνεί απόλυτα με αυτό και μόλις το 3,8% δηλαδή έξι άτομα διαφωνούν (πίνακας 3.41).

Διάγραμμα 12: Η άποψη των ερωτώμενων για το αν το «Άλσος Αιγάλεω» χρειάζεται βελτιώσεις

Οι κύριες βελτιώσεις που χρειάζεται να γίνουν, σύμφωνα πάντα με τις απαντήσεις των ερωτώμενων, αφορούν την φύλαξη και την καθαριότητα του άλσους.

Αναλυτικότερα, το 22,5% του συνόλου συμφωνεί σε μεγάλο βαθμό ότι πρέπει να υπάρχει καλύτερη φύλαξη, το 48,1% υποστηρίζει απόλυτα αυτή την άποψη, ενώ μόλις το 7,8% διαφωνεί. Από την άλλη αθροιστικά το 69,4% δηλώνει ότι οι βελτιώσεις θα πρέπει να αφορούν κατά κύριο λόγο την καθαριότητα του άλσους και ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 9,1% έχει δώσει αρνητική απάντηση για το συγκεκριμένο ζήτημα (πίνακες 3.42 – 3.43).

Παρόμοια είναι και τα αποτελέσματα σχετικά με το αν θα πρέπει να υπάρχει μεγαλύτερη φροντίδα του άλσους από την πλευρά της πολιτείας. Και πάλι οι θετικές απαντήσεις είναι πολλές και αθροιστικά αντιστοιχούν στο 66,3% του συνόλου, ενώ η αρνητική θέση αντιπροσωπεύει μόλις το 7,8% (πίνακας 3.44).

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

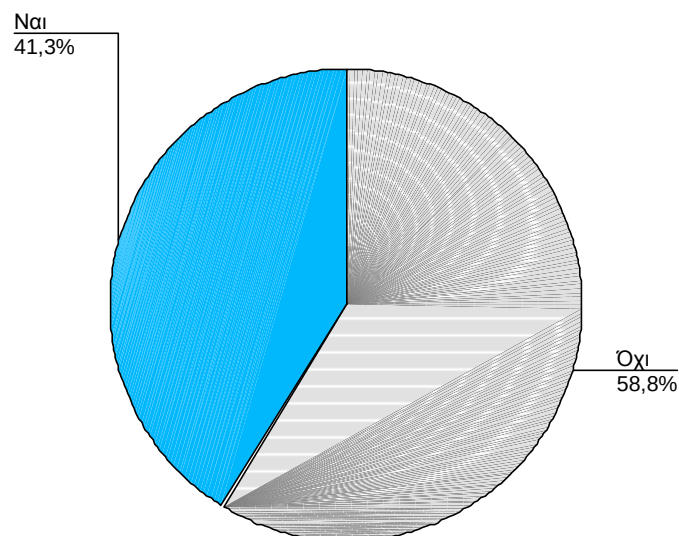
Επιπλέον είναι προφανές ότι υπάρχει σοβαρό πρόβλημα με το φωτισμό και αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το 28,8% συμφωνεί σε μεγάλο βαθμό με το ότι οι βελτιώσεις θα πρέπει να αφορούν τον φωτισμό, το 38,8% είναι απόλυτα πεπεισμένο για αυτό, ενώ μόλις το 11,1% διαφωνεί (πίνακας 3.45).

Από την άλλη αθροιστικά το 63,2% δηλώνει ότι στο άλσος θα πρέπει να υπάρχει περισσότερο πράσινο (πίνακας 3.46).

Το 63,1% του συνόλου συμφωνεί με το ότι θα πρέπει να βελτιωθούν οι αθλητικές εγκαταστάσεις, το 53,1% ότι θα πρέπει να υπάρχουν περισσότερες δυνατότητες για διάφορες δραστηριότητες, ενώ μικρότερο όπως ήδη έχει αναφερθεί φαίνεται πως είναι το πρόβλημα με την πρόσβαση, αφού το 22,9% διαφωνεί με το ότι χρειάζονται βελτιώσεις σε αυτό το ζήτημα και το 20,6% διατηρεί μια ουδέτερη στάση. Τέλος αθροιστικά το 31,9% πιστεύει ότι θα πρέπει να γίνουν βελτιώσεις σε διαφορετικούς από αυτούς που ήδη αναφέρθηκαν τομείς (3.47 – 3.50).

Στην ερώτηση για το αν έχει υπάρξει κάποια συμμετοχή σε δραστηριότητες που έχουν πραγματοποιηθεί για την βελτίωση του άλσους, ένα μεγάλο ποσοστό του δείγματος και συγκεκριμένα το 58,8% έχει δώσει αρνητική απάντηση. Παρόλο αυτά όμως αρκετοί είναι και αυτοί οι οποίοι δηλώνουν ότι έχουν συμβάλει με κάποιο τρόπο (41,3%) (διάγραμμα 13, πίνακας 3.51).

Διάγραμμα 13: Αν οι ερωτώμενοι έχουν συμβάλει σε κάποια δραστηριότητα που πραγματοποιήθηκε για το «Άλσος Αιγάλεω»

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Αναλυτικότερα οι περισσότεροι συμμετέχοντες, με ποσοστό 26,9% του συνόλου αυτών που έχουν συμβάλλει, έχουν απαντήσει ότι έκαναν κάτι τέτοιο μέσω των διαφόρων σχολικών δραστηριοτήτων, αποτέλεσμα που φαίνεται να είναι αρκετά λογικό αν αναλογιστεί κανείς ότι οι ερωτώμενοι είναι κατά κύριο λόγο μαθητές ή φοιτητές (πίνακας 3.52).

Το 21,3% δηλώνει ότι έχει συμβάλλει μέσω αθλητικών δραστηριοτήτων, ενώ 23,1% διαφωνεί με την άποψη αυτή. Από την άλλη φαίνεται πως οι πολίτες αρχίζουν και ενδιαφέρονται όλο και περισσότερο για το περιβάλλον, αφού 26 από τα 72 άτομα που έχουν δώσει απάντηση στη συγκεκριμένη ερώτηση, δηλώνουν ότι βοήθησαν συμμετέχοντας σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες (3.53 – 3.54).

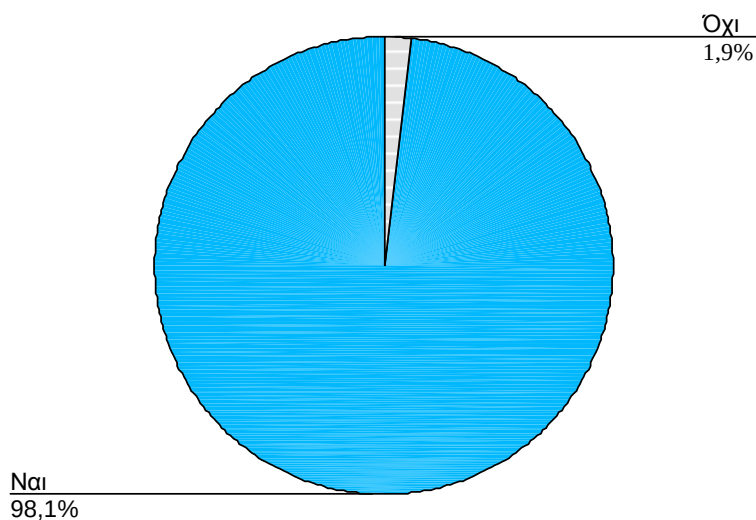
Τέλος, ελάχιστοι είναι αυτοί που έχουν συμβάλλει μέσω πολιτιστικών δραστηριοτήτων και συγκεκριμένα μόλις το 6,9%, καθώς και μέσω πολιτικών δραστηριοτήτων (2,5%). Μόλις 1 άτομο έχει στηρίξει το άλσος οικονομικά, ενώ 11 με κάποιο άλλο τρόπο (3.55 – 3.58).

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ «ΑΛΣΟΥΣ ΑΙΓΑΛΕΩ»

Όπως φαίνεται ξεκάθαρα στο διάγραμμα 14, οι ερωτώμενοι σχεδόν στο σύνολό τους συμφωνούν απόλυτα με το ότι το «Άλσος Αιγάλεω» θα πρέπει να προστατευτεί και να μην καταστραφεί (98,1%) και μόλις 3 άτομα αδιαφορούν για το θέμα αυτό (πίνακας 3.59). Το αποτέλεσμα αυτό δείχνει ότι οι πολίτες ενδιαφέρονται για το συγκεκριμένο μέρος πιστεύοντας ότι αυτό συμβάλλει αρκετά στη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

Διάγραμμα 14: Η άποψη των ερωτώμενων για το αν το «Άλσος Αιγάλεω» θα πρέπει να προστατευτεί και να μην καταστραφεί

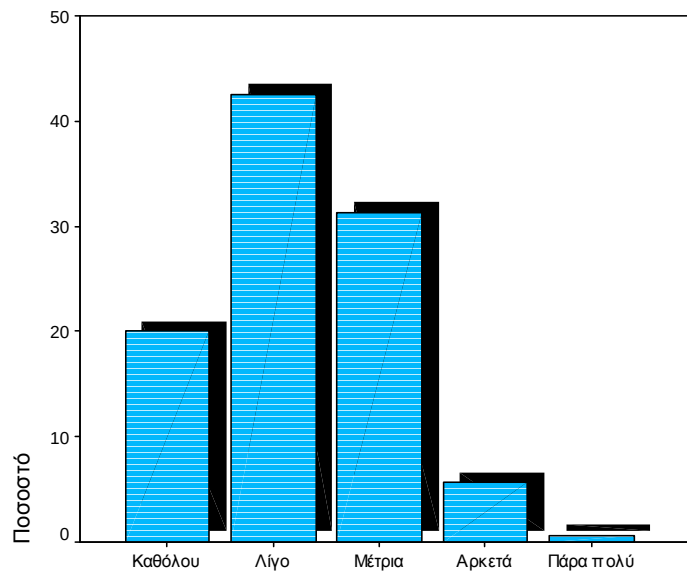
«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Δυστυχώς όμως η πολιτεία και ο δήμος ενδιαφέρονται πολύ λίγο για την εικόνα του «Άλσους Αιγάλεω», αφού οι απαντήσεις των ερωτώμενων στην ερώτηση αυτή κινούνται γύρο από την απάντηση «Συμφωνώ λίγο».

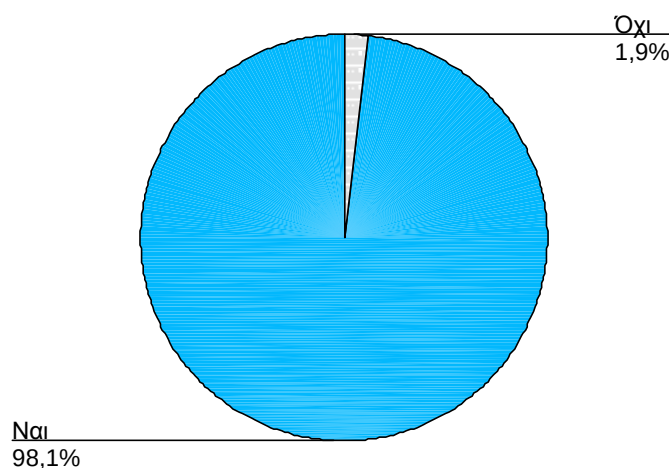
Αναλυτικότερα το 20,0% δηλώνει ότι οι υπεύθυνοι φορείς δεν δείχνουν καθόλου ενδιαφέρον για την εικόνα, ενώ το 42,5% ότι το ενδιαφέρον αυτό είναι πάρα πολύ μικρό. Αρκετές είναι και οι ουδέτερες απαντήσεις (31,3%), ενώ οι θετικές αθροιστικά αντιπροσωπεύουν μόλις το 6,2%, δηλαδή 10 άτομα (διάγραμμα 15, πίνακας 3.60).

Διάγραμμα 15: Η άποψη των ερωτώμενων για το αν η πολιτεία και ο δήμος ενδιαφέρονται για την εικόνα του «Άλσους Αιγάλεω»

Σε ότι αφορά την περιβαλλοντική προσφορά του Άλσους Αιγάλεω, οι περισσότεροι ερωτώμενοι με ποσοστό 98,1% συμφωνούν απόλυτα με το ότι αυτή είναι πολύ σημαντική για την πόλη και μόλις το 1,9% δηλαδή 3 άτομα διαφωνούν με τη συγκεκριμένη άποψη (διάγραμμα 16, πίνακας 3.61).

Διάγραμμα 16: Η άποψη των ερωτώμενων για το αν η περιβαλλοντική προσφορά του «Άλσους Αιγάλεω» είναι σημαντική για την πόλη

Από τις απαντήσεις των ερωτώμενων φαίνεται πως το άλσος προσφέρει περιβαλλοντικά με ποικίλους τρόπους, οι βασικότεροι από τους οποίους είναι το γεγονός ότι «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

συμβάλλει στο να βελτιώνεται η περιοχή ως φυσικός παράγοντας, άποψη με την οποία συμφωνεί αθροιστικά το 70,6% του συνόλου, στο να μειώνονται οι αέριοι ρύποι (72,6%), στο να προστατεύονται η χλωρίδα και η πανίδα της περιοχής, καθώς και στο να βελτιώνεται η αισθητική της, απόψεις με τις οποίες συμφωνεί αθροιστικά το 64,4% και το 68,2% αντίστοιχα για τις τελευταίες δύο περιπτώσεις (3.62 – 3.65).

Από την άλλη αθροιστικά το 65,7% αυτών που δηλώνουν ότι το άλσος προσφέρει περιβαλλοντικά, συμφωνεί με το ότι αυτό ουσιαστικά βελτιώνει το μικροκλίμα της περιοχής και μόλις το 11,7% διαφωνεί με την άποψη αυτή (πίνακας 3.66).

Η συνεισφορά του άλσους στη μείωση του θορύβου της πόλης σύμφωνα με το 35,6% του συνόλου είναι αρκετά μεγάλη, ενώ επιπλέον το 28,1% είναι απόλυτα πεπεισμένο για αυτό (πίνακας 3.67)

Αθροιστικά το 58,8% δηλώνει ότι η προσφορά κρύβεται στη μείωση της ρύπανσης της περιοχής, το 15,5% διαφωνεί με το ζήτημα αυτό, ενώ αυξημένες είναι οι απαντήσεις που υποδηλώνουν ουδέτερη στάση (23,1%) (πίνακας 3.68). Τέλος, αθροιστικά το 45,6% του συνόλου έχει δώσει κάποια διαφορετική απάντηση σε ότι αφορά την περιβαλλοντική προσφορά του άλσους (πίνακας 3.69).

Αναφορικά με τους τρόπους με τους οποίους το άλσος θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό, αθροιστικά το 85,0% του συνόλου δηλώνει ότι η λύση κρύβεται στον καλύτερο καθορισμό του και μόλις το 3,8% διαφωνεί με την άποψη αυτή. Παρόμοια είναι και τα αποτελέσματα για τη σημασία της δεντροφύτευσης, αφού το 33,8% του συνόλου συμφωνεί με το ότι η φύτευση νέων δέντρων και φυτών θα έκανε το άλσος πιο οικολογικό, ενώ επιπλέον το 45,6% είναι απόλυτα πεπεισμένο για αυτό (πίνακες 3.70 – 3.71).

Αθροιστικά το 81,9% και το 83,8% αντίστοιχα για κάθε μια από τις περιπτώσεις συμφωνεί με το ότι οι κάδοι απορριμμάτων και οι κάδοι ανακύκλωσης είναι πολύ σημαντικοί, ενώ το 72,5% ότι η βελτίωση της πανίδας είναι το πρώτο βήμα για να γίνει το άλσος πιο οικολογικό. Αρνητική στάση για τα παραπάνω θέματα διατηρούν μόλις το 2,5%, 5,0% και το 6,9% αντίστοιχα (3.72 – 3.74).

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Επιπλέον αθροιστικά 70,0% του συνόλου δηλώνει ότι είναι σημαντικό να λειτουργήσει η τεχνητή λίμνη, το 66,9% ότι θα πρέπει να δοθεί μεγάλη έμφαση στην περιβαλλοντική εκπαίδευση των πολιτών, το 64,4% ότι θα πρέπει να γίνει χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ενώ σχετικά μικρότερη για την βελτίωση του οικολογικού χαρακτήρα του άλσους, φαίνεται πως είναι η σημασία της κομποστοποίησης, αφού παρόλο που το 54,7% υποστηρίζει αυτή την άποψη, αθροιστικά το 16,3% έχει δώσει αρνητική απάντηση και επιπλέον το 28,1% διατηρεί μια ουδέτερη στάση (3.75 – 3.78). Τέλος το 37,5% πιστεύει ότι το άλσος θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό μέσω κάποιας άλλης δραστηριότητας, διαφορετική από τις προαναφερθέντες (πίνακας 3.79).

8.2. Σχολιασμός και Έλεγχοι ανεξαρτησίας

Στην ενότητα αυτή θα γίνει μια προσπάθεια, μέσω του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 να εξεταστεί αν οι μεταβλητές που παρουσιάστηκαν παραπάνω είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους, έτσι ώστε να γίνει κατανοητό από τι επηρεάζονται οι απόψεις των πολιτών για το «Άλσος Αιγάλεω».

ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ «ΑΛΣΟΥΣ ΑΙΓΑΛΕΩ»

Αρχικά, θα πρέπει να σημειωθεί ότι για την πραγματοποίηση του ελέγχου χ^2 , λόγο του ότι σε πολλές από τις περιπτώσεις η αναμενόμενη τιμή ήταν μικρότερη του 5, έγινε επανακωδικοποίηση και ομαδοποίηση των τιμών για τις μεταβλητές *ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, αριθμός μελών οικογένειας, επαγγελματική κατάσταση, εκπαίδευση και μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα* και ως συνέχεια αυτού προέκυψαν οι εξής ψευδομεταβλητές:

AGE1: Είναι μια ψευδομεταβλητή η οποία παίρνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι σε ηλικία από 10 – 20 ετών, την τιμή 2 όταν είναι μεταξύ 21 – 30 ετών, την τιμή 3 όταν είναι μεταξύ 31 – 40 ετών και την τιμή 4 όταν είναι άνω των 41 ετών.

FAMILY 1: Είναι μια ψευδομεταβλητή η οποία παίρνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος ανήκει σε τριμελή οικογένεια, την τιμή 2 όταν ανήκει σε τετραμελή, την τιμή 3 όταν ανήκει σε πενταμελή, την τιμή 4 όταν ανήκει σε οικογένεια των έξι μελών και άνω και την τιμή 5 όταν ανήκει σε οικογένεια έως και 2 μέλη.

FAM_ST1: Είναι μια ψευδομεταβλητή η οποία παίρνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι ανύπανδρος, την τιμή 2 όταν είναι έγγαμος και την τιμή 0 όταν είναι διαζευγμένος ή χήρος

OCC_TIO1: Είναι μια ψευδομεταβλητή η οποία παίρνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι φοιτητής/μαθητής, την τιμή 2 όταν είναι δημόσιος υπάλληλος και την τιμή 0 όταν είναι ιδιωτικός υπάλληλος, επιχειρηματίας, συνταξιούχος ή άνεργος.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ED_TION1: Είναι μια ψευδομεταβλητή η οποία παίρνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι απόφοιτος Γυμνασίου – Λυκείου, την τιμή 2 όταν είναι απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ, την τιμή 0 όταν έχει Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό δίπλωμα

INCOM_M1: Είναι μια ψευδομεταβλητή η οποία παίρνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα έως 1000 ευρώ, την τιμή 2 όταν είναι μεταξύ 1001 – 1500 ευρώ, την τιμή 3 όταν είναι μεταξύ 1501 – 2000 και την τιμή 0 όταν είναι από 2001 ευρώ και άνω.

Οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν ήταν οι εξής: εάν υπάρχει ή δεν υπάρχει ανεξαρτησία μεταξύ της **απόφασης για επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» και του φύλου** (H₀,H₁), της **ηλικίας των πολιτών** (H₀,H₂), της **οικογενειακής κατάστασης των πολιτών** (H₀,H₃), του **αριθμού των μελών της οικογένειας των πολιτών** (H₀,H₄), της **επαγγελματικής κατάστασης των πολιτών** (H₀,H₅), της **εκπαίδευσης των πολιτών** (H₀,H₆), του **μηνιαίου οικογενειακού εισοδήματος των πολιτών** (H₀,H₇).

Όπως φαίνεται ξεκάθαρα στον πίνακα 3.2.1, όλες οι μηδενικές υποθέσεις γίνονται αποδεκτές, αφού οι σημαντικότητες που προκύπτουν από τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 , σε κάθε μια από τις περιπτώσεις είναι μεγαλύτερες του 0,05, που σημαίνει ότι δεν υπάρχει εξάρτηση μεταξύ των κοινωνικό – δημογραφικών χαρακτηριστικών των πολιτών και της απόφασης για επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω». Όποια σχέση και αν παρατηρείται, αυτή οφείλεται σε τυχαίους παράγοντες και δεν αντιπροσωπεύει την πραγματικότητα.

Πίνακας 3.2.1: Εάν η απόφαση για επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» είναι ανεξάρτητη από τα κοινωνικό – δημογραφικά χαρακτηριστικά των πολιτών

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΗΡΙΣΤΙΚΑ	ΤΙΜΗ (χ^2)	ΒΑΘΜΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ (df)	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ (Asymp. Sig. (2- sided))
ΦΥΛΟ	0,033	1	0,856
ΗΛΙΚΙΑ	4,620	3	0,202
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ¹	0,050	1	0,823
ΜΕΛΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	2,428	4	0,658
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	0,025	2	0,987
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ²	0,083	1	0,774
ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	3,939	3	0,268

¹ Η κατηγορία των διαζευγμένων/χήρων δεν συμπεριλήφθηκε στην ανάλυση, αφού σε άνω των 25,0% των περιπτώσεων οι αναμενόμενες τιμές ήταν κάτω του 5.

² Η κατηγορία των ερωτώμενων με Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό δίπλωμα δεν συμπεριλήφθηκε στην ανάλυση, αφού σε άνω των 25,0% των περιπτώσεων οι αναμενόμενες τιμές ήταν κάτω του 5.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ
«ΑΛΣΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ»

Οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν ήταν οι εξής: εάν υπάρχει ή δεν υπάρχει ανεξαρτησία μεταξύ των δραστηριοτήτων που προτιμούν να κάνουν οι πολίτες στο «Άλσος Αιγάλεω» και του φύλου (H_0, H_1), της ηλικίας των πολιτών (H_0, H_2), της οικογενειακής κατάστασης των πολιτών (H_0, H_3), του αριθμού των μελών της οικογένειας των πολιτών (H_0, H_4), της επαγγελματικής κατάστασης (H_0, H_5), της εκπαίδευσης των πολιτών (H_0, H_6) και του μηνιαίου οικογενειακού εισοδήματος (H_0, H_7).

Με βάση τα αποτελέσματα, οι υποθέσεις **H5, H6 και H7** απορρίπτονται, αφού οι σημαντικότητες που προκύπτουν από τον έλεγχο ανεξαρτησίας, σε όλες τις περιπτώσεις είναι μεγαλύτερες του 0,05, που σημαίνει ότι δεν υπάρχει εξάρτηση μεταξύ της επαγγελματικής κατάστασης, της εκπαίδευσης και του μηνιαίου οικογενειακού εισοδήματος των πολιτών και των δραστηριοτήτων που προτιμούν αυτοί να πραγματοποιούν στο «Άλσος Αιγάλεω».

Από την άλλη γίνονται αποδεκτές οι υποθέσεις **H1, H2, H3 και H4**, αφού σε πολλές από τις περιπτώσεις οι σημαντικότητες που προκύπτουν από τον έλεγχο ανεξαρτησίας, είναι μικρότερες του 0,05, που σημαίνει ότι υπάρχει εξάρτηση μεταξύ του φύλου, της ηλικίας, της οικογενειακής κατάστασης και του αριθμού μελών στην οικογένεια των πολιτών και των δραστηριοτήτων που προτιμούν αυτοί να πραγματοποιούν στο «Άλσος Αιγάλεω».

Αναλυτικότερα η **απόφαση για επίσκεψη του άλσους για βόλτα**, εξαρτάται από το **φύλο** των πολιτών, αφού οι γυναίκες με ποσοστό 71,1% του συνόλου προτιμούν να κάνουν επισκέψεις για αυτό τον λόγο, έναντι του 56,0% των αντρών (βλ. πίνακα 3.2.2). Κάτι τέτοιο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι η σημαντικότητα που προκύπτει από το έλεγχο ανεξαρτησίας είναι αρκετά μικρή ($p = 0,048, p < 0,05$).

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.2.2: Εάν η απόφαση για επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για βόλτα είναι ανεξάρτητη από το φύλο των πολιτών

►Μεταβλητή			OXI	NAI	ΣΥΝΟΛΟ
↓					
Δημογραφικά χ-κα					
Φύλο	Γυναίκα	Συχνότητα	22	54	76
		Αναμενόμενη συχνότητα	28	48	76
		Ποσοστό	28,9%	71,1%	100,0%
		Σύνολο	13,8%	33,8%	47,5%
	Άντρας	Συχνότητα	37	47	84
		Αναμενόμενη συχνότητα	31	53	84
		Ποσοστό	44,0%	56,0%	100,0%
		Σύνολο	23,1%	29,4%	52,5%
ΤΙΜΗ (χ2)		3,908			
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,048			

Επιπλέον η **ηλικία** επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις **δραστηριότητες** που προτιμά να κάνει ένα άτομο στο «Άλσος Αιγάλεω». Έτσι οι ερωτώμενοι σε ηλικία μεταξύ 21-30 επισκέπτονται πολύ πιο συχνά το άλσος με στόχο να **αλλάξουν τοπίο**, σε σχέση με τους πολύ νέους, αφού το 35,3% της πρώτης ηλικιακής ομάδας συμφωνεί με την άποψη αυτή, έναντι του 16,3% της δεύτερης (βλ. πίνακα 3.2.3). Το αποτέλεσμα αυτό είναι στατιστικά σημαντικό, κρίνοντας από τα αποτελέσματα του ελέγχου ανεξαρτησίας ($p = 0,021$, $p < 0,05$).

Πίνακας 3.2.3: Εάν η απόφαση για επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για αλλαγή τοπίου είναι ανεξάρτητη από την ηλικία των πολιτών

►Μεταβλητή			OXI	NAI	ΣΥΝΟΛΟ
↓					
Δημογραφικά χ-κα					
Ηλικία³	10 - 20	Συχνότητα	77	15	92
		Αναμενόμενη συχνότητα	72,3	19,7	92,0
		Ποσοστό	83,7%	16,3%	100,0%
		Σύνολο	61,1%	11,9%	73,0%
	21 - 30	Συχνότητα	22	12	34
		Αναμενόμενη συχνότητα	26,7	7,3	34,0
		Ποσοστό	64,7%	35,3%	100,0%
		Σύνολο	17,5%	9,5%	27,0%

³ Οι κατηγορίες των ερωτώμενων σε ηλικία του 31 ετών και άνω, δεν συμπεριλήφθηκαν στην ανάλυση, αφού σε άνω των 25,0% των περιπτώσεων οι αναμενόμενες τιμές ήταν κάτω του 5

ΤΙΜΗ (χ²)

5,317

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ

0,021

Παρόμοια είναι και τα αποτελέσματα σχετικά με το αν το άλσος επισκέπτεται για **αθλητισμό**. Και πάλι ένα μεγάλο ποσοστό των πολιτών σε ηλικία από 21 έως 30 ετών, της τάξεως του 61,8% συμφωνεί με την άποψη αυτή, ενώ σε ότι αφορά τους νεότερους η αρνητική στάση αντιπροσωπεύει περισσότερους από τους μισούς (59,8%) (βλ. πίνακα 3.2.4). Το αποτέλεσμα αυτό είναι στατιστικά σημαντικό, κρίνοντας από την πολύ μικρή πιθανότητα να οφείλεται σε τυχαίους παράγοντες ($p = 0,027$, $p < 0,05$).

Πίνακας 3.2.4: Εάν η απόφαση για επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για αθλητισμό είναι ανεξάρτητη από την ηλικία των πολιτών

→ Μεταβλητή			ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Δημογραφικά χ-κα					
Ηλικία	10 - 20	Συχνότητα	55	37	92
		Αναμενόμενη συχνότητα	49,7	42,3	92,0
		Ποσοστό	59,8%	40,2%	100,0%
		Σύνολο	43,7%	29,4%	73,0%
	21 - 30	Συχνότητα	13	21	34
		Αναμενόμενη συχνότητα	18,3	15,7	34,0
		Ποσοστό	38,2%	61,8%	100,0%
		Σύνολο	10,3%	16,7%	27,0%
ΤΙΜΗ (χ2)		7,239			
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,027			

Τέλος, ποιες δραστηριότητες θα προτιμήσει να κάνει ένα άτομο στο «Άλσος Αιγάλεω», εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την **οικογενειακή του κατάσταση**. Αναλυτικότερα, παρόλο που οι περισσότεροι ερωτώμενοι δηλώνουν ότι δεν πραγματοποιούν συχνά επισκέψεις για **αναψυχή**, όπως απεικονίζεται στον πίνακα 3.2.5, τα άτομα που ήδη έχουν δημιουργήσει την δικιά τους οικογένεια συμφωνούν σε μεγαλύτερο βαθμό με την άποψη αυτή, σε σχέση με τους «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ανύπαντρους, αφού τα ποσοστά συμφωνίας για τις δύο ομάδες αντίστοιχα είναι 34,6% και 15,4%. Κάτι τέτοιο φαίνεται πως αντιπροσωπεύει την πραγματικότητα, αφού υπάρχει πολύ μικρή πιθανότητα να μην ισχύει ($p = 0,021$, $p < 0,05$).

Πίνακας 3.2.5: Εάν η απόφαση για επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για αναψυχή είναι ανεξάρτητη από την οικογενειακή κατάσταση των πολιτών

→ Μεταβλητή ↓ Δημογραφικά χ-κα			ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
Οικογ. Κατάσταση⁴	Ανύπαντрос	Συχνότητα	110	20	130
		Αναμενόμενη συχνότητα	105,8	24,2	130,0
		Ποσοστό	84,6%	15,4%	100,0%
		Σύνολο	70,5%	12,8%	83,3%
Έγγαμος		Συχνότητα	17	9	26
		Αναμενόμενη συχνότητα	21,2	4,8	26,0
		Ποσοστό	65,4%	34,6%	100,0%
		Σύνολο	10,9%	5,8%	16,7%
ΤΙΜΗ (χ^2)			5,295		
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ			0,021		

Επιπλέον, οι έγγαμοι με ποσοστό 46,2% συμφωνούν με το ότι επισκέπτονται το άλσος για να **αλλάξουν τοπίο**, έναντι του μόλις 16,7% των ανύπαντρων, που προφανώς πραγματοποιούν επισκέψεις για διαφορετικούς λόγους (βλ. πίνακα 3.2.6). Η σχέση αυτή είναι πολύ ισχυρή, κρίνοντας από το γεγονός ότι υπάρχει μόλις 5,0% πιθανότητα να είναι λανθασμένη ($p = 0,005$, $p < 0,05$).

⁴ Η κατηγορία των διαζευγμένων/χήρων, δεν συμπεριλήφθηκε στην ανάλυση, αφού σε άνω των 25,0% των περιπτώσεων οι αναμενόμενες τιμές ήταν κάτω του 5

Πίνακας 3.2.6: Εάν η απόφαση για επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για αλλαγή τοπίου είναι ανεξάρτητη από την οικογενειακή κατάσταση των πολιτών

► Μεταβλητή			ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓					
Δημογραφικά χ-κα					
Οικογ. Κατάσταση	Ανύπαντρος	Συχνότητα	104	26	130
		Αναμενόμενη συχνότητα	98,3	31,7	130,0
		Ποσοστό	80,0%	20,0%	100,0%
		Σύνολο	66,7%	16,7%	83,3%
	Έγγαμος	Συχνότητα	14	12	26
		Αναμενόμενη συχνότητα	19,7	6,3	26,0
		Ποσοστό	53,8%	46,2%	100,0%
		Σύνολο	9,0%	7,7%	16,7%
ΤΙΜΗ (χ2)		8,004			
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,005			

Από την άλλη οι δεσμευμένοι φαίνεται πως δεν πραγματοποιούν πολλές επισκέψεις για να **αθλούνται**, σε αντίθεση με τους ελεύθερους, αφού οι τελευταίοι με ποσοστό 43,8% υποστηρίζουν την άποψη αυτή, ενώ μόλις το 19,2% του συνόλου της πρώτης ομάδας έχει δώσει θετική απάντηση στη συγκεκριμένη ερώτηση ($p = 0,019$, $p < 0,05$) (βλ. πίνακα 3.2.7).

Πίνακας 3.2.7: Εάν η απόφαση για επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για αθλητισμό είναι ανεξάρτητη από την οικογενειακή κατάσταση των πολιτών

► Μεταβλητή			ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Δημογραφικά χ-κα					
Οικογ. Κατάσταση	Ανύπαντρος	Συχνότητα	73	57	130
		Αναμενόμενη συχνότητα	78,3	51,7	130,0
		Ποσοστό	56,2%	43,8%	100,0%
		Σύνολο	46,8%	36,5%	83,3%
	Έγγαμος	Συχνότητα	21	5	26
		Αναμενόμενη συχνότητα	15,7	10,3	26,0
		Ποσοστό	80,8%	19,2%	100,0%
		Σύνολο	13,5%	3,2%	16,7%
ΤΙΜΗ (χ2)			5,482		
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ			0,019		

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Στην ερώτηση για το αν οι επισκέψεις έχουν ως κύριο σκοπό την **παρατήρηση αξιοθέατων**, παρόλο που όπως ήδη έχει να αναφερθεί στην αρχή της ανάλυσης, οι απαντήσεις κατά μέσο όρο είναι αρνητικές, οι ανύπαντροι διαφωνούν σε πολύ μεγάλο βαθμό με αυτό (95,4%), ενώ οι έγγαμοι είναι κάπως πιο θετικοί, αφού συμφωνούν με τη συγκεκριμένη άποψη με ποσοστό 15,4% (βλ. πίνακα 3.2.8). Θα πρέπει να σημειωθεί όμως ότι σύμφωνα με τον έλεγχο ανεξαρτησίας, το αποτέλεσμα αυτό είναι οριακό, αφού η τιμή της σημαντικότητας είναι κοντά στο όριο της επιτρεπόμενης ($p = 0,041$, $p < 0,05$).

Πίνακας 3.2.8: Εάν η απόφαση για επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για παρατήρηση αξιοθέατων είναι ανεξάρτητη από την οικογενειακή κατάσταση των πολιτών

► Μεταβλητή		OXI	NAI	ΣΥΝΟΛΟ	
↓					
Δημογραφικά χ-κα					
Οικογ. Κατάσταση	Ανύπαντρος	Συχνότητα	124	6	130
		Αναμενόμενη συχνότητα	121,7	8,3	130,0
		Ποσοστό	95,4%	4,6%	100,0%
		Σύνολο	79,5%	3,8%	83,3%
Έγγαμος	Συχνότητα	22	4	26	
		Αναμενόμενη συχνότητα	24,3	1,7	26,0
		Ποσοστό	84,6%	15,4%	100,0%
		Σύνολο	14,1%	2,6%	16,7%
ΤΙΜΗ (χ2)		4,188			
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,041			

Από την άλλη υπάρχει ισχυρή σχέση μεταξύ της οικογενειακής κατάστασης ενός ατόμου και της απόφασης για επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» για **απόλαυση καθαρού αέρα** ($p = 0,000$, $p < 0,05$), αφού οι πολίτες που ήδη έχουν δημιουργήσει τη δικιά τους οικογένεια συμφωνούν με ποσοστό 53,8% με την άποψη αυτή, ενώ μόλις το 15,4% των ανύπαντρων την υποστηρίζουν (βλ. πίνακα 3.2.9).

Πίνακας 3.2.9: Εάν η απόφαση για επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για απόλαυση καθαρού αέρα είναι ανεξάρτητη από την οικογενειακή κατάσταση των πολιτών

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

→ Μεταβλητή			OXI	NAI	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Δημογραφικά χ-κα					
Οικογ. Κατάσταση	Ανύπαντρος	Συχνότητα	110	20	130
		Αναμενόμενη συχνότητα	101,7	28,3	130,0
		Ποσοστό	84,6%	15,4%	100,0%
		Σύνολο	70,5%	12,8%	83,3%
	Έγγαμος	Συχνότητα	12	14	26
		Αναμενόμενη συχνότητα	20,3	5,7	26,0
		Ποσοστό	46,2%	53,8%	100,0%
		Σύνολο	7,7%	9,0%	16,7%
ΤΙΜΗ (χ2)		18,804			
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,000			

Τέλος, οι έγγαμοι σχεδόν στο σύνολό τους (92,3%), συμφωνούν με το ότι επισκέπτονται το άλσος για **βόλτα**, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό των ανύπαντρων διαφωνεί απόλυτα με την άποψη αυτή (43,1%) ($p = 0,001$, $p < 0,05$) (βλ. πίνακα 3.2.10).

Πίνακας 3.2.10: Εάν η απόφαση για επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για βόλτα είναι ανεξάρτητη από την οικογενειακή κατάσταση των πολιτών

→ Μεταβλητή			OXI	NAI	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Δημογραφικά χ-κα					
Οικογ. Κατάσταση	Ανύπαντρος	Συχνότητα	56	74	130
		Αναμενόμενη συχνότητα	48,3	81,7	130,0
		Ποσοστό	43,1%	56,9%	100,0%
		Σύνολο	35,9%	47,4%	83,3%
	Έγγαμος	Συχνότητα	2	24	26
		Αναμενόμενη συχνότητα	9,7	16,3	26,0
		Ποσοστό	7,7%	92,3%	100,0%
		Σύνολο	1,3%	15,4%	16,7%
ΤΙΜΗ (χ2)			11,615		
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ			0,001		

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ
ΤΟ «ΑΛΣΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ»

Οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν ήταν οι εξής: εάν υπάρχει ή δεν υπάρχει ανεξαρτησία μεταξύ της απόφασης για συμβολή σε κάποια δραστηριότητα που πραγματοποιήθηκε στο «Άλσος Αιγάλεω» και του φύλου (H_0, H_1), της ηλικίας των πολιτών (H_0, H_2), της οικογενειακής κατάστασης των πολιτών (H_0, H_3), του αριθμού των μελών της οικογένειας (H_0, H_4), της επαγγελματικής κατάστασης των πολιτών (H_0, H_5), της εκπαίδευσης των πολιτών (H_0, H_6) και του μηνιαίου οικογενειακού εισοδήματος των πολιτών (H_0, H_7).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι υποθέσεις **H1, H2, H4, και H7**, απορρίπτονται, αφού οι σημαντικότητες και για τις τέσσερις περιπτώσεις που προκύπτουν από τον έλεγχο χ^2 είναι μεγαλύτερες από την οριακή τιμή του 0,05. Αυτό σημαίνει ότι **η απόφαση για συμβολή σε κάποια δραστηριότητα που πραγματοποιείται για το «Άλσος Αιγάλεω» είναι ανεξάρτητη από το φύλο, την ηλικία, του αριθμού των μελών της οικογένειας, καθώς και από το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα των πολιτών**, παρόλο που οι περιπτώσεις για τις οποίες υπήρχαν πολλές αναμενόμενες τιμές κάτω του 5 (για την μεταβλητή ηλικία και αριθμός μελών οικογένειας) δεν συμπεριλήφθηκαν στον έλεγχο.

Από την άλλη οι υποθέσεις **H3, H5 και H6** γίνονται αποδεκτές, που σημαίνει ότι **η παραπάνω απόφαση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την οικογενειακή και επαγγελματική κατάσταση των πολιτών, καθώς και από το επίπεδο εκπαίδευσής τους.**

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.2.11: Εάν η απόφαση για συμβολή σε δραστηριότητες που πραγματοποιούνται για το «Άλσος Αιγάλεω» είναι ανεξάρτητη από την οικογενειακή κατάσταση των πολιτών

► Μεταβλητή		OXI	NAI	ΣΥΝΟΛΟ	
↓ Δημογραφικά χ-κα					
Οικογ. Κατάσταση ⁵	Ανύπαντρος	Συχνότητα	83	47	130
		Αναμενόμενη συχνότητα	75,8	54,2	130,0
		Ποσοστό	63,8%	36,2%	100,0%
		Σύνολο	53,2%	30,1%	83,3%
	Έγγαμος	Συχνότητα	8	18	26
		Αναμενόμενη συχνότητα	15,2	10,8	26,0
		Ποσοστό	30,8%	69,2%	100,0%
		Σύνολο	5,1%	11,5%	16,7%
ΤΙΜΗ (χ2)		9,753			
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,002			

Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται στον πίνακα 3.2.11 οι **έγγαμοι** συμβάλλουν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό σε διάφορες δραστηριότητες που πραγματοποιούνται για το «Άλσος Αιγάλεω», σε σχέση με τους **ανύπαντρους**, αφού το 69,2% του συνόλου της πρώτης κατηγορίας συμφωνεί με την άποψη αυτή, έναντι του 36,2% της δεύτερης. Κάτι τέτοιο αποδεικνύεται και από την πολύ μικρή σημαντικότητα που προκύπτει από τον έλεγχο ($p = 0,002, p < 0,05$).

Από την άλλη, η συμβολή σε δραστηριότητες επηρεάζεται και από την **επαγγελματική κατάσταση των πολιτών**. Έτσι το 65,2% των μαθητών/φοιτητών που πήραν μέρος στην έρευνα, διαφωνούν με το ότι έχουν συμβάλλει σε κάποια δραστηριότητα και μόλις το 34,8% συμφωνεί. Το ποσοστό συμφωνίας για τους δημόσιους υπαλλήλους είναι πολύ μεγαλύτερο 59,1%, κάτι που δείχνει ότι οι τελευταίοι ενδιαφέρονται περισσότερο για αυτό. Το αποτέλεσμα αυτό αντιπροσωπεύει την πραγματικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας ($p = 0,032, p < 0,05$) (βλ. πίνακα 3.2.12).

⁵ Η κατηγορία των διαζευγμένων/χήρων, δεν συμπεριλήφθηκε στην ανάλυση, αφού σε άνω των 25,0% των περιπτώσεων οι αναμενόμενες τιμές ήταν κάτω του 5

Πίνακας 3.2.12: Εάν η απόφαση για συμβολή σε δραστηριότητες που πραγματοποιούνται για το «Άλσος Αιγάλεω» είναι ανεξάρτητη από την επαγγελματική κατάσταση των πολιτών

► Μεταβλητή			ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ	
↓ Δημογραφικά χ-κα						
Επαγγ. Κατάσταση ⁶	Μαθητής/ Φοιτητής	Συχνότητα	75	40	115	
		Αναμενόμενη συχνότητα	70,5	44,5	115,0	
		Ποσοστό	65,2%	34,8%	100,0%	
		Σύνολο	54,7%	29,2%	83,9%	
	Δημόσιος Υπάλληλος	Συχνότητα	9	13	22	
		Αναμενόμενη συχνότητα	13,5	8,5	22,0	
		Ποσοστό	40,9%	59,1%	100,0%	
		Σύνολο	6,6%	9,5%	16,1%	
		ΤΙΜΗ (χ2)		4,600		
		ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,032		

Τέλος, οι απόφοιτοι από ιδρύματα της Τριτοβάθμιας **Εκπαίδευσης** φαίνεται πως συμβάλλουν σε μεγαλύτερο βαθμό σε διάφορες δραστηριότητες για το άλσος, σε σχέση με αυτούς που έχουν αποφοιτήσει μόνο από την Δευτεροβάθμια, αφού το 58,1% της πρώτης ομάδας συμφωνεί με την άποψη αυτή, έναντι του 37,5% της δεύτερης (βλ. πίνακα 3.2.13).

⁶ Η κατηγορία των ιδιωτικών υπαλλήλων, των συνταξιούχων, των επιχειρηματιών και των ανέργων, δεν συμπεριλήφθηκε στην ανάλυση, αφού σε άνω των 25,0% των περιπτώσεων οι αναμενόμενες τιμές ήταν κάτω του 5 «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.2.13: Εάν η απόφαση για συμβολή σε δραστηριότητες που πραγματοποιούνται για το «Άλσος Αιγάλεω» είναι ανεξάρτητη από την μόρφωση των πολιτών

→ Μεταβλητή			ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Δημογραφικά χ-κα					
Μόρφωση ⁷	Γυμνάσιο/ Λύκειο	Συχνότητα	80	48	128
		Αναμενόμενη συχνότητα	74,9	53,1	128,0
		Ποσοστό	62,5%	37,5%	100,0%
		Σύνολο	50,3%	30,2%	80,5%
	ΑΕΙ / ΤΕΙ	Συχνότητα	13	18	31
		Αναμενόμενη συχνότητα	18,1	12,9	31,0
		Ποσοστό	41,9%	58,1%	100,0%
		Σύνολο	8,2%	11,3%	19,5%
		ΤΙΜΗ (χ ²)	4,347		
		ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ	0,037		

Πραγματοποιώντας τους ελέγχους για κάθε μια δραστηριότητα ξεχωριστά, προκύπτει ότι η συμμετοχή σε πολιτιστικές δραστηριότητες εξαρτάται σε επίπεδο σημαντικότητας $p = 0,000$, $p < 0.05$ από την οικογενειακή κατάσταση των πολιτών, η συμμετοχή σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες εξαρτάται σε επίπεδο σημαντικότητας $p = 0,041$, $p < 0.05$ από την επαγγελματική κατάσταση των πολιτών ενώ σε ότι αφορά την επιρροή της μόρφωσης ο έλεγχος δεν έδειξε κάποια εξάρτηση για συγκεκριμένη δραστηριότητα που να είναι στατιστικά σημαντική.

⁷ Η κατηγορία των ερωτώμενων με Μεταπτυχιακό/διδακτορικό δίπλωμα δεν συμπεριλήφθηκε στην ανάλυση, αφού σε άνω των 25,0% των περιπτώσεων οι αναμενόμενες τιμές ήταν κάτω του 5.

Πίνακας 3.2.14: Εάν η απόφαση για συμβολή σε πολιτιστικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται για το «Άλσος Αιγάλεω» είναι ανεξάρτητη από την οικογενειακή κατάσταση των πολιτών

→ Μεταβλητή		OXI	NAI	ΣΥΝΟΛΟ	
↓ Δημογραφικά χ-κά					
Οικογ. Κατάσταση	Ανύπαντρος	Συχνότητα	49	2	51
		Αναμενόμενη συχνότητα	43,0	8,0	51,0
		Ποσοστό	96,1%	3,9%	100,0%
		Σύνολο	70,0%	2,9%	72,9%
	Έγγαμος	Συχνότητα	10	9	19
		Αναμενόμενη συχνότητα	16,0	3,0	19,0
		Ποσοστό	52,6%	47,4%	100,0%
		Σύνολο	14,3%	12,9%	27,1%
ΤΙΜΗ (χ2)		19,728			
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,000			

Αναλυτικότερα, παρόλο που οι απαντήσεις των ερωτώμενων σχετικά με το αν έχουν συμμετάσχει σε πολιτιστικές δραστηριότητες, όπως ήδη αναφέρθηκε στην αρχή της ανάλυσης είναι κατά μέσο όρο κοντά στην ουδέτερη θέση, οι πολίτες που έχουν δημιουργήσει ήδη την δικιά τους οικογένεια συμφωνούν με την άποψη αυτή με ποσοστό 47,4%, ενώ για τους άγαμους οι θετική στάση αντιπροσωπεύει μόλις το 3,9% του συνόλου (βλ. πίνακα 3.2.14).

Τέλος, οι δημόσιοι υπάλληλοι φαίνεται πως συμβάλλουν/ συνέβαλλαν για το άλσος μέσω διαφόρων περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από τους μαθητές/φοιτητές και τις υπόλοιπες επαγγελματικές κατηγορίες, αφού το 61,5% του συνόλου της ομάδας αυτής συμφωνεί με τη συγκεκριμένη άποψη, έναντι του 30,2% της δεύτερης (βλ. πίνακα 3.2.15).

Πίνακας 3.2.15: Εάν η απόφαση για συμβολή σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται για το «Άλσος Αιγάλεω» είναι ανεξάρτητη από την επαγγελματική κατάσταση των πολιτών

→ Μεταβλητή			ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ	
↓ Δημογραφικά χ-κά						
Επαγγ. Κατάσταση	Μαθητής/	Συχνότητα	30	13	43	
		Αναμενόμενη συχνότητα	26,9	16,1	43,0	
		Ποσοστό	69,8%	30,2%	100,0%	
	Φοιτητής	Σύνολο	53,6%	23,2%	76,8%	
		Δημόσιος	Συχνότητα	5	8	13
			Αναμενόμενη συχνότητα	8,1	4,9	13,0
	Υπάλληλος	Ποσοστό	38,5%	61,5%	100,0%	
		Σύνολο	8,9%	14,3%	23,2%	
		ΤΙΜΗ (χ2)		4,174		
	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,041			

**ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΤΟΥ «ΑΛΣΟΥΣ
ΑΙΓΑΛΕΩ» ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΑΥΤΟ**

Οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν ήταν οι εξής: εάν υπάρχει ή δεν υπάρχει ανεξαρτησία μεταξύ της συχνότητας επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» και της άποψης για τον βαθμό στον οποίο αυτό είναι εύκολα προσβάσιμο (H_0, H_1), όπως και της απόφασης για επίσκεψή του για αθλητισμό (H_0, H_2). Επίσης, εάν υπάρχει ή δεν υπάρχει ανεξαρτησία μεταξύ της συχνότητας επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» ανά μέρα της εβδομάδας και των δραστηριοτήτων (φυσικές ή μη) που προτιμούν να πραγματοποιούν οι πολίτες σε αυτό (H_0, H_3). Ακόμη εάν υπάρχει ή όχι ανεξαρτησία μεταξύ της συχνότητας επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» και της άποψης το ότι αυτό χρειάζεται καλύτερο καθαρισμό (H_0, H_4), όπως και του βαθμού στον οποίο οι πολίτες συμβάλλουν σε αυτό μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων (H_0, H_5). Τέλος εξετάστηκε εάν υπάρχει ανεξαρτησία ή όχι μεταξύ της συχνότητας επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» και των απόψεων σχετικά με τους τρόπους που αυτό θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό (H_0, H_6).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που προκύπτουν, η υπόθεση **H1**, γίνεται αποδεκτή. Αυτό σημαίνει ότι η άποψη ενός πολίτη σχετικά με τον βαθμό στο οποίο το άλσος είναι προσβάσιμο εξαρτάται από το αν αυτός το επισκέπτεται συχνά, χωρίς φυσικά να αποκλείεται να ισχύει και το αντίστροφο πως δηλαδή η συχνότητα της επίσκεψης εξαρτάται από το αν το θεωρεί προσβάσιμο. Κάτι τέτοιο φαίνεται να αντιπροσωπεύει την πραγματικότητα, αφού υπάρχει μόλις 2,0% πιθανότητα να οφείλεται σε τυχαίους παράγοντες. Συγκεκριμένα, το 61,5% του συνόλου των πολιτών που δηλώνουν ότι επισκέπτονται το άλσος συχνά, συμφωνούν με το ότι αυτό είναι εύκολα προσβάσιμο και μόλις το 38,5% διαφωνεί. Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτούς που πραγματοποιούν σπάνια επισκέψεις είναι 30,2% και 69,8% (βλ. πίνακα 3.2.16).

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του
Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.2.16: Εάν η άποψη για το ότι το «Άλσος Αιγάλεω» είναι εύκολα προσβάσιμο είναι ανεξάρτητη από τη συχνότητα επίσκεψής του

►Μεταβλητή		ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Συχνή επίσκεψη	Όχι Συχνότητα	30	13	43
	Αναμενόμενη συχνότητα	26,9	16,1	43,0
	Ποσοστό	69,8%	30,2%	100,0%
	Σύνολο	53,6%	23,2%	76,8%
	Ναι Συχνότητα	5	8	13
	Αναμενόμενη συχνότητα	8,1	4,9	13,0
	Ποσοστό	38,5%	61,5%	100,0%
	Σύνολο	8,9%	14,3%	23,2%
	ΤΙΜΗ (χ²)	9,256		
	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ	0,002		

Από την άλλη, με βάση τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στον πίνακα 3.2.17, η υπόθεση **H2**, είναι αληθινή που σημαίνει ότι **η απόφαση για επίσκεψη του άλσους για αθλητισμό εξαρτάται από το αν οι επισκέψεις σε αυτό είναι τακτικές**. Κάτι τέτοιο αποδεικνύεται και από την πολύ μικρή πιθανότητα το αποτέλεσμα να είναι λάθος ($p = 0.018$, $p < 0.05$).

Αναλυτικότερα τα άτομα που δεν επισκέπτονται το «Άλσος Αιγάλεω» συχνά τις λίγες φορές που πραγματοποιούν κάτι τέτοιο, το κάνουν σχεδόν αποκλειστικά για να αθλούνται, αφού το 53,4% συμφωνεί με την άποψη αυτή. Από την άλλη αυτοί που πραγματοποιούν τακτικές επισκέψεις συμφωνούν μόνο κατά 34,3% με κάτι τέτοιο, αποτέλεσμα που ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι οι τελευταίοι, ασχολούνται και με άλλες δραστηριότητες.

Πίνακας 3.2.17: Εάν η άποψη για το ότι το «Άλσος Αιγάλεω» είναι εύκολα προσβάσιμο είναι ανεξάρτητη από την απόφαση για την επίσκεψη του για αθλητισμό (συχνότητες και ποσοστά)

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

→ Μεταβλητή OXI ΝΑΙ ΣΥΝΟΛΟ					
↓					
Συχνή επίσκεψη					
Όχι	Συχνότητα	27	31	58	
	Αναμενόμενη συχνότητα	34,1	23,9	58,0	
	Ποσοστό	46,6%	53,4%	100,0%	
	Σύνολο	16,9%	19,4%	36,3%	
Ναι	Συχνότητα	67	35	102	
	Αναμενόμενη συχνότητα	59,9	42,1	102,0	
	Ποσοστό	65,7%	34,3%	100,0%	
	Σύνολο	41,9%	21,9%	63,8%	
ΤΙΜΗ (χ²)		5,586			
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,018			

Στη συνέχεια σε ότι αφορά την υπόθεση **H3** με βάση τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες, αυτή γίνεται επίσης αποδεκτή, που σημαίνει ότι **οι λόγοι (δραστηριότητες) για τους οποίους οι πολίτες επισκέπτονται το «Άλσος Αιγάλεω», εξαρτώνται από τη συχνότητα επίσκεψής του κατά τη διάρκεια της εβδομάδας (εκτός της ημέρας Κυριακής).**

Αναλυτικότερα, οι πολίτες που δηλώνουν ότι επισκέπτονται το «Άλσος Αιγάλεω» πολύ συχνά από την **Δευτέρα έως και την Πέμπτη**, ουσιαστικά φαίνεται πως απλά παίρνουν από αυτό για να **μειώσουν την διαδρομή** που πραγματοποιούν στις ημέρες αυτές.

Έτσι ενώ το 22,2% αυτών που κάνουν συχνές επισκέψεις την Δευτέρα υποστηρίζει τη συγκεκριμένη άποψη, μόλις το 5,6% που ποτέ δεν πηγαίνει την ημέρα αυτή στο άλσος συμφωνεί με αυτή (βλ. πίνακα 3.2.18).

Πίνακας 3.2.18: Εάν το γεγονός ότι ο πολίτης επισκέπτεται το «Άλσος Αιγάλεω» συχνά την Δευτέρα εξαρτάται από το γεγονός ότι περνάει από αυτό για να μειώσει την διαδρομή που πραγματοποιεί

►Μεταβλητή		ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Συχνή επίσκεψη				
Δευτέρα	Όχι Συχνότητα	134	8	142
	Αναμενόμενη συχνότητα	131,4	10,7	142,0
	Ποσοστό	94,4%	5,6%	100,0%
	Σύνολο	83,8%	5,0%	88,8%
	Ναι Συχνότητα	14	4	18
	Αναμενόμενη συχνότητα	16,7	1,4	18,0
	Ποσοστό	77,8%	22,2%	100,0%
	Σύνολο	8,8%	2,5%	11,3%
ΤΙΜΗ (χ²)		6,336		
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,012		

Παρόμοια είναι και τα αποτελέσματα για την Τρίτη, όπου το 30,4% που πραγματοποιεί επισκέψεις σε αυτή την ημέρα, απλά περνάει από το άλσος για γρηγορότερη διαδρομή, έναντι του 3,6% αυτών που δεν το επισκέπτεσαι τη συγκεκριμένη ημέρα (βλ. πίνακα 3.2.19).

Πίνακας 3.2.19: Εάν το γεγονός ότι ο πολίτης επισκέπτεται το «Άλσος Αιγάλεω» συχνά την Τρίτη εξαρτάται από το γεγονός ότι περνάει από αυτό για να μειώσει την διαδρομή που πραγματοποιεί

►Μεταβλητή		ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Συχνή επίσκεψη				
Τρίτη	Όχι Συχνότητα	132	5	137
	Αναμενόμενη συχνότητα	126,7	10,3	137,0
	Ποσοστό	96,4%	3,6%	100,0%
	Σύνολο	82,5%	3,1%	85,6%
	Ναι Συχνότητα	16	7	23
	Αναμενόμενη συχνότητα	21,3	1,7	23,0
	Ποσοστό	69,6%	30,4%	100,0%
	Σύνολο	10,0%	4,4%	14,4%
ΤΙΜΗ (χ²)		20,336		
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,000		

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Τα αντίστοιχα ποσοστά για την Τετάρτη είναι 20,8% και 5,1%, ενώ για την Πέμπτη 17,2% και 5,3% (βλ. πίνακα 3.2.20 – 3.2.21).

Πίνακας 3.2.20: Εάν το γεγονός ότι ο πολίτης επισκέπτεται το «Άλσος Αιγάλεω» συχνά την Τετάρτη εξαρτάται από το γεγονός ότι περνάει από αυτό για να μειώσει την διαδρομή που πραγματοποιεί

► Μεταβλητή		OXI	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Συχνή επίσκεψη				
Τετάρτη	Όχι Συχνότητα	129	7	136
	Αναμενόμενη συχνότητα	125,8	10,2	136,0
	Ποσοστό	94,9%	5,1%	100,0%
	Σύνολο	80,6%	4,4%	85,0%
	Ναι Συχνότητα	19	5	24
	Αναμενόμενη συχνότητα	22,2	1,8	24,0
	Ποσοστό	79,2%	20,8%	100,0%
	Σύνολο	11,9%	3,1%	15,0%
ΤΙΜΗ (χ²)		7,235		
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,007		

Πίνακας 3.2.21: Εάν το γεγονός ότι ο πολίτης επισκέπτεται το «Άλσος Αιγάλεω» συχνά την Πέμπτη εξαρτάται από το γεγονός ότι περνάει από αυτό για να μειώσει την διαδρομή που πραγματοποιεί

► Μεταβλητή		OXI	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Συχνή επίσκεψη				
Πέμπτη	Όχι Συχνότητα	124	7	131
	Αναμενόμενη συχνότητα	121,2	9,8	131,0
	Ποσοστό	94,7%	5,3%	100,0%
	Σύνολο	77,5%	4,4%	81,9%
	Ναι Συχνότητα	24	5	29
	Αναμενόμενη συχνότητα	26,8	2,2	29,0
	Ποσοστό	82,8%	17,2%	100,0%
	Σύνολο	15,0%	3,1%	18,1%
ΤΙΜΗ (χ²)		7,235		
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,007		

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Από την άλλη, τα άτομα που επισκέπτονται το άλσος την **Πέμπτη**, πραγματοποιούν κάτι τέτοιο **εκτός του για να μειώνουν τη διαδρομή τους, επιπλέον και για να αθλούνται**, αφού το 62,1% του συνόλου αυτής της ομάδας συμφωνεί με την άποψη αυτή, έναντι του 34,4% της αντίθετης ομάδας (βλ. πίνακα 3.2.22).

Πίνακας 3.2.22: Εάν το γεγονός ότι ο πολίτης επισκέπτεται το «Άλσος Αιγάλεω» συχνά την Πέμπτη εξαρτάται από το γεγονός ότι πραγματοποιεί κάτι τέτοιο για να αθλείται

► Μεταβλητή		ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓				
Συχνή επίσκεψη				
Πέμπτη	Όχι Συχνότητα	86	45	131
	Αναμενόμενη συχνότητα	79,4	51,6	131,0
	Ποσοστό	65,6%	34,4%	100,0%
	Σύνολο	53,8%	28,1%	81,9%
	Ναι Συχνότητα	11	18	29
	Αναμενόμενη συχνότητα	17,6	11,4	29,0
	Ποσοστό	37,9%	62,1%	100,0%
	Σύνολο	6,9%	11,3%	18,1%
	ΤΙΜΗ (χ^2)	7,342		
	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ	0,006		

Τέλος, η συγκεκριμένη κατηγορία ανθρώπων σχεδόν ποτέ δεν πηγαίνει την ημέρα αυτή για να βρεθεί πιο κοντά στην φύση, αφού το 96,6% διαφωνεί απόλυτα με κάτι τέτοιο (βλ. πίνακα 3.2.23).

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.2.23: Εάν το γεγονός ότι ο πολίτης επισκέπτεται το «Άλσος Αιγάλεω» συχνά την Πέμπτη εξαρτάται από το γεγονός ότι πραγματοποιεί κάτι τέτοιο να βρεθεί πιο κοντά στη φύση

► Μεταβλητή		ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Συχνή επίσκεψη				
Πέμπτη	Όχι Συχνότητα	106	25	131
	Αναμενόμενη συχνότητα	109,7	21,3	131,0
	Ποσοστό	80,9%	19,1%	100,0%
	Σύνολο	66,3%	15,6%	81,9%
	Ναι Συχνότητα	28	1	29
	Αναμενόμενη συχνότητα	24,3	4,7	29,0
	Ποσοστό	96,6%	3,4%	100,0%
	Σύνολο	17,5%	,6%	18,1%
ΤΙΜΗ (χ2)		4,265		
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,039		

Παρόλο που οι ερωτώμενοι δηλώνουν ότι **επισκέπτονται το άλσος για λόγους αναψυχής** σχετικά σπάνια, με την άποψη αυτή συμφωνούν σε μεγαλύτερο βαθμό **αυτοί που πραγματοποιούν επισκέψεις την Παρασκευή**. Κάτι τέτοιο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι η ομάδα αυτή υποστηρίζει τη συγκεκριμένη άποψη με ποσοστό 26,7%, έναντι του 14,0% αυτών που δεν πηγαίνουν την ημέρα αυτή (βλ. πίνακα 3.2.24).

Πίνακας 3.2.24: Εάν το γεγονός ότι ο πολίτης επισκέπτεται το «Άλσος Αιγάλεω» συχνά την Παρασκευή εξαρτάται από το γεγονός ότι πραγματοποιεί κάτι τέτοιο για λόγους αναψυχής

► Μεταβλητή		ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Συχνή επίσκεψη				
Παρασκευή	Όχι Συχνότητα	86	14	100
	Αναμενόμενη συχνότητα	81,3	18,8	100,0
	Ποσοστό	86,0%	14,0%	100,0%
	Σύνολο	53,8%	8,8%	62,5%
	Ναι Συχνότητα	44	16	60
	Αναμενόμενη συχνότητα	48,8	11,3	60,0
	Ποσοστό	73,3%	26,7%	100,0%
	Σύνολο	27,5%	10,0%	37,5%
ΤΙΜΗ (χ2)		3,949		
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,047		

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Τέλος, το 68,2% αυτών που επισκέπτονται το άλσος το **Σάββατο**, πραγματοποιούν κάτι τέτοιο απλά **για να κάνουν βόλτα** σε αυτό, ενώ οι πολίτες που δεν πηγαίνουν συχνά την ημέρα αυτή συμφωνούν με αυτό κατά 52,0% (βλ. πίνακα 3.2.25).

Πίνακας 3.2.25: Εάν το γεγονός ότι ο πολίτης επισκέπτεται το «Άλσος Αιγάλεω» συχνά το Σάββατο εξαρτάται από το γεγονός ότι πραγματοποιεί κάτι τέτοιο για να κάνει βόλτα

► Μεταβλητή		ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Συχνή επίσκεψη	Σάββατο			
	Όχι Συχνότητα	24	26	50
	Αναμενόμενη συχνότητα	18,4	31,6	50,0
	Ποσοστό	48,0%	52,0%	100,0%
	Σύνολο	15,0%	16,3%	31,3%
	Ναι Συχνότητα	35	75	110
	Αναμενόμενη συχνότητα	40,6	69,4	110,0
	Ποσοστό	31,8%	68,2%	100,0%
	Σύνολο	21,9%	46,9%	68,8%
	ΤΙΜΗ (χ^2)	3,867		
	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ	0,049		

Όπως φαίνεται και στον πίνακα 3.2.26, η υπόθεση **H4** είναι επίσης αληθινή, που σημαίνει ότι **υπάρχει εξάρτηση μεταξύ της συχνότητας επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» και της άποψης για το ότι αυτό χρειάζεται καλύτερο καθαρισμό.**

Αναλυτικότερα, αθροιστικά το 77,0% των πολιτών που επισκέπτονται συχνά το άλσος ίσως επειδή γνωρίζουν καλύτερα το ποιες είναι οι ανάγκες του, συμφωνούν με το ότι για να βελτιωθεί αυτό χρειάζεται καλύτερο καθαρισμό, έναντι του 59,9% αυτών που δεν κάνουν επισκέψεις. Η σχέση αυτή αποδεικνύεται και από την πολύ μικρή πιθανότητα το αποτέλεσμα να είναι λανθασμένο ($p = 0.005$, $p < 0.05$).

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.2.26: Εάν η άποψη ενός πολίτη για το ότι το «Άλσος Αιγάλεω» χρειάζεται καλύτερο καθαρισμό εξαρτάται από το γεγονός ότι το επισκέπτεται συχνά

►Μεταβλητή		ΚΑΘΟΛΟ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	ΣΥΝΟΛΟ
↓		Υ					
Συχνή επίσκεψη	Όχι Συχνότητα	4	1	15	16	18	54
	Αναμενόμενη	1,4	3,5	10,2	17,2	21,7	54,0
	συχνότητα						
	Ποσοστό	7,4%	1,9%	27,8%	29,6%	33,3%	100,0%
	Σύνολο	2,6%	,6%	9,7%	10,4%	11,7%	35,1%
	Συχνότητα	0	9	14	33	44	100
	Ναι Αναμενόμενη	2,6	6,5	18,8	31,8	40,3	100,0
	συχνότητα						
	Ποσοστό	0,0%	9,0%	14,0%	33,0%	44,0%	100,0%
	Σύνολο	0,0%	5,8%	9,1%	21,4%	28,6%	64,9%
ΤΙΜΗ (χ²)		14,817					
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,005					

Επιπλέον, όπως φαίνεται και στον πίνακα 3.2.27, η υπόθεση **H5** γίνεται επίσης αποδεκτή, που σημαίνει ότι **υπάρχει εξάρτηση μεταξύ της απόφαση για συμβολή στο «Άλσος Αιγάλεω» μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων και της συχνότητας επίσκεψής του**, αφού η πιθανότητα κάτι τέτοιο να μην αντιπροσωπεύει την πραγματικότητα είναι μικρή ($p = 0.005$, $p < 0.05$). Έτσι, ενώ το 48,0% αυτών που επισκέπτονται το άλσος δηλώνει ότι έχει συμβάλλει με κάποιες δραστηριότητες, μόλις το 29,3% αυτών που δεν πραγματοποιούν συχνά επισκέψεις υποστηρίζει την άποψη αυτή.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.2.27: Εάν η απόφαση για συμβολή στο «Άλσος Αιγάλεω» μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων είναι ανεξάρτητη από τη συχνότητα επίσκεψής του

►Μεταβλητή		ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Συχνή επίσκεψη				
	Όχι Συχνότητα	41	17	58
	Αναμενόμενη συχνότητα	34,1	23,9	58,0
	Ποσοστό	70,7%	29,3%	100,0%
	Σύνολο	25,6%	10,6%	36,3%
	Ναι Συχνότητα	53	49	102
	Αναμενόμενη συχνότητα	59,9	42,1	102,0
	Ποσοστό	52,0%	48,0%	100,0%
	Σύνολο	33,1%	30,6%	63,8%
	ΤΙΜΗ (χ²)	5,352		
	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ	0,021		

Τέλος η υπόθεση **H5** γίνεται επίσης αποδεκτή, που σημαίνει ότι **η άποψη για το τι χρειάζεται το «Άλσος Αιγάλεω» έτσι ώστε να γίνει πιο οικολογικό, εξαρτάται από το αν ένας πολίτης το επισκέπτεται συχνά.**

Έτσι οι πολίτες που επισκέπτονται πολύ συχνά το άλσος συμφωνούν με ποσοστό 90,2% ότι αυτό **χρειάζεται κάδους ανακύκλωσης** και με ποσοστό 86,3% ότι το ζητούμενο είναι να **υπάρχουν κάδοι απορριμμάτων**. Τα αντίστοιχα ποσοστά συμφωνίας για αυτούς που δεν επισκέπτονται το άλσος είναι 72,4% και 74,1%. Η εξάρτηση μεταξύ των μεταβλητών αποδεικνύεται από τις μικρές πιθανότητες οι σχέσεις να μην είναι αληθινές (βλ. πίνακα 3.2.28 και πίνακα 3.2.29).

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.2.28: Εάν η άποψη για το ότι για να είναι το «Άλσος Αιγάλεω» πιο οικολογικό χρειάζονται περισσότεροι κάδοι ανακύκλωσης, εξαρτάται από το αν ένας πολίτης το επισκέπτεται συχνά

►Μεταβλητή		ΚΑΘΟΛΟΓ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Συχνή επίσκεψη							
Όχι	Συχνότητα	2	4	10	25	17	58
	Αναμενόμενη	,7	2,2	6,5	27,6	21,0	58,0
	συχνότητα						
	Ποσοστό	3,4%	6,9%	17,2%	43,1%	29,3%	100,0%
	Σύνολο	1,3%	2,5%	6,3%	15,6%	10,6%	36,3%
Ναι	Συχνότητα	0	2	8	51	41	102
	Αναμενόμενη	1,3	3,8	11,5	48,5	37,0	102,0
	συχνότητα						
	Ποσοστό	,0%	2,0%	7,8%	50,0%	40,2%	100,0%
	Σύνολο	,0%	1,3%	5,0%	31,9%	25,6%	63,8%
ΤΙΜΗ (χ²)		10,401					
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,034					

Πίνακας 3.2.29: Εάν η άποψη για το ότι για να είναι το «Άλσος Αιγάλεω» πιο οικολογικό χρειάζονται περισσότεροι κάδοι απορριμμάτων, εξαρτάται από το αν ένας πολίτης το επισκέπτεται συχνά

►Μεταβλητή		ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	ΣΥΝΟΛΟ
↓ Συχνή επίσκεψη						
Όχι	Συχνότητα	2	13	29	14	58
	Αναμενόμενη	1,5	9,1	25,0	22,5	58,0
	συχνότητα					
	Ποσοστό	3,4%	22,5%	50,0%	24,1%	100,0%
	Σύνολο	1,3%	8,1%	18,1%	8,8%	36,3%
Ναι	Συχνότητα	2	12	40	48	102
	Αναμενόμενη	2,6	15,9	44,0	39,5	102,0
	συχνότητα					
	Ποσοστό	2,0%	11,8%	39,2%	47,1%	100,0%
	Σύνολο	1,3%	7,5%	25,0%	30,0%	63,8%
ΤΙΜΗ (χ²)		9,021				
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,029				

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Τέλος, τα άτομα που επισκέπτονται πολύ συχνά το άλσος συμφωνούν με αθροιστικό ποσοστό 76,2% ότι η μόνη λύση για αν γίνει το άλσος πιο οικολογικό η πολιτεία να επενδύσει στην περιβαλλοντική εκπαίδευση των πολιτών, έναντι του 51,7% αυτών που δεν το επισκέπτονται. Το αποτέλεσμα είναι σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας ($p = 0.030$, $p < 0.05$) (βλ. πίνακα 3.2.30).

Πίνακας 3.2.30: Εάν η άποψη για το ότι για να είναι το «Άλσος Αιγάλεω» πιο οικολογικό είναι αναγκαία η περιβαλλοντική εκπαίδευση των πολιτών, εξαρτάται από το αν ένας πολίτης το επισκέπτεται συχνά

Μεταβλητή		ΚΑΘΟΛΟ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	ΣΥΝΟΛΟ
Συχνή επίσκεψη							
Όχι	Συχνότητα	3	8	17	13	17	58
	Αναμενόμενη συχνότητα	1,8	5,5	11,7	19,3	19,7	58,0
	Ποσοστό	5,2%	13,8%	29,3%	22,4%	29,3%	100,0%
	Σύνολο	1,9%	5,0%	10,7%	8,2%	10,7%	36,5%
	Συχνότητα	2	7	15	40	37	101
Ναι	Αναμενόμενη συχνότητα	3,2	9,5	20,3	33,7	34,3	101,0
	Ποσοστό	2,0%	6,9%	14,9%	39,6%	36,6%	100,0%
	Σύνολο	1,3%	4,4%	9,4%	25,2%	23,3%	63,5%
ΤΙΜΗ (χ^2)		10,708					
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,030					

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΑΠΟΨΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΟΤΙ ΤΟ «ΑΛΣΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ» ΑΞΙΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΣΩΣΤΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΨΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΟΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΣΥΜΒΟΛΗ ΜΕΣΩ ΚΑΠΟΙΑΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν ήταν οι εξής: εάν υπάρχει ή δεν υπάρχει ανεξαρτησία μεταξύ της άποψης για το ότι το «Άλσος Αιγάλεω» αξιοποιείται σωστά και της άποψης για το ότι χρειάζονται βελτιώσεις (H_0, H_1), όπως και της απόφασης για συμβολή σε διάφορες δραστηριότητες που γίνονται για αυτό (H_0, H_2).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης ανεξαρτησίας χ^2 , η υπόθεση **H1**, σε επίπεδο σημαντικότητας $p = 0.000$, $p < 0.05$, γίνεται αποδεκτή. Αυτό σημαίνει ότι η άποψη για το ότι το άλσος χρειάζεται βελτιώσεις έτσι ώστε να εξυπηρετεί καλύτερα τη ζωή των επισκεπτών, εξαρτάται από το αν οι πολίτες πιστεύουν ότι αυτό είναι σωστά αξιοποιημένο και ικανοποιεί τις ανάγκες τους. Πράγματι, τα άτομα που πιστεύουν ότι το άλσος δεν ικανοποιεί τις ανάγκες των επισκεπτών, συμφωνούν στο σύνολό τους ότι αυτό χρειάζεται βελτιώσεις. Το ποσοστό συμφωνίας από την άλλη, για αυτούς που δεν έχουν την ίδια άποψη και δηλώνουν ότι το άλσος αξιοποιείται πολύ σωστά αντιστοιχεί στο 88,5% (βλ. πίνακα 3.2.31).

Πίνακας 3.2.31: Εάν η απόφαση για συμβολή στο «Άλσος Αιγάλεω» μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων είναι ανεξάρτητη από τη συχνότητα επίσκεψής του

→ Μεταβλητή ↓ Σωστή αξιοποίηση		ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
Όχι	Συχνότητα	0	108	108
	Αναμενόμενη συχνότητα	4,1	104,0	108,0
	Ποσοστό	,0%	100,0%	100,0%
	Σύνολο	,0%	67,5%	67,5%
Ναι	Συχνότητα	6	46	52
	Αναμενόμενη συχνότητα	2,0	50,1	52,0
	Ποσοστό	11,5%	88,5%	100,0%
	Σύνολο	3,8%	28,8%	32,5%
ΤΙΜΗ (χ^2)		12,947		
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ		0,000		

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Τέλος σύμφωνα με τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 , η υπόθεση **H2**, απορρίπτεται και γίνεται αποδεκτή η αντίστοιχη μηδενική υπόθεση, που σημαίνει ότι η άποψη για το ότι το «Άλσος Αιγάλεω» δεν αξιοποιείται αρκετά σωστά για να ικανοποιεί τις ανάγκες των επισκεπτών δεν επηρεάζει την απόφαση των πολιτών για συμβολή σε κάποια δραστηριότητα για αυτό. Κάτι τέτοιο αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι υπάρχει πολύ μεγάλη πιθανότητα το αντίθετο να είναι λάθος $p = 0.062$, $p < 0.05$.

8.3. Συμπεράσματα

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθεί ο βαθμός στον οποίο το «Άλσος Μπαρουτάδικο» συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω.

Σύμφωνα με τα κύρια αποτελέσματα της έρευνας, αρχικά θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Άλσος Αιγιάλεω είναι αρκετά διάσημο, αφού οι πολίτες το επισκέπτονται πάρα πολύ συχνά και ιδιαίτερα το Σαββατοκύριακο, ίσως επειδή στις ημέρες αυτές οι περισσότεροι δεν έχουν πολλές σχολικές ή και εργασιακές υποχρεώσεις. Από τη άλλη, κατά τη διάρκεια της εβδομάδας και ιδιαίτερα από την Δευτέρα έως και την Πέμπτη, οι επισκέψεις των πολιτών δεν γίνονται τόσο πολύ με σκοπό να ξεφύγουν από την καθημερινότητα ή για να πραγματοποιήσουν διάφορες άλλες δραστηριότητες, αλλά το άλσος απλά αποτελεί πέρασμα και μια λύση για γρηγορότερη διαδρομή. Αυτό φαίνεται αρκετά λογικό, αφού οι περισσότεροι άνθρωποι, στις ημέρες αυτές περνάνε από το συγκεκριμένο σημείο για να φθάσουν στον προορισμό τους (π.χ. σχολείο, πανεπιστήμιο, χώρος εργασίας κλπ.) και δεν έχουν το χρόνο για άλλες δραστηριότητες. Όσο η εβδομάδα φθάνει προς το τέλος, το άλσος αρχίζει και αποτελεί όλο και περισσότερο προορισμός για αναψυχή, βόλτα και χαλάρωση. Επιπλέον στην μεγάλη επισκεψιμότητα του άλσους, προφανώς συμβάλλει και η εύκολη πρόσβαση σε αυτό, αφού εξάλλου παρατηρήθηκε ότι τα άτομα που πραγματοποιούν συχνές επισκέψεις, δηλώνουν θετικοί ως προς το θέμα της προσβασιμότητας.

Από την άλλη, ο κύριος σκοπός των επισκέψεων στο «Άλσος Αιγιάλεω», είναι η πραγματοποίηση βόλτας και ιδιαίτερα όταν πρόκειται για το γυναικείο φύλο, αλλά και για τους έγγαμους πολίτες, ενώ αρκετοί είναι και αυτοί που πηγαίνουν στο άλσος για να αθλούνται, με εξαίρεση των πολύ νέων σε ηλικία, αλλά και αυτών που ήδη έχουν δημιουργήσει την δικιά τους οικογένεια. Οι πρώτοι ίσως επειδή λόγω νεαρής ηλικίας ενδιαφέρονται περισσότερο για άλλα, ενώ οι δεύτεροι ίσως λόγω αυξημένων οικογενειακών υποχρεώσεων. Επιπλέον θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι πολίτες που δεν επισκέπτονται πολύ συχνά το άλσος, τις λίγες φορές που πραγματοποιούν κάτι τέτοιο, το κάνουν για να αθλούνται.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

Επιπλέον, λιγότεροι είναι αυτοί που πραγματοποιούν επισκέψεις για να έρθουν πιο κοντά στη φύση ή για να φθάσουν πιο γρήγορα σε κάποιο άλλο προορισμό, καθώς και για αλλαγή τοπίου, για απόλαυση καθαρού αέρα, για αναψυχή και παρατήρηση αξιοθέατων. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι τελευταίες τέσσερις δραστηριότητες εκφράζουν περισσότερο τους έγγαμους, παρά τους ανύπαντρους πολίτες.

Από την άλλη οι περισσότεροι άνθρωποι, που επισκέπτονται το άλσος για αθλητισμό παίζουν σε αυτό ποδόσφαιρο, μπάσκετ, τένις κλπ. ή και απλά πηγαίνουν για τρέξιμο, ενώ ελάχιστοι είναι αυτοί που πηγαίνουν για ποδηλασία, ορειβασία ή και skating.

Δυστυχώς όμως, το «Άλσος Αιγάλεω», φαίνεται πως δεν αξιοποιείται σωστά και επομένως δεν ικανοποιεί εξ ολοκλήρου τις ανάγκες των πολιτών, κρίνοντας από το γεγονός ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες σε αυτή την έρευνα υποστηρίζουν τη συγκεκριμένη άποψη. Η κύρια αιτία για κάτι τέτοιο είναι η το γεγονός ότι οι πολίτες δεν νιώθουν ασφαλείς, ότι το άλσος δεν διατηρείται καθαρό, καθώς επίσης και επειδή δεν υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές. Με μικρότερη σημασία για τους πολίτες είναι το γεγονός ότι δεν υπάρχουν προϋποθέσεις για εκπόνηση διαφόρων δραστηριοτήτων, καθώς και η έλλειψη ενημέρωσης και τακτικής επικοινωνίας από την πλευρά των υπεύθυνων φορέων για διάφορα ζητήματα που αφορούν το άλσος.

Ως αποτέλεσμα λοιπόν της μικρής ικανοποίησης των πολιτών, οι περισσότεροι είναι πεπεισμένοι ότι χρειάζονται πολλές βελτιώσεις που να αφορούν κυρίως την φύλαξη και την καθαριότητα του άλσους, άποψη βέβαια που εκφράζει περισσότερο αυτούς που το επισκέπτονται πολύ συχνά. Επιπλέον αρκετοί είναι και οι πολίτες που πιστεύουν ότι για να βελτιωθεί το άλσος, είναι ανάγκη να υπάρξει μεγαλύτερη φροντίδα από την πλευρά της πολιτείας. Σημαντικό επίσης φαίνεται πως είναι να λυθεί το πρόβλημα με το φωτισμό, να υπάρχει περισσότερο πράσινο, να βελτιωθούν οι αθλητικές εγκαταστάσεις και να υπάρχουν περισσότερες δυνατότητες για διάφορες δραστηριότητες.

Όμως, η άποψη για το ότι το άλσος δεν αξιοποιείται σωστά, δεν φαίνεται να παρακινεί τους πολίτες να συμβάλλουν στην επίλυση των διαφόρων προβλημάτων μέσω της συμμετοχής σε διάφορες δραστηριότητες που γίνονται για αυτό. Αυτό ίσως να σημαίνει ότι οι πολίτες δεν έχουν τη δυνατότητα για αυτό ή απλά δεν νιώθουν υπεύθυνοι για κάτι τέτοιο, πιστεύοντας μάλλον πως αυτοί που πρέπει να ενδιαφερθούν και να συμβάλλουν είναι οι υπεύθυνοι για το «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

άλσος φορείς. Παρόλο αυτά όμως όσοι έχουν συμβάλλει, δηλώνουν ότι έκαναν κάτι τέτοιο μέσω διαφόρων σχολικών δραστηριοτήτων, αποτέλεσμα που φαίνεται να είναι αρκετά λογικό αν αναλογιστεί κανείς ότι οι συμμετέχοντες σε αυτή την έρευνα είναι κατά κύριο λόγο μαθητές ή φοιτητές. Λιγότεροι είναι αυτοί που συνέβαλλαν με αθλητικές, περιβαλλοντικές, πολιτιστικές, πολιτικές και κυρίως οικονομικές δραστηριότητες. Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας όμως παρατηρήθηκαν διαφορές στις απόψεις των πολιτών για το ζήτημα της συμβολής στο άλσος, ανάλογα με την οικογενειακή και την επαγγελματική τους κατάσταση. Έτσι, οι έγγαμοι και οι δημόσιοι υπάλληλοι φαίνεται πως συμβάλλουν σε μεγαλύτερο βαθμό για το άλσος. Οι πρώτοι μέσω διαφόρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων, ενώ οι δεύτεροι μέσω περιβαλλοντικών. Από την άλλη, το επίπεδο της εκπαίδευσης αποτελεί επίσης καθοριστικός παράγοντας, αφού οι πολίτες με υψηλότερη μόρφωση (ΑΕΙ/ΤΕΙ) συμβάλλουν πολύ πιο συχνά από αυτούς που έχουν τελειώσει μόνο το Γυμνάσιο ή το Λύκειο, κάτι που ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι η πρώτη ομάδα έχει περισσότερες γνώσεις και κατανοεί καλύτερα τη μεγάλη σημασία του άλσους, για τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Τέλος όπως ήταν αναμενόμενο τα άτομα που πραγματοποιούν συχνές επισκέψεις στο άλσος συμβάλλουν για αυτό πολύ περισσότερο σε σχέση με τους υπόλοιπους, ίσως επειδή η συγκεκριμένη ομάδα είναι περισσότερο δεμένη συναισθηματικά με το συγκριμένο μέρος και καταλαβαίνει τις ανάγκες του.

Πολύ θετικό είναι το γεγονός ότι επικρατεί η άποψη πως το «Άλσος Αιγάλεω» θα πρέπει να προστατευτεί και να μην καταστραφεί, αποτέλεσμα που αναδεικνύει ότι οι πολίτες ενδιαφέρονται για αυτό. Παρόλο αυτά όμως φαίνεται πως δεν γίνονται οι απαιτούμενες ενέργειες, αφού η πολιτεία και ο δήμος ενδιαφέρονται πολύ λίγο για την εικόνα του άλσους.

Σε ότι αφορά την περιβαλλοντική προσφορά του «Άλσους Αιγάλεω», οι περισσότεροι πολίτες συμφωνούν με το ότι αυτή είναι πολύ σημαντική για ολόκληρη την πόλη. Οι βασικότεροι λόγοι για αυτό είναι, κυρίως το γεγονός ότι το άλσος συμβάλλει στο να βελτιώνεται η περιοχή ως φυσικός παράγοντας, στο να προστατεύονται η χλωρίδα και η πανίδα, και λιγότερο το γεγονός ότι αυτό βελτιώνει την αισθητική και το μικροκλίμα της περιοχής, καθώς και ότι μειώνει τον θόρυβο και την ρύπανση της πόλης.

Τέλος, σύμφωνα με τις απόψεις των πολιτών για γίνει το «Άλσος Αιγάλεω» πιο οικολογικό, δεν είναι τόσο σημαντικό να γίνεται χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να πραγματοποιείται κομποστοποίηση, όσο να υπάρχει καλύτερος καθαρισμός, να φυτεύονται νέα δέντρα και φυτά, αλλά και να τοποθετηθούν περισσότεροι κάδοι απορριμμάτων και «Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ανακύκλωσης, καθώς και να βελτιωθεί η πανίδα. Τέλος, με μεγάλη σημασία για τον οικολογικό χαρακτήρα του άλσους είναι να λειτουργήσει η τεχνητή λίμνη, αλλά και να γίνουν «επενδύσεις» στην περιβαλλοντική εκπαίδευση των πολιτών. Όπως και να έχει πάντως η συχνότητα επίσκεψης του άλσους επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις απόψεις των πολιτών σχετικά με το πώς αυτό μπορεί να γίνει πιο οικολογικό, αφού οι άνθρωποι που το επισκέπτονται συχνά συμφωνούν πολύ περισσότερο με το ότι σε αυτό θα πρέπει να τοποθετηθούν κάδοι απορριμμάτων και ανακύκλωσης, ίσως επειδή παρατηρούν ότι τέτοιο δεν υπάρχουν, καθώς και με το ότι η πολιτεία θα πρέπει να επενδύσει στην περιβαλλοντική εκπαίδευση των πολιτών, κάτι που προφανώς οφείλεται στο γεγονός ότι καθημερινός βλέπουν μη επιτρεπτές συμπεριφορές από τους συμπολίτες τους.

8.4. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

Κωδικοποίηση Μεταβλητών

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Αρ.	ΜΕΤΑΒΑΗΤΕΣ	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΤΑΒΑΗΤΩΝ
1	sex	Φύλο
2	age	Ηλικία
3	fam_st	Οικογενειακή κατάσταση
4	family	Μέγεθος οικογένειας (αριθμός μελών)
5	occ_tion	Επαγγελματική κατάσταση
6	ed_tion	Εκπαιδευτικό επίπεδο
7	income_m	Μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα
8	visit_sw	Αν οι ερωτώμενοι επισκέπτονται συχνά το «Άλσος Αιγάλεω»
9	visit_fr	Συχνότητα επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω»
10	visit_m	Συχνότητα επίσκεψης την Δευτέρα
11	visit_tu	Συχνότητα επίσκεψης την Τρίτη
12	visit_we	Συχνότητα επίσκεψης την Τετάρτη
13	visit_th	Συχνότητα επίσκεψης την Πέμπτη
14	visit_f	Συχνότητα επίσκεψης την Παρασκευή
15	visit_sa	Συχνότητα επίσκεψης το Σάββατο
16	visit_su	Συχνότητα επίσκεψης την Κυριακή
17	access	Προσβασιμότητα
18	act_rel	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για αναψυχή
19	act_chge	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για αλλαγή τοπίου
20	act_v_en	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για να είναι κάποιος πιο κοντά στη φύση
21	act_sp	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για διάφορα αθλήματα
22	act_sing	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για παρατήρηση αξιοθέατων
23	act_c_ox	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για απόλαυση καθαρού αέρα
24	act_wa	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για βόλτα
25	act_fast	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για γρηγορότερη διαδρομή
26	act_else	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» (άλλη δραστηριότητα)
27	sport_r	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για τρέξιμο
28	sport_d	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για διάφορα αθλήματα
29	sport_m	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για ορειβασία
30	sport_b	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για ποδηλασία
31	sport_sk	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για skating
32	sport_el	Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» (άλλη φυσική

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

		<i>δραστηριότητα)</i>
33	needs	<i>Αν το «Άλσος Αιγάλεω» είναι σωστά αξιοποιημένο για να ικανοποιεί τις ανάγκες των επισκεπτών</i>
34	re_infs	<i>Έλλειψη υποδομών</i>
35	re_comu	<i>Έλλειψη τακτικής επικοινωνίας</i>
36	re_info	<i>Έλλειψη ενημέρωσης</i>
37	re_save	<i>Έλλειψη ασφάλειας – φύλαξης</i>
38	re_clean	<i>Έλλειψη καθαριότητας</i>
39	re_act	<i>Αδυναμία εκπόνησης Δραστηριοτήτων</i>
40	re_else	<i>Άλλη αιτία για τη μη σωστή ικανοποίηση του άλσους</i>
41	im_ments	<i>Αν το «Άλσος Αιγάλεω» χρειάζεται βελτιώσεις για να εξυπηρετεί καλύτερα τη ζωή των επισκεπτών</i>
42	im_sinfr	<i>Αθλητικές εγκαταστάσεις</i>
43	im_green	<i>Δεντροφύτευση – περισσότερο πράσινο</i>
44	im_clean	<i>Καλύτερο καθαρισμό</i>
45	im_save	<i>Καλύτερη φύλαξη</i>
46	im_light	<i>Καλύτερο φωτισμό</i>
47	im_accse	<i>Ευκολότερη πρόσβαση</i>
48	im_acts	<i>Περισσότερες δραστηριότητες</i>
49	im_gment	<i>Περισσότερη φροντίδα από την πολιτεία</i>
50	im_else	<i>Άλλες βελτιώσεις</i>
51	con_tion	<i>Αν οι ερωτώμενοι έχουν συμβάλλει με κάποιο τρόπο, σε δραστηριότητες που έχουν πραγματοποιηθεί για το «Άλσος Αιγάλεω»</i>
52	con_env	<i>Περιβαλλοντική δραστηριότητα</i>
53	con_econ	<i>Οικονομική δραστηριότητα</i>
54	con_pol	<i>Πολιτική δραστηριότητα</i>
55	con_cult	<i>Πολιτιστική δραστηριότητα</i>
56	con_scho	<i>Σχολική δραστηριότητα</i>
57	con_spor	<i>Αθλητική δραστηριότητα</i>
58	con_else	<i>Άλλη δραστηριότητα</i>
59	protect	<i>Αν το «Άλσος Αιγάλεω» θα πρέπει να προστατεύεται και να μην καταστραφεί</i>
60	image	<i>Αν η πολιτεία και ο δήμος έχουν ενδιαφερθεί για την εικόνα του «Άλσους Αιγάλεω»</i>
61	nature	<i>Αν η περιβαλλοντική προσφορά του «Άλσους Αιγάλεω» είναι σημαντική για την πόλη</i>

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

62	en_ox	<i>Μειώνει τους αέριους ρύπους</i>
63	en_noise	<i>Μειώνει το θόρυβο της πόλης</i>
64	en_clime	<i>Βελτιώνει το μικροκλίμα της περιοχής</i>
65	en_natur	<i>Βελτιώνεται ο φυσικός παράγοντας της περιοχής</i>
66	en_flpa	<i>Προστατεύεται η χλωρίδα και η πανίδα της περιοχής</i>
70	en_ption	<i>Μειώνει τη ρύπανση της περιοχής</i>
71	en_aest	<i>Αισθητική βελτίωση της περιοχής</i>
72	en_else	<i>Άλλη περιβαλλοντική προσφορά</i>
73	eco_recy	<i>Τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης</i>
74	eco_gab	<i>Τοποθέτηση κάδων απορριμμάτων</i>
75	eco_clea	<i>Καλύτερος καθαρισμός</i>
76	eco_gree	<i>Νέα δεντροφύτευση – νέα είδη φυτών</i>
77	eco_alen	<i>Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας</i>
78	eco_flor	<i>Βελτίωση της πανίδας</i>
79	eco_ened	<i>Περιβαλλοντική εκπαίδευση των πολιτών</i>
80	eco_lake	<i>Λειτουργία της τεχνητής λίμνης</i>
81	eco_burl	<i>Κομποστοποίηση</i>
82	eco_else	<i>Άλλος τρόπος για να γίνει το «Άλσος Αιγάλεω» πιο οικολογικό</i>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

Πίνακες Συχνότητων

Πίνακας 3.1: Φύλο ερωτηθέντων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Άντρας	76	47,5	47,5
Γυναίκα	84	52,5	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.2: Ηλικία ερωτηθέντων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
10 - 20 ετών	92	57,5	57,5
21 – 30 ετών	34	21,3	78,8
31 – 40 ετών	16	10,0	88,8
41 – 50 ετών	1	,6	89,4
51 – 60 ετών	11	6,9	96,3
61 ετών και άνω	6	3,8	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.3: Οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Ανύπανδρος	130	81,3	81,3
Έγγαμος	26	16,3	97,5
Διαζευγμένος -	4	2,5	100,0
Χήρος/α			
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.4: Αριθμός μελών της οικογένειας στην οποία ανήκουν οι ερωτώμενοι

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
1	5	3,1	3,1
2	6	3,8	6,9
3	32	20,0	26,9
4	65	40,6	67,5
5	33	20,6	88,1
6	15	9,4	97,5
7	3	1,9	99,4
8	1	,6	100,0
Σύνολο	160	100,0	

*Σημείωση: Η μεταβλητή έχει ομαδοποιηθεί για την διευκόλυνση της κωδικοποίησης και της ανάλυσης των δεδομένων

Πίνακας 3.5: Επαγγελματική κατάσταση ερωτηθέντων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Άνεργος	4	2,5	2,5
Μαθητής - Φοιτητής	115	71,9	74,4
Δημόσιος Υπάλληλος	22	13,8	88,1
Ιδιωτικός Υπάλληλος	7	4,4	92,5
Επιχειρηματίας	2	1,3	93,8
Συνταξιούχος -	10	6,3	100,0
Οικιακά			
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.6: Εκπαιδευτικό επίπεδο ερωτηθέντων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Γυμνάσιο - Λύκειο	128	80,0	80,0
ΑΕΙ/ΤΕΙ	31	19,4	99,4
Μεταπτυχιακό/ Διδακτορικό	1	,6	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.7: Μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα ερωτηθέντων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
έως 1000 ευρώ	46	28,8	28,8
1001 - 1500 ευρώ	43	26,9	55,6
1501 - 2000 ευρώ	44	27,5	83,1
2001 - 2500 ευρώ	15	9,4	92,5
2501 ευρώ και άνω	12	7,5	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.8: Αριθμός ερωτώμενων που επισκέπτεται συχνά το «Άλσους Αιγάλεω»

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	58	36,3	36,3
Ναι	102	63,8	100,0
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.9: Συχνότητα επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω»

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Μια φορά το χρόνο	10	6,3	9,5
Μια φορά κάθε τρεις μήνες	17	10,6	25,7
Μια φορά το μήνα	22	13,8	46,7
Μια φορά την εβδομάδα	31	19,4	76,2
Πιο συχνά	25	15,6	100,0
Σύνολο	105	65,6	
Χωρίς απάντηση	55	34,4	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.10: Συχνότητα επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» την Δευτέρα

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	142	88,8	88,8
Ναι	18	11,3	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.11: Συχνότητα επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» την Τρίτη

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	137	85,6	85,6
Ναι	23	14,4	100,0
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.12: Συχνότητα επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» την Τετάρτη

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	136	85,0	85,0
Ναι	24	15,0	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.13: Συχνότητα επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» την Πέμπτη

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	131	81,9	81,9
Ναι	29	18,1	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.14: Συχνότητα επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» την Παρασκευή

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	100	62,5	62,5
Ναι	60	37,5	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.15: Συχνότητα επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» την Σάββατο

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	50	31,3	31,3
Ναι	110	68,8	100,0
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.16: Συχνότητα επίσκεψης του «Άλσους Αιγάλεω» την Κυριακή

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	84	52,5	52,5
Ναι	76	47,5	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.17: Ευκολία πρόσβασης στο «Άλσος Αιγάλεω»

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	32	20,0	20,0
Ναι	128	80,0	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.18: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για βόλτα

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	59	36,9	36,9
Ναι	101	63,1	100,0
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.19: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για πραγματοποίηση διαφόρων αθλημάτων και ασκήσεων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	97	60,6	60,6
Ναι	63	39,4	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.20: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για αλλαγή τοπίου

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	122	76,3	76,3
Ναι	38	23,8	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.21: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για απόλαυση καθαρού αέρα

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	125	78,1	78,1
Ναι	35	21,9	100,0
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.22: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για αναψυχή

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	130	81,3	81,3
Ναι	30	18,8	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.23: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για να έρθει κάποιος πιο κοντά στην φύση

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	134	83,8	83,8
Ναι	26	16,3	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.24: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για γρηγορότερη διαδρομή

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	148	92,5	92,5
Ναι	12	7,5	100,0
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.25: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για παρατήρηση αξιοθέατων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	150	93,8	93,8
Ναι	10	6,3	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.26: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για κάποια άλλη δραστηριότητα διαφορετική από τις προαναφερθέντες

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	148	92,5	92,5
Ναι	12	7,5	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.27: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για διάφορα αθλήματα (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, τένις)

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	94	58,8	58,8
Ναι	66	41,3	100,0
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.28: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για τρέξιμο

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	100	62,5	62,5
Ναι	60	37,5	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.29: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για ποδηλασία

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	139	86,9	86,9
Ναι	21	13,1	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.30: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για ορειβασία

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	158	98,8	98,8
Ναι	2	1,3	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.31: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για skating

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	158	98,8	98,8
Ναι	2	1,3	100,0
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.32: Επίσκεψη του «Άλσους Αιγάλεω» για κάποια άλλη φυσική δραστηριότητα διαφορετική από τις προαναφερθέντες

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	104	65,0	65,0
Ναι	56	35,0	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.33: Η άποψη των ερωτώμενων για το αν το «Άλσος Αιγάλεω» αξιοποιείται σωστά

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	108	67,5	67,5
Ναι	52	32,5	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.34: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι στο «Άλσος Αιγάλεω» υπάρχει έλλειψη ασφάλειας

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	11	6,9	10,6
Λίγο	7	4,4	17,3
Μέτρια	21	13,1	37,5
Αρκετά	28	17,5	64,4
Πάρα πολύ	37	23,1	100,0
Σύνολο	104	65,0	
Χωρίς απάντηση	56	35,0	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.35: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι στο «Άλσος Αιγάλεω» υπάρχει έλλειψη καθαριότητας

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	9	5,6	8,6
Λίγο	8	5,0	16,2
Μέτρια	23	14,4	38,1
Αρκετά	36	22,5	72,4
Πάρα πολύ	29	18,1	100,0
Σύνολο	105	65,6	
Χωρίς απάντηση	55	34,4	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.36: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι στο «Άλσος Αιγάλεω» υπάρχει έλλειψη υποδομών

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	9	5,6	8,6
Λίγο	12	7,5	20,0
Μέτρια	20	12,5	39,0
Αρκετά	42	26,3	79,0
Πάρα πολύ	22	13,8	100,0
Σύνολο	105	65,6	
Χωρίς απάντηση	55	34,4	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.37: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι στο «Άλσος Αιγάλεω» δεν υπάρχουν προϋποθέσεις για εκπόνηση διαφόρων δραστηριοτήτων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	13	8,1	12,4
Λίγο	13	8,1	24,8
Μέτρια	27	16,9	50,5
Αρκετά	29	18,1	78,1
Πάρα πολύ	23	14,4	100,0
Σύνολο	105	65,6	
Χωρίς απάντηση	55	34,4	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.38: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι η ενημέρωση για το «Άλσος Αιγάλεω» είναι δεν είναι αρκετή

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	11	6,9	10,5
Λίγο	15	9,4	24,8
Μέτρια	34	21,3	57,1
Αρκετά	28	17,5	83,8
Πάρα πολύ	17	10,6	100,0
Σύνολο	105	65,6	
Χωρίς απάντηση	55	34,4	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.39: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι δεν υπάρχει τακτική επικοινωνία για διάφορα ζητήματα που αφορούν το «Άλσος Αιγάλεω»

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	16	10,0	15,2
Λίγο	13	8,1	27,6
Μέτρια	31	19,4	57,1
Αρκετά	29	18,1	84,8
Πάρα πολύ	16	10,0	100,0
Σύνολο	105	65,6	
Χωρίς απάντηση	55	34,4	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.40: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι η αιτία για την μη αξιοποίηση του «Άλσους Αιγάλεω» είναι διαφορετική από τις προαναφερθέντες

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	12	7,5	11,8
Λίγο	18	11,3	29,4
Μέτρια	38	23,8	66,7
Αρκετά	18	11,3	84,3
Πάρα πολύ	16	10,0	100,0
Σύνολο	102	63,8	
Χωρίς απάντηση	58	36,3	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.41: Η άποψη των ερωτώμενων για το αν το «Άλσος Αιγάλεω» χρειάζεται βελτιώσεις

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	6	3,8	3,8
Ναι	154	96,3	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.42: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι στο «Άλσος Αιγάλεω» θα πρέπει να υπάρχει καλύτερη φύλαξη

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	6	3,8	3,9
Λίγο	6	3,8	7,8
Μέτρια	28	17,5	26,1
Αρκετά	36	22,5	49,7
Πάρα πολύ	77	48,1	100,0
Σύνολο	153	95,6	
Χωρίς απάντηση	7	4,4	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.43: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι οι βελτιώσεις του «Άλσους Αιγάλεω» θα πρέπει να αφορούν την καθαριότητά του

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	4	2,5	2,6
Λίγο	10	6,3	9,1
Μέτρια	29	18,1	27,9
Αρκετά	49	30,6	59,7

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πάρα πολύ	62	38,8	100,0
Σύνολο	154	96,3	
Χωρίς απάντηση	6	3,8	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.44: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι η πολιτεία θα πρέπει να φροντίζει περισσότερο το «Άλσος Αιγάλεω»

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	2	1,3	1,3
Λίγο	10	6,3	7,8
Μέτρια	36	22,5	31,2
Αρκετά	46	28,8	61,0
Πάρα πολύ	60	37,5	100,0
Σύνολο	154	96,3	
Χωρίς απάντηση	6	3,8	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.45: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι στο «Άλσος Αιγάλεω» θα πρέπει να υπάρχει καλύτερο φωτισμό

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	4	2,5	2,6
Λίγο	13	8,1	11,1
Μέτρια	28	17,5	29,4
Αρκετά	46	28,8	59,5
Πάρα πολύ	62	38,8	100,0
Σύνολο	153	95,6	
Χωρίς απάντηση	7	4,4	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.46: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι στο «Άλσος Αιγάλεω» θα πρέπει να υπάρχει περισσότερο πράσινο

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	6	3,8	3,9
Λίγο	19	11,9	16,3
Μέτρια	27	16,9	34,0
Αρκετά	38	23,8	58,8
Πάρα πολύ	63	39,4	100,0
Σύνολο	153	95,6	
Χωρίς απάντηση	7	4,4	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.47: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι στο «Άλσος Αιγάλεω» θα πρέπει να βελτιωθούν οι αθλητικές εγκαταστάσεις

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	6	3,8	3,9
Λίγο	17	10,6	14,9
Μέτρια	30	18,8	34,4
Αρκετά	52	32,5	68,2
Πάρα πολύ	49	30,6	100,0
Σύνολο	154	96,3	
Χωρίς απάντηση	6	3,8	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.48: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι στο «Άλσος Αιγάλεω» θα πρέπει να υπάρχουν περισσότερες δυνατότητες για διάφορες δραστηριότητες

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	1	,6	,7
Λίγο	21	13,1	14,5
Μέτρια	45	28,1	44,1
Αρκετά	37	23,1	68,4
Πάρα πολύ	48	30,0	100,0
Σύνολο	152	95,0	
Χωρίς απάντηση	8	5,0	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.49: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι η πρόσβαση στο «Άλσος Αιγάλεω» θα πρέπει να είναι ευκολότερη

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	20	12,5	13,1
Λίγο	15	9,4	22,9
Μέτρια	33	20,6	44,4
Αρκετά	43	26,9	72,5
Πάρα πολύ	42	26,3	100,0
Σύνολο	153	95,6	
Χωρίς απάντηση	7	4,4	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.50: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύει ότι στο «Άλσος Αιγάλεω» θα πρέπει να γίνουν βελτιώσεις σε άλλους τομείς από αυτούς που ήδη αναφέρθηκαν

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	20	12,5	13,5
Λίγο	26	16,3	31,1
Μέτρια	51	31,9	65,5
Αρκετά	29	18,1	85,1
Πάρα πολύ	22	13,8	100,0
Σύνολο	148	92,5	
Χωρίς απάντηση	12	7,5	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.51: Αριθμός ερωτηθέντων που έχει συμβάλλει σε κάποια δραστηριότητα που πραγματοποιήθηκε για το «Άλσος Αιγάλεω»

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	94	58,8	58,8
Ναι	66	41,3	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.52: Αριθμός ερωτηθέντων που έχει συμβάλλει για το «Άλσος Αιγάλεω» μέσω σχολικών δραστηριοτήτων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	28	17,5	39,4
Ναι	43	26,9	100,0
Σύνολο	71	44,4	
Χωρίς απάντηση	89	55,6	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.53: Αριθμός ερωτηθέντων που έχει συμβάλει για το «Άλσος Αιγάλεω» μέσω αθλητικών δραστηριοτήτων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	37	23,1	52,1
Ναι	34	21,3	100,0
Σύνολο	71	44,4	
Χωρίς απάντηση	89	55,6	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.54: Αριθμός ερωτηθέντων που έχει συμβάλει για το «Άλσος Αιγάλεω» μέσω περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	46	28,8	63,9
Ναι	26	16,3	100,0
Σύνολο	72	45,0	
Χωρίς απάντηση	88	55,0	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.55: Αριθμός ερωτηθέντων που έχει συμβάλει για το «Άλσος Αιγάλεω» μέσω πολιτιστικών δραστηριοτήτων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	60	37,5	84,5
Ναι	11	6,9	100,0
Σύνολο	71	44,4	
Χωρίς απάντηση	89	55,6	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.56: Αριθμός ερωτηθέντων που έχει συμβάλλει για το «Άλσος Αιγάλεω» μέσω πολιτικών δραστηριοτήτων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	67	41,9	94,4
Ναι	4	2,5	100,0
Σύνολο	71	44,4	
Χωρίς απάντηση	89	55,6	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.57: Αριθμός ερωτηθέντων που έχει συμβάλλει για το «Άλσος Αιγάλεω» μέσω οικονομικών δραστηριοτήτων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	70	43,8	98,6
Ναι	1	,6	100,0
Σύνολο	71	44,4	
Χωρίς απάντηση	89	55,6	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.58: Αριθμός ερωτηθέντων που έχει συμβάλλει για το «Άλσος Αιγάλεω» μέσω άλλων δραστηριοτήτων, διαφορετικές από τις προαναφερθέντες

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	60	37,5	84,5
Ναι	11	6,9	100,0
Σύνολο	71	44,4	
Χωρίς απάντηση	89	55,6	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.59: Αριθμός ερωτώμενων που πιστεύει ότι το «Άλσος Αιγάλεω» θα πρέπει να προστατευτεί και να μην καταστραφεί

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	3	1,9	1,9
Ναι	157	98,1	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.60: Η άποψη των ερωτώμενων για το αν η πολιτεία και ο δήμος ενδιαφέρονται για την εικόνα του «Άλσους Αιγάλεω»

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	32	20,0	20,0
Λίγο	68	42,5	62,5
Μέτρια	50	31,3	93,8
Αρκετά	9	5,6	99,4
Πάρα πολύ	1	,6	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.61: Αριθμός ερωτώμενων που πιστεύει ότι η περιβαλλοντική προσφορά του «Άλσους Αιγάλεω» είναι σημαντική για την πόλη

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Όχι	3	1,9	1,9
Ναι	157	98,1	100,0
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.62: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» συμβάλλει στο να βελτιώνεται ο φυσικός παράγοντας της περιοχής

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	3	1,9	1,9
Λίγο	12	7,5	9,7
Μέτρια	27	16,9	27,1
Αρκετά	60	37,5	65,8
Πάρα πολύ	53	33,1	100,0
Σύνολο	155	96,9	
Χωρίς απάντηση	5	3,1	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.63: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» συμβάλλει στο να μειώνονται οι αέριοι ρύποι

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	4	2,5	2,6
Λίγο	14	8,8	11,6
Μέτρια	21	13,1	25,2
Αρκετά	66	41,3	67,7
Πάρα πολύ	50	31,3	100,0
Σύνολο	155	96,9	
Χωρίς απάντηση	5	3,1	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.64: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» συμβάλλει στο να προστατεύονται η χλωρίδα και η πανίδα της περιοχής

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	5	3,1	3,2
Λίγο	14	8,8	12,3
Μέτρια	32	20,0	33,1
Αρκετά	43	26,9	61,0
Πάρα πολύ	60	37,5	100,0
Σύνολο	154	96,3	
Χωρίς απάντηση	6	3,8	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.65: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» συμβάλλει στο να βελτιώνεται η αισθητική της περιοχής

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	5	3,1	3,2
Λίγο	12	7,5	11,0
Μέτρια	29	18,1	29,7
Αρκετά	55	34,4	65,2
Πάρα πολύ	54	33,8	100,0
Σύνολο	155	96,9	
Χωρίς απάντηση	5	3,1	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.66: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» συμβάλλει στο να βελτιώνεται το μικροκλίμα της περιοχής

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	4	2,5	2,6
Λίγο	14	8,8	11,7
Μέτρια	31	19,4	31,8
Αρκετά	58	36,3	69,5
Πάρα πολύ	47	29,4	100,0
Σύνολο	154	96,3	
Χωρίς απάντηση	6	3,8	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.67: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» συμβάλλει στη μείωση του θορύβου

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	5	3,1	3,2
Λίγο	19	11,9	15,5
Μέτρια	29	18,1	34,2
Αρκετά	57	35,6	71,0
Πάρα πολύ	45	28,1	100,0
Σύνολο	155	96,9	
Χωρίς απάντηση	5	3,1	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.68: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» συμβάλλει στη μείωση της ρύπανσης της περιοχής

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	3	1,9	1,9
Λίγο	21	13,1	15,5
Μέτρια	37	23,1	39,4
Αρκετά	46	28,8	69,0
Πάρα πολύ	48	30,0	100,0
Σύνολο	155	96,9	
Χωρίς απάντηση	5	3,1	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.69: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» συμβάλλει περιβαλλοντικά με κάποιο άλλο τρόπο, διαφορετικός από τους προαναφερθέντες

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	12	7,5	7,9
Λίγο	18	11,3	19,7
Μέτρια	49	30,6	52,0
Αρκετά	49	30,6	84,2
Πάρα πολύ	24	15,0	100,0
Σύνολο	152	95,0	
Χωρίς απάντηση	8	5,0	
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.70: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό αν πραγματοποιείται καλύτερος καθαρισμός

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	2	1,3	1,3
Λίγο	4	2,5	3,8
Μέτρια	18	11,3	15,0
Αρκετά	48	30,0	45,0
Πάρα πολύ	88	55,0	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.71: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό αν σε αυτό φυτευτούν νέα δέντρα και φυτά

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	1	,6	,6
Λίγο	5	3,1	3,8
Μέτρια	27	16,9	20,6
Αρκετά	54	33,8	54,4
Πάρα πολύ	73	45,6	100,0
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.72: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό αν σε αυτό τοποθετηθούν κάδοι απορριμμάτων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Λίγο	4	2,5	2,5
Μέτρια	25	15,6	18,1
Αρκετά	69	43,1	61,3
Πάρα πολύ	62	38,8	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.73: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό αν σε αυτό τοποθετηθούν κάδοι ανακύκλωσης

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	2	1,3	1,3
Λίγο	6	3,8	5,0
Μέτρια	18	11,3	16,3
Αρκετά	76	47,5	63,8
Πάρα πολύ	58	36,3	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.74: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό αν σε αυτό βελτιωθεί η πανίδα

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	3	1,9	1,9
Λίγο	8	5,0	6,9
Μέτρια	33	20,6	27,5
Αρκετά	56	35,0	62,5

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πάρα πολύ	60	37,5	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.75: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό αν σε αυτό λειτουργήσει η τεχνητή λίμνη

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	6	3,8	3,8
Λίγο	17	10,6	14,4
Μέτρια	25	15,6	30,0
Αρκετά	48	30,0	60,0
Πάρα πολύ	64	40,0	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.76: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην περιβαλλοντική εκπαίδευση των πολιτών

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	5	3,1	3,1
Λίγο	15	9,4	12,6
Μέτρια	32	20,0	32,7
Αρκετά	53	33,1	66,0
Πάρα πολύ	54	33,8	100,0
Σύνολο	159	99,4	
Χωρίς απάντηση	1	,6	
Σύνολο	160	100,0	

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Πίνακας 3.77: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό αν γίνει χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	5	3,1	3,1
Λίγο	13	8,1	11,3
Μέτρια	39	24,4	35,6
Αρκετά	49	30,6	66,3
Πάρα πολύ	54	33,8	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.78: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό αν γίνει κομποστοποίηση

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	9	5,6	5,6
Λίγο	17	10,6	16,3
Μέτρια	45	28,1	44,4
Αρκετά	46	28,8	73,1
Πάρα πολύ	43	26,9	100,0
Σύνολο	160	100,0	

Πίνακας 3.79: Αριθμός ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι το «Άλσος Αιγάλεω» θα μπορούσε να γίνει πιο οικολογικό μέσω κάποιας άλλης δραστηριότητας, διαφορετική από τις προαναφερθέντες

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
Καθόλου	15	9,4	9,6
Λίγο	29	18,1	28,0

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Μέτρια	53	33,1	61,8
Αρκετά	31	19,4	81,5
Πάρα πολύ	29	18,1	100,0
Σύνολο	157	98,1	
Χωρίς απάντηση	3	1,9	
Σύνολο	160	100,0	

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1)Αγγελίδης Μηνάς (2000), «Χωροταξικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη», Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα

2)Αγγελίδης Μηνάς, Κώστας Βασιλάκης, Θάνος Βλαστός, Ευάγγελος Ευαγγελινός, Τζένη Κοσμάκη, Γιάννης Πολύζος, Δημήτρης Πολυχρονόπουλος (2000-2001), «Περιβάλλον και Σχεδιασμός του χώρου», Σημειώσεις 3^{ου} εξαμήνου. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Τομέας Πολεοδομίας και Χωροταξίας, Αθήνα.

3)Αραβαντινός Αθ., Π. Κοσμάκη (1988), «Υπαίθριοι χώροι στην πόλη- Θέματα ανάλυσης και πολεοδομικής οργάνωσης αστικών ελεύθερων χώρων και πρασίνου», Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα.

4)Βασιλάκη Πηνελόπη και Βερτεούρη Αναστασία (2007-2008), «Πολεοδομία και αναλυτική προσέγγιση του αστικού σχεδιασμού», Αθήνα.

5)Γαλανός Φ.- Αλμπάνης Κ.(1999), «Η αειφορία και οι επιδράσεις της στα δάση, το περιβάλλον και τη οικονομία», Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Αθήνα.

6)Γενική Διεύθυνση Προγραμματισμού και Έργων, Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.(2008), «Η προστασία του περιβάλλοντος βάσει της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την βιώσιμη ανάπτυξη», Μαρία Πέππα, Συνέδριο «Το ενεργειακό πρόβλημα των Κυκλάδων: κρίσιμα ερωτήματα και προοπτικές».

7)Γετίμης Παναγιώτης, Γρηγόρης Καύκαλος (2003). «Χώρος και Περιβάλλον, παγκοσμιοποίηση, διακυβέρνηση, βιωσιμότητα». Εκδόσεις Όπος, Ινστιτούτο αστικού περιβάλλοντος και ανθρώπινου δυναμικού (Πάντειο Πανεπιστήμιο).

8)Γεωργόπουλος Αλέξανδρος (2000). «Η γη ένας μικρός και εύθραυστος πλανήτης», Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα

9)Δεκλερής (2003), «Θεωρία Βιωσιμότητας», Αθήνα.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

10)Δήμος Αιγάλεω και 20^ο Δημοτικό Σχολείο (2001), Περιοδικό «Περπατώντας στο Αιγάλεω (Ενας οδηγός της πόλης μας για τα παιδιά)», Εκδόσεις Λυχνία, Αθήνα

11)Εγκυκλοπαίδεια ΔΟΜΗ.

12)Ε.Σ.Υ.Ε., Στατιστικές Επετηρίδες, διάφορα έτη.

13)Ευθυμιάδης Ηλίας, Μιχάλης Μοδίνος (2003), «Οι δρόμοι της αειφορίας (Περιβάλλον-Εργασία-Επιχειρηματικότητα», Εκδόσεις ΔΙΠΕ Διεπιστημονικό Ινστιτούτο Περιβαλλοντικών Ερευνών.

14)Ζήσης Γιάννης (2008). «Βιώσιμη ανάπτυξη και ποιότητα γης», Αθήνα.

15)Θεοχάρη Χριστίνα (2000), «Η επίδραση των χώρων πρασίνου στο μικροκλίμα και τον οργανισμό», Αυτοδιοίκηση και κοινωνία τεύχος 11-12.

16)ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ Σωτήρης, ΓΕΩΡΓΑΚΕΛΛΟΣ Δημήτρης (2003).»Διαχείριση του περιβάλλοντος –Επιχειρήσεις και Βιώσιμη ανάπτυξη». Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα

17)Κάσσιος Κ. Α. (1989), «Αττικό τοπίο και περιβάλλον», Υπουργείο Πολιτισμού, Αθήνα.

18)Κυριαζής Γεώργιος (2008) «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΕ ΑΣΤΙΚΑ ΠΑΡΚΑ. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΠΑΡΚΟ ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ» διπλωματική εργασία Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Τμήμα Γεωγραφίας, ΑΘΗΝΑ

19)Λαζαρέτου Θ.(2002). «Περιβαλλοντικά θέματα και δίκαιο», Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Αθήνα.

20)Λάσκαρης Κωνσταντίνου (1994), «Sustainable Development: Θεωρητικές προσεγγίσεις μίας κρίσιμης έννοιας –Petra 2 Programme», Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα.

21)Λύρας Θεόδωρος (Φεβρουάριος 2003), «Παροχή Κοινωνικών Υπηρεσιών στο Δήμο Αιγάλεω», πτυχιακή εργασία ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

22)Μελέτη Επιχειρησιακού Προγράμματος ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ 2007-2010, Αιγάλεω, Απρίλιος 2008, Διεπιστημονική Ομάδα Έργου.

23)Μητούλα Ροΐδω (2001). «Συνθήκες διαμόρφωσης της σύγχρονης Ελληνικής Πόλης», Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής, ΑΘΗΝΑ.

24)Μητούλα Ροΐδω (2006).«Βιώσιμη Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ε.Ε. και Ανασυγκρότηση του Ελληνικού Αστικού Περιβάλλοντος», Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα

25)Μητούλα Ροΐδω (2007).«Οικολογική διαχείριση κατοικιών, οικισμών και πόλεων στην Ε.Ε.» Χαρακόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.

26)Μητούλα Ροΐδω (2008). «Βιώσιμη Ανάπτυξη», Εκδόσεις Rosili, Αθήνα.

27)Μιχιώτης Ν. (1998). «60 χρόνια τοπική αυτοδιοίκηση στο Αιγάλεω», Εκδόσεις Κ. και Γ. Παπούλιας Ο.Ε. ,Αθήνα

28)Μοδινός Μιχάλης και Ηλίας Ευθυμιόπουλος (2000).«Η βιώσιμη πόλη», Στοχαστής ΔΙΠΕ.

29)Μπίθας Κωνσταντίνος (2001). «Βιώσιμες Πόλεις Θεωρία –Πολιτική», Εκδόσεις τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδάνος, Αθήνα.

30)Μπίθας Κωνσταντίνος, Αναστάσιος Καραγιάννης, Γεώργιος Κοζυράκης, Αλέξανδρος Χαραλάμπους (2005).«Επιθεώρηση Χωρικής Ανάπτυξης, Σχεδιασμού και Περιβάλλοντος», Εκδόσεις Τόπος, Αθήνα.

31)Μπουρνόβα Ευγ. (2002).«Από τις νέες Κυδωνίες στο Δήμο Αιγάλεω», Εκδόσεις Πλέθρου και Δήμος Αιγάλεω, Αθήνα

32)Παπαναστασάτου Ευσταθία (2004), πτυχιακή μελέτη «Βιώσιμη Ανάπτυξη στο Δήμο Ηλιούπολης», Χαρακόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

33)Πέππα Μαρία (2008), «Η Προστασία του Περιβάλλοντος βάσει της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη», ΣΥΝΕΔΡΙΟ Ι.Ε.Ν.Ε., ‘‘Το Ενεργειακό Πρόβλημα των Κυκλάδων: Κρίσιμα Ερωτήματα & Προοπτικές’’, Σύρος.

34)Περιοδική έκδοση «Αειφόρος Ανάπτυξη», τεύχος 2^ο, Αθήνα.

35)Περιοδική έκδοση «Αειφόρος Ανάπτυξη», τεύχος 3^ο, Αθήνα.

36)Περιοδική έκδοση «Αειφόρος Ανάπτυξη», τεύχος 4^ο, Αθήνα.

37)Περιοδική έκδοση «Αειφόρος Ανάπτυξη», τεύχος 33^ο, Αθήνα.

38)Περιοδική έκδοση «Αειφόρος Ανάπτυξη», τεύχος 34^ο, Αθήνα.

39)Περιοδική έκδοση «Αειφόρος Ανάπτυξη», τεύχος 37^ο, Αθήνα.

40)Περιοδική έκδοση «ΑΝΑΛΥΣΗ», Ιανουάριος 2010, Χαϊδάρι

41)Περιοδική έκδοση Δήμου Αιγιάλεω «8^η ΑΝΘΟΚΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ», 2010

42)Περιοδική έκδοση «Γεωγραφίες», τεύχος 13^ο, έτος 2007, Αθήνα.

43)Περιοδική έκδοση του 3^{ου} Λυκείου Αιγιάλεω,«Η ΑΙΘΟΥΣΑ»,τεύχος 4^ο, Εκδόσεις Νίκος Σανίδας,(1996-1997).

44)Περιοδική έκδοση του 3^{ου} Λυκείου Αιγιάλεω,«Η ΑΙΘΟΥΣΑ»,τεύχος 5^ο, Εκδόσεις Νίκος Σανίδας, (1997-1998)

45)Περιοδική έκδοση του 3^{ου} Λυκείου Αιγιάλεω,«Η ΑΙΘΟΥΣΑ» ,τεύχος 6^ο, Εκδόσεις Νίκος Σανίδας, (1998-1999).

46)Σαμιώτης Γ., Τσάλτα Γρ.(1990).«Διεθνής προστασία του περιβάλλοντος», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

47)Σταματίου Παρασκευή, Κρητικού Γαρυφαλιά (2007).«Το παιδί και η Πόλη- εφαρμογή στο δήμο Αιγάλεω», διπλωματική εργασία, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ΑΘΗΝΑ.

48)Σχολική εργασία 16^ο Δημοτικό Σχολείο Αιγάλεω (2004),«Το Πυριτιδοποιείο (Μπαρουτάδικο) Χθες, Σήμερα, Αύριο», Αθήνα .

49)Σχολική εργασία 16^ο Δημοτικό Σχολείο Αιγάλεω (2005),«Ιερά Οδός: ο αρχαιότερος δρόμος της Ευρώπης», Αθήνα.

50)Σχολική εργασία 16^ο Δημοτικό Σχολείο Αιγάλεω (2006),«Απ' τις Κυδωνίες στο Αιγάλεω- Η ιστορία των προσφύγων», Αθήνα.

51)Σχολική εργασία 16^ο Δημοτικό Σχολείο Αιγάλεω (2006).«Βυζαντινά μνημεία της περιοχής», Αθήνα.

52)Σχολική εργασία 16^ο Δημοτικό Σχολείο Αιγάλεω (2008),«Το Όρος Αιγάλεω», Αθήνα.

53)Τοπική μηνιαία εφημερίδα «Αιγάλεω», Αριθμός φύλλου 209, Σεπτέμβριος 2003

54)Τοπική μηνιαία εφημερίδα «Αιγάλεω», Αριθμός φύλλου 211, Νοέμβριος 2003

55)Τσόκας Γρηγόριος (2003), «ΓΕΩΦΥΣΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟ ΑΛΣΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ ΜΕ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑΣ», Τμήμα Γεωλογίας, Εργαστήριο Γεωφυσικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

56)Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (1997). «Στο δρόμο για την αειφορία –Ελληνικές δράσεις για το περιβάλλον και την βιώσιμη ανάπτυξη- Agenda 21-5 χρόνια μετά το Ρίο», Αθήνα.

57)Χατζηπαύλου Ελένη (2002) «Αθλητισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση –Μελέτη περίπτωσης Δήμου Αιγάλεω», πτυχιακή εργασία ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ, Αθήνα.

58)Χατζιώτης Κωνσταντίνος (2005), «Πρόδρομος Μποδοσάκης Αθανασιάδης 1891-1979», Ίδρυμα Μποδοσάκη, Αθήνα

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

59)Χρήστου Χατζηιωσήφ (1993), «Η γεραιά σελήνη – Η βιομηχανία στην Ελληνική οικονομία», εκδόσεις Θεμέλιον, Αθήνα.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1)Mitchell, May A. and Mc Donald A.(1995). «A methodological framework for the development of indicators of sustainable development», International Journal of Sustainable Development and World Ecology.

2)IUCN/UNEP/WWF (1991), «Caring for the Earth: a strategy for Sustainable living», Gland, Swiss.

3)WCED (World Commission on Environment and Development) (1987), «Our Common Future», Oxford University Press, New York.

4)J.C.Emberlin (1996). «Εισαγωγή στην οικολογία», Εκδόσεις – τυπωθήτω Γιώργος Δαρδάνος

5)Aspects of the link between urban nature and city planning in northern European Countries. Anne Beer, 2000, Environmental Planner, Professor Emeritus, University of Sheffield

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

1)<http://www.egaleolib.gr/index.php>

2)<http://19dim-aigal.att.sch.gr/index.html>

3)<http://www.teiath.gr/index.php?lang=el>

4)<http://www.aigaleo.gr/Default.aspx?tabid=36&language=el-GR>

5)<http://home.asda.gr/ns/WestAthens/egaleo.asp?state=wathens>

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

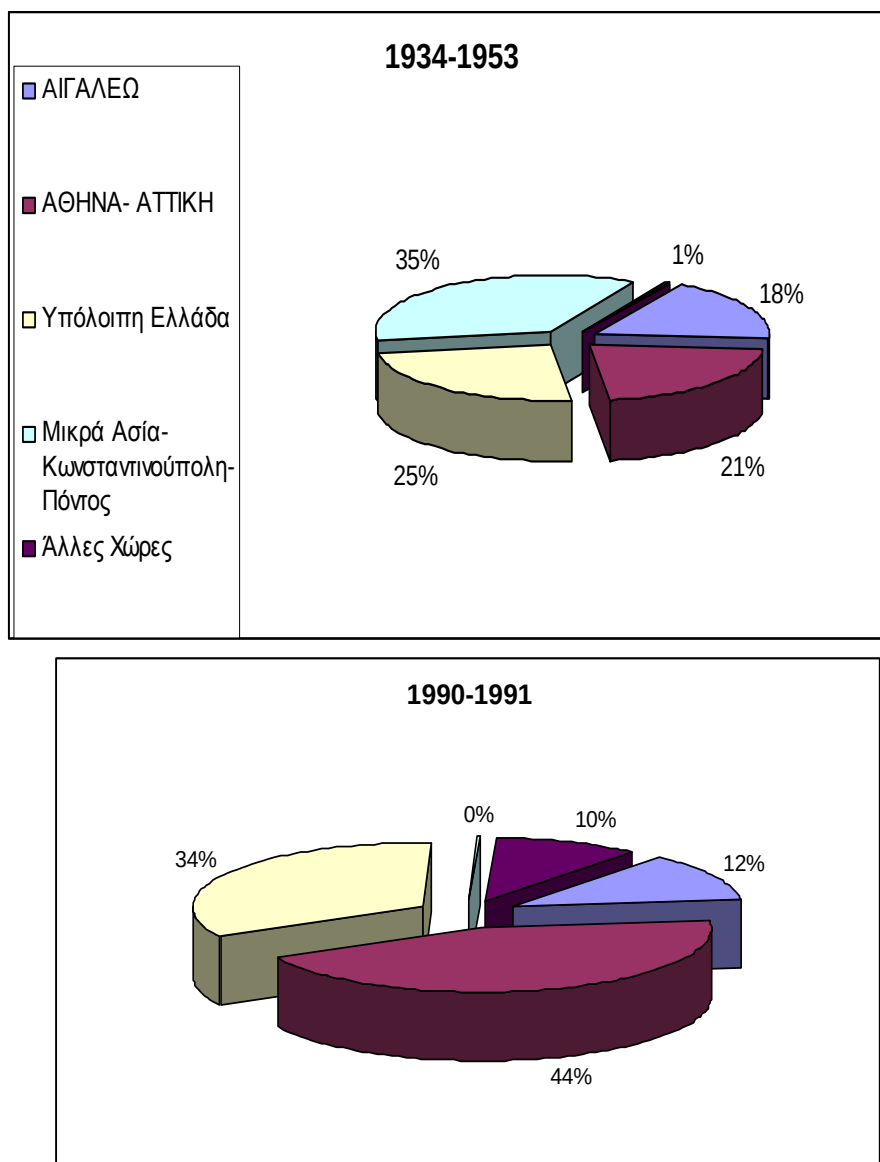
- 6)<http://glypto2.wordpress.com/2008/06/02/sculpture-symposium-aigaleo-city-2001/>
- 7)<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B9%CE%B3%CE%AC%CE%BB%CE%B5%CF%89>
- 8)<http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=138>
- 9)<http://www.bodossaki.gr/Default.aspx?lang=1>
- 10)<http://aigaleoprasinipoli.blogspot.com/>
- 11)<http://www.atfreeforum.com/ps/viewtopic.php?t=1117&sid=26f0d7d48cbcd5206d136986f248f7e5&mforum=ps>
- 12)<http://www.elamazi.gr/16-30>
- 13)<http://www.asegaleo.gr/EKTHESIS%20THESMOI%20ARXIKA.html>
- 14)<http://www.minenv.gr>
- 15)<http://www.in.gr/news/article.asp?lngEntityID=686335&lngDtrID=244>
- 16)<http://anoihtipoli.gr>
- 17)www.map21ltd.com

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Α. ΠΙΝΑΚΕΣ – ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΕΙΚΟΝΕΣ - ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΓΡΑΦΗΜΑ Α:
Τόπος γέννησης των κατοίκων του Αιγιάλεω
1934-1953 και 1990-1991

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

ΠΙΝΑΚΑΣ Α: Ηλικιακή δομή του πληθυσμού του Δήμου Αιγιάλεω

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΗΛΙΚΙΩΝ								
0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80+	ΣΥΝΟΛΟ	
ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΔΟΜΗ ΣΥΝΟΛΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ								
2001	10.833	12.304	18.642	16.499	8.082	9.747	1.810	77.917
1991	15.212	12.402	18.212	14.290	9.900	6.993	1.554	78.563
Μεταβολή	-40,42%	-0,80%	2,31%	13,39%	-22,49%	28,25%	14,14%	-0,83%
% αντρών στο συνολικό πληθυσμό (2001)	52,66%	51,31%	51,24%	49,31%	46,99%	43,26%	39,67%	49,33%
% γυναικών στο συνολικό πληθυσμό (2001)	47,34%	48,69%	48,76%	50,69%	31,13%	56,74%	60,33%	50,67%
ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΔΟΜΗ ΑΝΔΡΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ								
2001	5.705	6.313	9.553	8.135	3.798	4.217	718	38.439
1991	7.784	6.104	8.975	7.035	4.584	3.178	602	38.262
Μεταβολή	-36,44%	3,31%	6,05%	13,52%	-20,70%	24,64%	16,16%	0,46%
ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΔΟΜΗ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ								
2001	5.128	5.991	9.089	8.364	2.516	5.530	1.092	39.478
1991	7.428	6.298	9.237	7.255	5.316	3.815	952	40.301
Μεταβολή	-44,85%	-5,12%	-1,63%	13,26%	-111,29%	31,01%	12,82%	-2,08%

(Πηγή: ΕΣΥΕ, απογραφή 2001)

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

ΠΙΝΑΚΑΣ Β: Πληθυσμός ηλικίας 6 ετών και άνω, κατά ομάδες ηλικιών και επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Αιγιάλεω

Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001

	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ													
	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτορικού τίτλου	Κάτοχοι μαστερ	Πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών	Πτυχιούχοι ΤΕΙ και Ανωτέρων Σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Απόφοιτοι Μέσης εκπαίδευσης	Πτυχιούχοι ΤΕΛ	Πτυχιούχοι ΤΕΣ	Απόφοιτοι 3τάξιου Γυμνασίου	Απόφοιτοι Δημοτικού	Φοιτούν στο Δημοτικό	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση
Σύνολο πληθυσμού	73.994	98	203	4.345	2.598	2.650	18.665	1.560	1.707	9.282	22.305	4.387	4.106	1.888
6-9	2.912	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.903	9	0
10-14	3.998	0	0	0	0	0	0	0	0	276	2.220	1.484	18	0
15-19	5.427	0	0	0	0	110	1.869	143	78	2.700	497	0	18	12
20-24	6.877	2	10	294	398	748	3.420	450	215	771	465	0	35	69
25-29	6.381	12	51	738	536	554	2.551	306	193	864	468	0	50	58
30-34	6.345	13	43	766	497	328	2.582	274	145	916	667	0	55	59
35-39	5.916	19	26	669	383	233	2.132	156	233	790	1.151	0	70	54
40-44	6.115	13	28	583	293	206	1.930	83	252	768	1.836	0	62	61
45-49	5.342	15	17	480	170	163	1.376	47	188	660	2.045	0	117	64
50-54	5.042	14	12	345	113	120	983	47	152	476	2.528	0	168	84
55-59	3.855	3	8	177	62	74	567	20	104	288	2.208	0	249	95
60-64	4.227	4	4	114	67	52	516	13	64	276	2.343	0	592	182
65-69	4.090	0	3	77	37	33	478	11	41	217	2.005	0	875	313
70-74	3.559	3	1	53	21	16	264	4	26	148	1.856	0	880	287
75-79	2.098	0	0	22	13	8	110	3	14	77	1.174	0	477	200
80-84	1.132	0	0	12	4	2	49	2	2	30	585	0	269	177
85+	678	0	0	15	4	3	38	1	0	25	257	0	162	173

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ: Αντρικός πληθυσμός ηλικίας 6 ετών και άνω, κατά ομάδες ηλικιών και επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Αιγιάλεω

Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001

	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ													
	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτορικού τίτλου	Κάτοχοι μαστερ	Πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών	Πτυχιούχοι ΤΕΙ και Ανωτέρων Σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Απόφοιτοι Μέσης εκπαίδευσης	Πτυχιούχοι ΤΕΛ	Πτυχιούχοι ΤΕΣ	Απόφοιτοι 3τάξιου Γυμνασίου	Απόφοιτοι Δημοτικού	Φοιτούν στο Δημοτικό	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση
Άρρενες	36.410	75	127	2.244	1.467	1.209	9.093	1.052	1.475	5.210	10.276	2.307	1.345	530
6-9	1.504	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.503	1	0
10-14	2.172	0	0	0	0	0	0	0	0	143	1.213	804	12	0
15-19	2.808	0	0	0	0	51	875	81	57	1.437	289	0	9	9
20-24	3.505	2	7	116	214	269	1.591	256	173	494	309	0	22	52
25-29	3.417	8	31	322	264	235	1.291	204	170	526	288	0	34	44
30-34	3.263	10	26	330	253	137	1.212	209	129	539	349	0	30	39
35-39	2.873	13	15	318	213	112	969	120	184	379	491	0	30	29
40-44	2.936	9	18	306	180	103	825	61	219	431	723	0	29	32
45-49	2.689	14	10	288	99	87	647	32	165	337	939	0	43	28
50-54	2.510	10	8	220	84	81	476	41	143	274	1.073	0	72	28
55-59	1.891	3	6	128	43	48	310	18	97	171	969	0	75	23
60-64	1.907	4	3	83	55	37	310	10	58	150	993	0	166	38
65-69	1.801	0	3	57	30	28	271	10	39	140	871	0	277	75
70-74	1.480	2	0	38	16	13	179	4	26	97	786	0	263	56
75-79	936	0	0	16	10	6	78	3	14	50	584	0	141	34
80-84	446	0	0	9	3	1	31	2	1	25	271	0	86	17
85+	272	0	0	13	3	1	28	1	0	17	128	0	55	26

Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

**ΠΙΝΑΚΑΣ Δ: Γυναικείος πληθυσμός ηλικίας 6 ετών και άνω,
κατά ομάδες ηλικιών και επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Αιγιάλεω**

	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ													
	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτορικού τίτλου	Κάτοχοι μάστερ	Πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών	Πτυχιούχοι ΤΕΙ και Ανωτέρων Σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Απόφοιτοι Μέσης εκπαίδευσης	Πτυχιούχοι ΤΕΛ	Πτυχιούχοι ΤΕΣ	Απόφοιτοι 3τάξιου Γυμνασίου	Απόφοιτοι Δημοτικού	Φοιτούν στο Δημοτικό	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση
Θήλεις	37.584	23	76	2.101	1.131	1.441	9.772	508	232	4.072	12.029	2.080	2.761	1.358
6-9	1.408	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.400	8	0
10-14	1.826	0	0	0	0	0	0	0	0	133	1.007	680	6	0
15-19	2.619	0	0	0	0	59	994	62	21	1.263	208	0	9	3
20-24	3.372	0	3	178	184	479	1.829	194	42	277	156	0	13	17
25-29	2.964	4	20	416	272	319	1.260	102	23	338	180	0	16	14
30-34	3.082	3	17	436	244	191	1.370	65	16	377	318	0	25	20
35-39	3.043	6	11	351	170	121	1.163	36	49	411	660	0	40	25
40-44	3.179	4	10	277	113	103	1.105	22	33	337	1.113	0	33	29
45-49	2.653	1	7	192	71	76	729	15	23	323	1.106	0	74	36
50-54	2.532	4	4	125	29	39	507	6	9	202	1.455	0	96	56
55-59	1.964	0	2	49	19	26	257	2	7	117	1.239	0	174	72
60-64	2.320	0	1	31	12	15	206	3	6	126	1.350	0	426	144
65-69	2.289	0	0	20	7	5	207	1	2	77	1.134	0	598	238
70-74	2.079	1	1	15	5	3	85	0	0	51	1.070	0	617	231
75-79	1.162	0	0	6	3	2	32	0	0	27	590	0	336	166
80-84	686	0	0	3	1	1	18	0	1	5	314	0	183	160
85+	406	0	0	2	1	2	10	0	0	8	129	0	107	147

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

ΠΙΝΑΚΑΣ Ε: Οικονομικώς ενεργός και μη πληθυσμός κατά ηλικιακές ομάδες του Δήμου Αιγιάλεω

Σύνολο πληθυσμού	Οικονομικώς ενεργοί				Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Ανεργοί		
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	
Ηλ. ομάδες	34.473	30.452	4.021	1.867	36.609
10-14	23	0	23	23	3.975
15-19	903	473	430	379	4.524
20-24	4.366	3.435	931	699	2.511
25-29	5.294	4.623	671	364	1.087
30-34	5.109	4.595	514	200	1.236
35-39	4.562	4.212	350	100	1.354
40-44	4.526	4.212	314	45	1.589
45-49	3.732	3.427	305	40	1.610
50-54	3.023	2.778	245	17	2.019
55-59	1.676	1.502	174	0	2.179
60-64	694	630	64	0	3.533
65-69	337	337	0	0	3.753
70-74	223	223	0	0	3.336
75+	5	5	0	0	3.903

Πηγή: ΕΣΥΕ, απογραφή 2001

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤ: Οικονομικώς ενεργός και μη αντρικός πληθυσμός κατά ηλικιακές ομάδες του Δήμου Αιγιάλεω

Άρρενες	Οικονομικῶς ενεργοί				Οικονομικῶς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Ανεργοί		
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	
Ηλ. ομάδες	21.588	19.432	2.156	1.070	13.318
10-14	12	0	12	12	2.160
15-19	553	289	264	237	2.255
20-24	2.472	1.928	544	437	1.033
25-29	3.174	2.810	364	208	243
30-34	3.094	2.850	244	118	169
35-39	2.743	2.567	176	52	130
40-44	2.741	2.585	156	6	195
45-49	2.465	2.312	153	0	224
50-54	2.130	2.000	130	0	380
55-59	1.298	1.185	113	0	593
60-64	508	508	0	0	1.399
65-69	242	242	0	0	1.559
70-74	153	153	0	0	1.327
75+	3	3	0	0	1.651

Πηγή: ΕΣΥΕ, απογραφή 2001

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

**ΠΙΝΑΚΑΣ Ζ: Οικονομικώς ενεργός και μη γυναικείος πληθυσμός
κατά ηλικιακές ομάδες του Δήμου**

Θήλεις	Οικονομικῶς ενεργοί				Οικονομικῶς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Ανεργοί		
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	
Ηλ. ομάδες	12.885	11.020	1.865	797	23.291
10-14	11	0	11	11	1.815
15-19	350	184	166	142	2.269
20-24	1.894	1.507	387	262	1.478
25-29	2.120	1.813	307	156	844
30-34	2.015	1.745	270	82	1.067
35-39	1.819	1.645	174	48	1.224
40-44	1.785	1.627	158	39	1.394
45-49	1.267	1.115	152	40	1.386
50-54	893	778	115	17	1.639
55-59	378	317	61	0	1.586
60-64	186	122	64	0	2.134
65-69	95	95	0	0	2.194
70-74	70	70	0	0	2.009
75+	2	2	0	0	2.252

Πηγή: ΕΣΥΕ, απογραφή 2001

**ΠΙΝΑΚΑΣ Η: Οικονομικώς ενεργός και μη πληθυσμός κατά τομείς
οικονομικής δραστηριότητας του Δήμου Αιγιάλεω**

Δήμος	Οικονομικώς ενεργοί							Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι					Ανεργοί	
		Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας	Σύνολο	
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	34.473	30.452	168	8.293	19.895	2.096	4.021	36.609

Πηγή: ΕΣΥΕ, απογραφή 2001

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγιάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη
ανάπτυξη του Δήμου Αιγιάλεω»

ΠΙΝΑΚΑΣ Θ: Αλλοδαποί κατά υπηκοότητα και επίπεδο εκπαίδευσης

Υπηκοότητα	Σύνολο	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ													
		Κάτοχοι διδακτορικού τίτλου	Κάτοχοι μάστερ	Πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών	Πτυχιούχοι ΤΕΙ και Ανωτέρων Σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Απόφοιτοι Μέσης εκπαίδευσης	Πτυχιούχοι ΤΕΛ	Πτυχιούχοι ΤΕΣ	Απόφοιτοι 3τάξιου Γυμνασίου	Απόφοιτοι Δημοτικού	Φοιτούν στο Δημοτικό	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Παιδιά κάτω των 6 ετών
Σύνολο	5.530	3	4	300	118	102	1.486	98	67	951	1.116	405	225	309	346
Αλβανία	2.733			140	34	28	741	37	31	558	542	262	63	72	225
Ιράκ	1.182	2		36	12	19	215	13	10	170	296	103	89	133	84
Πακιστάν	425			6	1	4	95	6	5	92	112	1	42	61	
Ρουμανία	187			9	2	4	98	7	4	29	23	2		4	5
Κύπρος	104			11	9	4	56	3		6	11	1	1	1	1
Ρωσία	90			11	5	2	25	3	5	10	13	3	3	10	
Βουλγαρία	74		1	14	5	1	22	5	1	8	12	1	1	2	1
Η.Π.Α.	71		2	8	2	5	18	4	1	4	16	6	1	1	3
Συρία	57			1			17	1		14	6	1	3	5	9
Ουκρανία	48			7	3	4	15	2	2	3	8	4			
Μπανγκλαντές	42			1			20	3	3	4	4			7	
Πολωνία	39			2	1	1	16	3		8	5	1			2
Μολδαβία	22			2	4	2	4	1		3	5	1			
Λίβανος	20			1			5			8	1			3	1
Αίγυπτος	39			2	2	2	15	1		4	4	1	2	4	2
Αυστραλία	45	1	1	2		2	19	1	1	1	7	5	1	2	2
Άλλη*	352			47	38	24	105	12	4	29	51	14	19	4	11

Πηγή: ΕΣΥΕ, απογραφή 2001

*Περιλαμβάνονται οι ακόλουθες υπηκοότητες: Αίγυπτος, Αλγερία, Αντίλλες, Αργεντινή, Αρμενία, Αυστρία, Βέλγιο, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Γεωργία, Γιουγκοσλαβία, Δανία, Ελβετία, Εσθονία, Ην. Βασίλειο, Ιαπωνία, Ινδία, Ιορδανία, Ιράν, Ιρλανδία, Ισπανία, Ισραήλ, Ιταλία, Καζακστάν, Καναδάς, Κένυα, Κίνα, Κροατία, Λάτβια, Λιθουανία, Μαρόκο, Μεξικό, Μολδαβία, Ν. Ζηλανδία, Νιγηρία, Ν.Αφρική, Ολλανδία, Ουγγαρία, Ουζμπεκιστάν, Περού, Σ. Αραβία, Σλοβακία, Σουδάν, Σουηδία, Σρι Λάνκα, Ταϊβάν, Τουρκία, Τσεχία, Υεμένη, Φιλιππίνες, Ελ Σαλβαδόρ.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι: Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός αλλοδαπών

Σύνολο πληθυσμού	Οικονομικώς ενεργοί				Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Ανεργοί		
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	
Υπηκοότητα	3.062	2.688	374	230	1.876
Αίγυπτος	29	28	1	0	7
Αλβανία	1.391	1.271	120	74	957
Αρμενία	13	9	4	3	5
Αυστραλία	18	15	3	0	20
Βουλγαρία	50	45	5	1	23
Γεωργία	16	13	3	1	13
Η.Π.Α.	32	27	5	3	32
Ην. Βασίλειο	11	11	0	0	13
Ινδία	28	20	8	7	5
Ιράκ	612	490	122	87	422
Καζακστάν	16	14	2	0	7
Καναδάς	26	24	2	0	25
Κύπρος	35	30	5	2	68
Μολδαβία	15	14	1	0	6
Μπανγκλαντές	29	29	0	0	13
Ουκρανία	27	25	2	0	19
Πακιστάν	378	324	54	32	47
Πολωνία	18	16	2	2	19
Ρουμανία	145	132	13	10	37
Ρωσία	51	46	5	2	38
Συρία	29	25	4	1	18
Άλλη*	93	80	13	5	82

Πηγή: ΕΣΥΕ, απογραφή 2001

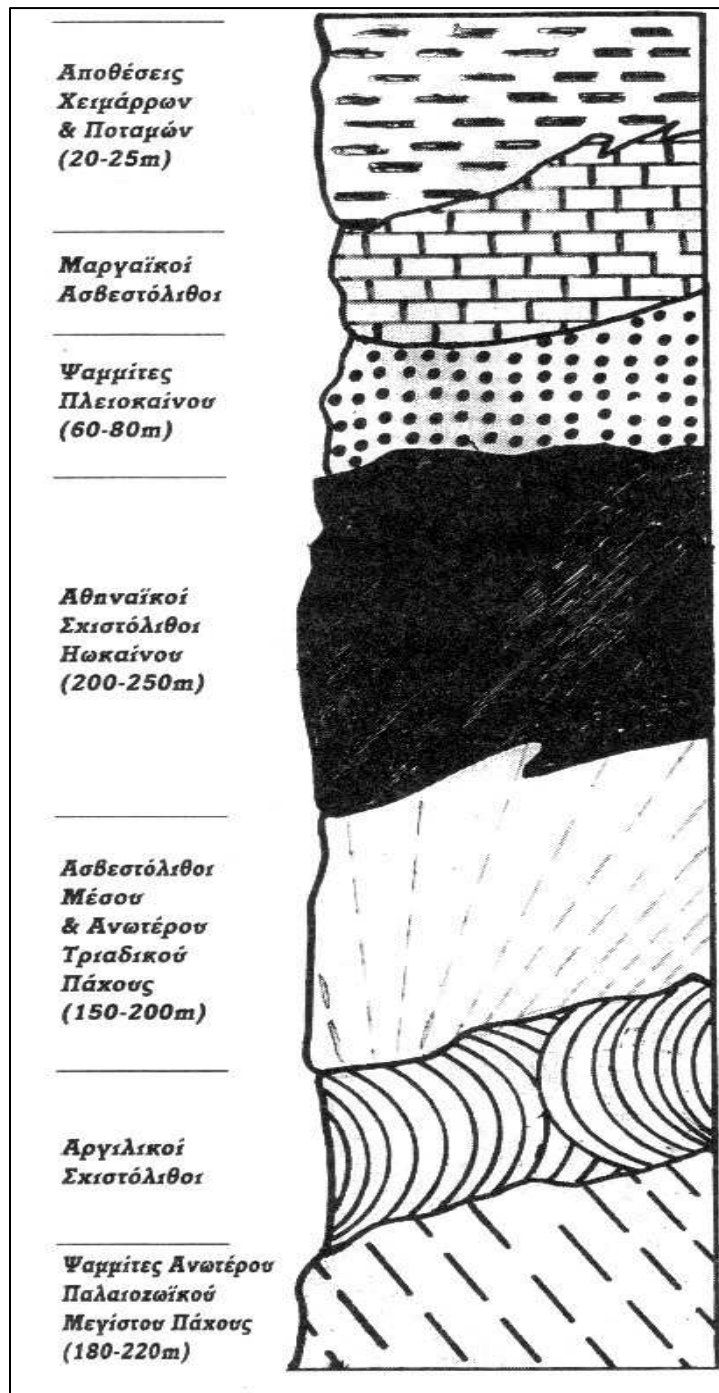
* Περιλαμβάνονται οι ακόλουθες υπηκοότητες: Αλγερία, Αντίλλες, Αργεντινή, Βέλγιο, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Γιουγκοσλαβία, Δανία, Ελβετία, Εσθονία, Ιαπωνία, Ιορδανία, Ιράν, Ιρλανδία, Ισπανία, Ισραήλ, Ιταλία, Κέννα, Κίνα, Κροατία, Λάτβια, Λίβανος, Λιθουανία, Μαρόκο, Μεξικό, Ν. Ζηλανδία, Νιγηρία, Ν.Αφρική, Ολλανδία, Ουγγαρία, Ουζμπεκιστάν, Περού, Σ. Αραβία, Σλοβακία, Σουδάν, Σουηδία, Σρι Λάνκα, Ταϊβάν, Τουρκία, Τσεχία, Υεμένη, Φιλιππίνες, Ελ Σαλβαδόρ.

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ		
ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ		
Εν Αθήναις τη 18 Ιανουαρίου 1934	ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ	Αριθμός φύλλου 22
ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ		
Περί αναρρωσέως δήμων και κοινοτήτων εν τη νύκτι		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ		
Εχόντες υπ όψει το άρθρον 1 του Νόμου 5070 περί προνομίως διατάξεως του Κώδικος της Νομοθεσίας περί Δήμων και Κοινοτήτων, πρὸς τοῦς ἡμετέροις ἐν τῷ Νόμῳ 5070, ὑποτάσσονται καὶ διατάσσονται. Α. Ἐν τῇ περιφέρειᾳ τοῦ Δήμου Ἀθηνῶν: 1. Εἰς τῶν μὲν Δήμων τὰς εἰς κοινοτάτας ἀποσπόμεναι ἐκ τοῦ Δήμου τούτου. 2. Τὸν κοινοτικὸν Εὐαγγελὶν ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Εὐαγγελίου» ἐπὶ τὸν Δήμον τούτον προσαρτῶνται οἱ εἰς τὰς ἐκείνην κοινοτάτην ὡς ἑξῆς: «Κληρικόνιον», «Νέα Εὐαγγελία», «Νέα Αἰσώματα», «Κερκίον», «Ποσειδών», «Νέα Εὐαγγελία», «Μαυροβίτην» καὶ «Νέα Κερκίον». 3. Τὸν κοινοτικὸν Καταρτίων ἐπὶ τὸ ὄνομα «Δήμος Καταρτίων». 4. Τὸν κοινοτικὸν Νέας Πωγίας ἐπὶ τὸ ὄνομα «Δήμος Νέας Πωγίας» ἐπὶ τὸν Δήμον τούτον προσαρτῶνται οἱ εἰς τὰς ἐκείνην κοινοτάτην: «Εὐαγγελιστοί», «Ποσειδών», «Σταυρομύτης» καὶ «Ποσειδών». 5. Τὸν κοινοτικὸν Παντοῦ ἐπὶ τὸ ὄνομα «Δήμος Παντοῦ» ἐπὶ τὸν Δήμον τούτον προσαρτῶνται οἱ εἰς τὰς ἐκείνην κοινοτάτην: «Κερκίον», «Ἄσος καὶ Κάτω Παντοῦ», «Κοινότης Παντοῦ», «Παντοῦ» καὶ «Ἄσος καὶ Π. Παντοῦ». 6. Εἰς Κοινότητα ἐπὶ τῶν εἰς κοινοτάτας: 7. Τὸν κοινοτικὸν Νέας Φιλαδέλφειας ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Νέας Φιλαδέλφειας» καὶ μετὰ τὸν κοινοτικὸν τούτον ἀποσπόμενον τοῦ Δήμου Ἀθηνῶν. Εἰς τὴν κοινότητα τούτην προσαρτῶνται οἱ κοινοτικὸς Μάγιστος ἀποσπόμενος ἐκ τοῦ Δήμου Ἀθηνῶν. 8. Τὸν κοινοτικὸν Νέας Νικηφόρου ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Νέας Νικηφόρου» καὶ μετὰ τὸν κοινοτικὸν τούτον. 9. Τὸν κοινοτικὸν Νέας Σμύρνης ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Νέας Σμύρνης» καὶ μετὰ τὸν ὁμώνυμον κοινοτικὸν ἀποσπόμενον τοῦ Δήμου Ἀθηνῶν, ἀνακαλυφθέντος τοῦ ἀπὸ 31 Μαΐου π. ε. χρηματικὸ ἡμετέρου διατάγματος. 10. Τὸν κοινοτικὸν Νέων Στρατιῶν ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Νέων Στρατιῶν» μετὰ τὸν κοινοτικὸν τούτον ἀποσπόμενον τοῦ Δήμου Ἀθηνῶν. 11. Τὸν κοινοτικὸν Κουκουδαίων ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Κουκουδαίων» μετὰ τὸν κοινοτικὸν τούτον ἀποσπόμενον τοῦ Δήμου Ἀθηνῶν. 12. Τὸν κοινοτικὸν Κλατερεῶν ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Κλατερεῶν» μετὰ τὸν ὁμώνυμον κοινοτικὸν ἀποσπόμενον τοῦ Δήμου Ἀθηνῶν.		
7. Τὸν κοινοτικὸν Κολοκωτῶν ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Κολοκωτῶν» μετὰ τὸν ὁμώνυμον κοινοτικὸν ἀποσπόμενον τοῦ Δήμου Ἀθηνῶν. 8. Τὸν κοινοτικὸν Ὑπερῶν ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Ὑπερῶν» μετὰ τὸν ὁμώνυμον κοινοτικὸν ἀποσπόμενον ἐκ τοῦ Δήμου Ἀθηνῶν. 9. Τὸν κοινοτικὸν Δάφνης ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Δάφνης» μετὰ τὸν κοινοτικὸν Παντοῦ ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Παντοῦ» καὶ μετὰ τὸν ὁμώνυμον κοινοτικὸν ἀποσπόμενον ἐκ τῆς κοινότητος Νικηφόρου ἀνακαλυφθέντος τοῦ ἀπὸ 31 Σεπτεμβρίου 1933 χρηματικὸ διατάγματος. 10. Ἐν τῇ περιφερειᾳ τοῦ Δήμου Πειραιῶς: 1. Εἰς τῶν μὲν Δήμων τὰς εἰς κοινοτάτας ἀποσπόμεναι ἐκ τοῦ Δήμου τούτου: 2. Τὸν κοινοτικὸν Νέας Κωνσταντίας ἐπὶ τὸ ὄνομα «Δήμος Νέας Κωνσταντίας». 3. Τὸν κοινοτικὸν Ταυτοῦ ἐπὶ τὸ ὄνομα «Δήμος Ταυτοῦ» ἐπὶ τὸν Δήμον τούτον προσαρτῶνται οἱ εἰς τὰς ἐκείνην κοινοτάτην: «Αἰετῶν», «Εὐαγγελία», «Αἰετῶν» καὶ «Αἰετῶν». 4. Εἰς Κοινότητα ἐπὶ τῶν εἰς κοινοτάτας ἀποσπόμεναι ἐκ τοῦ αὐτοῦ Δήμου Πειραιῶς: 1) Τὸν κοινοτικὸν Ἁγίου Γεωργίου Νεοκτιστοῦ ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Ἁγίου Γεωργίου Νεοκτιστοῦ» καὶ μετὰ τὸν ὁμώνυμον κοινοτικὸν ἀποσπόμενον τοῦ Δήμου Πειραιῶς. 2) Τὸν κοινοτικὸν Παράκτορος ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Παράκτορος» μετὰ τὸν ὁμώνυμον κοινοτικὸν. Εἰς τὴν Κοινότητα ταύτην προσαρτῶνται οἱ κοινοτικὸς Ἰόνιον ἀποσπόμενος τοῦ Δήμου Πειραιῶς. 3) Τὸν κοινοτικὸν Κουκουδαίων ἐπὶ τὸ ὄνομα «Κοινότης Κουκουδαίων» μετὰ τὸν κοινοτικὸν Κουκουδαίων ἀποσπόμενον τοῦ Δήμου Πειραιῶς. Ο Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸ Διάταγμα τούτου. Εν Αθήναις τῇ 18 Ιανουαρίου 1934 Ο Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ Ο Γεν. τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργός Ι. ΜΟΥΤΣΟΥΡΙΑΝ		

ΕΙΚΟΝΑ Α :Γεωλογική δομή του Άλσους Αιγάλεω

Πηγή :σχολικό περιοδικό «ΑΙΘΟΥΣΑ»

ΓΛΥΠΤΑ ΤΟΥ 1^{ΟΥ} ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ

[<http://glypto2.wordpress.com>]

Φωτογραφία 1

Φωτογραφία 2

«Η συνεισφορά του Άλσους Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο)
στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω»

Φωτογραφία 3

Φωτογραφία 4

Φωτογραφία 5

Φωτογραφία 6

Φωτογραφία 7

Φωτογραφία 8

Φωτογραφία 9

Φωτογραφία 10

Φωτογραφία 11

B. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας

Ερωτηματολόγιο

« Η συνεισφορά του Άλσους Μπαρουτάδικο στη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Αιγάλεω »

Το παρόν ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο, τα στοιχεία που θα προκύψουν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τους σκοπούς πτυχιακής εργασίας και είναι αυστηρά εμπιστευτικά. Σας ευχαριστώ πολύ εκ των προτέρων για την πολύτιμη συνεργασία σας.

Αριθμός ερωτηματολογίου.....

Ημερομηνία.....

Φοιτητής Ξενοφάντας Πασσάς

Στο ερωτηματολόγιο που ακολουθεί σημειώστε με Χ την απάντηση που επιθυμείτε.

1. Φύλο ερωτώμενου

Ανδρας		1
Γυναίκα		0

2. Ποιά είναι η ηλικία σας ;

10 -20	
21 – 30	
31 – 40	
41 – 50	
51 – 60	
61 και άνω	

3. Ποιά είναι η οικογενειακή σας κατάσταση ;

Ανύπανδρος		1
Έγγαμος		2
Διαζευγμένος - Χήρος/α		3

4. Από πόσα μέλη αποτελείται η οικογένειά σας ;.....

5. Ποιά είναι η επαγγελματική σας κατάσταση ;

Άνεργος	
Μαθητής - Φοιτητής	
Δημόσιος Υπάλληλος	
Ιδιωτικός Υπάλληλος	
Επιχειρηματίας	
Συνταξιούχος - Οικιακά	
Άλλο	

6. Ποιό είναι το επίπεδο μόρφωσής σας ;

Απόφοιτος Δημοτικού		1
Απόφοιτος Γυμνασίου – Λυκείου		2
Απόφοιτος ΑΕΙ / ΤΕΙ		3
Μεταπτυχιακό / Διδακτορικό		4

7. Πόσο είναι το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημά σας ;

Έως 1000 €		1
1001 -1500€		2
1501–2000€		3
2001- 2500€		4
2501€ και άνω		5

8. Επισκέπτεσθε συχνά το Άλσος Αιγάλεω ;

Ναι		1
Όχι		0

8.1. Αν ναι, με ποια συχνότητα;

Μία φορά το χρόνο		1
Μία φορά κάθε τρεις μήνες		2
Μία φορά το μήνα		3
Μία φορά την εβδομάδα		4
Πιο συχνά		5

9. Ποιες ημέρες επισκέπτεσθε το άλσος; (απαντήστε σε παραπάνω από μία απαντήσεις, αν επιθυμείτε)

Δευτέρα		1
Τρίτη		2
Τετάρτη		3
Πέμπτη		4
Παρασκευή		5
Σάββατο		6
Κυριακή		7

10. Θεωρείται εύκολη τη πρόσβαση στο πάρκο;

Ναι		1
Όχι		0

11. Όταν επισκέπτεσθε το άλσος, ποιες είναι οι δραστηριότητες που κάνετε σε αυτό; (απαντήστε σε παραπάνω από μία απαντήσεις, αν επιθυμείτε)

Αναφυχή		1
Αλλαγή τοπίου		2
Επίσκεψη στη Φύση		3
Αθλήματα – άσκηση		4
Αξιοθέατα		5
Απόλαυση καθαρού αέρα		6
Βόλτα		7
Τρηγορότερος δρόμος		8
Άλλο		

12. Ποιες φυσικές δραστηριότητες πραγματοποιείται όταν επισκέπτεστε το άλσος; (απαντήστε σε παραπάνω από μία απαντήσεις, αν επιθυμείτε)

Τρέξιμο	
Άθληση (ποδόσφαιρο-μπάσκετ-τένις)	
Ορειβασία	
Πόδηλασία	
Skating	
Άλλο	

13. Πιστεύετε ότι το άλσος είναι σωστά αξιοποιημένο για να ικανοποιεί τις ανάγκες των επισκεπτών του;

Ναι		1
Όχι		0

13.1. Αν όχι, ποια πιστεύετε πως είναι η αιτία;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα πολύ
Έλλειψη υποδομών					
Έλλειψη τακτικής επικοινωνίας					
Έλλειψη ενημέρωσης					
Έλλειψη ασφάλειας – φύλαξης					
Έλλειψη καθαριότητας					
Αδυναμία εκπόνησης δραστηριοτήτων					
Άλλο					

14. Πιστεύετε πως το πάρκο χρειάζεται βελτιώσεις για να εξυπηρετεί καλύτερα στη ζωή των επισκεπτών του;

Ναι	1
Όχι	0

14.1. Αν ναι, ποιες βελτιώσεις θα προτεινάτε;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα πολύ
Αθλητικές εγκαταστάσεις					
Δεντροφύτευση-περισσότερο πράσινο					
Καλύτερο καθαρισμό					
Καλύτερη φύλαξη					
Καλύτερο φωτισμό					
Ευκολότερη Πρόσβαση					
Περισσότερες δραστηριότητες					
Περισσότερη φροντίδα από τη πολιτεία					
Άλλο					

15. Εσείς έχετε συμβάλλει, με κάποιο τρόπο, σε κάποια δραστηριότητα που πραγματοποιήθηκε για το άλσος;

Ναι	1
Όχι	0

15.1. Αν ναι ,με ποια δραστηριότητα έχετε συμβάλλει ; (απαντήστε σε παραπάνω από μία ερωτήσεις ,αν επιθυμείτε)

Περιβαλλοντική δραστηριότητα	
Οικονομική δραστηριότητα	
Πολιτική δραστηριότητα	
Πολιτιστική δραστηριότητα	
Σχολική δραστηριότητα	
Αθλητική δραστηριότητα	
Άλλο	

16. Πιστεύετε πως το άλσος πρέπει να προστατευθεί και να μην καταστραφεί ;

Ναι		1
Όχι		0

17. Θεωρείτε πως η πολιτεία και ο δήμος έχουν ενδιαφερθεί για την εικόνα του άλσους;

Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα πολύ

18. Πιστεύετε πως η **περιβαλλοντική προσφορά** του άλσους είναι σημαντική για την πόλη μας;

Ναι		1
Όχι		0

18.1. Αν ναι,, με ποιους τρόπους νομίζετε πως το άλσος προσφέρει περιβαλλοντικά ;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα πολύ
Μειώνει τους αέριους ρύπους					
Μειώνει το θόρυβο της πόλης					
Βελτιώνει το μικροκλίμα της περιοχής					
Βελτιώνεται ο φυσικός παράγοντας της περιοχής					
Προστατεύεται η χλωρίδα και η πανίδα της περιοχής					
Μειώνει τη ρύπανση της περιοχής					
Αισθητική βελτίωση της περιοχής					
Άλλο					

19. Με ποιους τρόπους θεωρείτε πως το άλσος θα μπορούσε να γίνει **πιο οικολογικό** ;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα πολύ
Τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης					
Τοποθέτηση κάδων απορριμμάτων					
Καλύτερος καθαρισμός					
Νέα δεντροφύτευση-νέα είδη φυτών					
Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας					
Βελτίωση της πανίδας					
Περιβαλλοντική εκπαίδευση των πολιτών					
Λειτουργία της τεχνητής λίμνης					
Κομποστοποίηση					
Άλλο					

ΤΕΛΟΣ